Vol. VI

No. 4

22nd August, 1978.
(Tuesday)
31 Sravana, 1900 S.E.

THE ANDHRA PRADESH
Legislative Assembly Debates
OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	Pages
Oral Answers to Questions.	.. 295
Point of Information :	
re : Allotment of room to the press reporters in the Assembly	.. 296
Oral Answers to Questions.	.. 298
Short Notice Questions and Answers.	.. 313
Business of the House.	.. 328
Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance :	
re : Non availability of seats in Junior Colleges in twin cities	.. 329
Announcement :	
re : Joining of Sri S. Vijayarama Raju in Congress (I) Party	.. 333
Annual Financial Statement (Budget) for 1978-79 : (General discussion—contd.)	.. 333

PRINTED BY THE DIRECTOR OF PRINTING, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH.
AT THE GOVERNMENT CENTRAL PRESS, HYDERABAD.

THE

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker :	Sri D. Kondiah Chowdary
Deputy Speaker :	Sri K. Prabhaker Reddy
Panel of Chairmen :	1. Sri A. Eswara Reddy 2. Smt. M. N. Vijayalakshmi Devi 3. Sri S. Alwar Das 4. Sri K. B. Siddayya 5. Sri S. Sambiah 6. Sri K. Govinda Rao
Secretary:	Sri K. Sriramachari
Joint Secretary :	Sri E. Sadasiva Reddy
Deputy Secretary:	Sri D. L. Narasimham
Assistant Secretaries :	1. Sri M. Ramanadha Sastry 2. Sri S. Purnananda Sastry 3. Sri R. N. Sharma 4. Sri Md. Ghouse Khan 5. Sri T. L. Balaram 6. Sri M. Viswanatham 7. Sri P. Bashaiah 8. Sri A.V.G. Krishna Murthy 9. Sri V.S.R. Sarma
Chief Reporter :	Sri Habeeb Abdur Rahman

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Fifteenth Day of the Second Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 22nd August, 1978.

The House met at Half-Past Eight of the Clock
(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

FILLING UP OF VACANCIES IN SRIKAKULAM Z. P.

267-

*12 Q.–Sarvasri M. B. Paramkusam(Vijnukuru)S. Vijayarama Raju (Naguru), V. Narasimha Rao (Kothuru) and K Rajaratnam (Palakonda) :—Will the Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether it is a fact that all the vacancies in various categories from the time of Special Officer, have not been filled up so far in Srikakulam Zilla Parishad ,

(b) whether the Government issued directions not to fill up the vacancies,

(c) whether the Government are aware of the fact that unemployment in Srikakulam district is acute due to non-filling up of vacancies whenever they arose, and

(d) whether immediate steps will be taken to fill up the vacancies in the Zilla Parishad ?

పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మంత్రి (శ్రీ యం. నాగారెడ్డి) :—(ఎ) లేదండి.

(బి), (సి) మరియు (డి) :—జిల్లా ఎంపిక సంఘాలు చేసిన ఎంపికను నిలిపి వుంచవలసిందని ప్రభుత్వం సెప్టెంబరు 1977 లో ఆదేశాలు జారీ చేసినప్పటికి జిల్లా ఎంపిక సంఘాలు ఇదివరకే ఎంపిక చేసిన అభ్యర్థులను నియమించ వలసిందిగా కలెక్టరుకు 8-3-1978 తేదీన ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి. జిల్లా పరిషత్‌లో ఖాళీలు భర్తీచేయడంపై ఇప్పుడు ఏ నిషేధం లేదు.

శ్రీ ఎమ్. బి. పరాంకుశం:— ప్రశ్న ఎన్ని ఖాళీలు ఉన్నాయి, ఏ ఏ కేటగిరీలలో ఉన్నాయి అని దానికి సమాధానం లేదు, ఇంతవరకు ఆ ఖాళీలు ఎందుకు నింపలేదంటే సెలక్షను కమిటీ గురించి చెబుతున్నారు. ఇతర జిల్లాలలో

*An asteri-lk before the name indicates confirmation by the Member.

సెలక్షను కమిటీలు లేకపోయినా, ఎంప్లాయిమెంట్ ద్వారా పిలిచి ఆ ఖాళీలు ఫర్తీ చేయడం జరిగింది. ప్రక్కన ఉన్న విశాఖ జిల్లాలో పేపర్లలో ప్రకటించి ఖాళీలు నింపడం జరిగింది. అలాగే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఎందుకు నింపలేదు? అలా నింపకుండా ఖాళీలు ఉంచినందుకు బాధ్యులైన వారి మీద చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— నిన్ననే టెలిఫోను చేసి తెలుసుకుంటే గ్రేడు 2 పండిట్సు 8 పోస్టులు, డ్రాయింగ్ టీచరు 1, ఎల్.డి. క్లర్క్సు 4 జిల్లా పరిషత్తు వరకు ఉన్నాయని తెలిసింది. దానికి ముందు ఉన్న ఖాళీలగురించి హెడ్ మాస్టర్సు రెండు ఉంటే ఇవి ఇప్పుడు ఫిలప్ అయ్యాయి. బియిడిలు 15 ఉంటే 12 ఫిలప్ చేశారు తెలుగు పండిట్సు 7 ఉంటే 3 చేశారు: గరల్స్ హిందీ పండిట్సు 2 ఉంటే చేయలేదు. తెలుగు పండిట్సు 7 లో 5 చేశారు. సంస్కృత పండిట్సు రెండులో ఒకరిని చేశారు. గ్రేడు 2 హిందీ పండిట్సు రెండింటిలో ఒకరిని చేశారు. సంస్కృత పండిట్సు రెండింటిలో రెండూ ఖాళీ ఉన్నాయి. తెలుగు పండిట్సు 5లో · చేశారు. ఫిజికల్ ఇన్‌స్ట్రక్టర్సు రెండింటిలో ఖాళీ ఉన్నాయి. క్రాఫ్ట్సు ఇన్‌స్ట్రక్టర్సు 2 ఉన్నాయి. డ్రాయింగ్ టీచర్సు 4 సైన్సు టీచర్సు 8 ఉన్నాయి. ఈ విధంగా ఈ ఖాళీలు ఉన్నాయి. జిల్లా పరిషత్తులలో ఇప్పటివరకు డి.ఎస్.సి.లు లేవు. ఈ మధ్యనే నాన్ అఫీషియలును కూడా ఒకరిని వేసి ఈ కమిటీ వేయబడింది. 17-8-78 నాడు ఒక ఆదేశం కలెక్టర్లకు ఇవ్వబడింది. ఎంత తొందరగా వీలుంటే అంత తొందరగా ఇవన్నీ ఫిలప్ చేసి—

Action taken by the Collector and the Special Officer in this regard may be reported before the end of the August 1978.

అని ఆదేశాలు ఇవ్వబడ్డాయి.

శ్రీ ఎమ్. వి. వరాంకుశం:— మంత్రిగారు ఉన్న ఖాళీలగురించి చెప్పారు. జిల్లా పరిషత్తు పత్రికలలో ప్రచురించిన విషయం ఖాళీల గురించి బహిరంగంగా అందరికి తెలుసును. 250 హయ్యరు గ్రేడు పోస్టులు, 150 సెకండరీ గ్రేడు పోస్టులు ఉన్నాయని చెప్పారు. తెలుగు పోస్టుల గురించి ప్రచురణలో లేదు. చాలా తప్పుడు భోట్టా మంత్రిగారికి అందచేస్తున్నట్లు కనపడుతున్నది. ఒకటిన్నర సంవత్సరాలు వందలకొద్దీ పోస్టులు ఖాళీగా పడివుండడం వల్ల విద్యార్థులకు నష్టం కలగడం, నిరుద్యోగ సమస్య పెరగడానికి కారణం అయింది. బాధ్యులైన వారిమీద ఇప్పటికైనా చర్య తీసుకుని త్వరలో ఖాళీలు నింపించాలని కోరుతున్నాను. అసలు ఖాళీలు కొన్ని ప్రచురించి కొన్ని ప్రచురించకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? ఇదేదో బేరాలు కుదిరే దాకా ఆగుతున్నారని మాకు సందేహంగా ఉంది.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— ఇంతవరకు జాప్యం జరిగిన మాట వాస్తవమే. కానీ ఇప్పుడు స్ట్రిక్టు ఆర్డర్సు స్పెషల్ ఆఫీసరుకు కలెక్టరుకు ఇవ్వడం జరిగింది. డి. ఎస్.సి.లు కూడా లేకుండె. ఇప్పుడు అవి ఫారం చేశాము. అతి తొందరలో ఫిలప్ చేయిస్తాము.

శ్రీ సి హెచ్. పరుశురామనాయుడు :— ఈ ప్రశ్న ఇచ్చి కొంత కాలం అయివుండాలె. ప్రశ్న ఇచ్చిన తరువాత అయినా ఈ ఖాళీలు ఎన్నిఅని తెల్సుకో డానికి డిపార్టుమెంటువారు ఏమీ చర్యలు తీసుకోకపోవడం నిన్న టెలి ఫోనులో కనుక్కుంటే కొంత తెలిసిన భోగట్టా, కొంత తెలియని భోగట్టా శాసన సభకు అందించడం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— నిన్నటికి ఇంతకు ముందుకు తేడా ఎందుకు వస్తు న్నదంటే ఇంతకు ముందు డి ఎస్.సి.లో సెలక్షను అయిన కేండిడేట్సు ఉన్నారు. వాళ్ళను ఈ మధ్యన ఎప్పాయింట్స్ చేసివుండవచ్చు. కనుక దానికి తేడా వచ్చి వుండవచ్చు. నిన్న ఇక్కడికి కలెక్టరు, సంబంధించిన అధికార్లు వచ్చారు. వారికి డి.ఎస్.సి.ని పిలిచి తొందరగా ఫిలప్ చేయమని చెప్పాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య (మార్కాపూర్):— శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనే కాదు, కర్నూలు, ప్రకాశం జిల్లా అన్నిటిలో కూడా ఖాళీలు ఫిలప్ చేయలేదు. ప్రకా శం జిల్లాలో జరిగిన పరిస్థితి మీకు తెలిసిందే. ప్రకటించడం వేల సంఖ్యలో రావ డం, సెలక్షను కాకపోవడం, గ దరగోళం జరగడం తెలిసిన విషయమే. అందు వల్ల వెంటనే అన్ని జిల్లా పరిషత్తులకు డి ఎస్. సి.లు ఏర్పాటు చేయండి ఎమ్. ఎల్. ఏ.ను, స్పెషల్ ఆఫీసర్సును కమిటీ వేసి అన్ని జిల్లా పరిషత్తులకు ఉన్న ఖాళీలలో సెలక్షన్సు చేసి భర్తీ చేయమని ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తారా ?

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:—అన్ని జిల్లా పరిషత్తులకు డి. ఎస్. సి.లు వేయడం జరిగింది. ఆర్డర్సు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. ఒక్కొక్క జిల్లాలో ఒక నాన్ అఫీషియల్ మెంబరును ఎం. ఎల్. ఏ.ను ఆ కమిటీలో నామినేట్ చేశారు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— కొన్ని జిల్లా పరిషత్తులు పేపర్లలో ప్రకటిస్తు న్నాయి. కొన్ని జిల్లా పరిషత్తులు ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ఛేంజి ద్వారా రమ్మంటు న్నాయి. ఏ విధానం అవలంభించమని మీరు వారికి డైరక్షను ఇచ్చారు ?

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:— ఇదివరకు ఉన్న పద్ధతి ప్రకారం పేపర్ లోనే ప్రకటించి తీసుకొనమని ఉంది. 8-40 a. m.

శ్రీ పి. అప్పారావు (రామచంద్రపురం):—మా తూర్పు గోదావరి జిల్లా పరిషత్తులో 30, 40 పోస్టులు ఖాళీలు ఉండవచ్చు. మీరు క్రైటిమ్ వారి నుంచి వస్తున్న ఆచారం ప్రకారం 3,500 మందిని ఈ పోస్టులకు పిలిచారు. వారి దగ్గర నుంచి ఫ్రూ.5 చొప్పున వసూలు చేశారు. తరువాత ఈ పోస్టులకు వచ్చిన అప్లికేషన్సును చూడడంలోనే ఇతర అధికారులు, కలక్టరు గారు ఎంతో టయిమ్ వేస్టు చేసుకొని 18వ తేదీ నుంచి నెలాఖరు వరకు ఇంటర్వ్యూలు, సెలక్షను చేశారు. అందుచేత ఇంతమందిని పిలవకుండా ఒక పోస్టుకు ఏడు గురు చొప్పున పిలిచి నిరు ద్యోగులను అందరిని బాధ పెట్టకుండా చూడాలని అధ్యక్షుల వారికి మంత్రివర్యుల వారికి మనవి చేస్తూ ఈ పద్ధతి పెడతారా?

శ్రీ యమ్. బాగారెడ్డి:— ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్):— అన్ని జిల్లాలలోను ఈ సెలక్షను కమిటీలను అప్పాయింటు చేశామన్నారు ఈ కమిటీలను అప్పాయింటు చేసేటప్పుడు వీటిలో నాన్ అఫీషియల్స్, అఫీషియల్సు ఎంతమంది ఉంటారు, ఈ సెలక్షను కమిటీని అప్పాయింటు చేసేవారు ఎవరు? సెలక్షను కమిటీలు అప్పాయింటు చేసి సుమారు ఒక నెల అయింది. నెల రోజు లోపల సమావేశము అయి వేకెన్సీలు ఇన్ని అని చెప్పి సెలక్షను చేయడములో ఎందుకు జాప్యము జరుగుతోందో తెలుపగలరా?

శ్రీ యమ్. బాగారెడ్డి:— ఇంతకు ముందు జిల్లాపరిషత్తు ఛెయిర్మన్‌లు ఉండేవారు. వారు పోయిన తరువాత కలక్టర్లు వారి స్థానములో స్పెషల్ ఆఫీసర్లుగా పని చేస్తున్నారు. వారే ఛేయిర్మన్‌గా ఉంటున్నారు. డి. ఆర్. ఓ. ఇంతకు ముందు మెంబరుగా ఉన్నాడు అయన అట్లానే ఉంటాడు. సమితి ప్రెసిడెంట్లు లేరు కాబట్టి ఆ జిల్లాకు సంబంధించిన యమ్. ఎల్. ఏ. ని మెంబరుగా ప్రభుత్వము నామినేట్ చేసింది. దీనిలో కొంత జాప్యము జరిగింది. జూన్ నెలలో నామినేట్ చేశాము. కొన్ని జిల్లాలలో మాత్రము డి. యస్. సి. లను పిలిచారు. చాలా జిల్లాలలో పిలువలేరు. అలవనందు వల్ల ఈ నెలలోనే ప్రభుత్వం వేరే ఆర్డర్సు ఇచ్చింది. దాని ప్రకారం ఈ నెలాఖరులోగా వేకెన్సీలను కంప్లీటు చేసి రిపోర్టు పంపమని చెప్పడం జరిగింది.

Point of Information

re: Allotment of Room to the Press Reporters in the Assembly Premises.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు (ఉదయగిరి):— అధ్యక్షా, నేను తమకు ఒక విన్నపము చేస్తున్నాను. శాసన సభా కార్యక్రమములు రిపోర్టు చేయడం కోసము ప్రెస్ వారు ఎవరూ లేరు. ప్రెస్ వారు ప్రొసీడింగ్సుని బాయ్‌కాట్ చేశారు. వారికి ఇంతకు ముందు క్రింద ఉన్న రూము తీసుకొని ప్రత్యామ్నాయంగా పైన ప్రొవైడు చేశారుట. మన శాసన సభా కార్యక్రమాలు పత్రికల వారు లేకుండా జరిగితే మన లక్ష్యము నెరవేరదు. ప్రజలకు ఇక్కడ ఏమి జరుగుతోంది అన్నది తెలియదు. దీనిని మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఇంతకు ముందు డెప్యూటీ స్పీకరుగారున్న రూము ఇచ్చి వారికి అవకాశం కల్పించారు. పార్టీలు, నాయకులకు రూములు ఉన్నప్పుడు మనము పత్రికల వారి అవసరం గుర్తించి వారికి ఎలాంటి అసౌకర్యము కల్పించకుండా వారికి కావలసిన సౌకర్యములు కల్పించి వారు సభకు వచ్చేలా చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకరు:—నిన్న నన్ను అడిగారు. రేపు మనము చూసుకుందాము అన్నాను. వారు ఇంతలోనే.....

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— వారు పూర్వం నుంచి క్రిందనే ఉంటున్నారు. పైన ఉంటే పోయి రావడానికి వీలుగా ఉండదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— నిన్న సాయంకాలము చెప్పారు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— వారికి క్రింద ఇవ్వడం బాగుంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకరు:— అందరికి కావలసినన్ని రూములు లేవు ఈ బిల్డింగును ఆల్టర్ చేసే పద్ధతికి వీలులేదు.

శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి:— వారు లాస్టు సెషనులోనే చెప్పారు. నిన్న రాత్రి డిప్యూటీ స్పీకరుగారు వారు రూము మార్చడంలో కూడా ఉద్దేశము అదే. ఆ రూము ఇంకొకరికి ఇచ్చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకరు:— వారి తరఫున వచ్చారు. పైన ఇస్తాము అంటే ఒప్పుకున్నారు. డైరక్టరు జనరల్ (ఇన్‌ఫర్‌మేషను డిపార్టుమెంటు) పైన రూము బాగా ఉంది: వారిని నేను కన్విన్స్ చేస్తానని బాజీగారు అన్నారు. అక్కడ ఉండడానికి వీలులేదు, క్రిందనే ఉంటామని ప్రెస్ తరఫు వారు వస్తే సరే రేప్రొద్దుట ఆలోచిస్తానుని చెప్పాను.

శ్రీ యమ్. ఓంకార్:— మీరు మీ డిస్క్రిషన్ ఉపయోగించి వారికి ఇవ్వండి.

మిస్టర్ స్పీకరు :— ప్రెస్ వారు క్రిందే కావాలి అంటున్నారు. డెప్యూటీ స్పీకరుగారు దగ్గరగా ఉండాలి. తరువాత లేడీస్‌కి కూడా క్రిందే ఉండాలి. అంటున్నారు. అందరూ క్రిందే కావాలి అంటున్నారు. రూమ్స్ తక్కువగా ఉన్నాయి. క్రొత్త రూములు సృష్టించుకోలేము. దానివల్ల ఆర్కిటెక్చర్ చెడిపోతుంది. గవర్నమెంటు చీఫ్ విప్ కూడా క్రిందే ఉండాలి అంటున్నారు.

శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి :— ఛీఫ్ విఫ్ పైన ఉండవచ్చుకదా?

మిస్టర్ స్పీకరు:— ఛీఫ్ విప్ కూడా ఏ క్షణములోనైనా ఉంటూ ఉండాలి కదా అని వారు అంటున్నారు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ (నర్సంపేట) వారి వాదనలు వారికి ఉంటాయి. మీ డిస్క్రిషన్ ఉపయోగించి వారికి క్రిందనే ఇవ్వండి.

Mr. Speaker:—I do want them, but I think I cannot extend the premises I know your love for the Press—

Sri S. Jaipal Reddy :—In your own interest—not for my love for Press.

Mr. Speaker :—I request you to come and assist me in alloting a room for them—

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఇది పెద్ద సమస్యకాదు.

మిస్టర్ స్పీకరు :—సమస్య పెద్దదికాదు, కాని చేయడానికి అవకాశం లేని పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. తరువాత చర్చిద్దాము. క్వశ్చన్ అవర్ వేస్టువుతోంది.

శ్రీ జి. రాజారామ్ :— ఇది పెద్ద సమస్య కాదు, వారికి కావాలంటే ప్రభుత్వ పక్షాన అటువంటి సహాయం ఇస్తాము రమ్మని చెప్పండి.

మిస్టర్ స్పీకరు :—రాజారామ్‌గారు ఉదారంగా ఉన్నారు. ఇక్కడ అందరూ ఉదారంగానే ఉన్నారు.

శ్రీ జి. రాజారామ్ :—చీఫ్ విప్ గారి రూము వల్ల సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది అంటే We will ask the Chief Whip to go up.

మిస్టర్ స్పీకరు :— వారి క్రింద కావాలి అంటున్నారు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— వారు వాదనలు వారికి ఉంటాయి. మంత్రిగారు హామీ ఇచ్చారు. Now your hands are very free. వారు సభలోకి వచ్చేలా చూడండి.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— ఆ రూము చాలా పెద్దది. వారి సంఖ్య కూడా పెద్దదే. వారికి చిన్నరూము సరిపోదు. మంత్రిగారు చెప్పినది వారికి బాగా ఉంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకరు :—నేను నిన్ననే చెప్పాను.

శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి:— మీరు ఇప్పుడు హౌసు నుండి వారిని ఇన్‌వైటు చేస్తే వారు వస్తారు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— మంత్రిగారిని చెప్పమనండి. Almost the problem is settled.

మిస్టర్ స్పీకరు:— ఎందుకు చెప్పాలి? నేను నిన్ననే వారితో క్రిందనే రేపు ఎడ్జెస్టు చేసుకొందామని చెప్పాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— వారిని వెంటనే రమ్మంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ యస్. జైపాల్ రెడ్డి :— మీరు ఇన్విటేషను ఇస్తే వారు వస్తారు.

ow our proceedings are not reported.

మిస్టర్ స్పీకరు :—ఇన్విటేషను అవసరంలేదు. వెంకయ్యనాయుడుగారు వెళ్ళారు. పిలుచుకొని వస్తారు. I told them that I will certainly provide them.

Sri N. Venkaiah Naidu :—They are saying that let the Assistant Secretary or somebody say....

Mr. Speaker :—I say I am going to provide. Does it require the Assistant Secretary's word? When I say I am going to provide them, that means I am assuring them.

Oral Answers to Questions (Contd.)

Scarcity of Drinking Water in Marripada etc. Villages in Warangal Dist.

268—

*127Q.-Sri C. Jangareddy (Shampet):—Will the Mininister for Panchayat Raj be pleased to state:

(a) whether it is a fact that there is acute scarcity of drinking water prevailing in the village of Marripada, Syaipet (Parkala Taluk) Bandoctapur and Puluourthi in Warangal taluk, Warangal District;and

b) if so, whether the Governmet will be pleased to compelte the works already undertaken to remedy the situation?

శ్రీ ఎమ్. బాగారెడ్డి:—

(ఎ) అవునండి.

(బి) మరిపెడ వద్ద రక్షిత నీటి సరఫరా పథకం 1977, సెప్టెంబరులో పని చేయడం ప్రారంభించింది. బుడోతపూర్ వద్ద చిన్నతరహా రక్షిత నీటి సరఫరా పథకం, శ్యాంపేట వద్ద రక్షిత నీటి సరఫరా పథకం నిర్మాణ దశలో ఉన్నాయి. అవి బడోతపూర్ పథకం 31-8-1978 తేది నాటికి శ్యాంపేట పథకం 31-3-1979 తేది నాటికి పూర్తి కాగలవు. పులికుర్తి గ్రామానికి ఎట్టి రక్షిత నీటి సరఫరా పథకంగాని మంజూరు కాలేదు. ఆ గ్రామానికి కావలసిన మంచినీరు ప్రస్తుతం గ్రామంలో ఉన్న 5 దిగుడు బావుల నుండి లభ్యమవుతుంది.

Elections to the Indian Medicine Board

269—

* 113 Q.—Sri V. Sivaramakrishna Rao (Badvel):— Will the Minister for Technical Education be pleased to state:

(a) the period from which the elections are not held to Indian Medicine Board; and

(b) the time by which the elections will be held?

సాంకేతిక విద్య మరియు భారతీయ వైద్యశాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి):—

(ఎ) 1312 ఫసలీలోని 1 వ వైద్య చట్టంలోని నిబంధనల ప్రకారం, తెలంగాణాకు సంబంధించిన ఇండియన్ మెడికల్ బోర్డుకు ఎన్నికలు జరుపవలసి ఉంది. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన ఆయుర్వేద మరియు హోమియోపతి బోర్డుల విషయంలో సభ్యుల పదవీకాలం 1971 జూన్‌లో ముగుస్తుంది. కొంత మంది సభ్యులు హైకోర్టులో రిట్ పిటీషనులు దాఖలు చేశారు. అవి కొట్టివేయబడ్డాయి. ఆంధ్ర, తెలంగాణ ప్రాంతాలకు వర్తించే ఆంధ్రప్రదేశ్ సమగ్ర బిల్లు, 18-3-1976 తేదీన ప్రవేశపెట్టబడింది, కాని అది పరిశీలనకు రాలేదు. ఈ బిల్లు దృష్ట్యా బోర్డుకు ఎన్నికలు జరుపబడలేదు.

(బి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ వి. శివరామకృష్ణారావు:—ఎన్నికలు జరపలేదు. ఎప్పుడు ఎన్నికలు 8-50 a. m
జరుపుతారు?

శ్రీ టి. హాయగ్రీవాచారి:—తెలంగాణా ప్రాంతానికి ఎన్నికల సమస్య లేదు ఆంధ్రప్రాంతంలో 1956 చట్టం ప్రకారం ఎన్నికలు జరపాలి. ఎన్నికల ప్రొసీజర్

చాల పెద్దగా ఉన్నదని ప్రభుత్వం కొంత కాలం నానుడు చేస్తూ పోయింది. 1971 లో ఎన్నికల ప్రొసీజర్ ఏర్పాటు చేశారు. అప్పుడు శివచంద్రగారు ఇండియన్ మెడిసిన్ బోర్డుకు డైరక్టర్ గా ఉండేవారు. ఆయన ఎన్నికలు మొదలు పెట్టేవరకు కమలా దేవి మరొక యిద్దరు కోర్టుకు పోయారు. 1973 లో కోర్టు పరిష్కారం వారికి వ్యతిరేకంగా వచ్చినది. క్రొత్తగా యాక్టు ప్రవేశపెట్టాలని సెంట్రల్ గవర్నమెంట్, లా కమిషన్ యిద్దరు సంప్రదించి క్రొత్త యాక్టు తయారు చేశారు. 8-8-76 నాడు ప్రవేశపెట్టినా కొన్ని కారణాల వల్ల ఆగిపోయింది. క్రొత్త యాక్టు వస్తేనే బాగా ఉంటుంది. ఎన్నికల ప్రొసీజర్ బాగా వున్నది. డైరక్టర్ ఆఫ్ మెడిసిన్, హోమ్యోపతి డాక్టర్స్, మిగతా డాక్టర్స్ ప్రైవేట్ ఆర్గనైజేషన్స్ అన్నీ రిప్రజెంట్ చేసినాయి. క్రొత్త యాక్టు తీసుకురమ్మని, తొందరగా తీసుకువద్దామనే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అందుకని బోర్డు ఎన్నికలు జరపడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది.

శ్రీ వి. శివరామకృష్ణారావు:—క్రొత్త యాక్టులో ఎన్నికలకు సంబంధించిన నిబంధనలు రూపొందించారా?

శ్రీ టి. హయగ్రీవాచారి:—క్రొత్త యాక్టు తీసుకువచ్చినప్పుడు ఆ బిల్లు మీ ముందుకు వస్తుంది. మీ అందరిని సంప్రదించి బిల్లు ప్రవేశపెట్టడం జరుగుతుంది. ఈ బిల్లు ఈ బడ్జెట్ సమావేశంలో పెడతాము అనుకొన్నాము కాని అవకాశము లేకుండా పోతున్నది బిలు ఉంటే ఈ సమావేశంలో పెట్టాలి అనుకుంటున్నాము. లేకపోతే నెక్స్టు సెషన్ లో తప్పకుండా ప్రవేశపెడతాము.

Govt Grant to the Hyderabad College of General Practioners

270

*434 Q.— Sri Ch.Kasaiah:— Will the Minister for Technical Education be pleased to state:

(a) whether the Government are giving the annual grant of Rs. 20,000/- to the Hyderabad College of general practioners;

(b) if so, the drtails of member ship of this insititution;

(c) the activities of the institution and the area covered;

(d) whether the department has reviewed the working of the institution; and

(e) whether the Indian Medical Association, Andhra Pradesh State Branch has applied for grant for a similar purpose?

ఆరోగ్యవైద్యశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఎ. మదనమోహన్):—

(ఎ) లేదండి. అయితే 1960-61 నుంచి వారికి గ్రాంటుగా రూ. 10,000లు మంజూరు చేయబడుతు ఉన్నది. 1973 74లో మాత్రం అదనంగా రూ.10,000ల గ్రాంటు మంజూరు చేయబడింది.

(బి) ఈ సంస్థలో మొత్తం 618 మంది సభ్యులు ఉన్నారు. వారిలో స్థానిక సభ్యులు 30 మంది జీవిత సభ్యులు 4గురు సాధారణ సభ్యులు 584 మంది ఉంటారు.

(సి) ఈ కాలేజి జిల్లా ప్రధాన కార్య స్థానాలలో, రెప్రెషర్ కోర్సులు నడుపుతున్నది. ఈ కాలేజికి వైద్య పుస్తకాల గ్రంథాలయము వున్నది. డయాబెటిక్ క్లినికును, పిల్లలకోసం ఇమ్యూనైజేషన్ పై సర్వీసు కేంద్రాన్ని, ఈ కాలేజి నిర్వహిస్తుంది.

(డి) అవునండి.

(ఇ) అవునండి.

Opening of Regional Offices of Medical and Health Dept.

271—

*609 Q.—Sri Bhattam Srirama Murthy (Paravada) :—Will the Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the Government have decided to open regional offices of Medical and Health Department with a view to decentralise and improve medical administration in the state ; and

(b) if so, the details thereof ?

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :—

(ఎ) అవునండి.

(బి) మూడు ప్రాంతీయ కార్యాలయాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. వాటిలో ఒక్కొక్కదానికి వైద్య, ఆరోగ్య సర్వీసుల అదనపు డైరెక్టరు హోదాలో ఒక్కొక్క ప్రాంతీయ డైరెక్టరు అధికారిగా వుంటారు. వారి అధికార పరిధి ఈ క్రింద వివరించబడింది. మొదటి ప్రాంతీయ కార్యాలయం, ఒకటి, రెండు మండలాల క్రిందికి వచ్చే శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, తూర్పుగోదావరి పశ్చిమ గోదావరి కృష్ణా జిల్లాలకు వర్తిస్తుంది. దీని ప్రధాన కార్య స్థానం రాజమండ్రిలో ఉంది. రెండవ ప్రాంతీయ కార్యాలయం మూడు, నాలుగు మండలాల క్రిందికి వచ్చే గుంటూరు, ఒంగోలు, నెల్లూరు, కడప, కర్నూలు, చిత్తూరు, అనంతపురం జిల్లాలకు వర్తిస్తుంది. దీని ప్రధాన కార్యస్థానం కడపలో వుంది. మూడవ ప్రాంతీయ కార్యాలయం, ఐదు, ఆరు మండలాల క్రిందికి వచ్చే తెలంగాణా ప్రాంతంలోని అన్ని జిల్లాలకు వర్తిస్తుంది. దీని ప్రధాన కార్య స్థానం వరంగల్లులో వుంది.

శ్రీ ఎస్. జైపాల్ రెడ్డి (కల్వకుర్తి):—తెలంగాణ ప్రాంతీయ కార్యాలయం వరంగల్‌లో వున్నది అన్నారు. వరంగల్ తెలంగాణ ప్రాంతానికి కేంద్రం కాదు. చాల యిబ్బంది అవుతుంది. హైదరాబాద్‌కు మారుస్తారా?

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్:—ఇవి 6 పాయింట్ ఫార్ములాలో presidential Order క్రింద చేయబడినాయి. మూడు కార్యాలయాలు వచ్చినాయి. వీటిని యింక్రీజ్ చేయాలని అనుకొన్నాము. గౌరవసభ్యులు చెప్పిన మాటతో ఏకీభ

విస్తున్నాను. అడ్మినిస్ట్రేటివ్‌గా కూడ యిబ్బందులు ఉన్నాయి. ప్రాక్టికల్ డిఫికల్టీస్ ఉన్నాయి. రీజనల్ ఆఫీసెస్ ఎక్కువ open చేస్తాము. ట్విన్ సిటీస్ Hyderabad District దృష్టిలో పెట్టుకొని హైదరాబాద్‌కు వేరే చేయాలని వున్నది. క్రమేణ పెంచుతున్నాము. కొద్ది రోజులు యిన్‌కన్వీనియన్స్ తప్పదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కోరటాల సత్యనారాయణ (రేపల్లె):—వారు ఏర్పాటు చేసిన ప్రాంతీయ కార్యాలయాలు ఒకదాని కొకటి రాకపోకలు లేవు. అందుబాటులో లేవు. గుంటూరు, ఒంగోలు, కడప కలిపి కడప అని చెప్పారు. ఇది ఎలా అందుబాటులో ఉంటుంది? ప్రభుత్వం తిరిగి ప్రాంతీయ కార్యాలయాలు నెలకొల్పే విషయం ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్:— నేను యిప్పుడే మనవి చేశాను. ఈ మూడు పెట్టలు యిచ్చాము. క్రమేణ వేరే రీజనల్ ఆఫీసెస్ ఓపెన్ చేయవలసిన అవసరము వున్నది. అప్పుడు వాటిని పూర్తిగా సరిదిద్దుతామని మనవి చేస్తున్నాను.

Special Equipment for open Heart Surgery in Gandhi Hospital Secunderabad.

272—

*303 Q.—Sri B. Machinder Rao (Secunderabad Contonement):- Will the Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether it is a fact that a special equipment for open heart surgery has been installed in the Gandhi Hospital, Secunderbad;

(b) if so, the eost of this equipment;

(c) whether this equipment is kept idle from 1st April subsequent to the retirement of the specialists incharge of this subject;

(d) whether such sophisticated equipment for open heart surgery has been installed in the General Hospital Guntur, T. B. Hospital, Mangalgiri and also the Institute of Super Specialisties in Hyderabad; and

(e) if so, whether fully qualified doctors are available to handle these equipmet?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—(ఎ) అవునండి. వాస్తవమే.

(బి) అన్ని ఏక్సెసరీలు, మరియు అనుషంగిక ఖర్చులతో కలిపి రూ.3,56,295 75, కొనుగోలుచేయబడిన అదనపు పరికరాలతో కలుపుకొని మొత్తం మీద రూ. 6.22 లక్షలు అయింది.

(సి) లేదండి.

(డి) గుంటూరులోని ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రిలోగాని లేదా మంగళగిరి ప్రభుత్వ క్షయ ఆసుపత్రిలోగాని ఓపెన్ హార్టు సర్జరీ నిమిత్తం ఆధునిక పరికరాలేవీ ఏర్పాటు చేయబడలేదు. అయితే సూపర్ స్పెషాలిటీ హాస్పటల్ అంటే హైదరాబాదులోని నిజామ్స్ ఆర్థోపెడిక్ హాస్పటల్ విషయంలో రూ.9.19 లక్షలు విలువ చేసే ఆధునిక పరికరాలు ఇదివరకే కొనడం జరిగింది. అంతేకాక

రూ. 20.68 లక్షలు విలువచేసే పరికరాలకు ఆర్డరు చేయటం కూడా జరిగింది. ఈ పరికరాలు రావలసివున్నాయి.

(ఆ) అవునండీ. వున్నారు.

Sri B. Machinder Rao:—The equipment is not being used not only in Hyderabad and Secunderabad but also in Guntur. In Mahboobnagar, the equipment is not being utilised from 1968, in Nellore from 1968, in Kurnool for the last two years and in Vikarabad from 1958 the equipment is not being made use of. Only two doctors are there. There is sufficient work load. Why not the work load be considered? 9-00 a.m.

Sri A. Madan Mohan:—I do not know what the Hon'ble Member means by saying 'work load'. If there is any work load, that will be made use of.

Sri B. Machinder Rao:—A surgeon offered his services. But nothing has been considered and no reply has been sent to him.

Sri A. Madan Mohan:—I do not know whom he is mentioning. No name has been mentioned in the question. However, without fear of contradiction, I can say, there is no dearth of qualified persons and there are enough qualified persons to man these institutions with the existing equipment.

Sri B. Machinder Rao:—In Kurnool the equipment has not been utilised.

Sri A. Madan Mohan:—Here, nothing has been mentioned about Kurnool. If he puts a separate question, I will be able to answer.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :— గౌ. మంత్రిగారు దీనిని డిపార్టుమెంటల్ ప్రిస్టేజ్‌గా గాని, పర్సనల్ ప్రిస్టేజ్‌గా గాని తీసుకోకుండా విశాల దృక్పథంతో ఆలోచించవలసిందిగా ఒక విషయం వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. డాక్టర్ రాజగోపాలన్ గారు ఏప్రిల్ మొదటి తేదీన పదవీ విరమణ చేశారు. ఇండియాలోనే ఓపెన్ హార్టు సర్జరీలో ప్రముఖమైన స్పెషలిస్టు వారు. వారి సేవ తీసుకోవడం మన రాష్ట్రానికి ఎంతయినా అవసరం. ఆ హాండ్‌ను రిప్లేస్ చేయగలిగిన వారు లేరనేది వాస్తవ విషయం, దీనిని ప్రెస్టేజ్‌గా చూడకుండా, అటువంటి వారు వలంటరీగా తమ సర్వీసెస్ ఆఫర్ చేసినప్పుడు ఎందుకు వుపయోగించుకోకూడదు? అనేక సర్వీసెస్‌కు సంబంధించి మనం ఎక్‌స్టెన్‌షన్స్ యిస్తున్నాంగదా. ఇప్పటికయినా వారి సేవలను వుపయోగించుకుని ఆంధ్రప్రదేశ్ హాస్పిటల్స్‌లో వున్న ఎక్విప్‌మెంట్ సద్వినియోగం అయ్యేట్లు చేస్తారా? ఇంక వర్క్‌లోడ్ గురించి, ఎవరయినా పనిచేస్తుంటే పేషెంట్సు వస్తారు, పనిచేయనిచోట పేషెంట్సు ఎట్లా వస్తారు, ఆ హాస్పిటల్‌కు వచ్చిన రోగికి రోగం నయం అవుతుందనే నమ్మకం కలిగేట్లు ఆ హాస్పిటల్స్‌లో పనిజరిగేట్లు చూస్తారా? ఈ విషయం ఇంపార్షియల్‌గా ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— అలాంటి చర్య తీసుకుంటాను. ఇంక క్వాలిఫైడ్ పర్సన్స్ లేరు అని వాళ్ళు చెప్పిన దానికి ఘంటాపథంగా వున్నారు. క్వాలిఫైడ్ పర్సన్స్ అని నేను చెప్పగలను. ఇంక వారి నిపుణత్వం గురించి ప్రశ్నలో ఉత్పన్నం కాలేదు కాబట్టి దానికి నేను జవాబు చెప్పడానికి సిద్ధంగా లేను. ఇందులో ప్రిస్టిజ్ సమస్య లేదు, హాస్పిటల్స్‌ను మెరుగుపరచి, రోగులకు అందుబాటుతో వుంచాలనే ఆలోచనతోనే ప్రభుత్వం వ్యవహరిస్తుందిగాని ప్రిస్టిజ్ యిస్యూగా తీసుకుని చేయడం జరగదని మనవి జేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—ఇప్పుడే మంత్రిగారు ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరీ పరికరాల గురించి చెప్పారు. రెండు మూడు లక్షల విలువగల పరికరాలు తీసుకొచ్చామని, నిపుణుడు పదవి నుంచి విరమించుకున్న తరువాత యిప్పటికి ఒక్క హార్ట్ కేసు కూడా చెయ్యలేదు. అటువంటి నిపుణుని సర్వీసెస్ వుపయోగించుకోవడానికి ఆయనకు ఎక్స్‌టెన్షన్ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు వెనుకాడుతున్నది ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— వీరు రిటైర్ కావడానికి, ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరీ కేసెస్ రాకపోవడానికి సంబంధం లేదు. యాక్చువల్‌గా, ఇ. సి. ఐ. ఎల్ వారు మనకొక యూనిట్ యిచ్చారు, అయితే, తరువాత అది చెడిపోయింది. అది బాగా లేదని ఇ.సి.ఐ.ఎల్ వారికి మనం వాపసు యివ్వడం జరిగింది. ఫారిన్ కంట్రీకి ఆర్డర్ చేసి ఇంపోర్ట్ చేసుకుంటున్నాం. నిపుణుడు లేక సర్జరీ జరగలేదని మాత్రం కాదు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :— స్పెషాలిటీస్ పై మనం బాగానే ఖర్చు పెడుతున్నాం. సాఫిస్టికేటెడ్ మెషినరీ కూడా వుంది, ఓంకార్ గారు చెప్పినట్లు రాజగోపాలన్‌గారు వెల్ నోన్ ఎక్స్‌పర్ట్. అలాగే యీ స్పెషాలిటీస్‌లో మనకు డాక్టర్ శివారెడ్డిగారు వున్నారు, రామచంద్రన్‌గారికి తిరుపతిలో యిచ్చాము. రాజగోపాలన్ గారి సర్వీసెస్ యీ స్పెషాలిటీస్‌లో వుపయోగించుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు వెనుకాడుతున్నది ? ఎక్స్‌పర్ట్ లేకపోవడం వల్ల చాలా నష్టం జరుగుతున్నది కాబట్టి దీనిని ప్రభుత్వం విశాల దృష్టితో ఆలోచించి, వారి సర్వీసెస్ వుపయోగించుకుంటుందా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— రాజగోపాలన్ గారి విషయం సప్లిమెంటరీస్‌లో వచ్చింది. మెయిన్ క్వొశ్చన్‌లో లేదు. అందువలన దాని గురించి వూహించలేదు. వారి నిపుణత్వం గురించి మాట్లాడదలచుకుంటే—వారి పర్‌ఫార్మెన్స్‌పై నేను వివరాలు తెప్పిస్తాను. అటువంటి దేదయినా వుంటే, తిరిగి వేరే ప్రశ్న వేస్తే తప్పకుండా నేను జవాబు యివ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. కాని, ఎడ్మినిస్ట్రేషన్ దృష్ట్యా చూడవలసిన విషయాలు వుంటాయి. నిపుణత్వం విషయంలో నేను సర్టిఫికేటు యిచ్చే పని చేయలేను. క్రిటిసైజ్ చేయడానికి కూడా నేను సిద్ధంగా లేను.

Sri B. Machinder Rao :— In Kurnool every year they are spending Rs. 2 lakhs, So much amount is wasted.

Sri A. Madan Mohan :— I have no idea and I have no information.

శ్రీ యన్. జైపాల్ రెడ్డి :— గాంధీ హాస్పిటల్ లోనే యీ ఓపెన్ హార్ట్ సర్జరి వుంది. అది సూపర్ స్పెషాలిటీగా యీ సంవత్సరం తీసుకోబోతున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని ఇప్పుడు గాంధీ హాస్పిటల్ లో ఆ ఎక్విప్ మెంట్ లేదు. ఇ.సి.ఐ.ఎల్ వారికి తిరిగి యిచ్చేశాము; ఫారిన్ కంట్రీ నుంచి తెప్పించుకుంటున్నామంటున్నారు. మొదటిదానికి సంబంధించి మెయిన్ క్వశ్చన్ లోనే వుంది. ఇందులో యీ కాంట్రడిక్షన్ వుంది. రెండవది — రాజగోపాలన్ గారి విషయం నేను చెప్పలేను, యీ సమస్య సప్లిమెంటరీస్ లో వచ్చింది అన్నారు వారు. కాని మెయిన్ క్వశ్చన్ లోనే వుంది.

"Whether this equipment is kept idle from 1st April subsequent to the retirement of the specialist incharge of this subject. There is a categorical and unequivocal reference to the Doctor sir.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్:—ఇ.సి.ఐ.ఎల్ నుంచి ఎక్విప్ మెంట్ తెప్పించడం జరిగింది. కాని అది డిఫెక్టివ్ గా వున్నదని వాపసు చేయడం జరిగింది, అందుకని మళ్ళీ ఆర్డర్ చేయడం జరిగింది. A part of the equipment has been found defective .ఇంక రాజగోపాలన్ గారి విషయం చెప్పారు, వారి నిపుణత్వం విషయంలో దయచేసి సభ్యులు యింకొక ప్రశ్న వేస్తే మొత్తం స్టాటిస్టిక్స్ తీసుకొచ్చి సభముందు పెడతాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—మేము శాసనసభ హాల్ లో వున్నాం, పరికరాలు ఔట్ సైడ్స్ వున్నాయి, అయితే యీ సంఘటనతో నాకు చాలా సంబంధంవుంది. ఇదివరకు శ్రీకృష్ణగారు వున్నప్పుడు గవర్నమెంటుకు రిప్రజెంట్ కూడా చేయడం జరిగింది. ఏది ఏమైనప్పటికి, సమస్య ఏమిటంటే—మంత్రిగారు దీనిపై పునరాలోచన చేస్తామన్నారు కాబట్టి—డిపార్టుమెంటల్ ప్రొఫెషనల్ రైవలరీస్, అన్ హెల్దీ కాంపిటీషన్స్ వుంటాయి. దురదృష్టకరమైన పరిణామాలు వస్తూ వుంటాయి. బలికావడం జరుగుతూ వుంటుంది అయితే, టెక్నికల్ గా—కారణం ఏదయినప్పటికి, సమర్థులయిన ఓపెన్ హార్టు సర్జరి నిపుణులు లేకపోవడంవల్ల పరికరాలు మూల పడుతున్నవి. వున్న డాక్టర్సు కూడ తగిన సలహా, సహాయం లేక పనిచేయలేక పోతున్నారు, అది వాస్తవం. క్వాలిఫికేషన్ వుందా, లేదా అనేది నేను క్వశ్చన్ చేయను. క్వాలిఫికేషన్స్ వున్నా, ఆ అనుభవం, ఆ మద్దతు లేకపోవడంవల్ల పనులు చాలా వెనుకబడుతున్నవి. ఏప్రిల్ ఒకటి నుంచి యిప్పటివరకు మన రాష్ట్రంలో ఏ హాస్పిటల్ లో నయినా ఒక్క ఓపెన్ హార్టు సర్జరీ జరిగిందా ? అందువలన యీ విషయంలో పర్సనల్ ప్రిస్టేజ్ లోకిగాని, డిపార్టుమెంటల్ రైవలరీస్ లోకి గాని దిగకుండా—చాలా తీవ్ర స్థాయిలో వున్నాయి—మీరు నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచించి తిరిగి రాజగోపాలన్ గారి సేవలను వుపయోగించుకోవడానికి నిర్ణయం తీసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్:—చాలా సేపటివరకు ఓపికతో అన్ని విషయాలు 9.10 a.m.
విన్నాను. రిటైరైన డాక్టరు విషయంలో చెప్పడం మంచిది కాదని బాధ్యతా

యుక్తమైన ఆలోచనతో ఊరుకున్నాను. ఇప్పుడు సభ ముందు మనవిచేయదలచుకున్నాను. వారి ప్రొఫెషనల్ రైవల్రీలతో ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేదు. ప్రభుత్వం నిష్పాక్షికంగా బాధ్యతాయుతంగా ఆలోచిస్తుంది. Administrative feasibility and convenience and secondly indispensability part దానికి సంబంధించిన వివరాలు వేరే ఉన్నాయి సభ ముందు పెట్టడం మంచిది కాదు. వారి నిపుణత్వం విషయంలో వారు చెప్పింది నిజమే కావచ్చు. ఇంటర్ రైవల్రీతో మంచి నిపుణుణ్ణి ప్రక్కకు తోస్తున్నారేమో అని నేను పోర్టు ఫోలియో తీసుకున్న తరువాత నాకూ అనిపించింది. ఆయన రిటైరైన తరువాత మచిలీపట్నం నుండి ఒక ముస్లిం లేడీ వచ్చి ఓపెన్ హార్టు ఆపరేషన్‌కు ఎడ్మిట్ అయి రాజగోపాలన్‌గారిచేత ఆపరేట్ చేయించుకోవాలనే అభిప్రాయంతో అందుకు రిక్వెస్ట్ చేసింది. Much against all the procedure which usually no Government worth its salt would be able to do it and doctors would also protest it. Because of their goodness and co-operation with me nobody has questioned when I said that he should be allowed and the entire equipment should be kept at his disposal and he should be allowed to really show his worth. ఏప్రిలులోనో మార్చి చివరనో జ్ఞాపకం లేదు కాని ఆయన రిటైరైన తరువాత ఇది జరిగింది హాస్పటలు ఫెసిలిటీలు వారికి ఇచ్చి అక్కడ ఉండే నిపుణులను అనుమతింప చేస్తే ఆ పేషెంటు మూడవ నాడు చనిపోయింది. వారి నిపుణత్వం గురించి వేరే ఏమైనా స్టాటస్టిక్సు కావాలంటే సభ ముందు పెట్టడానికి తయారుగా ఉన్నాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—ఆపరేషన్ విజయవంతంగానే ఐనది. పోస్టు ఆపరేషనల్ కేర్ సరిగా లేనందున రోగి మరణించడం జరిగింది. రికార్డు తెప్పించి చూడండి. పరిశీలన చేద్దాం. గౌరవ సభ్యులు ఓంకార్ గారు ఇతరులు చెప్పారు. ఈ విషయమై నిష్పాక్షికమైన విచారణ చేయండి. నిజానిజాలు తెలుసుకోకుండా ఎట్లా ? పూర్తి ఇంక్వైరీ చేసి సభ ముందు భోగట్టా పెట్టండి. రికార్డు తెప్పించి చూస్తే పేషెంటు పోస్ట్—ఆపరేషనల్ కేర్ లేనందున చనిపోయిందా కాదా అనేది తెలుస్తుంది. ఒక ఎక్స్‌పర్టుపై మంత్రి గారు ఎలిగేషన్స్ చేసేటప్పుడు పూర్తి ఇంక్వైరీ జరగాలి కదా.

శ్రీ యమ్. ఓంకార్ :—సూటిగా నా ప్రశ్న ఏమిటంటే అక్కడనుంచి వారికి చీటీ వచ్చిన తరువాత చదివి వినిపించారు.

Sri A. Madan Mohan :—I protest it. I will pass the chit to the Hon. Member. There is nothing about that.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—మామూలు వైద్యంలో కూడా రోగి బ్రతుకవచ్చు. చావచ్చు. ఆపరేషన్ చేసిన ప్రతి కేసు బ్రతుకుతుందని చెప్పడానికి డాక్టర్లు ఏమైనా దేవుని కొడుకులా ? ఇటువంటి విషయాలు అడ్డం పెట్టి నిపుణులను మనం ఉపయోగించుకోలేని స్థితి రాకూడదు. ఈ విషయం లోతుగా ఆలోచించి వారిని ఉపయోగించుకోడానికి ఆలోచిస్తారా ?

Sri S. Jaipal Reddy:—I am afraid the Hon. Health Minister has allowed himself to be provoked in making a statement which bordered on an insinuation on a known expert. Secondly, I would like the Hon. Minister to tell the House as to whether he considered the success of every operation to be the measuring rod of a medical expert. If that is so, the mortality rate of Osmania Hospital is so high that all our experts must be condemned and thrown out of service.

Sri A. Madan Mohan:—I only said as a casual observation. I quite agree. That could not be the yardstick. Since the Hon. Members insisted upon his expertise and were paying high compliments, I could not contain myself and said that what has come to my notice for the information of the House. Beyond that I never meant.....

Sri S. Jaipal Reddy:—The reputation of a doctor is at stake in the matter. The point is, can the Hon. Minister mention the name of one doctor in the world at whose hands a single patient did not die?

Sri A. Madan Mohan:—I have no statistics.

Opening of Meat Centres in The Districts

273—

*1592 Q.—Sri K. Govinda Rao (Anakapalle):—Will the Minister for Animal Husbandry be pleased to state:

(a) whether the Government propose to open meat centres in all the districts in the state to supply bone and meat food at cheaper rate to poultry units to increase egg production; and

(b) if so, when?

పశు సంవర్ధన శాఖ మంత్రి (శ్రీ బి. రామదేవ్):-

(ఎ), (బి) ; రాష్ట్రంలో గ్రామీణ పరిశ్రమలను ప్రారంభించడానికి సంబంధించి, పశు సంవర్ధన శాఖ డైరెక్టరు, గ్రామీణ పరిశ్రమలను పెంపుచేసేటందుకు ఎముక ఆహారం, మాంసాహారం ఉత్పత్తి చేసేటందుకు కొంతకాలంలో ప్రతిజిల్లాలోని జంతు ఉత్పత్తుల కర్మాగారాల్ని స్థాపించాలని సూచించారు. ఈ ప్రతిపాదనలు 1-8-78 తేదీన పరిశ్రమలు. వాణిజ్య శాఖకు అందాయి. ఇది పరిశీలనలో ఉన్నాయి.

Centres of Tourists attraction in Srikakulam District

274—

* 145 Q.—Sri P. Srirama Murthy (Amadalavalasa) ; —Will the Minister for Tourism be pleased to state :

(a) whether it is a fact that there are centres of tourist attraction in Srikakulam district;

(b) if so, the steps taken by the Government to encourage tourism in the district;

(c) whether there is any proposal to construct proper hotels to accommodate tourists; and

(d) the steps being taken by the Government in this regard?

Minister for Tourism (Smt. Roda Mistry) :— (a) Yes, Sir.

(b) The proposals to develop Baruva and Calingapatnam in Srikakulam District are under examination of the Tourism Department.

(e) No, Sir.

(d) Does not arise.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి:—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఎక్కడా లేని సూర్య దేవాలయం ఉంది. అక్కడ 150 మైళ్ళ సముద్రతీరం ఉంది. అక్కడ టూరిజం డెవలప్ చేయడానికి 5-స్టార్ హోటల్ శ్రీకాకుళంలో పెట్టాలనే ప్రపోజల్ ఇదివరలో ఉంది. మీ వంటి వారు వస్తే ఉండడానికి మంచి హోటలు కూడా అక్కడ లేదు. శ్రీకాకుళంలో టూరిస్టుల సౌకర్యం కోసం మంచి హోటలు కట్టించే ప్రతిపాదన ఉందా.

శ్రీమతి రోడామిస్త్రీ :—శ్రీకాకుళం జిల్లాకు టూరిస్టు వాల్యూ ఉన్న మాట నిజమే. As far as tourist value is concerned, it has got beautiful stupas, it has got beaches and everything is there. We had a request in 1976 from the .President, Kalingapatnam which was investigated as to the feasibility of putting up tourist facilities. The Collector, Srikakulam had reported that he had inspected the site proposed for construction of dress changing rooms, but the site belongs to the port authorities and we have asked for it to be alienated to the tourist department to take up the project. Again on Baruva beach, there is a beautiful guest-house of the Zilla Parishad. If the administrative control of the guest house is given to us, we will certainly take it up and renovate it. We are awaiting the report of the Collector.

9-20 a.m.

శ్రీ కె. అప్పల నరసింహాభుక్త (హరిశ్చంద్రపురం):—శ్రీకాకుళంజిల్లాలో అనేక స్థూపాలు, దేవాలయలు వున్నాయి. బయటవారికి వాటిగూర్చి ఎక్కువగా తెలియదు, అక్కడకు బయట ప్రాంతాల వినోద యాత్రికులకు వచ్చినపుడు తెలియడానికి వీలుగా ఒక ఇన్ఫర్మేషన్ సెంటరును ఏర్పాటుచేసి, ఒక వానినికూడ ఈ సంవత్సరం ప్రొవైడ్ చేస్తారా?

Smt. Roda Mistry :-I am sorry I could not follow what the hon. Member said.

Sri Ch. Parasurama Naidu:—I will translate it into English In Srikakulam district many other spots of attraction are there than mere Kalingapatnam and Baruva. There is Mukhalingam, there is Suryanarayanaswamy temple. There are Boudha discoveries and so

many things. There is on this side Sangam and severel places of attraction. Why you are confining your attention only to Kalingapatnam and Barua? Why not others also have attention of the Government and be developed so as to make Srikakulam district a tourist attraction?

Smt. Roda Mistry:—I said in the initial stage that besides two beaches Srikakulam has got a high potential of tourist value. There is nothing to be done. There is a beautiful temple on which the Sun comes 10 days in a year. I was told like that. I have not seen it myself. Besides that there are beautifiul spots. We don't have to do anything to them. They are beautiful by themselves. What we have to do is to attract people by arranging taxi service or bus service regularly and also to see that they get comfortable stay in clean rooms and on clean beds. This is essential to attract the tourists, otherwise we don't have to do much. It is naturally very beautiful.

شریمتی لکشمی کانتما - سری کالم ڈسٹرکٹ میں ارساولی گاؤں میں سوریہ دیوتا کا مندر ہے - ایسے مندر ہندوستان میں بہت کم ہیں - یہ ایک پرانک مندر ہے - یہاں پر بہت سے لوگ یاترا کے لئے آتے ہیں - اس لئے اگر انڈوسمنٹ ڈپارٹمنٹ اور ڈپارٹمنٹ آف ٹورازم دونوں کے کوآپریشن سے اس مقام پر ضروری سہولتیں مہیا کی جائیں تو ٹھیک ہوگا -

شریمتی روڈا مستری :— یہ ایک خاص ٹمپل ہے اور یہاں پر سوریہ کے کرنوں صرف چند دنوں کے لئے سوریہ دیوتر کے قدموں پر پڑتی ہیں اس لئے ہم اس کے لئے ضرور کوشش کرینگے- لیکن ہمارے ڈپارٹمنٹ جو فینانس دیئے گئے ہیں وہ بہت میگر ہیں - اگر آنریبل ممبر میرے ساتھ مل کر سرکار سے زیادہ رقم حاصل کرنے کے لئے لڑینگے تو ہم اس مقام کو فارن ٹورازم کے اسٹینڈرڈ پر لانے کی کوشش کرسکتے ہیں -

(L. A. Qs. 275 and 276 were postponed.)

Filling up of the posts of Clerk-cum Typist in the offices of Deputy Educational Officers in Srikakulam district.

277—

*2-H Q.-Sarvasri M.B. Parankusam and V. Narasimha Rao:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that three posts of clerk-cum-typist for the three Deputy Educational Officers in Srikakulam district have not been filled up so far though they have been sanctioned in 1967.

(b) the reasons why a stenographer has not been posted to the District Educational Officer, Srikakualm district, though the post was sanctioned; and

(c) the reasons for showing partiality by the Government in the case of Srikakulam district for filling up of the posts of typists in the officers of Deputy Educational Officers and a stenographer to the District Educational Officer. Srikakulam?

విద్యాశాఖామంత్రి (శ్రీ) బి. వెంకట్రామ రెడ్డి):—(ఎ) అవునండి.

(బి) పాఠశాలల గెజిటెడ్ ఇన్‌స్పెక్టర్ల పదవులను 1966, జూన్ వరకు భర్తీ చేయలేదు. అందువల్ల ఈ పదవులుకూడ భర్తీ చేయలేదు. ప్రభుత్వ

వ్యయంలో పొదుపును ఖచ్చితంగా అమలు పరచాలని 1965, అక్టోబరులో ఆదేశాలు జారీ చేయబడ్డాయి. పొదుపు చర్యల మూలంగా, 1–5–1967 నుండి ఆ పదవులు భర్తీచేయకుండా నిలిపివుంచడం జరిగింది. ఇప్పటివరకు అవి పునరుద్ధరించబడ లేదు.

(సి) పైన తెలిపిన కారణాల దృష్ట్యా పక్షపాతం చూపినారనే విషయానికి తావులేదు.

శ్రీ యం.వి. వరాంకుశం:—పొదుపు అనేది యితర జిల్లాల్లో వర్తింపచేయకుండా ఒక్క శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనే చేయడం న్యాయమా? అక్కడైనా యితర శాఖలలో వర్తింపచేసినా ఫరవాలేదు కాని విద్యాశాఖలో వర్తింపచేయడం అన్యాయం, వెంటనే విద్యాశాఖలో ఈ పోస్ట్సుని భర్తీ చేయడానికి అనుమతిస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—ఇది కేవలము ఒక్క శ్రీకాకుళం జిల్లాకు మాత్రమే చేసినది కాదు. రాష్ట్రమొత్తమంతా పొదుపు చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో ఆనాడు ఆదేశాలు యివ్వబడినాయి. అవసరమునుబట్టి తప్పకుండా ఈ పోస్ట్సు భర్తీ చేయబడుతాయి. అక్కడ ఏదైనా యిబ్బంది వుంటే ప్రత్యేకముగా ఆలోచించడం జరుగుతుంది. పక్షపాత దృష్టి లేదని ఇందాక సమాధానములోనే చెప్పాను.

శ్రీ వి. నరసింహారావు :—మా జిల్లాలో విద్యాశాఖలో స్టెనోగ్రాఫర్ ఒక్కరు కూడ లేదు. ఒక్కరిని అయినా వేయించే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులిచ్చిన సూచన పరిశీలించబడుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—10 నిమిషాలు మాత్రమే వుంది. మిగతా ప్రశ్నల జవాబులు చదువబడుతాయి. సప్లిమెంటరీలు వుండవు.

శ్రీ సి.హెచ్. జంగారెడ్డి:—పొదుపు వేరే శాఖలలో చేయాలి కాని విద్యాశాఖలో చేస్తే ఎట్లా? విద్యాశాఖలో పొదుపు చేస్తే పిల్లలు దెబ్బతింటారు. ఇప్పటికైనా ఇటువంటిదానిని విరమించడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—అవసరాలకు మించి పొదుపు చేయడం కాదు. దానిని గుర్తు వుంచుకొనే పొదుపు చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. జంగారెడ్డి :—పొదుపు పేరుతో ఫిల్ అప్ చేయలేదని యస్.జి.బి.టి కిసంబంధించి వరంగల్లు డి.ఇ. రోజవాబు యిచ్చారు. ఆ పేరుతో ఉపాధ్యాయులను నియమించకపోతే ఎట్లా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—ఆ డి.ఇ.ఓ. ఇచ్చిన కాగితము నాకు చూపిస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేసి న్యాయము చేస్తాను.

Withdrawal of stipends to the trainees of Govt. College

278—

*6-F Q.-Sarvasri Poola Subbaiah and Ch. Rajeshwara Rao (Sirsilla) :—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether the stipends were withdrawn to the trainees of Government College of Education, Warangal after 1976-77; and

(b) if so, the reasons therefor?

(శ్రీ) బి. వెంకట్రామ రెడ్డి:—(ఎ) లేదండి

(బి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య :—స్టయిఫెండ్ యివ్వడం మానుకొన్నారు. వారు వచ్చి కంప్లెయింట్ చేశారు.

శ్రీ బి. వెంకట్రామ రెడ్డి :—నా కిచ్చిన సమాచారమును బట్టి యివ్వడం జరుగుతోందని విన్నాను. ఏదైనా ప్రత్యేకమైన కేసు వుంటే తప్పకుండా పరిశీలన చేసి న్యాయం జరిగేటట్లు చేస్తాను.

Conducting Degree Examinations for external candidates by Universities

279—

*6-I Q.-Sarvasri B. Niranjana Rao (Malleswara) and M. Venkaiah Naidu:—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Andhra Pradesh and Sri Venka teswara Universities conduct degree examinations for the external can didates twice a year;

(b) whether it is also a fact that the Osmania Univers'ty is not following the same practice: and

(c) if so, the reasons therefor?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి —(ఎ) అవునండి.

(బి) కాదండి, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ ఈ ఏడాది జూలై మాసంలో బయటి అభ్యర్థులకు సంప్లిమెంటరీ పరీక్షలు నిర్వహించింది.

(సి) ఈ ప్రశ్నకు తావులేదు.

Unemployed Agricultural Graduates in the State

280—

*3 Z Q.-Sri Nallapareddi Srinivasul Reddy (Venkatagiri):—Will the Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the number of unemployed agricultural graduates in Andhra Pradesh, and

(b) the steps being taken by the State Government to provide employment for them?

వ్యవసాయశాఖా మంత్రి (శ్రీ వై. వెంకటరావు):—(ఎ) 1,188

(బి) ప్లాను మరియు కేంద్ర రంగము క్రింద అనేక పథకాలలో, స్వయం ఉపాధి పథకాలలో వ్యవసాయ పట్టభద్రులకు ఉద్యోగాలు కల్పించడానికి ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకొంటున్నది, ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించటానికి వ్యవసాయ విస్తరణ పరిపాలనను పటిష్టముచేసే పథకము ప్రభుత్వపరిశీలనలోవుంది.

Giving of Bamboo Coups to Medara etc, Co-op. Societies

281—

*1447-H Q.–Sri M. Omkar :—Will the Minister for Forests be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Governmant have stopped giving Bamboo coups to the Medara, Buned and Erukala Co-operative Societies in the year 1977-78; and

(b) if so, the alternative arrangements made for supply of Bamboos to them?

అటవీ శాఖమంత్రి (శ్రీ నిజాంవలీ) :—

(ఎ) అవునండీ.

(బి) ఏటా 100 వెదురు బొంగులకు రూ. 18.75 పైసల రాయల్టీ చెల్లింపుపై బురూడుల సహకార సంఘంలోని అసలైన సభ్యులకు వెదురు సరఫరా చేయడం జరుగుతున్నది.

SELECTION OF TEACHERS FOR PROMOTION AS JUNIOR LECTURERS.

232—

*5 Q.—Sarvasri P. Sriramamurthy and K. A. N. Bhuktha :— Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is not a fact that selection of teacher candidates for the promotion of Junior Lecturers was on the basis of seniority, and

(b) the reasons for changing the rule ignoring seniority and imposing a condition that the candidate to be so promoted should possess minumum qualification and securing 55% on the aggregate?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—(ఎ) మరియు (బి) అవునండి. పోస్టు గ్రాడ్యుయేషనులో ప్రథమ శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులైన లేదా 55 శాతానికి తక్కువ కాని మార్కులతో ద్వితీయ శ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులైన తగు అభ్యర్థులలో నుండి జూనియరు లెక్చరర్ల ప్రమోషనుకు ఎంపిక చేయడం జరుగుతున్నది. అయినప్పటికి పోస్టు గ్రాడ్యుయేషనులో 50 శాతం మార్కులు పొందివుండడం కనీస విద్యార్హతగా ఇప్పుడు పునరుద్ధరించడం జరిగింది.

9-30 a. m శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :—ఒక అన్యాయం జరిగింది, యు.డి.సి. స్కేల్స్ ఇంప్లిమెంట్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో హై సెకండ్ క్లాసు వస్తే కాని టీచర్ కాండిడేట్స్‌కు ప్రమోషన్ ఇవ్వము అని ప్రభుత్వము ఉత్తర్వులు జారి

చేసింది. అంతకుముందు 50 పర్సెంటు మార్కులు వచ్చిన టీచర్స్‌కు ప్రమోషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. యు.జి.సి. దానికి అంగీకరించలేదు. యు.జి.సి. స్కేల్స్ జూనియర్ లెక్చరర్స్‌కు ఇవ్వము అన్నారు. 50 పర్సెంటు మార్కులు వచ్చిన వారికి ప్రమోషన్ ఇస్తామని ప్రపోజ్ చేస్తామని డి.పి.ఐ. చెప్పారు. అందువల్ల సీనియారిటి ఎఫెక్ట్ అవుతుంది. 55 మార్కులు వచ్చిన వారిని జూనియర్ లెక్చరర్స్‌గా ప్రమోట్ చేయటానికి అవకాశం వున్నప్పుడు సీనియారిటిలో రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్ ఇస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:—ఇది ప్రమోషన్ విషయం కాదు. 55 పర్సెంట్ ప్రమోషన్‌కి it is a minimum required percentage. అయితే జూనియర్ లెక్చరర్స్ నుండి వచ్చిన అభ్యర్థన బట్టి సెలక్షన్‌ను మాత్రం 55 పర్సెంట్ మార్కుల్సులకు తగ్గించడం జరిగింది. తరువాత వారికి ప్రమోషన్ రావాలంటే 55 పర్సెంట్ రావాల్సివుంది, ఎందుకంటే యు.జి.సి. స్కేల్స్ కవర్ కావాలి కాబట్టి.

SHORT NOTICE QUESTIONS

Deaths due to cholera in Karimngar district during August 1978.

281—A

S. N. Q. No. 22811-J-Q:—Sri P. Janardhan Reddy (Kamlapur):— Will the Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the number of persons died due to cholera disease in Karimnagar Distict during the month of August, 1978

(b) the number of persons died due to Cholera in Gangaram village of Huzurabad Taluq; and

(c) the action taxen to prevent the disease .

శ్రీ ఎ. మదన్‌మోహన్:—(ఎ) ఎవరు మరణించలేదు.

(బి) ఎవరూ మరణించలేదు.

(సి) నీటి వనరులలో క్లోరిను కలపటం. అంటు రోగాలు సోకిన ఇండ్లలో మందు చల్లడం, కలరా నిరోధక టీకాలు వేయడం వంటి వ్యాధి నిరోధక చర్యలను వెంటనే తీసుకొనేటందుకు రాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య అధికారులను సమాయత్త పరచడం జరిగింది. గాస్ట్రో ఎంట్రిటిస్ వ్యాధివల్ల ప్రాణ హాని జరగకుండా అరికట్టేందుకు తగు వ్యాధి నిరోధక చర్యలు తీసుకోవడంలో ఆరోగ్య శాఖతో సహకరించవలసిందని జిల్లా కలెక్టర్లను కోరడం జరిగింది. గాస్ట్రో ఎంట్రిటిస్ లేదా కలరా వ్యాధి వల్ల మరణించే వారి సంఖ్యను తగ్గించేందుకు వీలుగా ఆ వ్యాధులు సోకినట్లు తమ దృష్టికి వచ్చిన వెంటనే సమీపంలో ఉన్న ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంలోని వైద్య అధికారికిగాని ప్రజారోగ్య కార్యకర్తకుగాని తెలియపరచ వలసిందిగా రెవిన్యూ అధికారులను ఆదేశించ వలసిందని కూడా కలెక్టర్లను కోరడం జరిగింది. తమ తమ మునిసిపాలిటీలలో ఈ వ్యాధి నిరోధక చర్యలను వెంటనే గైకొన వలసిందని మునిసిపలు కమీషనర్లందర్ని కోరడం కూడా జరిగింది.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి:—ఇది సత్యదూరమైన విషయం. నేను నిన్ననే కరీంనగర్ వెళ్ళటం జరిగింది, కలరా ఇనుక్యులేషన్ కొన్ని గ్రామాలకు ఇవ్వడం జరిగింది, మంత్రిగారు కలరా లేదని అన్నారు. ఈ ప్రాతంలో 500 నుండి వేయి వరకూ మరణించడం జరిగింది. ఏ జబ్బువల్ల చనిపోయారో కాని కలరా వల్ల చనిపోయారని అక్కడి హెల్త్ స్టాఫ్ నాతో చెప్పారు. మా స్వంత గ్రామంలో 2 చనిపోయారు. నందిపేడారంలో 27 మంది, పొపక్కపల్లి గ్రామంలో 5 మంది రాచపల్లి గ్రామంలో ఇద్దరు, పోచరెడ్డిపల్లిలో ఇద్దరు చనిపోయారని, ఇలా మొత్తం వేయిమంది వరకూ చనిపోయారని అక్కడ స్టాఫ్ చెప్పారు, ఈ భయం వల్లనే నేను 15 రోజుల ముందు ప్రశ్న వేస్తే ఈ రోజు వచ్చింది. దీనిని సీరియస్‌గా తీసుకోవాలి. ఏ రోగంతో చనిపోయారో నేను చెప్పలేను కాని అక్కడి డాక్టర్లు హెల్త్ వర్కర్స్, సర్‌పంచ్‌లు చెప్పింది కలరా వల్ల చనిపోయారని, మంత్రిగారు ఇంకో పేరు పెట్టారు, దేనివల్ల చనిపోయారో తెలుసుకోవలసిన బాధ్యత మంత్రిగారి మీద లేదా? మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చే బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద లేదా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్:—కలరా ఇనాక్యులేషన్ ఇవ్వడం లేదని నేను అనడం లేదు. కలరా వ్యాధితో ఎవరైనా మరణించారా అంటే లేదని చెప్పాను. అసలు ఆ జిల్లాలో ఎవరూ మరణించలేదని నేను చెప్పలేదు. గ్యాస్ట్రో ఎంట్రిటిస్ వల్ల మరణించడం వాస్తవం.

It is a subtle distinction between cholera and gastro enteritis.I have got those figures. I am not trying to conceal to the hon. member or the House. I will come out with the figures by way of abundant precautions drawn, There was no mention of this particular diseuse the question that was put by the following P.H.Cs. have reported gastro enteritis from Jan, 78 to 5-8-78 hon. Member Primary Health Centre, Warangal, Huzurabad Tq. Karimnagar Dist; 58 cases reported: 11 deaths. P.H.C., Velthy 43 cases reported 7 deaths. P.H.C. Kamalapuram: 18 cases reported 4 deaths. In all 100 cases reported 22 deaths. Except the 5 cases mentioned above, cholera was not reported from any village in the District but 336 gastro-enteritis cases were reported from the district from January, to 12-1-1971 and 65 of them died in the entire district So far the Public Health Department has taken the following precautionary measures in the district.Inoculation performed to 72,107 persons. Houses disinfected: 476. Wells chlorinated 1.534. Preventive and containment measures were taken by the Public Health Department and the situation now is under control.

శ్రీ యం. వి. ఎస్. సుబ్బరాజు(కొత్తపేట):— మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానం అగష్టు 5వ తేది ప్రాంతంలో వున్న వివరాలు, అప్పటినుండి ఇప్పటివరకూ పదిహేను రోజులు గడిచాయి, ఈ పదిహేను రోజుల్లో వేయిమంది చనిపోయి వుండవచ్చుకదా.

శ్రీ ఎ. మదన్‌మోహన్:— నా వద్ద ఈ సమాచారం లేదు.

శ్రీ యం.వి. ఎస్.సుబ్బరాజు:— ఇది చాలా సీరియస్ ఇస్స్యూ. ఎంత మంది చనిపోయారో ఆ వివరాలు లేవని ఉపేక్ష చేయడం ఎంతవరకూ న్యాయం?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అగస్టు 5 నుండి ఇప్పటివరకూ వున్న సమాచారం ఏమిటని అడుగుతున్నారు.

శ్రీ యం. వి. ఎస్. సుబ్బరాజు:— ఇప్పటివరకూ సమాచారం సేకరించ వలసిన బాధ్యత మంత్రిగారిపై లేదా? ప్రికాషనరి మెజర్స్ ఏమి తీసుకుంటున్నారు?

Sri A. Madanmohan:— The question probably was expected to come up before this House by that date i. e., on 5th August. అందుకొరకు అప్పటివరకూ వున్న సమాసాచారం ఇవ్వడం జరిగింది. ప్రశ్న ఆలస్యంగా వచ్చింది ఆ తరువాత సమాచారం ఏమిటంటే ఆ సమాచారం తెప్పించి సమాధానం ఇస్తాను.

శ్రీ యం.వి.ఎస్. సుబ్బరాజు :— సమాధానం చెప్పే బాధ్యత ఒకటి. ఈ వ్యాధి వ్యాపించిన విషయం తెలిసిన తరువాత నేటివరకు జరిగిన పరిస్థితులను అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నం చేయకపోవడం ప్రభుత్వ వైఫల్యానికి గుర్తు.

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— ప్రభుత్వం బాధ్యతతో ప్రవర్తిస్తున్నది. అందుకొరకు జిల్లా కలక్టరుకు అధికారులకు యినస్ట్రక్షన్సు జారీ చేయబడినవి. ఇనాకులేషను జరుగుతున్నది. వెల్సులో క్లోరిన్ వేయడం జరుగుతున్నది. గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ వైరస్ యిన్ఫెక్షన్ కేసులు వస్తున్నవి. మనము చేసే పద్ధతులన్ని చేస్తున్నాము. ఇంకా ఏమైనా లోటుపాట్లు వుంటే గౌరవసభ్యులు చెబితే అదనంగా సిబ్బందిని పంపించడానికి తగు చర్యలు తీసుకుంటాము. సమాధానము తెప్పించడానికే యీ ప్రభుత్వం లేదు. సమాధానముతోపాటు ఏ కార్యక్రమాలు చేబడితే జబ్బు అదుపులో వుంటుందో దానికొరకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహిస్తున్నది.

శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య (ఇందుర్తి) :— కలరానో గాస్ట్రో ఎంటరైటిసో ఏదో గాని నా నియోజకవర్గంలో కూడ 50 మంది మరణించారు. మరణించినా మన బాధ్యత ఎట్లా వుందో ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. సమితులలో వున్నటువంటి అంబులెన్సు కారు చెడిపోయి ఆరు మాసాలు అయింది. భూపంపల్లి, వర్లంపల్లి లకు వ్యాధి నిరోధించడానికి వెళ్ళడానికి కారు లేనందున జన నష్టం జరిగింది. గుండేటిపల్లి గ్రామానికి రాకపోకలు సరిగా లేవు. ఇప్పటివరకు నలుగురు చనిపోయారు. నిన్న రాత్రి వచ్చాను. జీపుగాని కారు గాని వెళ్ళే పరిస్థితి లేదు. సమితి జీపు తీసుకొని వెడితే ఆగిపోయింది. ఒకవేళ కారు వుండి వుంటే యీ ప్రాంతానికి వెళ్ళడానికి వీలుండేది. ప్రభుత్వానికి ప్రజల పట్ల శ్రద్ధ వుందని మంత్రివర్యులు చెబుతున్నారు. ఇంతమంది చనిపోయిన తరువాత ఒక సెంటరులో అంబులెన్సుగాని కారు కాని లేని కారణంగా జన నష్టం జరుగుతుంటే ప్రభుత్వం బాధ్యతతో వుందని చెబుతుంటే ఏమి చెప్పాలో నాకు తెలియడం లేదు. ఇప్పటికి ఆ ప్రాంతములో కలరా వ్యాపించిన పరిస్థితులున్నవి. వర్షాలు పడుతున్నవి,

అధికంగా క్రిములు వుత్పన్నం అయ్యే పరిస్థితి వుంది. వాటిని నివారించడానికి ఎటువంటి వ్యాధులు రాకుండా చేయడానికి కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— ఈ సమాచారము యిప్పుడే అందింది. ఆ విషయంలో అదనంగా సిబ్బందిని పంపించాలంటే పంపిస్తాను. నిజం చెప్పాలంటే పంచాయతీల మీద మున్సిపాలిటీలమీద ప్రాథమిక బాధ్యత వుంది. ఆ విషయము లోకి నేను పోదలచుకోలేదు. మా మీద కూడ బాధ్యత వుంది. అవసరమైతే యిక్కడి నుండి కూడ కొంత సిబ్బందిని అక్కడికి తరలించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— ఆగస్టు 6 నాడు మా హాస్పిటల్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీ మీటింగు జరిగింది. అక్కడ యిదేరకమైనటువంటి గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ కేసులు దృష్టికి వచ్చాయి. కొంతమంది చనిపోవడం జరిగింది. ఇది స్టేటువైడ్‌గా వున్నటువంటిది. డాక్టర్లు చెప్పిందేమంటే సెలైను వాటర్ దొరకడం లేదు, ప్రభుత్వము సప్లయి చేయడం లేదు, ప్రైవేటుగా డబ్బు పెట్టుకుని కొనాలంటే పేషంట్సు వద్ద డబ్బు వుండడంలేదు, తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సులో స్టాకు వుండడము లేదు, యిది పెద్ద ఆటంకం అయిపోయిందని వారు యింకొకటి కూడ చెప్పారు. ఏదో ఒక మెడిసిన్ దొరకడం లేదట. ఇప్పటికైనా సెలైను వాటరు ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సులో మరి ఆ డాక్టర్లు చెప్పిన మెడిసిన్ సప్లయి చేయడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :— నేను విచారిస్తాను. అవసరమైతే యిక్కడి నుండి వెంటనే సప్లయ చేయడానికి ఆర్డర్సు వేస్తాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :— మంత్రిగారు చెప్పింది ఒప్పుకుంటాము. ఇప్పటికైనా జనాన్ని రక్షించండి. ఒక్క సమితిలో 50, 60 మంది చనిపోయారంటే మొత్తం మీద వేయి మంది చనిపోయారు. సీరియస్ మేటరుగా తీసుకోవాలి. జిల్లాలో వుండే స్టాఫ్ సరిపోదు. వార్ ఫుటింగ్ మీద చర్య తీసుకొని హైదరాబాదు నుండి డైరక్టుగా స్టాఫ్‌కు పంపించి చేయాలి. కలరా ఇనాకులేషను లేదు. సెలైను వాటర్ లేదు. ఈ పరిస్థితులలో అక్కడ డాక్టరుకు లీవు యిచ్చి పంపించారు. మొన్న నేను ఫోను అడిగితే "Doctor is on leave since 4 or 5 days" అన్నారు. ఇదేమిటి? లా ఆఫ్ జంగిల్ అయిపోయింది.

మిస్టరు స్పీకరు :— వేయిమంది చనిపోతే—కరక్టుగా వేయి కాకపోవచ్చు, పది అటు యిటు కావచ్చు — డాక్టరుకు లీవ్ యివ్వడం ఏమిటి ? When the disease is virulent, why should you give leave to the Doctor on duty? రెండవది, ఇంతమంది చనిపోయి వుంటే యిక్కడి నుండి డాక్టర్సును పంపించి కంట్రోలు చేయాలి. కలరా, గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ అనే డిస్టింక్షన్ పెట్టుకుంటే ఎట్లా ? వ్యాధిని నివారించడానికి తగినటువంటి మందు యితర చోట్ల నుండి అయినా పంపించాలి. You must direct them to act quickly.

Sri A. Madan Mohan :- I fully share the feelings of the Hon'ble Member as well as the Hon'ble Speaker. ఈ విషయంలో సమగ్రంగా చర్య తీసుకోడానికి సిద్ధముగా వున్నాను లీవ్ పెట్టిన డాక్టరు ఎవరో ఎప్పుడు యిచ్చారో తెలుసుకుంటాను. My Department has got 5,000 Doctors. It is very difficult for a single Minister to know what is happening in the Department. I am not trying to absolve my responsibility వారు నోటీసుకు తీసుకువస్తే ఎక్కడ, ఎందుకు జరిగింది, ఎవరు దానికి బాధ్యులు అనేది చర్య తీసుకుంటాను. అంతేతప్ప ప్రశ్నకు రెడీరెకనర్ గా జవాబు యివ్వాలంటే సాధ్యం కాదు. If it is brought to my notice, I will certainly look into this.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న (సోంపేట) :—మంత్రిగారు చెప్పింది, నాకు తెలిస్తే గదా నేను చెప్పేది అది నిజమే. కాని వారు చెప్పిన రిపోర్ట్ ప్రకారమే 60మంది చనిపోయారు. 60 మంది చనిపోయిన తర్వాత యిన్ఫర్మేషను వచ్చిందా ? చనిపోకముందే రిపోర్టు వచ్చిందా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—చనిపోయిన తరువాతనే రిపోర్టు వచ్చింది.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—మంత్రిగారు యిచ్చిన వంటి యిన్ఫర్మేషను బేస్ చేసుకునే ఆ ప్రశ్న అడిగాను. గౌరవసభ్యులు చెప్పింది నమ్మడానికి వీలుంటే నమ్మండి లేకపోతే మానేయండి. రెండు మూడు చావులు అని చెప్పారు, ఆ రెండు మూడు అయినతరువాత ఎందుకు యీ చావులు వచ్చాయని హెల్తు డిపార్టుమెంటు గమనించకుండా ఉపేక్ష చేసినందువల్ల 60 మంది చనిపోవడానికి దారి తీసిందని ప్రభుత్వం పరిశీలించి అవసరమైన చర్య తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—తప్పకుండా.

శ్రీ యం. వెంకయ్యనాయుడు :-ఆ డాక్టరుకు లీవ్ యిచ్చిన పై అధికారిపై చర్య తీసుకుంటారా ? లేకపోతే అదేరకంగా జరిగే ప్రమాదం ఉంది. దానికి మంత్రిగారు రెడీగా వున్నారా ?

Sri A. Madan Mohan :—I will find out.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ (హిమాయత్ నగర్) :—క్వశ్చన్ గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిసా, కలరానా అనేదిగాదు. ఏదైనా కావచ్చు. హౌస్ ను ఆ విషయములో రహస్యముగా పెట్టవలసిన అవసరం లేదు. గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ ఎందుకు వస్తున్నదో యిన్వెస్టిగేట్ చేస్తారా ? లేకపోతే యితర జిల్లాలకు వ్యాపించే ప్రమాదం వుంది. మొన్న ముషీరాబాదులో కూడ డెత్స్ అయినాయి కరీంనగర్ జిల్లాలో చాలా విరులెంటుగా వుంది. విత్ ఆల్ ఎక్విప్ మెంటు ఒక డాక్టర్సు టీమ్ను యిక్కడినుండి పంపించడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా ? మినిస్టరుగారు స్వయంగా అక్కడికి వెళ్ళి చూచి వస్తారా ?

శ్రీ ఎ. మదన్ మోహన్ :—నేను ఏ విషయం మభ్యపరచలేదు గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ విషయం కూడ నేనే చెప్పాను. గౌరవ సభ్యులు అడగకున్నా

చెప్పాను. కలరా కాదని టెక్నికల్‌గా రెఫ్యూజ్ చేయడానికి ఆస్కారం ఎందుకు వచ్చిందంటే గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా క్లియర్ ఇనస్ట్రక్షన్ ఇచ్చింది— కలరా, గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ కేసులను డిస్టింగ్విష్ చేసి చెప్పాలని కలరా పర్టిక్యులర్ ఆర్గానిజమ్‌తో వస్తుంది. గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ ఏ ఆర్గానిజమ్‌తో అయినా వస్తుంది. సెటిల్ డిస్టింగ్షన్ వుంది గాబట్టి వేరుగా చెప్పాలనే ఉద్దేశంతో కలరా వల్ల మరణించలేదని చెప్పడం జరిగింది. గ్యాస్ట్రో ఎంటరైటిస్ కేసులను మభ్యపరచలేదు. అదనంగా సిబ్బంది అవసరం వుంటే తరలించడానికి తగు ప్రయత్నం చేస్తాను. దేశవ్యాపితంగా ప్రతి రాష్ట్రములోను వుంది. మా బాధ్యతను విస్మరించి నామని గౌరవ సభ్యులు అపార్థం చేసుకోనవసరం లేదు. Because of pollution of water, because of various other reasons and there were various varieties of causes వేరియస్ రీజన్సు వున్నవి. వంట చేసేవాడి చేతికి కురుపు అయి చీము వస్తే ఆ ఫుడ్ పాయజినింగ్ వల్ల కూడ వస్తుంది. వేరియస్ కేసెస్‌ను పరిశోధన చేయించి తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని వెంటనే ఆర్డర్సు జారీ చేస్తాను.

9-50 a.m. శ్రీ వడ్డె శోభనాద్రీశ్వరరావు (వుయ్యూరు) :—ప్రభుత్వం యొక్క పద్ధతి ఎట్లాగుందంటే రోమ్‌నగర్ తగలబడి పోతూ ఉంటే నీరో చక్రవర్తి ఫిడేలు వాయించుకుంటూ ఉన్నట్లు ఉంది. జనవరి నెలనుంచి ఈ ట్రబుల్సు జరుగుతూ ఉంటే ఆగస్టు నెలవరకు అక్కడ కావలసినటువంటి మందులు పంపించలేదంటే ఏమనాలి? మంత్రిగారు ఆ వ్యాధి రావడానికి కారణాలు చెబుతున్నారు కాని ఆ వ్యాధిని నివారించడంలో ప్రభుత్వం ఘోరంగా విఫలమైంది. దానికి కావలసినటువంటి మెడికల్ ఫెసిలిటీసు అన్నీ అక్కడ కలుగజేసి ఒక చావు కూడా లేకుండా చూడవలసిన బాధ్యత మంత్రిగారి మీద ఉంది. మీరు రిపోర్టు ఇచ్చారు. కనుక ఇప్పుడు చూస్తాము అంటున్నారు. అది చాలా విచారకమైన విషయం.

(జవాబు లేదు)

శ్రీ పూల. సుబ్బయ్య :—గౌరవసభ్యులు ఎంతోమంది ఈ ప్రమాదకరమైన విషయంమీద తమ ఆవేదన వ్యక్తంచేసారు. ఇప్పటికైనా మంత్రిగారు అక్కడికి పోయి ఆ విషయాలను విచారించి దానికి సరైనటువంటి చర్యలు తీసుకుంటాననే ఖచ్చితమైన హామీ ఇవ్వకపోవడం విచారకరం. అన్ని చావులు జరుగుతూ ఉంటే ఇంతమంది ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తూ ఉంటే ఆ సమాధానం చెప్పకపోవడం శోచనీయంగా ఉంది. కావలసిన మందులు వార్ ఫుటింగుతో అక్కడికి తీసుకొని పోవాలి.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :—నేను అది కావాలనే చెప్పకుండా ఉన్నాను. పోయిన సమావేశంలో అత్యవసర పరిస్థితిలో నేను కరీంనగర్ జిల్లాకు వెళ్లాను. అప్పుడు కౌన్సిలులో నా ప్రశ్నలు లేవు. అప్పటికప్పుడు ఏదో సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న వచ్చింది, రాగానే ఆరోగ్య శాఖా మాత్యులు ఇక్కడ లేరని అనడం. మరుసటి రోజున అది పేపర్లలో పడడం జరిగింది. ఇక్కడ సభ జరుగుతూ ఉంటే బాధ్యతా రహితంగా మంత్రిగారు లాగ వెళ్లారని కౌన్సిలులో అన్నారు.

They cannot expect me here and there and everywhere. సభ్యులు అనుమతి ఇస్తే, ఆ రోజున నా బిజినెస్ లేకుండా అధ్యక్షులవారు కూడా అనుమతి ఇస్తే నేను పోయి చూసి వస్తాను.

శ్రీ పూల. సుబ్బయ్య :—ఇటువంటి విషయాలలో ఎవరూ అభ్యంతరం చెప్పరు.

శ్రీ గౌతులచ్చన్న :—మంత్రిగారు బాధ్యతా రహితంగా సభనుంచి ఆబ్సెంటు అయ్యారు అని చెప్పే సంఘటన ఇంతకుముందు వినలేదు, చూడలేదు, కనలేదు. ఇటువంటి సందర్భంలో వెళితే అభినందన తీర్మానం పెట్టమని ఉంచే పెడతాము.

శ్రీ ఎ. మదనమోహన్ :—తప్పకుండా వెళ్లి వస్తాను.

IRREGULARITIES IN SETTING UP OF SCIENCE QUESTION PAPER FOR 10TH CLASS HELD IN APRIL, 1978.

281-B—

S. N. Q. No. 21280-F Sarvasri M. Venkaiah Naidu and P. Ammi Raju (Kadiyam) :—Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether it has come to notice of the Government that certain irregularities were committed while setting up of a Science Question Paper for 10th Class Examination held in April, 1978;

(b) whether it is a fact that the Science Question Paper-I of April, 1978 is almost a copy of the Science Question Paper-I March, 1975 ;

(c) whether it is also a fact that in 10th Class Science Question Paper-I too many questions were given covering the 9th Class Syllabus;

(d) whether it is also fact that due to the above reasons most of the students faild in the 10th Class Science Paper,

(e) whether any representations have been received by the Government from students, parents and Members of the Legislature requesting them to give moderation for 10th Class Students due to above reasons: and

(f) if so, the action taken by the Government to do justice in the matter ?

శ్రీ బి. వెంకటూరామ్ రెడ్డి:—

(ఎ) 1978 ఏప్రిల్‌లో జరిగిన యస్. యస్. సి పరీక్ష కొరకు జనరల్ సైన్సు పశ్నాపత్రం—తయారుచేసిన పద్ధతిని విమర్శిస్తు విన్నపాలు అందాయి.

(బి) 1970 ఏప్రిల్‌లో జరిగిన యస్. యస్. సి, పబ్లిక్ పరీక్షలో జనరల్ సైన్సు ప్రశ్నాపత్రం—ఏ భాగంలోని 14 ప్రశ్నలలో 8 ప్రశ్నలు, బిభాగం లోని 26 బిట్లలో 23 బిట్లు 1975 మార్చిలో జరిగిన యస్. యస్. సి. పరీక్షలో జనరల్ సైన్సు ప్రశ్నా పత్రం-లో ఉన్న ప్రశ్నలు ఒకేవిధంగా ఉన్నాయి.

(సి) చాల ప్రశ్నలు 9వ తరగతి సిలబస్ నుండి తయారు చేయవడ్డాయి కాని లెక్కలు, జనరల్ సైన్సు సాంఘిక శాస్త్రం వంటి భాషలుకాని పాఠ్యవిష యాలలో ప్రశ్నాపత్రాలు తయారుచేయడానికి 9వ తరగతి. 10వ తరగతి సిల బస్‌లో ఎన్నెన్ని ప్రశ్నాలు ఉండాలో పరిమితి ఏది నిర్ణయింప బడలేదు.

(డి) కాదండి.

(ఇ) అవునండి.

(యఫ్) 1978 ఏప్రిల్ పరీక్షలో జనరల్ సైన్సులో రాష్ట్రం మొత్తంమీద 58.70 శాతం పాస్ అయ్యారు. మొత్తం పాస్‌ల శాతం 48.97. 1977 మార్చి లో జనరల్ సైన్సులో పాసుల శాతం 54.7, మొత్తం పాసుల శాతం 37.82 1978 ఏప్రిల్ పరీక్షకు ఇదివరకు 5 మార్కులు కండొనేషను ఇవ్వబడింది. ప్రశ్నా పత్రం సిలబస్ యొక్క పరిధిలోనే ఉండడంచేత, ప్రత్యేకించి ఎట్టిఅన్యాయం కని పించలేదు గనుక న్యాయం చేకూర్చడానికి ఇంకా మోడరేషన్ ఇవ్వనవసరంలేదని భావించబడింది.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— ఈ విషయంలో చాలా అన్యాయం జరిగింది. మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానంలో స్పష్టంగా ఉంది. 1975 మార్చిలో జరిగిన క్వశ్చను పేపరు 1978 వ సంవత్సరం ఏప్రిల్‌లో జరిగిన క్వశ్చన్ పేపరులలో ఉన్న ప్రశ్నలు ఒకే విధంగా ఉన్నాయి ఒక దానిలో ఉన్న 28 బిట్సులో 24 బిట్సు వెర్బాటం మారకుండా అవే ప్రశ్నలు ఇచ్చారు. ఏ. బి. సి అని సూచించినవి కూడా మారకుండా ఇచ్చారు. ఏ విభాగంలోని 14 ప్రశ్నలలో 8 ప్రశ్నలు ఒకే విధంగా ఉన్నాయని మంత్రిగారు అంటున్నారు. నా దగ్గర ఆ కాగితాలన్నీ ఉన్నాయి. ప్రశ్నల నెంబర్లు ఉన్నాయి. దాదాపు అవే 11 ప్రశ్నల వరకు ఉన్నాయి. దానిలో 1,2,3 అని అర్డరు కూడా మార్చలేదు. 1,2 మాత్రమే మార్చారు అనుకోండి. విద్యార్థులు కాపీ కొడితే డిబార్ చేస్తున్నారు. పరీక్షా పత్రమును సెట్ చేయమంటే ఆ ఎగ్జామినర్ తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించకుండా 1975 వ సంవత్సరం మార్చిలో జరిగిన క్వశ్చను పేపరులోని ప్రశ్నలు యాజ్ ఇట్ ఈజ్‌గా ఇచ్చివేసాడు. డబ్బు మాత్రం తీసుకున్నాడు. ఇంతకుముందు పరీక్షలలో వచ్చిన ప్రశ్నలను విద్యార్థులు చదవకుండా వదలివెడతారు. అది న్యాయం అని నేను చెప్పను. ఈ విధంగా పేపరు ఇస్తారని ఎవరూ అనుకోలేదు. అందుచేత సైన్సు పేపరులో ఎక్కువమంది ఫెయిల్ కావడం జరిగింది. కాబట్టి ఎవరైతే ఈ ప్రశ్నా పత్రాన్ని సెట్ చేశారో వారిమీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకట్రామ్ రెడ్డి :— శ్రీ వెంకయ్య నాయుడుగారు చెప్పినదానిలో కొంత వాస్తవం ఉంది. వాస్తవం చాలా తక్కువ అని కూడా మనవి చేస్తున్నాను. అసలు ప్రశ్నా పత్రాలు ఇట్లాగ ఉండాలని మనమే ఇక్కడనుంచి పంపిస్తే అది న్యాయం కాదనీ నేను అనుకొంటున్నాను. 1975 మార్చిలో వచ్చినవి 1978 ఏప్రిల్‌లో జరిగిన పరీక్షకు రావడం జరిగింది. అంటే 6 పరీక్షల తరువాత కొన్ని ప్రశ్నలు రిపీట్ అయినాయి. ప్రశ్నలు రిపీట్ కాకూడదనే అంతు ఎక్కడా లేదు.

అసలు ఎక్స్‌పెక్టెడ్ క్వశ్చన్సు చదువుకునే రివాజు ఉండడమే తప్పు అని నా ఉద్దేశం. 1978 ఏప్రిల్‌లో జరిగిన పరీక్షకు ఆశ్రితం పరీక్షకు జరిగినవి రిపీట్ చేసినా న్యాయంగా తప్పు లేదు. విద్యార్థి సబ్జక్టులో అన్నీ క్షుణ్ణంగా తెలుసుకొని ఉండాలి అని మనం ఎక్స్‌పెక్టు చేయడం న్యాయం. కాని అట్లాగ చదవరు కనుక, హార్టుషిప్ ఉంటుంది కనుక వీలైనంతవరకు వారి చేయాలని అన్నారు. ఇక్కడ ఆరు పరీక్షల తరువాత కొన్ని ప్రశ్నలు రిపీట్ అయితే అది అన్యాయం అని అనడం న్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. విద్యార్థుల స్టాండర్డ్సు ఇంప్రూవ్ చేయడానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి కాని విద్యార్థుల స్టాండర్డ్సును న్యూట్రలైజు చేసే పరిస్థితిని తీసుకొనిరావడం మంచిది కాదని నా ఉద్దేశం. అందువల్ల ఆ ప్రశ్నా పత్రం ఇచ్చినటువంటి ఆయన నేరం చేసాడని అనడం భావ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇటువంటి విషయాలలో వేరియేషన్ ఉండేట్లు చూడాలని ఒక సూచన చేయమని అంటే ప్రభుత్వం తప్పకుండా చేస్తుంది. 1978 ఏప్రిల్‌లో వచ్చినటువంటి ప్రశ్నాపత్రాన్ని మేము చూసిపంపించడానికి అవకాశం లేదు. అది బయటకు వచ్చిన తరువాత కాని తెలియదు. ఆ పరిస్థితి కూడా మనసులో ఉంచుకోవాలని చెబుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు :— మన మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పడంలో ఎక్స్‌పర్టు. అవతలివారు సప్లిమెంటరీలు వేయలేకుండా చెప్పివేస్తారు ఒక్కొక్కసారి. ఇప్పుడు స్టాండర్డ్సు తగ్గించాలని, చదువు రానివారిని పాస్ చేయమని నేను చెప్పడం కాదు. మీరు ఇటీవల కాలంలో ఒక సెటప్ ప్రాక్టీసు చేసి విద్యార్థులకు అలవాటు చేసారు. మీరు ఇచ్చిన విద్యా విధానం ప్రకారం వారు చదువుతున్నారు. All of a sudden you have gone back and you have given same questions. ఇప్పుడు పాస్ అయినటువంటి వారి పర్సంటేజి వివరాలు నా దగ్గర ఉన్నాయి. జనరల్, కాంపోజిట్ మేథమేటిక్స్‌లలో 1,66,789 మంది పరీక్షకు వెళితే 1,24,416 మంది పాస్ అయ్యారు. జనరల్ సైన్సులో 1,66,720 మంది పరీక్షకు వెళితే 91 వేల మంది మాత్రమే పాస్ అయ్యారు, సోషల్ స్టడీస్‌లో 1,66,000 మంది పరీక్షకు వెళితే 1,18,000 మంది పాస్ అయ్యారు. అసలు లెక్కలు చాలా కష్టమైన సబ్జక్టు. అందులో ఎక్కువమంది పాస్ అయినారు కాని సైన్సులో చాలా తక్కువమంది పాస్ అయినారు. లెక్కలలో హయ్యర్ సెకండు క్లాసు మార్కులు వచ్చి సైన్సులో ఒక్క మార్కు తక్కువ వచ్చి ఫెయిల్ అయినవారు చాలామంది ఉన్నారు. లెక్కలలో 1,24,00 మంది పాస్ కావడం ఏమిటి? 10.00 a.m.
సైన్సులో 91 వేల మందే పాస్ కావడం ఏమిటి? అందువల్ల నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటే, ఈ పరీక్షా పత్రము ఇచ్చినవారు మాకు చూపిస్తాడా చూపించరా అనేది ప్రశ్న కాదు. అతడు పరీక్ష పత్రము సెట్ చేయడంలో మామూలుగా పాటించవలసిన కన్‌వెన్షన్‌నీ పాటించలేదు. మీరు అవునన్నా కాదన్నా ఇది మాత్రం చాలా స్పష్టంగా కనబడుతుంది. కాదంటే దానికన్నా మీరు ఒక పని చేస్తే సరి. ఇంటర్‌మీడియట్ బోర్డులో ఉన్న వారికి చెప్పేయండి., ఆ సంవత్సరం పేపరు ఈ టైముకి, ఈ సంవత్సరం పేపరు ఇంకో

టైముకి చేయమని. ఎందుకు ఇంత డబ్బు ఖర్చు చేయడం? అందుచేత దీనిని ప్రతిష్టా కరమైన సమస్యగా తీసుకోకుండా, చాలా మంది పైకి రావలసిన విద్యార్థులు ఈ సెట్ చేయడంలో పొరపాటువల్ల ఉత్తీర్ణులు కాలేదు. కాబట్టి—అధ్యక్షా, ఇంతకుముందు మంత్రివర్గం 10 మార్కులు మోడరేషన్ ఇచ్చింది, దానికి ముందు మంత్రివర్గం 11 మార్కులు మోడరేషను ఇచ్చింది. బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు అసలు పరీక్షలే లేకుండ చేశారు. పరీక్షలు వద్దు అని నేను అనడం లేదు. 10 మార్కులు మోడరేషను, 11 మార్కులు మోడరేషను అదే పేపరు వచ్చినపుడు ఉంది. ఈ సంవత్సరం కూడా మంత్రిగారు కాస్త ఉదారబుద్ధి చూపించి ఆ పర్టిక్యులర్ సబ్జెక్టులోనే కాస్త ఎక్కువ మంది పోయారు కాబట్టి దానికి 10 పర్సెంటు వరకు మోడరేషను ఇవ్వమని కోరుతున్నాను. దీనికి మంత్రిగారు జవాబు చెప్పాలి. లేకపోతే చాలమంది యొక్క అభివృద్ధిని మంత్రిగారు కుంటుపరచిన వారు అవుతారు. 10 పర్సెంటు మోడరేషను ఇస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :—వారి అభివృద్ధిని కుంటు పరచాలి అనే ఉద్దేశ్యం లేదు ఏదైనా మంచిగా చెబితే సమాధానం చెప్పడంలోనే మంచిగా చెబుతాను గాని ఆచరణలో లేదని ఆరోపణ వెంకయ్య నాయుడుగారు చేస్తారు. చాల దుష్కరమైన విషయం. ఉన్న వాస్తవము చెబితే అది మంచిగా కనబడితే నా నేరము కాదు.

శ్రీ యమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—మీరు వాస్తవమే చెబుతున్నారు. మీరు చెబుతున్నది క్రింద వారు ఆచరించడంలేదు.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరాంరెడ్డి :—చేయిద్దాము. మీరు నేను కలిసి అందరూ కలిసి ప్రయత్నం చేద్దాము. ఇది ఒక పూట అయ్యేది కాదు. ప్రశ్నా పత్రము. ఇట్లా ఉండాలి అనేటటువంటి దానికి బ్రాడ్ గైడ్‌లైన్సు ఇవ్వడము చేయవలసిన పని గాని సబ్జెక్టు అనేది రోజు రోజుకి మారే విషయం కాదు. 1975లో ఇచ్చిన ప్రశ్న పత్రాలు 1978లో కొన్ని రిపీట్ అయితే, దానికి మీరు రివాజు ఉంది అంటున్నారు. ఏమిటి ఉంది. ఇంతకుముందు లాస్టియర్ వచ్చినవి రిపిటిషన్ లేదని అది వెంకయ్య నాయుడుగారు చెబితే న్యాయమా అని కొంచెము ఆలోచించమంటున్నాను. ఎందుకంటే లాస్టు టైము వచ్చిన క్వశ్చన్స్ ఈ సారి రావు అని అనుకొని విద్యార్థులు చదవడం అనేది మంచిదా కాదా అనే విషయాన్ని దయచేసి ఆలోచించాలి. ఎందుకంటే సబ్జెక్టులో పరిణిత పరిపూర్ణత కావాలి అని మనం కోరుకుంటాము. ఈ పరీక్షా విధానంలో లోపాలు ఉన్నాయని నేను ఒప్పుకుంటాను కాని కేవలం ఎక్స్‌పెక్టెడ్ అన్సర్, గైడులైన్సు, గైడు పెట్టుకొని చదివి పాఠాలు అప్పజెప్పిన తరువాత మళ్ళీ మోడరేషన్ పోయిన ప్రభుత్వం 11 ఇచ్చి తరువాతి ప్రభుత్వం 10 ఇస్తే ఈ సారి నేను 5 ఇచ్చాను అనే మాటకు మోడరేషనులో ఏ ప్రభుత్వము తోటి కూడా పోటీ పడ దలచుకోలేదు. అసలు మోడరేషను లేకుండా పరీక్షలు నడప గలిగితే చాల బాగుంటుందని నా ఉద్దేశము. Moderation need not be taken as a convention a ro right.

ప్రశ్న పత్రాలు ఇచ్చే దాంట్లో కూడా కన్వెన్షన్ పెట్టడం కూడా న్యాయం కాదు. సబ్జెక్టు ఎటు జడ్ ఎంతవరకు అయితే సిలబస్‌లో ఉందో దాంట్లో అంతా కూడా థరోగా విద్యార్థి ట్రెయినప్ కావాలి అనేటటువంటి ఉద్దేశం గౌరవ సభ్యులకు కూడా ఉండడం ధర్మం. కాకపోతే నిన్ననే ఆతను కాలేజి నుంచి వచ్చాడు కాబట్టి ఇంకా ఆ మెమొరీస్ పోలేదు. అంతకంటే ఏమీలేదు. గౌరవ సభ్యుడు నన్ను అపార్థము చేసుకోడు అనుకుంటాను. ఈ విషయంలో ఏదైనా హార్డ్‌షిప్ ఉంటే ఉన్నదేమో గాని పాసెస్ చూసినట్లయితే కంపేరటివ్‌గా లాస్ట్‌యర్ కన్నా ఈ ఏడు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. పోయిన సంవత్సరం 10 మార్కులు మోడరేషన్ ఇస్తే ఈ సంవత్సరం 5 మార్కులు మోడరేషన్ ఇచ్చినా కూడా ఎక్కువగా ఉన్నాయి, కాబట్టి రియల్ హార్డ్‌షిప్ ఏదైనా ఉన్నట్లయితే తప్పకుండా గైడ్‌లైన్సు ఎగ్జామినర్స్‌కి ఇస్తామని గౌరవ సభ్యులు ఇచ్చిన సూచన మనస్సులో పెట్టుకుంటామని hardship regarding syllabus, hardship regarding question papers ఇలాంటివి అన్నీ కూడా వీలైనంత తక్కువగా ఉండేటట్లుగా చేస్తామని మాత్రం నేను చెబుతున్నాను. అందుకని 1975లోని ప్రశ్నలు 78లో రిపీటు అయ్యాయని ఇది నేరముగా పరిగణించడం న్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:— గౌరవ మంత్రిగారు 1975వ సంవత్సరపు ప్రశ్నలు 78లో వేయడం నేరము కాదు అన్నది బలపరిచారు. అది టెక్నికల్‌గా కరెక్టు కావచ్చు. అందువల్ల ఇప్పుడు 1978లో ఇచ్చిన ప్రశ్నలు 79లో ఇచ్చిన పరవాలేదు అనే గవర్నమెంటు ఉద్దేశమా ?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి:— 1978లో ప్రశ్నలు 79లో ఇచ్చినా కూడా తప్పులేదు, టెక్నికల్‌గా ఆలోచిస్తే. ఎందుచేతనంటే సబ్జెక్టు అన్నది—

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:—టెక్నికల్‌గా మీరు చెప్పింది రైటు కావచ్చు. ఆ టెక్నికాలిటీని ఇప్పుడు మీరు కన్‌ఫరమ్ చేస్తున్నందువల్ల ఇప్పుడు పరీక్షపేపర్లు ఇచ్చే వారికి ఒక సంవత్సరంది మరొక సంవత్సరం ఇచ్చే పద్ధతికి మీకు అభ్యంతరం పెట్టడం లేదని చెప్పడం అవుతుంది కదా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి:—1978 పేపరు 79లో రిపీటు చేయడం మంచిది కాదు. న్యాయం కాదు. నేను ఒప్పుకుంటాను, టెక్నికల్‌గా కరెక్టు అయినా ఇది హార్డ్‌షిప్ కలిగిస్తుంది. కాని ఇక్కడ ప్రెజెంటు కేసులో 1975 ఏప్రిల్‌లో వచ్చినది 78 ఏప్రిల్‌లో వచ్చింది. ఈ మధ్య ఆరు పరీక్షలు అయిపోయాయి. ఒక వేళ అతను వెర్బాటిమ్ రిపీట్ చేస్తే ఎందుకు రిపీట్ చేశాడు అనే విషయం మనం ప్రశ్నించవచ్చు. ప్రశ్నిస్తాను. అలాంటివి జరపకూడదని వెరిఫికేషన్‌గా ఉండాలని కూడా నేను చెబుతాను. వీలైనంతవరకు చెబుతానుగాని కేవలం సిలబస్‌లో ఉండే పరిధిలోనే ప్రశ్న పత్రాలు ఉండాలని మనం అనుకోవడం మంచిదని నా ఉద్దేశం.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్య నాయుడు: మంత్రిగారు ఇప్పుడు అసలు విషయానికి వచ్చారు. సిలబస్‌లో ఉండేటువంటి విషయంలోనే ప్రశ్న పత్రం ఉండాలి. ఈ ప్రశ్నను పరిశీలిస్తే 72 పర్సెంటు 9వ తరగతిలో నుంచి 10వ తరగతి క్వశ్చన్ పేపరు

ఇచ్చినారు. ఇవి అన్నీ కూడా సిలబస్ అయి ఉండవచ్చు. కాని 10వ తరగతి పరీక్షలో 72 పర్సంటు 9వ తరగతివి ఇవ్వడం ఎందుకు? పోతే మంత్రిగారు ఇందుకు సమాధానం చెప్పారు. అదే క్వశ్చన్ ఇవ్వడం కూడదు అని రూలు ఏమీ లేదు అని అన్నారు. నిజమే నాకు కూడా తెలుసు. నేను కూడా చదువుకున్నాను. అవి ఇవ్వకపోతే ఇంకేమి క్వశ్చన్స్ ఇస్తారు? కాని ఇక్కడ చూస్తే పార్టు ఏ లో 1వ క్వశ్చన్‌కి 1వ క్వశ్చన్, 2వ క్వశ్చన్‌కి 3వ క్వశ్చన్, 4కి 4 అల్లాగ అవే అక్షరాలతో అవే ప్రశ్నలు పెట్టేశారు. అందువల్ల ఈ బాధ అ.తా వచ్చింది. అందుకని ఈ పరీక్ష పత్రము సెట్ చేసిన వ్యక్తి తన కర్తవ్య నిర్వహణలో విఫలుడు అయినాడు. అందువల్ల సైన్సు సబ్జెక్టులో ఎక్కువ మంది ఫెయిల్ అయ్యారు అనేది మా వాదము. రెండవది 72 పెర్సంటు కేవలము 9వ తరగతి సిలబస్ నుండి ఇవ్వడం ఇప్పటివరకు టెన్త్ క్లాసు హిస్టరీలో ఎప్పుడూ జరగలేదు. కావాలి అంటే మంత్రిగారిని పాత ఫైల్స్ అన్నీ తెప్పించి చూడమనండి ఎక్కడైనా 9వ క్లాసు సిలబస్ నుంచి ఇన్ని క్వశ్చన్స్ ఇచ్చారా అని చెప్పి ఈ రెండు పరీక్షలు తప్పు.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :— కంపేరు చేసి చూస్తే వెర్బాటిమ్ అదే ఉంటే మరి న్యాయంగా ఆ ప్రశ్న ఇచ్చినటువంటి ఆయనకి ఓపిక లేకపోయి ఉండవచ్చు. ఇది తప్పకుండా ఆలోచించవలసిన విషయమే. నేను తప్పకుండా పరిశీలనలోనికి తీసుకుంటాను. కాని ఆ సబ్జెక్టు మీద క్వశ్చన్ ఉండడం న్యాయం కాదు అని అనడం మాత్రం భావ్యం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ క్వశ్చన్ పేపరు వెంకయ్యనాయుడు గారి దగ్గర నుంచి తీసుకొని కంపేరు చేసి ఎమయ్యా ఇంత సోమరితనం ఎందుకు అని చెప్పి తప్పకుండా మందలింపు చేస్తాము. ఇట్లా రిపీటు చేయడం అనేది భావ్యం కాదు అని కూడా తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు :— ఒకవ్యక్తి పొరబాటుకి (ఉత్త మందలింపు చేయడంవల్ల) 20 వేల మంది మాత్రం ఫెయిల్ అయ్యారు.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :— అది మాత్రం ఒప్పుకోను. అందువల్లనే ఇంతమంది తప్పారు అనేది కరెక్టు కాదు. ఎందుకంటే that is a subject matter. That is within the precincts of the syllabus and even if the question paper is repeated it does not matter. It is not repeated immediatelye This is not an immediate examination.

ఆరు ఎగ్జామినేషన్స్ తరువాత ఆ ప్రశ్న రిపీటు అయినందువల్ల తప్పులేదని అనుకుంటున్నాను. మీ లెక్క ప్రకారం చూస్తే వెనుకటి ప్రశ్న పత్రాలు చూసి కనుక విద్యార్థులు చదువుకునే అలవాటు ఉంటే 1975 మార్చిది చదువుకుంటే దాంట్లో పాస్ అవచ్చు కదా. దానికి దీనికి సంబంధం లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— 9వ తరగతిలో 75 పర్సంటు క్వశ్చనులు 10 వ తరగతిలోని 25 పర్సంటు ఇవ్వడం ధర్మం అని మీకు తోస్తున్నదా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—దానికి సమాధానం చెబుతాను. 4, 5 ఫారమ్స్ ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి. కలిపి మనం పరీక్షకు కూర్చున్నాము. ఎస్. ఎస్. యల్ సి. లో ఉండే పేపరులో 4 వ ఫారమ్ ప్రశ్నలకు, 5 వ ఫారమ్ ప్రశ్నలకు కూడా మనం సమాధానం వ్రాశాము. అయితే 9 వ 10 వ తరగతులలో 9 వ తరగతిలో ఇంత ఉండాలి పెర్సంటేజి లేదా 10 వ తరగతిలో ఇంత ఉండాలి అని కన్వెన్షన్ ఇంతవరకు ఎక్కడా ప్రభుత్వ దృష్టిలో లేదు. జి. ఓ. లు కూడా లేవు, ఆ రకంగా అయితే మనం ఎక్స్పెక్టు చేసింది ఏమిటి అంటే 10 వ క్లాసుని ఎక్కువ ఇచ్చి 9 వ క్లాసుని తక్కువ ఇచ్చేటటువంటి అలవాటు చేయడం మంచిదేమో అని నేను కూడా అంగీకరించి ఇక మీదట ఆ రకంగా ఉండేటట్లుగా ఏర్పాటు చేయమని కూడా సూచన ఇవ్వండి అంటే ఇస్తానుకాని 9 వ క్లాసు క్వశ్చన్స్ కంప్లీట్‌గా ఎవాయిడ్ చేయాలి అనేది మాత్రం మంచిదికాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—75 పర్సంటు 9 వ తరగతిని 10 వ తరగతిలో 25 పర్సంటు ధర్మం అని మీకు తోస్తున్నదా ?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి : - అతనికి నీవు ప్రశ్నాపత్రము ఇట్లాగే ఇవ్వాలి అంటూ గైడులైను ఇవ్వడం జరగదు. ఇంతకుముందు ఆ ఆచారము లేదు. ఇక భవిష్యత్తులో 50 50 అని లేకపోతే 60–40 అని ఏదో ఒక రూలు పెట్టమని అంటే గౌరవసభ్యులు అందరూ కనుక ఆ రకంగా భావించినట్లయితే—

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—ప్రస్తుతం ఏదో కారణంవల్ల ఒక పరిస్థితి ఏర్పడింది అన్నది మంత్రిగారు కూడా అంగీకరిస్తున్నారు. అందువల్ల ఈ పరిస్థితులను చక్కబెట్టడానికి మోడరేషనును మోడరేట్టుగా అయినా ఇవ్వడం మంచిదికాదా?

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—లాస్టియర్‌కి ఈ ఇయర్‌కి కంపేరిటివ్‌గా మనకు రిజల్టు చూసినట్లయితే మనకు లాస్టియర్ 37 82 పాస్ అయినారు. ఈ ఇయర్ 43.97 పాస్ అయినారు. మరి సైన్సులో కూడా లాస్టియర్ కన్నా ఈ ఏడు ఎక్కువ పాస్ అయినారు. లాస్ట్ యియర్ 54.7 పాసయితే ఈయేడు 10–10 a.m.
58.7 పాస్ అయినారు కాబట్టి గౌరవసభ్యులు వెంకయ్యనాయుడుగారు చెప్పింది వాస్తవం కాదు. జనరల్ సైన్సు ఈ రకంగా ఇచ్చినందువల్ల తప్పారనేది వాస్తవం కాదు, ఆ ఇరెగ్యులారిటీ ఏమన్నా ఉంటే అట్లా కాదు ఇట్లా ఉంటే బాగుంటుందని గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానిని మనసులో పెట్టుకొని గైడు లైన్సు ఇస్తాను గానీ కేవలం అందువల్ల తప్పారన్నది వాస్తవంగా కరక్టుకాదు.

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :—విద్యామంత్రిగారు అందరి విషయంలో లిబరల్‌గా ఉంటున్నారు. 150 సెక్షన్లు ఇంటర్‌మీడియట్ వాళ్ళకు అదనంగా ఇస్తామంటున్నారు. ఎక్కువమంది పాస్ అవడమే నేరం అయినట్లు ఈ ఫెయిల్ అయిన వారికి, మిగతావాళ్ళు పాస్ అవడంవల్ల వాళ్ళకు అన్యాయం జరిగిపోతుంది, మంత్రిగారు దయచేసి ఈసారికి పెద్ద మనసు చేసుకొని, ఒక 5 శాతం మోడరేషన్ ఇవ్వమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—ఎక్కువమంది ఫెయిలుకావడం నేరమని నేను ఎప్పుడూ అనను. అందరూ పాసు అవ్వాలని, నూటికి నూరు పాసు అవ్వాలని

కోరుకుంటాను గానీ మోడరేషన్ వల్ల పాసు చేయడం మాత్రం భావ్యంకాదు. 5 మార్కులు ఏడ్ చేశాము అనుకుంటే కొంతమంది పాసు అయినారు. ఈ 5 మార్కులు ఏడ్ చేసిన తరువాత ఇంకా తమకు తక్కువై తప్పినవారి సంగతి ఏమిటి ? అప్పుడు మనం ఏ దశకు వస్తాము ప్రాక్టికల్‌గా మనం ఒక విషయం ఆలోచించాలి. సెప్టెంబరు 27 వ తేదీన పరీక్షలు జరగబోతున్నాయి. ఇప్పుడు ఆగస్టు 22. ఒక నెల రోజులు ... మీకు అందరికి స్టేండర్డ్సు విషయంలో ఉన్న అభిప్రాయాలను బట్టి ఎన్ని మార్కులు కలపమంటారో చెప్పండి.

శ్రీ పోతిన చిన్న (విజయవాడ వెస్ట్) :— 5 మార్కులు కలపాలనేది స్కూలులో చదిన విద్యార్థులకే అని మంత్రిగారు అంటున్నారు. ప్రయివేటు కేండిడేట్సుకు కూడా ఆవిధంగానే కలుపవలెనదిగా నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. వాళ్లకు అన్యాయం జరిగింది. 5 మార్కులు కలిసిన వారికే ఇంకొక 5 మార్కులు కలపాలని అంటున్నారే అది మంచిది కాదేమోనని నేను అనుకుంటున్నాను. ప్రయివేటుగా ఇంటిలో చదువుకొని వెళ్ళినటువంటి వారికి కూడా కలుపవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఆ ఉద్దేశ్యం ఉందా లేదా ప్రభుత్వానికి?

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :— ఈ ప్రశ్న ఇప్పుడు ఉన్న ప్రశ్నకు సంబంధం లేనటువంటిది. నేను సమాధానం చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. మీరు ఆదేశం ఇస్తే చెబుతాను.

శ్రీ పి. వెంకటరావు :— సంబంధం లేకపోవడం కాదు. వారు అడిగిన ప్రశ్న తప్పయితే చెప్పండి. మీరు రెగ్యులర్ విద్యార్థులకు 5 మార్కులు కలిపి వుంటే ప్రయివేటుగా వెళ్ళినవారికి కలుపడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి ? వారికి కలుపలేదా? కలుపకపోతే కలుపుతారా?

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :— 5 మార్కులు 6 సబ్జక్టులలో కలపాలంటే ఆరు ఐదులు ముప్పయి కలపాలి. 5 మార్కులు మొత్తం మీద కలపడం జరిగింది. సప్లిమెంటరీ కేండిడేట్లు ఏమిచేస్తారంటే ఇంగ్లీషు తప్పిన వారు ఇంగ్లీషులో తెలుగు తప్పినవారు తెలుగులో అప్పియర్ అవుతారు. ఈ 5 మార్కులు ఎట్లా కలపాలి ? దానికి ఒక ప్రాక్టికల్ డిఫికల్టీ ఉంది. అన్ని సబ్జక్టులు ఒకేసారి వెళ్ళిన వాడికి కలపమనడం ధర్మం. నాకు అభ్యంతరం లేదు. అంతేగాని సపరేట్‌గా ఏ సబ్జక్టుకు ఆ సబ్జక్టుకు వెళ్ళినవాళ్ళకు 5 మార్కులు కలపమనడం భావ్యం కాదని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇంకా ఫర్దర్‌గా సప్లిమెంటరీస్ వస్తే మాత్రం నేను ఆన్సరు చేయను. వేరే ప్రశ్న వేయాలి.

శ్రీ పోతిన చిన్న :— స్కూలు నుంచి వెళ్లిన వారికి కలిపినట్లుగా ప్రయివేటు కేండిడేట్సుకు కూడా కలపమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి :— అన్ని సబ్జక్టులకు ఒకేసారి వెళ్ళినవారికి కలుపుతుంటే తప్పకుండా కలిపిస్తాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:—మంత్రిగారు అన్ని సబ్జక్టుల్లో అపియర్ అయినవారికి ఎన్ని మార్కులు ఇస్తారో దామాషాన ఒక్క సబ్జక్టులో అన్ని మార్కులు కలప వచ్చుకదా ? అన్ని సబ్జక్టు మీద ఎంత మోడరేషన్ ఇస్తున్నారో ఒక సబ్జక్టులో వెళ్ళిన వారికి దామాషాగా ఇవ్వడం న్యాయం అవుతుంది కదా ? ఇవ్వకపోతే అన్యాయం అవుతుంది కదా ?

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి:— గౌరవ సభ్యులు, సభాపతి ఈ విషయానికి ఇంత చర్చ ఎలా చేస్తే అందరిని పాసుచేస్తే బాగుంటుందేమో, న్యాయంగా ఉంటుందేమో.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— నేను అడిగిన దానికి చెప్పకుండా దాటవేస్తున్నారు.

మిస్టరు స్పీకర్ :— అందర్నీ పాసు చేయకూడదు గానీ ఎట్లా ఫెయిలు చేద్దాం అని ఆలోచన చేయకూడదు.

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి: — ఆ విషయంలో నో లిబరల్ అనే విషయం మీరు కూడా అంగీకరించాలి

శ్రీ ఎమ్. వెంకయ్యనాయుడు :— నేను ఒక పర్సనల్ ఎక్స్ప్లనేషన్ ఇవ్వాలి. ఈ ప్రశ్న నేను అడగడం. వారు సమాధానం చెప్పడం, దీనిలో ఒక ధ్వని ఏమి వస్తున్నదంటే నేను ఏదో స్టేండర్డ్సు మెయిన్‌టైన్ చేయకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నానని, కేవలం మోడరేషన్ పెంచడం ద్వారానే విద్యార్థులను పాసు చేయించాలనే ఉద్దేశ్యంలో నేను ఉన్నానని అనిపిస్తున్నది వారు ఎంత ప్రమాణాలు నిలబెట్టాలని అనుకుంటున్నారో నేను అంతకంటే ఎక్కువగా పరీక్షలలో కాపి కొట్టడం జరగకుండా చేయడం ద్వారా, ఇన్‌ఫ్లుయన్సు ఉన్నవారికే కొట్ట నిచ్చి మిగతా వారిని కొట్టనివ్వకుండా చేయడంద్వారా కాకుండా అందరినీ కాపీకొట్టనియ్యకుండా చూడాలని కోరుకుంటున్నాను. నేను అనేది ఏమంటే పరీక్ష పత్రాలు సెట్టింగ్‌లో కొంత పొరబాటు జరిగిందని వీటి ద్వారా అర్థం అవుతున్నది కాబట్టి ఇది మాత్రం దృష్టిలో పెట్టుకొని—మోడరేషన్ ఇవ్వకూడదన్నారు, 5 శాతం ఇచ్చారు కాబట్టి, ఒక మిగిలింగు చేశారు, కాబట్టి—మామూలుగా ఇచ్చే 10 శాతం ఇవ్వమన్నాను తప్పితే వేరే ఉద్దేశ్యం లేదని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి:— గౌరవసభ్యులకు విద్యా ప్రమాణాలు తగ్గాలని ఉంది అనడం గాని లేదా విద్యార్థులు అందరిని తప్పించే ఉద్దేశ్యం నాకు వుందని కానీ అనుకోడం న్యాయం కాదు. భావ్యం కాదు. ఆ ఉద్దేశ్యం ఉభయులకూ లేదు. వారు చెప్పిన సూచనలు పరిశీలనలోకి తీసుకొని, దీనిని ఇంకా సమర్థవంతంగా చేస్తామని చెబుతున్నాను.

శ్రీ పూల సుబ్బయ్య:— ఇంత జరిగిన తరువాత ఫలితం వచ్చింది ఏమిటి ?

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి:—సప్లిమెంటరీలో అన్ని పరీక్షలలో అప్పియర్ అయిన వారికి 5 మార్కులు కలుపుతాము.

శ్రీ ఎం. వెంకయ్యనాయుడు:— నా అసలు ప్రశ్న సైన్సు విషయంలో మీరు ఏమన్నా కన్సెషన్ ఇస్తారా ?

"Whether any representations have been received by the Government from students, parents and Members of the Legislature requesting them to give moderation for 10th class students due to above reasons; and if so, the action taken by the Government to do justice in the matrer."

శ్రీ బి. వెంకటరామరెడ్డి:—ప్రశ్న పత్రం విథిన్ ది సిలబస్ ఉంది కాబట్టి, లాస్ట్ యియర్ కన్నా సైన్సులో పాసు అయిన వారి సంఖ్య ఎక్కువగా ఉంది కాబట్టి అన్యాయం జరగలేదనే ఉద్దేశ్యంతో మోడరేషన్ తిరిగి ఈ సబ్జక్టుకు సంబంధించి ఇవ్వనక్కర్లేదని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వర రావు:—డిగ్రీ క్లాసులకు కూడా 3 సంవత్సరాలు ఉంటే ఏ సంవత్సరానికి ఆ సంవత్సరం పరీక్షలు పెట్టేస్తున్నారు ఫైనల్ యియర్ వచ్చేప్పటికి బర్డెన్ తగ్గుతున్నది. లోగడ 8, 9 క్లాసులకు పరీక్షలు ఎత్తేసి 9వ క్లాసులో 75 శాతం తీసుకువచ్చి 10వ క్లాసులో పరీక్షలో పెట్టెట్లయితే అప్పుడు వారి వయస్సు ఎంత, వాళ్ళ మేధా శక్తి ఎంత అదంతా గుర్తుంచుకోడానికి తగిన అవకాశాలు ఉండవు. కాబట్టి 10వ క్లాసు పరీక్ష 9వ క్లాసుది 75 శాతంకంటే మించి పెట్టకుండా ఉండేట్లుగా మంత్రిగారు ఆదేశాలు ఇస్తే బాగుంటుంది. లేక పోతే వృథాగా పిల్లల మీద బరువు పడుతోంది.

శ్రీ బి. వెంకటారామ రెడ్డి:-తప్పకుండా భవిష్యత్తులో ఆదేశాలు ఇస్తాము.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ బి. నిరంజనరావు (మల్లేశ్వరం) : — తమరు నిన్న ఈ వర్షాలతో, మురుగువల్ల వచ్చిన ప్రమాదంగురించి చర్చించడానికి ప్రతిపక్ష నాయకులతో సభానాయకునితో ఆలోచిస్తామన్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వారు లేకుండా మనం ఏమి ఆలోచిస్తాము. ముఖ్యమంత్రిగారు లేరు. రెవిన్యూ మంత్రిగారు లేరు. అలాంటప్పుడు దానివల్ల ఉపయోగం ఏమి ఉంటుంది. వారు ఇవ్వాళ్ళ వస్తారు. కాబట్టి మనం వెంటనే తీసుకుందాము. మనంతట మనం చర్చించుకుంటే లాభం ఏమిటి ?

శ్రీ బి. నిరంజన రావు:— వ్యవసాయ మంత్రిగారు ఉన్నారు, కనీసం మన సానుభూతి అన్నా తెలపాలి కదా వారికి.

మిస్టరు స్పీకర్ :— సుబ్బరాజుగారు కూడా రేపు తీసుకోవచ్చు అన్నారు ఆ బ్రిడ్జి సంగతి కూడా.

10-20 a.m. శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—ఇదివరకు ఈ సమస్య మీద రెవెన్యూ మినిష్టరు గారు ఇచ్చిన

Mr. Speaker :—Unfortunatly, the Chief Minister is away, ముఖ్యమంత్రిగారు, రెవిన్యూ మినిష్టరుగారు కన్సరన్డు కదా! వారు లేకుండా...

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :—వారు వెళ్ళిపోయిన నాటి పరిస్థితి కంటే నిన్న రాత్రి పరిస్థితి మరీ దారుణంగా ఉంది. దాదాపు 1 లక్షా 80 వేల ఎకరాలలో

నాలుగు జిల్లాలలో పంట నష్టమైపోయింది. ఇతర విషయాలు ఈ శాసన సభలో మాట్లాడుతున్నారు కాని. . పంట నష్టమయి ఆలో లక్షణా అని గోలపెడుతున్నారు అక్కడి వారు.

మినిస్టర్ స్పీకరు :—వారు వచ్చిన వెంట తీసుకుందాము.

శ్రీ వి. శోభనాద్రీశ్వరరావు :—ఈవేళ వారు వస్తే రేపు పెట్టండి. చాలా విపరీతమైన అసంతృప్తి ప్రజలలో కలుగుతోంది. అక్కడి వారి మంచీచెడు కష్టనిష్ఠురాలు చూడాలి. రేపటికయినా తప్పక పెట్టండి.

మిస్టర్ స్పీకరు :—తప్పక . . . . .

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :-అధ్యక్షా ఒక సూచన. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ ప్రాంతాన్ని చూడాలి.

శ్రీ సి.హెచ్. విఠల్ రెడ్డి :—329 క్రింద నోటీసు ఇచ్చాను.. మెదక్ జిల్లాలో వర్షాల వల్ల నష్టము జరుగుతోంది. అది మీరు డిజెలౌ చేశారు.

మిస్టర్ స్పీకరు :—కాలెటెన్షన్ మీద మాట్లాడండి.

CALLING ATTENTION TO A MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Non-availability of seats in Junior Colleges in the Twin Cities.

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :— జంటనగరాలలో 18 ప్రభుత్వ జూనియరు కళాశాలలు, 26 ప్రైవేటు జూనియర్ కళాశాలలు, మరో 16 డిగ్రీలు కళాశాలలు ఇంటర్మీడియెట్ తరగతులను నిర్వహిస్తున్నాయి జంటనగరాలలో మొత్తం 188 సెక్షన్లు ఉన్నాయి. వీటిలో 14,640 మందికి ప్రవేశం ఉన్నది ఒక్కొక్క సెక్షనులో ఉండే విద్యార్థుల సంఖ్యను 80 నుండి 100 వరకు పెంచడంద్వారాను, వివిధ విద్యాసంస్థలలో 9 అదనపు సెక్షన్లు మంజూరు చేయడం ద్వారాను దీనిని సుమారు 19,000 కు పెంచడం జరిగింది. జంట నగరాలలో సుమారు 10,800 మంది ఎస్.ఎస్.సి. పరీక్ష పాసైనారు. ఈ క్రింది జూనియరు కళాశాలలలోని ఇంటర్మీడియెట్ తరగతులలో సీట్లు ఇంకా ఖాళీగా ఉన్నాయి.

1. ప్రభుత్వ జూనియరు కళాశాల, సర్దార్ పటేల్ రోడ్డు, సికింద్రాబాదు.

2. ప్రభుత్వ జూనియరు కళాశాల, ఫలక్ నూమా, హైదరాబాదు.

3. ప్రభుత్వ జూనియరు కళాశాల, చంచల్ గూడా, హైదరాబాదు.

అంతేకాక, జంట నగరాలలో సీట్లు దొరకడం లేదని ఏ విద్యార్థి లేదా తల్లి దండ్రుల వద్ద నుండి విన్నపం అందలేదు. అధ్యక్షా, ఇకపోతే ఎమ్.ఎల్.ఏలు శివ ప్రసాద్ గారి నుంచి, జనార్దనరెడ్డి గారి నుంచి ఒక విన్నపము వచ్చింది. అది ఏమిటంటే మహబూబియా గరల్స్ జూనియర్ కాలేజీ, గన్ ఫౌండ్రి, హైదరాబాదులో బి.పి.సి. కి ఇంగ్లీషు మీడియమ్ సెక్షను కావాలని, ఆలియా జూనియర్

కాలేజీ ఫర్ బాయిస్, హైదరాబాదులో బి.పి.సి. ఇంగ్లీషు మీడియమ్ సెక్షను, యమ్.పి.సి సెక్షను కావాలని నాంపల్లి గవర్నమెంటు జూనియర్ కాలేజి ఫర్ గరల్స్‌లో బి.పి.సి. ఇంగ్లీషు మీడియమ్ సెక్షను, హ్యుమేనిటీస్ సెక్షను కావాలని ఒక అభ్యర్థన ఉంది. దీని విషయంలో అవసరమైన తగు చర్యలు వెంటనే తీసుకోమని ప్రభుత్వము ఉత్తర్వులు ఇవ్వడం జరిగింది. అంతకు మించి మరి సెక్షనులు ఫలానా చోట కావాలని అభ్యర్థన వచ్చిన చోట మాత్రము ఎప్పటికప్పుడు ఆదేశాలు ఇవ్వడం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి ఈ విషయంలో ఏ రకమైన ఇబ్బంది కలిగే పరిస్థితి ఏ మాత్రము లేదని గౌరవసభ్యులకు మనవి చేస్తున్నాము. ఏదయినా ప్రత్యేకమైన ఇబ్బంది ఉందని ఎవరయినా చెపితే తప్పకుండా వెంటనే చర్యలు తీసుకుంటాను.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—మంత్రివర్యులు సమాధానము బాగానే చెప్పారు. సీట్లు దొరక్కుండా యమ్.ఎల్.ఏల దగ్గరకు, మంత్రుల దగ్గరకు విద్యార్థులు తిరుగుతున్నారు. ముంతాజ్ కాలేజీలో ఇప్పటిదాకా సీట్ల కొరకు ఇబ్బంది ఉంటూ వచ్చింది. ఈ సీట్ల విషయంలో అసలు గవర్నమెంటుకు ఏమయినా పోలసీ ఉందా? యస్‌యస్‌సి పాసయిన వారు ఇంటర్‌మీడియట్‌లో చేరాలంటే వారికి మనము ఇన్ని సీట్లు కల్పించాలి అన్న ఏర్పాటు చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉన్నది. వారికి ఒక సమగ్రమైన పథకము లేకుండా ఎవరో ఎమ్ ఎల్ ఏ. యో, మంత్రిగారో ఒక అప్లికేషను పంపితే సెక్షను ఎక్కువ చేస్తాము అంటే అది పద్ధతి కాదు, మనము ఒక ప్రోగ్రాము, ఒక పాలసీ పెట్టుకోవాలి. ఇప్పుడు కొత్త కొత్త పాఠశాలలు పెడుతున్నాము అంటున్నారు, ఒకసారి సిటీలో ఉన్న పాఠశాలలకు లచ్చన్న గారు. మేము వెళ్ళి చూశాము. 1000 మంది విద్యార్థులను 4 చిన్న రూములలో పెట్టారు. మీరు మోడల్ పాఠశాలలు, ఇంగ్లాండు మోడల్ పాఠశాలలు పెడతామని చెపుతున్నారు. ఇవి అంతా జరిగేది కాదని మనవి చేస్తున్నాము. ఉన్న పాఠశాలలు సక్రమంగా నడిపించడానికి ఒక ప్రోగ్రాము ఏమయినా ఉన్నదా? ఇప్పుడు విద్యార్థు లందరినీ తీసుకొని వారికి సీట్లు కల్పించే అవకాశం చూస్తారా?

శ్రీ బి. వెంకట్రాంరెడ్డి :—గౌరవసభ్యులకు ఒక విషయము మాత్రము మనవి చేస్తున్నాను. యమ్. యల్. ఏలు. ఈ విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావడం మంచిదే. అందుకు నేను వారికి ధన్యవాదాలు చెప్తున్నాను. యమ్. యల్. ఏలు, ప్రిన్సిపాల్సు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేకపోతే ఎవరు తీసుకు వస్తారో చెప్పండి. 10,800 మంది యస్‌యస్‌సి పరీక్ష పాసయితే 19 వేల మందికి సీట్లు కల్పించే అవకాశం కల్పించామని మనవి చేశాను. ఇంకా మూడు జూనియర్ కళాశాలలో సీట్లు ఖాళీగా ఉన్నాయి.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి:—సీట్లు సిటిలో ఉన్న కాలేజీలలోనే తీసుకోకూడదు, సిటీ అన్నప్పుడు శ్రీకాకుళం నుండి వచ్చిన వారికికూడా సిటీలో కల్పించవలసివస్తుంది.

శ్రీ వెంకట్రాంరెడ్డి :—10,800 మంది సిటీలో యస్‌యస్‌సి పాసయితే మామూలుగా 14, 640 మందికి ప్రవేశం ఉన్నది. దానిని 19 వేలకు పెంచాము అంటే 10,800 మంది ఇక్కడ పాసయిన వారికే కాకుండా 8 వేల పైచిల్లర మందికి సిటీలో ప్రవేశం కల్పించాము. బైటనుంచి వచ్చే వారిని మనస్సులో ఉంచుకొనే ఇది కల్పించాము. ఇంకా మగాడు కాలేజీలలో ఖాళీలు ఉన్నాయని చెపుతున్నాను. అదనముగా కోరినటువంటి చోట్ల సెక్షన్సు ఇస్తున్నామని చెపుతున్నాను. ఇంకా వేరే చోట్ల ఇబ్బంది ఉందని యమ్.ఎల్.ఏలు చెపితే వెంటనే తెప్పించుకోవడం ఇవ్వడ జరిగింది. ఈ విషయంలో సమగ్రంగా ఆలోచించకుండా నిర్ణయం చేయడం అనేది జరగలేదు. 8 వేల మందికి అదనముగా సౌకర్యము కల్పించాము. గౌరవసభ్యులు చెప్పిన దానిలో ఒకటి మాత్రము ఉంది. ఒక ప్రత్యేకమైన కాలేజీలో నాకు ఎడ్మిషను కావాలని లిటిల్ ఫ్లవర్ కాలేజి లేక మెహబూబియా కాలేజీలో సీట్లు కావాలని మీ దగ్గరకు రావచ్చు ఇటువంటి కొన్ని కాలేజీలలో మార్కులను బట్టి ఎడ్మిషను జరుగుతుంది కాబట్టి కొందరికి సీట్లు రాకపోవచ్చు. అన్ని కాలేజీలను ఒకే రకంగా ట్రీట్ చేయడం సాధ్యము కాదు. కాని సిటీలో ఎక్కడ సీటు రాలేదని కేసు ఏదయినా తీసుకువస్తే తప్పకుండా ఏక్షను తీసుకుంటాను.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి :—మంత్రిగారు చెప్పినది సమంజసం గానే ఉంది. ఒక కళాశాల విషయం తీసుకుంటే ఒక టీచరు ఎంతమంది విద్యార్థులకు చెప్పగలుగుతాడు. మీ స్టాండర్డ్సు ప్రకారం ఏమిటి? అలా కాకుండా ఎక్కువ మంది విద్యార్థులు ఉంటే ఏమి చర్య తీసుకుంటారు.

శ్రీ బి వెంకట్రాంరెడ్డి :—ఒక సెక్షనుకు 80 ఉంటూ వచ్చారు మరి దానిని 100కి చేయడం జరిగింది. ఎందుకు జరిగింది అంటే ఉన్న డిమాండును బట్టి, మధ్యగా వచ్చే డిమాండును బట్టి వారికి రెస్పాండు చేయడం కోసం వారికి ఎడ్మిషను ఇచ్చి వారు బజారు తిరక్కుండా ఉండే పరిస్థితి లేకుండా చేయడానికి ఇది చేయడం జరిగింది. అయితే వీరందరిని రీఎడ్జస్టు చేయడం జరుగుతుంది. ఏడియల్‌గా అయితే ఒక క్లాసులో 40 మంది కన్నా ఎక్కువ ఉంచడం న్యాయం కాదు. అయితే మనకు ఉన్న వనరులను బట్టి, ఆదర్శమైన పరిస్థితి చేయగలమా లేదా అనేది ఉంది. కాని ఈ సెక్షనులన్నిటిని రీఎడ్జస్టు చేయడం, అసలు జూనియర్ లెక్చరర్సును, సీనియర్ లెక్చరర్సును ఎక్కువ చేయాలన్న ఉద్దేశ్యం ప్రభుత్వానికి ఉంది. ఉన్న పరిస్థితిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ నెలాఖరు తరువాత రీఎగ్జామిన్ చేసి సెట్ రైట్ చేయుడము జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. సత్యనారాయణ :—వారు ఉదారంగా సెక్షన్స్ యిస్తున్నప్పటికీ 10-30 a. m.
గవర్నమెంట్ కాలేజెస్‌లో తప్ప ప్రైవేట్ వారుఆడిషనల్ సెక్షన్స్ ఓపెన్ చేయడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఆడిషనల్ స్టాఫ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ నంతటినీ ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్‌ను భరించమంటున్నారు. ఎకామడేషన్ చూపించమంటున్నారు. ఆడిషనల్ స్టాఫ్‌కు అవసరమైన డబ్బునంతా భరించమంటున్నారు. అందుచేత ప్రభుత్వం

ఆడిషనల్ సెక్షన్స్ యిచ్చినప్పటికి ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్ ఓపెన్ చేయడానికి సిద్ధంగా లేరు. ఆడిషనల్ స్టాఫ్ బర్డెన్, ఎకామడేషన్ బర్డెన్ భరించడానికి ప్రైవేట్ మేనేజిమెంట్స్ సిద్ధంగా లేవు. అందుచేత ఆడిషనల్ సెక్షన్స్ ఓపెన్ చేయలేదు. 10,800 మందికి అవకాశం కల్పించాము అన్నారు. అందులో లాస్టు యియర్ సప్లిమెంటరి పరీక్షలో పాస్ అయినవారు ఉంటారు. ఇతర చోట్ల నుంచి యిక్కడికి వచ్చినవారు ఉంటారు. అనేకమంది విద్యార్థులు రిప్రజంట్ చేయడం, ప్రెస్‌లో రావడం చూస్తున్నాము. ఆడిషనల్ సెక్షన్స్ యిచ్చినప్పటికి ప్రాబ్లెమ్ అట్లాగే వున్నదని గ్రహించాలి. ఇదివరకు మాదిరిగానే కంప్లయింట్స్ వస్తున్నాయి. ఆ విషయమై ఆలోచించాలి.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి :—స్పెసిఫిక్ యిన్‌స్టెన్సెస్ గౌరవ సభ్యుల దృష్టిలోకి వచ్చినట్లయితే పరిశీలన చేస్తాము. ఎప్పటికప్పుడు పొజిషన్ రెవ్యూ చేయడం జరుగుతోంది. మూడు కాలేజిలలో స్టూడెంట్స్ యింకా రాలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడైనా యిబ్బంది ఉన్నట్లయితే తప్పకుండా అది సెట్ రైట్ చేయడం జరుగుతుంది. మేనేజిమెంట్స్ విషయం చెప్పారు. మేనేజిమెంట్స్‌ను అదనంగా సెక్షన్స్‌ను ఓపెన్ చేయమని చెప్పినప్పుడు యిమీడియేట్‌గా గ్రాంట్స్ యిస్తామని చెప్పడం, యితరత్రా ఫెసిలిటీస్‌నంతా అదనంగా చేయడం జరిగింది. It is a matter of detail and that will be carefully examined into. గౌరవసభ్యులు చేసిన సూచనను మనస్సులో పెట్టుకుంటాము. వారు స్పెసిఫిక్ యిన్‌స్టెన్సెస్ తీసుకువచ్చినట్లయితే తప్పకుండా వాటిని పరిష్కారం చేస్తానని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—మంత్రిగారు సమాధానం బాగా చెప్పుతున్నారు. 40 మంది క్లాసులో ఉండాలి. అప్పుడే ఆ టీచర్ బాగా చదువు చెప్పగలుగుతాడు. విద్యార్థులు ఉత్తీర్ణులు అవుతారు. అందువల్ల యిప్పుడే యిమీడియేట్‌గా అగ్రీ కావాలి. లేకపోయినట్లయితే గ్రేస్ మార్క్స్ 10 కలిపేది అప్పుడు 100 మార్కుల్లు కలపవలసి ఉంటుంది రెండు మూడు సంవత్సరాల క్రిందట, ఒక క్లాసుకు 40 మంది వున్నారు. ఇప్పుడు 100 మంది చేస్తున్నారు. క్లాస్‌రూమ్ చిన్నది ఒక్క టీచర్ 100 మంది ఎట్లా చదువు అబ్బుతుంది. విద్యాప్రమాణాలు ఎట్లా ఉంటాయి. రెండు సంవత్సరాలుగా మన స్టేటు నుంచి ఒక్కరు కూడా ఐ.ఏ.ఎస్ పాస్ కాలేదు పేరుకు మాత్రం ఓపెన్ చేస్తామంటే మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు వారి పిల్లలను చదివించుకోండి. మీరు స్టాండర్డ్స్ మెయిన్‌టెయిన్ చేసి పిల్లలకు చదువు చెప్పండి, అప్పుడే బడ్జెట్ పాస్ చేస్తాము. విద్యావిధానాన్ని చెడగొట్టకూడదు. 40 మందికన్న ఎక్కువ తీసుకోకూడదు. లేకపోతే విద్యార్థులను వేరే స్టేట్స్‌కు పంపిస్తాము.

శ్రీ బి. వెంకట్రామరెడ్డి:—ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పమన్నారు కాబట్టి చెపుతున్నాను. అడ్మిషన్స్ సీజన్. ఈ నెలాఖరులోగా చేర్చుకోవాలి కాబట్టి

100 మందిని చేర్చుకోమని చెప్పాము. నెక్స్ట్ మంత్ పొజిషన్ రెవ్యూచేసి అడిషనల్‌గా సెక్షన్స్ లెక్చరర్స్ యిబ్బంది లేకుండా చేయాలని క్రొత్తగా లెక్చరర్స్‌ను తీసుకోమని చెప్పడం జరిగింది.

ANNOUNCE MENT

re: Joining of Sri S. Vij yarama Raju in Congress (I) Party.

Mr. Speaker: - I am to Announce to the House Ihat I have received a letter from Sri S Vijayarama Raju, M L.A. that he hat joined the Congiess (I) Party. I have also received a letter from the leader, A.P. Legislature Congress (I) Party informing me that Sri S. Vijayarama Raju, M.L.A. has been admitted intothe Congrcss(I) Party.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :— కాంగ్రెస్ (ఐ) అని ఉన్నదా? న్యాయశాఖ మంత్రి గారి యొక్క ప్రభావమును గమనించి ముఖ్యమంత్రి గారు వారిని న్యాయశాఖా మాత్యులుగా చేశారని అనుకోవచ్చునా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— కాంగ్రెస్ (ఐ) అని వున్నది,

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ :— అటు నుంచి కూడ సగంమంది జనతా పార్టీలో చేరుతామని అంటున్నారు, అది ఏమైనా వచ్చినదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అటువంటిది ఏమీ లేదు.

శ్రీ ఎమ్. వి.ఎస్. సుబ్బరాజు :— రూల్ 329 క్రింద యిచ్చినది ఏమైనది?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— బ్రిడ్జి విషయం. మీరందరు కలిసి రేపు మాట్లాడుదాము అన్నారు గదా ?

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (Budget) for 1978-79. General discussion (Contd.)

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ :- అధ్యక్షా, నేను మా కాన్‌స్టిట్యూయన్సీలో ప్రజలు ఎటువంటి దుర్భర పరిస్థితిలో బ్రతుకుతున్నారో ఆ విషయాన్ని గురించి చెపుతూ ఉంటే నిన్న సమయంచాల లేదు. ఈ రోజు మాట్లాడవలసి వున్నది. అక్కడ చాలఘోరమైన పరిస్థితి వున్నది. త్రాగడానికి మంచినీళ్లు లేవు. ఒక్కొక్క కాలనీలో ఒక్కొక్క బావి ఉంటే దానిదగ్గర స్త్రీలు నీళ్లు పట్టుకోడానికి చాల సేపు ఉండవలసి వస్తోంది. వందల వేల మంది ఉన్నచోట ఒక్క కుళాయి ఉంటే తన్నులాటలు దెబ్బలాటలు జరుగుతున్నాయి అక్కడ డ్రైనేజ్ లేదు. పాకీ దొడ్లు లేవు. దొడ్లు కూడ బైట కట్టించలేదు. డ్రైనేజ్ ఉన్నట్లయితే యింటిలోనే దొడ్లు కట్టుకుంటారు. ఇంటి పన్నులు వసూలు చేస్తున్నారు. మొన్ని మధ్యన ఆ ప్రాంతం అంతా తిరిగాను. చిన్నచిన్న యిండ్లకే 200, 300 రూపాయలు పన్ను వసూలు చేస్తున్నారు. లైట్స్ లేవు. నీళ్ళు లేవు అని వారు చెప్పడం జరిగింది. ఇవన్నీ మునిసిపాలిటీ వారి దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. వారు యాక్షన్ తీసుకుంటారని నేను భావిస్తున్నాను. ఆ ఇండ్లలో నివసించే వారు

ఎక్కువ మంది క్లాస్ 4 ఎంప్లాయీస్. ఇండస్ట్రీస్‌లో పని చేసే వారు. చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్థులు. మన ప్రభుత్వం 7 గంటలకు ఆఫీసులు పెడతాము అంటున్నారు. 7 గంటలకు ఆఫీస్ పెట్టడం అంటే నాకు ఒకటి గుర్తుకు వస్తున్నది. ఫ్రెంచ్ రెవల్యూషన్ ఉన్నప్పుడు వారందరు ఎందుకు కేకలు వేస్తున్నారని రాణి అడిగింది. వారికి రొట్టె లేదు అంటే రొట్టె లేకపోతే పుడ్డింగ్ తినవచ్చు గదాఅని అన్నదిట. అట్లాగే వీరికి త్రాగడానికి నీళ్ళు లేవు. పంపుదగ్గర వందలమంది ఆడవాళ్ళు దెబ్బలాడుకోవలసి వస్తున్నది. ప్రొద్దునే లేచి క్యూలో నిలబడతారా? నీళ్ళు తీసుకువస్తారా? మరుగుదొడ్లు లేవు బైటకు పోవలసి వస్తున్నది. ఈ సౌకర్యాలు లేవు గాని యిట్లాంటి నిర్ణయాలు పత్రికలలో రావడం వల్ల నగుబాటు అవుతున్నది. కాబినెట్ ముద్ర వేస్తున్నది. జిల్లాల పేరు పేరునా, ఎవరి పేర్లు అయినా వాటికి ఒక ముద్ర వీటివల్ల కొంత అన్‌పాప్యులర్ అవుతాము. ఎందుకు అని చెప్పే ధైర్యం ఎవరికి లేదు. 7 గంటలకు పెడతాము అంటే సరే. దానికి ఒక ముద్ర. వీరందరి ఏ అభిప్రాయాలు తీసుకున్నారా? తెలంగాణ ఎన్.జి.ఓ.ల సంఘం ఎందువల్ల ఒప్పుకొన్నారో తెలియదు గాని మిగతా క్లాస్ 4 ఎంప్లాయీస్, యితరులు, ప్రజాభిప్రాయంగాని తీసుకొన్నారా? ముఖ్యంగా స్త్రీల అభిప్రాయం దీనిని చాల వ్యతిరేకంగా వున్నది. ఇలాంటి నిర్ణయాలు ఏమైనా చేసి మరల తుగ్లక్ పుట్టాడా ఈ దేశంలో అనే పేరు తెచ్చుకోవద్దని ముఖ్యమంత్రి గారిని, ఈ ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. కొందరు స్త్రీలు ఈ విధంగా 7 గంటలకు పెట్టినట్లయితే మేము కూడ ఉద్యోగాలు చేస్తున్నాము, మాకు యిబ్బంది అవుతుంది. పిల్లలను స్కూల్స్‌కు వదలి పెట్టాలి అన్నప్పుడు ఉద్యోగం మానేయండి అని చెప్పారు. స్త్రీలను ఉద్యోగాలు మానేయండి అని చెప్పే ధైర్యం వస్తే సగం మంది జనాభా కలిగిన స్త్రీల ఓట్లు తీసుకొనే ధైర్యం ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? తాము ఉద్యోగాలు మాని వేసి తమ భార్యలను ఉద్యోగాలలోకి తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం చేయవచ్చుగదా?

10-40 a m ఇకపోతే ఇండో నిప్పన్ కంపెనీ విషయం వుంది, ఈ మధ్యనే పెద్ద వరిఘర్షణ, పెద్ద చర్చ ప్రారంభమైనది. ఇండో నిప్పన్ కంపెనీ రాష్ట్రంలో పనిచేస్తున్న ఇండస్ట్రీస్‌లో ఒక ముఖ్యమైన కంపెనీ, సక్రమంగా పనిచేస్తున్నటువంటిది; చాలా సాఫిస్టికేటెడ్ మెషినరీతో బేరింగ్స్ తయారుచేస్తున్నవంటిది; ఇండో-జపనీస్ కొలాబరేషన్‌తో పని చేస్తున్నటువంటిది. దీనిని బిర్లాస్‌కు అమ్మాలనుకుంటున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అసలు పబ్లిక్ సెక్టర్ వుద్దేశం ఏమిటి? ప్రైవేట్ సెక్టర్‌లో ది రిచ్ బికమ్ రిచర్ అనే దానిని గమనించి, పేద వారిని పైకి తీసుకురావాలని, వున్నవారిని తగ్గించాలనే సిద్ధాంతం ఏమైనది? ఇప్పుడు దీనిని అమ్మేతాము అంటున్నారు, ఇండస్ట్రియల్ పాలసీని దృష్టిలో పెట్టుకుని మొనాపలీస్ కమిటీని నెహ్రూగారు వేశారు, మహలనబిస్ కమిటీ వారు రిచ్ బికమ్ రిచర్ అని చెప్పారు, పబ్లిక్ రంగంలో వున్నదానిని ప్రైవేటు రంగానికి అమ్మడానికి సిద్ధపడుతున్నారంటే ఎంత దిగజారారో అర్థం చేసుకోండి. పార్టీ

ఫండు కొరకో, మరొక దానికో-యిటువంటి పాలసీ నిర్ణయాలు చేస్తే ప్రభుత్వం యొక్క ఇమేజ్ దెబ్బతింటుంది. ఇది ఎంత ప్రమాదానికి దారి తీస్తుందో గమనించ వలసిందిగా నేను హెచ్చరిస్తున్నాను. మొన్న వర్కర్సుతో పెద్ద మీటింగ్ జరిగింది. ఆ మీటింగులో మేము దీనికి సిద్ధంగా లేము అన్నారు. మీకు నడపడం చాత గాకపోతే మేనేజిమెంటులో వర్కర్సు పార్టిసిపేషన్ తీసుకోండి, మా మానిఫెస్టోలో కూడా వుంది. వర్కర్సుకు అప్పగిస్తే వారు సక్రమంగా నడుపుతారు. నాకు అందిన రిపోర్టుల ప్రకారం ఇండోనిప్పన్ బాగానే నడుస్తున్నది.

ఇంక జిల్లాల పేర్లు మార్చడం, ఇది ఒక మంచి ప్రిసిడెంట్ అని నేను అనుకోవడం లేదు. ఈ పొరపాటు ఎందుకు చేస్తున్నారో, యింత కక్కుర్తి యింత తొందరపాటు ఎందుకో నాకు అర్థం కావడం లేదు, ఇంకో మహానుభావులే లేరా? స్వామి రామానంద తీర్థవంటివారు లేరా? ముఖ్యంగా, మనకు బంధుత్వం వున్నప్పుడు యింకో వందసార్లు ఆలోచించాలి, నేను వుండగా నామామ పేరు పెట్టుకున్నాను అనేది తప్ప యిందులో ఇంకేమీ లేదు, రాజకీయంగా ప్రజలకేమీ లాభం వుంటుందనుకోవడం లేదు, వ్యక్తిగతంగా లాభం అని అనుకుంటే కనీసం తన పేరు పెట్టుకొన్నా బాగుండేది ఎందుకంటే మన తరువాత ముఖ్యమంత్రి అయిన వారు మన పేరు ఎలాగూ పెట్టరు కాబట్టి అల్లుడు కాబట్టి మామ పేరు పెట్టాడు అని తప్పయింకేమీ లేదు, యిది పొరబాటని నేను భావిస్తున్నాను.

ఇకపోతే, ఎంప్లాయిమెంట్ గురించి, ఒక లక్ష ఉద్యోగాలు కల్పిస్తామని ప్రభుత్వం నిర్ణయించినట్లు చెప్పారు. చాలా సంతోషం, కాని, యీమధ్య ఇంటర్నేషనల్ వుమెన్స్ ఇయర్ అని జరుపుకున్నాం, ముఖ్యంగా యీ లక్ష ఉద్యోగాలలో స్త్రీలకు ఎంతమందికి కల్పించబోతున్నారు? ఇంటర్నేషనల్ వుమెన్స్ ఇయర్ లో యునైటెడ్ నేషన్స్‌లో, జనరల్ అసెంబ్లిలో, అనేక తీర్మానాలు చేయబడ్డాయి. స్త్రీలకు ఆర్థికంగా, రాజకీయంగా సాంఘికంగా అనేక రంగాలలో సమాన హక్కులు యివ్వాలని తీర్మానించడమైనది. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ స్టేటస్ ఆఫ్ వుమెన్ గురించి ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు. వారొక పెద్ద రిపోర్టు యివ్వడం జరిగింది. దానిలో వారు ఉద్యోగాలలో స్త్రీల సంఖ్య ఏ విధంగా పడిపోతున్నదో వివరాలు యిచ్చారు. అనేక సూచనలు చేశారు. ఏ ఇండస్ట్రీలో కూడా ఒక స్త్రీకి కారణాలు చెప్పకుండా ఉద్యోగం ఇవ్వము అని చెప్పే అర్హత ఎవరికీ లేదు. వీరి ఎంప్లాయిమెంట్ కొరకు ప్రత్యేకంగా ఒక సెల్ ఏర్పాటు చేయాలి. ఇటీజ్ డైరక్షన్, ఇటీజ్ డెసిషన్ టేకెన్ ఎట్ ది యునైటెడ్ నేషన్సు లెవెల్ అండ్ ఆల్సో ఎట్ ది సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ లెవెల్. ఇటువంటి సెల్ ఒకటి—విత్ న్ ది మినిస్ట్రీ ఆఫ్ లేబర్ అండ్ ఎంప్లాయిమెంట్ ఏర్పాటు అండర్ ది డైరెక్షన్ ఆఫ్ ఎ సీనియర్ ఆఫీసర్ టు డీల్ విత్ ది ప్రోబ్లెమ్స్ ఆఫ్ వుమెన్, చేయవలసివుంది. ఇదేమైనా చేస్తున్నారా, లేదా? ఇవాళ్ల కొన్ని దేశాలలో—రష్యాలాంటి దేశంల్లో నూటికి 92 మంది స్త్రీలు ఉద్యోగాలలో, పెద్ద పెద్ద చదువుల్లో, ప్రొఫెషన్ ట్రెయినింగ్స్‌లో వున్నారు. మనం యిక్కడ ఏమి చేస్తున్నాం? ఎంత మందికి ఉద్యోగావకాశాలు కల్పిస్తున్నాం? నాకెంతో బాధకలుగుతుంది.— ఇంతకుముందు హౌస్ ఎంతో కలర్ ఫుల్ గా

వుండేది. పోయిన అసెంబ్లి, ఉత్తి కలర్‌ఫుల్‌గా వుండడమే కాదు. వారు చాలా సమర్థులు, చదువుకున్నవారు, సబ్జెక్టు తెలిసినవారు, అనేకమంది స్త్రీలు లెజిస్లేటర్స్‌గా వుండేవారు. మన రాజకీయ పరిస్థితి ఎంత దిగజారిపోయిందంటే — మనం 9 మంది సభ్యులను కూడా తెచ్చుకోలేని దుస్థితి యీనాడు యీరంగంలో ఏర్పడింది. దీనిని గురించి పునరాలోచించవలసివుంటుంది. సరియైన చర్యలు తీసుకోవలసి వుంటుంది. హక్కులు అనేవి ఒకరు యిస్తే వచ్చేవి కాదు. మనం నిలబెట్టుకోవాలి, పదవి అయినా, పవర్ అయినా ఆ వచ్చిన తరువాత నిలబెట్టుకోవడం చాలా అవసరం, గాంధీగారు యిచ్చిన యీ హక్కు, యీ వోటింగ్ హక్కు వీటిని సక్రమంగా అమలు జరుపుతూ నిలబెట్టుకోవలసి వుంది, ఇప్పుడు ఆస్తిలో స్త్రీలకు హక్కులేదు, యు. ఎన్. ఓ. తీర్మానంలో కూడా డిస్క్రిమినేషన్ ఎగనెస్ట్ గర్ల్, ఎగనెస్ట్ ఎబాయ్ ఇన్ ది ప్రాపర్టీ రైట్స్ — అంటే ఇద్దరూ సమానంగా వున్నప్పుడు It is not going against the fundamentals of our Constitution that we show no discrimination. ఇవాళ ఏమి హక్కులు కల్పించారు ? అవసరమైతే చట్టాలను మార్చి అయినాసరే సమానమైన హక్కులు స్త్రీలకు కల్పించే ప్రయత్నం చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. అంతేకాదు, ఆయా ఇండస్ట్రీస్‌కు సంబంధించి వీరికి ట్రెయినింగ్ యివ్వాలనే సూచన కూడా సెంట్రల్ గవర్న్‌మెంటు నుండి వీరికి అందేవుంటాయి, ఈక్వల్ వేజెస్ ఫర్ యీక్వల్ వర్క్ అన్నారు. ఇవాళ వ్యవసాయ రంగంలో అనేక మంది స్త్రీలు వున్నారు. వారు విద్యావంతులు కాకపోవచ్చు. వారికి రక్షణ కల్పించవలసిన అవసరం మనపై వుంది. మగవారి కంటే ఎక్కువ పని చేసినా వారికి తక్కువ కూలి ముడుతున్నది. ఈక్వల్ వేజెస్ ఫర్ యీక్వల్ వర్క్ అనే దానికి సంబంధించి సెంటర్‌లో చట్టం పాస్ చేయడం జరిగింది. దానిని స్ట్రిక్ట్‌గా అమలు జరపవలసి వుంది.

ఇంక, విద్య విషయంలో కూడా గరల్-బాయ్ రేషియో చూస్తే ఇప్పటికి ఆడపిల్లలు చాలా తక్కువమంది చదువుకుంటున్నారు, చాలా బ్యాక్‌వర్డ్ డిస్ట్రిక్ట్సు వున్నాయి, అందులో బాక్‌వర్డ్ పాకెట్స్ వున్నాయి. ఇలాంటిచోట్ల విద్యామంత్రిగారు శ్రద్ధ తీసుకుని ఆడపిల్లలు చదువుకోడానికి ఎక్కువగా అవకాశాలు కల్పించాలి, అందుకు వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకుంటారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ఇంక, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రానరీ ఆఫ్ ది సౌత్ అని అంటూవుంటారు; లార్జెస్ట్ స్టేట్, ఫిఫ్త్ బిగ్గెస్ట్ అని అంటున్నారు. కాని వాస్తవపరిస్థితి ఏమిటి? ఇక్కడ మన ప్రజల పరిస్థితి ఏ విధంగా వుంది ? మన పరిస్థితిని ఏ రంగంలోనయినాసరే ఏ విధంగా వున్నదో చూసినట్లయితే — మనది చాలా బాక్‌వర్డ్ స్టేట్. మన స్టేట్‌ను బాక్‌వర్డ్ స్టేట్ క్రింద సెంటర్ రికగ్నయిజ్ చేసేట్లు చూడాలి. ఎందుకంటే 68 లో నియమించబడిన పాండే కమిటీ బాక్‌వర్డ్‌నెస్ ఆఫ్ ఎ స్టేట్ నిర్ణయించడానికి తీసుకున్న క్రైటీరియా పర్ కాపిటా ఇన్‌కంఫర్ ఇండస్ట్రీ అండ్ మైనింగ్ నం. ఆఫ్ వర్కర్స్ ఇన్ రిజిస్టర్ ఫ్యాక్టరీస్ మొదలయినవి తీసుకున్నది.

ఆక్రైటీరియా ప్రకారం మనది ఖచ్చితంగా బాక్‌వర్డు స్టేట్ క్రిందకు వస్తుంది మనఫర్ కాపిటా ఇన్‌కం లోయస్ట్ ఇన్ దికంట్రి. లెక్కలు చూస్తే రూ. 528 మన పర్ కాపిటా ఇన్‌కం వుంటే—హర్యానా 882, పంజాబ్ 953, గుజరాత్ 671, మహారాష్ట్ర 677, ఒరిస్సా 550 యీ విధంగా వుంది, ఇందులో మన పర్ కాపిటా ఇన్‌కం లోయెస్ట్ ఇన్ ది కంట్రి.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair).

శ్రీ జి. రాజారాం :—బీహారు, గుజరాతు, అస్సాం ఫిగర్సు కూడా చదవండి.

10-50 a.m.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ :—పర్ కాపిటా ఎలక్ట్రిసిటీ కన్‌సంప్షన్ చూచినప్పటికి ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూచినప్పుడు మనం వెనుకబడి ఉన్నామని అర్థం అవుతుంది. ఇతర రాష్ట్రాలలో పెరిగినంతగా మన రాష్ట్రంలో పెరుగలేదు. 1973-74 లో మన రాష్ట్రంలో 54 ఉండేది 1975-76 వచ్చేసరికి 59 మాత్రమే ఐనది. అదే హర్యానాలో 130 నుంచి 145 కు పంజాబులో 196 నుంచి 240 కు పెరిగింది. మిగతా ఫిగర్సు కూడా ఉన్నాయి. వీటన్నింటి దృష్ట్యా మనది వెనుకబడిన రాష్ట్రంగా గుర్తించాలని కోరుతున్నాను. హరిజన, గిరిజన సంక్షేమం విషయంలో మంత్రిగారి ఉద్దేశాలను మనం శంకించనక్కరలేదు. మంత్రిగారు తన శక్తి మేరకు ప్రయత్నం చేశారు. కాని ప్రభుత్వం ఆ విధంగా ఫీల్ అవుతున్నదా అనేది సందేహాస్పదం. ఈ డిపార్టుమెంటులో ఉండే అవకతవకలు, ఇబ్బందులు, విద్యార్థులకు ఉండే ఇబ్బందులు—విద్య విషయంలో స్కాలర్ షిప్స్ విషయంలో హాస్టలు సౌకర్యాల విషయంలో—వీటన్నింటిలో తగిన మార్పులు తీసుకురావాలి. పోస్టులు రిజర్వ్ చేసామని చెప్పడమే కాని ఎవరూ దొరకడం లేదంటారు. ఎస్‌సి, ఎస్‌టి లకు సంబంధించి పోస్టులు రిజర్వ్ చేసామంటారు కాని అమలు చేయడంలో చాలా వెనుకబడి ఉంటున్నారు. ఇంకా అనేకమైన విషయాలు ఉన్నప్పటికి సమయాభావం వల్ల అన్నీ చెప్పే అవకాశం లేదు. 15 శాతం ఉన్న హరిజనులు 3-4 శాతం ఉన్న ట్రైబల్సు విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఎలాట్‌మెంట్ చేసామంటే సరిపోదు. సక్రమంగా జరుగుతున్నదా లేదా అనేది చూడాలి. ఈ మధ్యనే ఒక విషయం తెలిసింది. బాండెడ్ లేబరు విషయంలో సిన్సియర్‌గా పని చేసిన ఒక ఆఫీసరును ఇల్‌ట్రీట్ చేయడంవల్ల సెలవు మీద పోయాడని తెలుస్తున్నది. పేద ప్రజల యెడల ఎంతో ప్రేమ ఉందని చెబుతూ సవతి తల్లి ప్రేమ ఒలికించే ప్రభుత్వ విధానానికి ఈ ఆఫీసరు యెడల అవలంబించిన ట్రీట్‌మెంట్ ఒక తార్కాణమని భావిస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) :— అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును ఒక అంకెల గారడీగా చేస్తే నిరుపయోగం. సర్వసామాన్యంగా ప్రభుత్వం బడ్జెటులో ఇచ్చే ప్రతిపాదనలను ఇక్కడ పాస్సైన పద్దులను ఏ ఒక్క పద్దును రియప్రాప్రియేషను క్రింద మార్చకుండా ఉన్నది ఉన్నట్లు ఖర్చు చేయడం ఉండదు. పబ్లిక్ ఎక్కౌంట్స్ కమిటీ 1957-58 నుంచి కూడా ఈ విధంగా చేయడం సరైనది

కాదని శాసన సభలో పాసైన పద్దులను ఏమైనా ప్రత్యేకమైన పరిస్థితులుంటే తప్ప రియప్రాప్రియేట్ చేసే అధికారం పేరుతో తల్లక్రిందులు చేయడంలో అర్థం లేదని చెబుతూ వచ్చింది. ప్రజలకు శాసన సభ్యులకు ఒక వాగ్దానం చేయడం, తరువాత దానిని తలక్రిందులు చేయడం మామూలైపోతున్నది. ఇక ముందైనా చేయకూడదని పిఏసి వారు విమర్శించారు. ఇక్కడ ప్రజలను మభ్య పెట్టడానికి చెప్పడం తప్ప అమలుచేయడం వచ్చేసరికి కమిటీలు చెప్పిన మాటలు అట్లాగే ఉంటాయి. అదేగతి శాసనసభకు పడుతోంది. అందువల్ల నా మొదటి సూచన ఏమిటంటే—బడ్జెటును పాస్ చేసిన తరువాత అమలు చేసేటప్పుడు ఎదైనా మార్పు చేయవలసి వస్తే, అమెరికా సినేటు ఎప్రాప్రియేషను కమిటీ ఆమోదం పొందాలని ఉన్న విధంగా, ఇక్కడ కూడా హౌస్ కమిటీ ఆమోదం పొందితేనే కాని మార్పు చేయడానికి వీలుండకూడదని నా మొదటి సూచన. రెండవది—ఇక్కడ పాస్ చేస్తాం. బడ్జెటు ఎస్టిమేట్లు క్రిందకు పోయే సరికి ఆరు మాసాలైనా పడుతుంది. అప్పటికి కూడా పూర్తిగా పోవు. వోట్-ఆన్-ఎకౌంట్ క్రింద టీచర్లకు సంబంధించి పంచాయతీలకు సంబంధించి పాస్ చేసినవి ఇంతవరకూ మా సమితికి వెళ్ళలేదు. నాకు స్వయంగా తెలుసును కనుక చెబుతున్నాను. ఏ సమితికి రాలేదు. ఆరు మాసాలకు క్రిందికి చేరిన తరువాత హడావుడిగా ఏదో చేయడం, దానివల్ల నష్టం రావడం తప్ప అనుకున్న లాభం లేకుండా పోతున్నది. ఇక్కడ అంకెలలో లక్షలు, వేలు చూపడంవల్ల ప్రజలను సంతృప్తి పెట్టడానికి పనికి వస్తుంది తప్ప అంతకంటె ప్రయోజనం లేదు. ఖర్చు చేయడానికి కొన్ని ప్రమాణాలుండాలి. విద్యుచ్ఛక్తి ఇరిగేషను, విద్య వీటిపై ఎంతో డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నాము. కాని ఎంతవరకు సాధిస్తున్నాం అనేది కూడా చెబితే; బడ్జెటుతో పాటు ఇంతవరకు ఫలానా రంగంలో ఫలానా గంగంలో సాధించామని చెబితే, బడ్జెటును ప్రజలు కొంత అర్థం చేసుకోడానికి వీలుంటుంది మంత్రి గారి ఉపన్యాసంలో ఏమి ఉంది ? దీనికింత ఖర్చు చేస్తాం, దానిక్రింద ఇంత ఎక్కువ కేటాయించాం. మరొక దానిక్రింద అదనంగా 50 లక్షలు ఇచ్చాం—ఈ విధంగా ఉంటుంది. గత సంవత్సరం కంటె ఒక దానిక్రింద ఈ సంవత్సరం ఇంత మొత్తం ఎక్కువ ఇచ్చాం అంటే తాత్కాలికంగా ప్రజలు మోసపోతే మోసపోవచ్చును కాని దానివల్ల ఫలితం ఎంత ఉంటనేది చూడవలసి ఉంది. 1977 మార్చి చివరకు ప్లాన్ క్రింద సాధించిన ఫిజికల్ టార్గెట్స్ విషయమై మాకు ఇక రిపోర్టు ఇచ్చారు. మనం 1978లో ఉన్నాం. శాసనసభలో 1955 నుంచి చెబుతున్నప్పటికి ప్రభుత్వం లక్ష్యం చేయడం లేదు. పార్లమెంటులో ఎకనమిక్ సర్వే అని ఇస్తారు. అటువంటిదేదీ ఇవ్వలేదు. ప్రజల ముందు పెట్టేటప్పుడు బడ్జెటు అనేది ఎట్లా ఉండాలంటే ఎంత ఖర్చు చేస్తున్నామని కాదు. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు కాని ఆర్థికాభివృద్ధికి సంబంధించి కాని గత సంవత్సరం కంటే ఎంత వరకు సాధించాము, ఏ మేరకు ముందుకు వెళ్ళాం అనేది ముఖ్యం. ఐదు సంవత్సరాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రజల స్థితిగతులు ఏ మేరకు అభివృద్ధి చెందాయి? రైతుల విషయం కాని కార్మికుల విషయం కాని ప్రభుత్వ ఉద్యోగులవిషయం కాని చిన్న వర్తకుల విషయం కాని చిన్న పరిశ్రమల వారి విషయం కాని ఎంత వరకు

చేయగలిగాము ? హరిజనులకు గిరిజనులకు ఇతర పేద వర్గాలకు ఏ మేరకు ఉపయోగపడింది? విద్యుచ్ఛక్తి, ఇరిగేషను పొటెన్షియల్ ఎంత పెరిగింది? ఈ వివరాలు తెలియచేస్తే మంచిది కాని చేస్తున్న ఖర్చు చెప్పడము వల్ల ఏమీ తెలియదు. సాధించిన విజయాలు, పెరుగుదలవల్ల ఏ మేరకు ప్రజల స్థితి గతులు 11-00 a.m.
మారినాయనేది చూడవలసి ఉంటుంది. గత సంవత్సరం విద్యకోసము రు. 116 కోట్లు కేటాయింపు వుంటే ఈసారి 167 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము. ఎంత అదనంగా ఖర్చుపెడుతున్నామో చూడండి అని అనవచ్చు. ఈ బడ్జెటు ఏమి తెలియచేస్తున్నదంటే మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి రోజు రోజుకు క్షీణిస్తున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. రాష్ట్రాన్ని, ప్రజలను పురోభివృద్ధికి తీసుకు పోయే బడ్జెటుక్రింద కన్పించడం లేదు. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి స్టాగ్నెంట్‌గా వుంది. ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడే ఉన్నట్లు వుంది. ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగు చేయడానికి ఏమి చర్యలూ తీసుకో లేదు. సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమాలు తీసుకొందాము. 1978–79 ఖర్చు 1975-76 ఖర్చుతో పోల్చి చూస్తే ఏ ముఖ్యమైన అంశములోను ఖర్చుశాతము అదే రీతిగా వుంది. రెవెన్యూ పద్దు క్రింద ఖర్చు చూస్తే అపుడు 40 శాతము ఖర్చు అయితే యిపుడు కూడ 40 శాతము చూపించారు. విద్యకు అపుడు 21 శాతముయితే యిపుడు 20.5 మాత్రమే ఖర్చు పెడుతున్నారు. అదే రకంగా వైద్యము, ఆరోగ్యము, కుటుంబ సంక్షేమం ఆరున్నర శాతము, ఇపుడు ఆరున్నరశాతమే ఖర్చు పెడుతున్నారు. ఆరకంగా ఎన్ని ఉదాహరణలయినా ఇవ్వవచ్చు. సామాజిక సంక్షేమం హరిజన, గిరిజన, వెనుకబడిన జాతుల సంక్షేమం కోసము అపుడు ఖర్చు పెట్టింది 6 శాతమైతే యిపుడు 7.2 శాతము వుంది. వ్యవసాయం, దానికి సంబంధించిన యితర శాఖలకు ఇదివరకు 12½ శాతమైతే ఇపుడు 12 శాతము. పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయాలన్నారు. 3 సంవత్సరాల నాడు 1.2 శాతము వుంటే యిపుడు 1.2 శాతమే వుంది, పరిమాణములో ఖర్చు పెడుతున్నామంటారు. అపుడు 500 కోట్లు అయితే యిపుడు 810 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నామని చెబుతారు, శాతము మాత్రము పెరగలేదు. పురోభివృద్ధి వుంటే శాతాన్ని కూడ లెక్కపెట్టవలసిన అవసరము లేదు, ఈ దామాషా ప్రకారం చూసుకొంటే ప్రజలు బాగుపడినది ఏమీ లేదు. మన రాష్ట్ర ఆదాయం తీసుకుంటే 1976–76 లో 1600 కోట్లు అయితే యిపుడు 1621 కోట్లు వస్తోంది. 3 సంవత్సరాలకు 21 కోట్లు పెంచి రాష్ట్ర ఆదాయం పెరిగింది అంటే ధరలలో తారతమ్యాలు తప్ప యింకేమీ లేదు. తలసరి ఆదాయం అపుడు 333 అయితే ఇపుడు 321 అంటే ప్రజల స్థితిగతులలో వెనుకకు పోతున్నాము. ఆహారధాన్యాలు అపుడు 94 లక్షల టన్నులు అయితే యిపుడు 86 లక్షల టన్నులు. వేరుసెనగ 14 కోట్లు టన్నులు అపుడు ఉత్పత్తి అయితే ఇపుడు 10 కోట్ల టన్నులు. పత్తి అపుడు 4.8 లక్షల టన్నులు బేల్స్. ఇపుడు 2.3 లక్షల టన్నులు. పొగాకు అపుడు 1.1 లక్షల టన్నులు అయితే యిపుడు 1 4 లక్షల టన్నులు ఉత్పత్తి అవుతోంది. పంచదార అపుడు 5.2 లక్షల టన్నులు అయితే యిపుడు 2.8 లక్షల టన్నులు. పొగాకు ఎందుకు అమ్ముడు పోలేదంటే ఎక్కువ పండించారు అంటారు.

అందుచేత ధరలు పడిపోయినాయి అంటారు. అప్పటి ధరతో చూసినా సగము కంటె ఎక్కువ పంట పండినా ధర పడిపోయింది. ప్రతి 4.8 లక్షల టన్నులు పండినపుడు ధరలు బాగా వున్నాయి. 2.8 లక్షల టన్నులకు తగ్గినపుడు ధర యింకా పడిపోయింది. రైతులు ఎక్కువ పండిస్తున్నారు కనుక ధర రాలేదనేది దొంగమాట. మంత్రిగారు చెప్పారని కాదు అది అర్థము లేనిమాట. అది వాస్తవం కాదు గుత్త పెట్టుబడిదారులు, విదేశీ వ్యాపారస్తులు, మిల్లు యజమానులు కావాలనీ ధరలు తగ్గిస్తున్నారు రైతులు సంఘటితంగా పోరాడే శక్తి లేదు. రైతులను వారు నాశనము చేయడానికి చేస్తున్న విధానము తప్ప పంట పెరగడం వల్ల ధరలు పడిపోయినాయి అనేది అర్థము లేని మాట. ధాన్యము ఎక్కువగా పండాయి. మూడుపూట్ల కడుపు నిండా తిని ఏమి చేసుకోవాలనే పరిస్థితిలో వున్నారు అని ఎగుమతి చేస్తే మంచి ధర వస్తుందని ఎగుమతి చేస్తామంటారు, వేరుసెనగ, ఉల్లిపాయలు మనకు అవసరం వున్నా కూడ ఎగుమతి చేయడము అంటే వాస్తవాన్ని కప్పిపుచ్చి ప్రజల దృష్టిని మార్చడం తప్ప యింకేమీ కాదు. లెక్కలు వున్నాయి. ప్రజలు వున్నారు రెండు పూటలా మన ప్రజలు గంజి కాచుకుని తినాలన్నా 2400 కాలరీస్ ప్రకారం చూసుకొంటే మూడింట రెండువంతులకే సరిపోతుంది కాని అంతకంటే ఎక్కువగా ఏమీ లేదు. రాష్ట్రములో వున్న ప్రజలు తిండిలేక పస్తులు ఉంటున్నారు. వారికి కొనుక్కునే శక్తి లేదు. కాబట్టి మిగిలిపోతోంది, కడుపునిండా తిండి పెట్టడం వల్ల కాదు. ఎగుమతికోసము రైతులు పండించాలనే సిద్ధాంతం పనికిమాలిన సిద్ధాంతం. మాని వేయాలి. కేంద్రము నిర్ణయించిన ధర రు. 77 లు వడ్లకు. ముతక ధాన్యానికి రు. 90 లు యిస్తే ఫుడ్ కార్పొరేషన్, మధ్య దళారులు విపరీతమైన ఖర్చు పెట్టి కిలో రు. 1.90లకు అమ్ముతున్నారు. రు. 90 లకు కొన్నపుడు రు. 1.50లకు మించి అమ్మవలసిన అవసరం వుండదు. పేదవారికి రు 1 25 పైసలకు అమ్మి మిగితా దానికి సబ్సిడీ యివ్వవలసివస్తే యివ్వవచ్చు. ప్రజలకు అందుబాటులో వుండేటట్లు చూడాలి. అటువంటి ప్రయత్నం చేస్తామనే మాట కూడ ఎక్కడా బడ్జెటు ఉపన్యాసములో లేదు. మాట్లాడితే ఎక్కువ పండింది అంటారు. వరదలు వచ్చినా, తుఫాను వచ్చినా, బుడమేరు పొంగినా ఎక్కువ పండింది అంటారు. ఎగుమతి చేసుకుంటే తప్ప దిక్కు లేదంటారు ప్రపంచ ఆహార సంస్థ నిపుణుడు చెప్పిన మాట పత్రికలలో చూస్తే వుంటారు. భారతదేశము ఎగుమతి చేయాలనే ప్రతిపాదన చేస్తున్నది. ఇంతకన్న ప్రమాదకరమైన ప్రతిపాదన యింకేమీ లేదు. దీనికి అర్థము లేదు అని చెప్పారు. పెద్ద భూస్వాములను, పెద్ద వ్యాపారస్తులను మినహాయిస్తే సామాన్య ప్రజానీకానికి ఈ బడ్జెటు ఉపయోగ

11-10 a.m. పడుతున్నదా అంటే కొద్దిమందికి ఆశలు చూపించవచ్చు. వారి పరిస్థితి ఏమిటో ఆలోచించండి. ఆ విషయానికి సంబంధించి బడ్జెటులో ఏమీ లేదు. ముందుగా వ్యవసాయానికి సంబంధించి తీసుకుందాము. గ్రామసీమలలో 80 పర్సంటు వున్నారు. వారికి ఎంత ఆస్తి వున్నదో, ఎంత ఆదాయం వస్తున్నదో దానిని దృష్టిలో పెట్టుకుంటే బడ్జెటు ఎలా వున్నదో చూస్తే కొన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి. 1977 సెన్సస్ ప్రకారం, ఎగ్రికల్చరల్ సెన్సస్ ప్రకారం, ప్రభుత్వం

తీసుకున్న సెన్సెస్ ప్రకారం, నేను వేసిన లెక్కల ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వ్యవసాయ కార్మికుల కుటుంబాలు 50 లక్షలు వున్నాయి. వ్యవసాయ కార్మికులు అంటే ఎకరం కుష్కి లోపు అర ఎకరం తరి వున్నవారు. కూలి వృత్తి చేసుకొనే వారిని గ్రామ కూలీలని అనవచ్చు, ఎకరం కుష్కి, రెండున్నర ఎకరాల తరి వున్న కుటుంబాలు 22 లక్షలు వున్నాయి. రెండున్నర నుండి అయిదు ఎకరాల వరకూ వున్న కుటుంబాలు 9 లక్షల కుటుంబాలు వున్నాయి. తెలుగు భాషలో తర్జుమా నాకు అర్థం కావడంలేదు. మార్జినల్ ఫార్మర్స్‌ను చిన్నరకం రైతులన్నారు. రెండున్నర నుండి అయిదు ఎకరాలు వున్నవారిని సన్నకారు రైతులన్నారు. సన్నకారు అంటే బాగా సన్నగా, బలహీనంగా వున్నవారని. చిన్నకారు అంటే కాస్త మెరుగ్గా వున్నవారని నాకు తోచిన అర్థం. ఎకరంలోపు వున్నవారు చిన్నకారు అని, ఎకరం పైన వున్నవారు సన్నకారు అనేవిధంగా భాష ప్రభుత్వం వాడితే ఎలా అర్థం చేసుకోవాలో తెలియడం లేదు రెండున్నర నుండి అయిదు ఎకరాల వరకూ వున్న కుటుంబాలు 9 లక్షలు వున్నాయి. అయిదు నుండి పది ఎకరాల వరకూ 8 లక్షల కుటుంబాలు వున్నాయి పది నుండి 25 ఎకరాల వరకూ 6 లక్షల కుటుంబాలు వున్నాయి. 25 ఎకరాలకు పైన 2 లక్షల కుటుంబాలు వున్నాయి. ఇతరవృత్తుల వారు, ఆర్టిజాన్స్, ప్రభుత్వోద్యోగులు, చిన్నచిన్న వ్యాపారులు మొత్తం 18 లక్షల కుటుంబాలు వున్నాయి. వీరి పరిస్థితులు ఏమైనా బాగు పడ్డాయా అనేది చూడాలి. వ్యవసాయ కార్మికులు నేడు కోరుతున్నది ఏమిటంటే మాకు పనులు చూపండి అని. ఏ రోజు కూలి దొరికితే ఆ రోజు తిండి తినే జీవితం వారిది. వారికి సంవత్సరంలో 120 రోజుల కంటే ఎక్కువ పని దొరకదు. వారికి పని చూపే మార్గాలు చూస్తున్నారా అని అడుగుతున్నాను. మార్జినల్ ఫార్మర్స్ క్రింద, ఎస్. ఎఫ్. డి. క్రింద వారికి అప్పులు ఇస్తున్నాము. గేదెలు ఇస్తున్నాము అంటున్నారు. ఇచ్చినంతవరకూ మంచిదే. కాని దాంతో ఎంతవరకూ వారి సమస్యలు పరిష్కారం అవుతున్నాయో చూడాలి. పది, ఇరవై సంవత్సరాలలో రాష్ట్రాన్ని పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చేసి గ్రామాలలో ఇంతమంది జనాభా లేకుండా వారిని పట్టణాలలోకి తీసుకురాగల్గితే అప్పుడు వారికి పని చూపినట్లు అవుతుంది. కాని ఈలోపు వారికి ఒకపూట అయినా కడుపు నిండా తిండి వుండాలంటే ప్రతి కుటుంబానికి భూమి ఇచ్చినప్పుడే అది సాధ్యమవుతుంది. అది జరగనంతవరకూ ఎన్ని సీలింగు చట్టాలు చేసినా,,ఎన్ని కబుర్లు చెప్పినా ప్రయోజనం వుండదు. సీలింగు తెస్తున్నాము, భూములు లేనివారికి భూములు ఇవ్వటానికి మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము కదా అని చెబుతున్నారు. సీలింగు చట్టం అంత దొంగ నాటకం మరొకటి లేదు. వందలు, వేలు ఎకరాలు వున్నవారు ఇతరుల పేర వ్రాసుకోండి అని చెప్పటానికే సీలింగు చట్టం. సీలింగ్ చట్టం నిరుపయోగమైనదనే చెప్పాలి. ప్రభుత్వం చెబుతున్న లెక్కలు ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో సీలింగు చట్టం ప్రకారం 17 లక్షలు ఎకరాల మిగులు భూమి వుంటుందని, అందులో ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకున్నది 3 లక్షలు అయితే పంచింది లక్షా 42 వేల ఎకరాలు మాత్రమే. పదిహేను రోజులు జరిపి ఉత్సవంలో పంచారన్నారు. 70 లక్షల కుటుంబాలకు

15 లక్షల ఎకరాల భూమి పంచాలంటే కుటుంబానికి ఎంత భూమి వస్తుందో లెక్క కట్టండి. కూలి పెట్టుకొని చేయించుకొనే వారికి, కౌలు ఇచ్చేవారికి భూమి పంచడంలో అర్థం లేదు, 30 సంవత్సరాల నుండి వున్న కాంగ్రెసు పరిపాలనలో అది కాంగ్రెస్ ఓ కానివ్వండి, కాంగ్రెస్ ఐ కానివ్వండి, కాంగ్రెస్ ఎస్ కానివ్వండి ఏదైనా సీలింగు చట్టున్ని సక్రమంగా, సవ్యంగా అమలు చేయలేకపోతేను. భూమి లేనివారికి భూమి ఇస్తామనేది పై పై చెప్పే మాటలే కాని ఆచరణలో జరగడం లేదు. 1971 ఎగ్రికల్చరల్ సెన్సెస్ ప్రకారం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో పది ఎకరాల పైన కుటుంబాలు 8 లక్షల కుటుంబాలు వుంటే వారి చేతుల్లో 62 పర్సెంటు భూములు వున్నాయి. మిగిలిన వారికి ఇసుమంతైనా యోగ్యం అంతు కూడా లేదు తలకో ఎకరం మించి కూడా రాదు. 50 లక్షల కుటుంబాలకు అసలు భూమి లేదు 20 లక్షల కుటుంబాలకు అరఎకరం కూడా లేదు,
11-20 a.m. కొంతవరకైనా భూములు లభించేటట్లు చూడండి అని నేను కోరుతున్నాను. అది కూడ చేయడం లేదు. పోతే మన రాష్ట్రములో 21 లక్షల ఎకరాల కల్టివేబుల్ వేస్టు వుంది. అదే రకంగా పచ్చిక బయలు పశువుల మేతకు 24 లక్షల ఎకరాలు వుంది. అది గాకుండా సాగు చేయకుండా వుండిన ఫాలో ల్యాండ్సు 85 లక్షలు ఎకరాలు వున్నవి అంటే కోటి 35 లక్షలు లభ్యతుంది. ప్రభుత్వం వద్ద 24 లక్షలు వుంది. మిగతాది ఆసాముల క్రింద వుంది. వాటిని పడావుగా వుంచడం ఏమిటి ? వాటిని పంచమంటే ప్రభుత్వం చర్య తీసుకున్నట్లు కనబడడం లేదు. అడవులు పెంచాలన్నారు. ప్రజలకు భూములు యిచ్చేది పోయి గిరిజనులకు ప్రత్యామ్నాయ భూములు చూపించకుండా వారి పూళ్ళను పూళ్ళనే లేపివేసి అడవులను రక్షించాలని చేస్తున్నారు. అది మానకోవాలి దేశములో అడవులు లేకపోతే వర్షాలు దెబ్బ తింటాయంటే ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారం 23 పర్సెంటు వుంది ఇంకొకటి 8 పర్సంటు బేరన్ ల్యాండ్సు వున్నవి. ఆదనంగా ఖర్చు పెడితే పంటలు పండుతాయి. అడవులు పెంచడానికి అభ్యంతరం లేదు, ఫలవృక్షాలకు కావలసిన చెట్లు వుంచుకోవచ్చు. అడవులు అంటే పూర్వములాగ చీమలు దూరని చిట్టడవులు కాకులు దూరని కారడవులు అనుకోవలసిన పని లేదు. అడవుల పేరుతో గిరిజనులను పీయవద్దని నా కోరిక.

పోతే రాష్ట్రములో రెండు కోట్ల 75 లక్షల భూమి వుంది. అందులో సాగుకు తీసుకువచ్చింది 112 లక్షల హెక్టార్లు. అంటే నూటికి 40 శాతం సాగు చేస్తున్నాం. ఆదిగాకుండా బంజర్లనుపంచి పడావుగా వున్న దానిని తీసుకొని అడవు కు కావలసింది విడిచి సాగు చేసుకుంటే కోటి 65 లక్షల హెక్టార్లు అంటే సుమారు 4 కోట్లు ఎకరాల పైన సాగు చేసుకోడానికి వీలు వుంటుంది. అంటే 40 నుండి 60 శాతము వరకు పెంచుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది దానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారా అంటే ప్రభుత్వ ఊహాలో కూడ లేదు. మంత్రిగారు చేయలేరు. ప్రతిపక్షములో వున్నవారు చేయలేరు ప్రభుత్వమే తమ విధానాలను ఛేంచుకొని చేసినప్పుడే అసాధ్యం అవుతుంది.

ఇక ఊరకనే భూములు పంచితే లాభం లేదు. నీటి వసదుపాయాలు వుండాలి. ఈ రోజు సాగు అవుతున్న కోటి 12 లక్షల ఎకరాలలో 30 శాతం వరకే నీటి వసదుపాయాలు కొద్దోగొప్పో వున్నవి. కాని నీటి సంపదను జాగ్రత్తగా తీసుకుంటే నూటికి 60, 70 పైన చేసే దానికి వుంటుంది. పంజాబులో నూటికి 90 పాళ్ళు చేసుకుంటున్నారు. తమిళనాడులో నూటికి 50, 60 పాళ్ళు చేసుకుంటున్నారు. మన రాష్ట్రములో కృష్ణా గోదావరిలాంటి పెద్ద నదులు, పెన్నాలాంటి చిన్న నదులు వున్నప్పటికి 30 శాతం దాటడం లేదు; అందుకని ఆరంభించిన ప్రాజక్టులను పూర్తి చేసుకోవాలి. క్రొత్త ప్రాజక్టులను ఆరంభించాలి. నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలవ, రాయలసీమ కాలవ, జూరాల వాటిని పూర్తిచేసి, నాగార్జునసాగరు, శ్రీశైలం రెండింటి ద్వారా ప్రకాశం జిల్లాకు, మహబూబ్ నగరు జిల్లాకు రాయలసీమ జిల్లాలకు నీటిని అందించడానికి వాటిని పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలి. 5 ఏండ్లలో పూర్తి చేయవచ్చు. అదే రకంగా పోచంపాడును పూర్తి చేయాలి. వంశధారను పూర్తి చేయాలి. పోలవరము తీసుకుంటే కొన్ని వందల కోట్లు అవుతుంది. రెండు మూడు వేల కోట్లు కావచ్చు. 20 ఏండ్ల ప్రణాళిక పెట్టి లేక 10 ఏండ్ల ప్రణాళిక పెట్టి ఏటేటా రెండువందల కోట్లు ఖర్చుపెట్టి చేయవచ్చు. డబ్బు ఎక్కడి నుండి వస్తుంది అంటారు? చెబుతాను. డబ్బు లేదని కాదు. 20 వేల కోట్ల రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏటేటా ఖర్చు పెడుతున్నది దానిలో సంవత్సరానికి 200 కోట్లు యిస్తున్నది. కాని మన జనాభానుబట్టి కేంద్ర ప్రభుత్వం 20 వేల కోట్లలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కావలసిన విదేశాంగ వ్యవహారాలకు రక్షణకు పెట్టుకున్న తరువాత మనకు వేయి కోట్లు అదనంగా యివ్వడానికి సెంటరుకు అభ్యంతరం వుండకూడదు. అన్ని రాష్ట్రాలకు, ఇది మా పార్టీ చెబుతున్నది. తమిళనాడు, కేరళ, మైసూరు మనం కూడ వెళ్ళి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఖర్చుపెట్టేదానిలో నుండి 75 పాళ్ళు రాష్ట్రాలకు యిచ్చి 25 పాళ్ళతో సర్దుకోవాలని చెప్పాలి. ఆ 75 పాళ్లలో వెనుకబడిన రాష్ట్రాలకు జనాభానుబట్టి అదనంగాతీసుకోడానికి వీలుంటుంది. ఆ రకంగా కేంద్రానికి, రాష్ట్రాలకు సంబంధాలు వుంటే బాగుంటుంది. మన మంత్రిగారు రోజూ పన్నుల గురించి చెబుతారు. గీత చెట్టు పన్ను, చిన్న రైతు మీద పన్ను ఎక్కువ చేయాలంటారు, డ్రేనేజ్ పన్ను కావాలంటారు. ఎంతసేపు చిన్నవారిని అడుగుతారు. ఈ పద్ధతులు అవలంబిస్తే మనకు డబ్బు రాదు. మనము మీడియం, మైనరు యిరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు తీసుకోవాలి. గొట్టపు బావులు పెద్ద ఎత్తున ప్రభుత్వమే తీసుకొని చేయాలి. వాటికి కావలసిన విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయవలసి వుంటుంది. కాలవల త్రవ్వకముతోపాటు, బావులతో పాటు ప్రాజక్టులతోపాటు డ్రేనేజి పథకాలు తీసుకోవాలి. డ్రేనేజ్ పథకాల గురించి కొన్ని ఏండ్లుగా చెబుతున్నాము. ఈ మురుగు కాలవల వల్ల 1927 నుండి కృష్ణా, గుంటూరు, ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో పంట నష్టం అవుతున్నది. డ్రేనేజీ సెస్ ముందు రెండు ఏండ్లు అన్నారు, తరువాత 8, 10 ఏండ్లు అయింది. ఇప్పుడు కూడ మంత్రిగారి ఉపన్యాసములో ఏమి చెప్పబడలేదు. ఎక్కడ వుంది అంటున్నారు మంత్రిగారు, వసూలు చేసింది ఏమి అయింది? మీ

ఖజానాలో వుంది లేకపోతే దుర్వినియోగం చేశారు. వసూలు చేసింది డ్రేనేజ్ పని చేయకుండా యింకొక దానికి ఖర్చు పెట్టారంటే సెనెట్‌లో అయితే అధికారము వుంటుంది మిస్‌ప్రోప్రియేషను క్రింద యీ ప్రభుత్వాన్ని ప్రాసిక్యూట్ చేయడానికి. దురదృష్టవశాత్తు మేము తక్కువ వున్నాము వారు ఎక్కువ వున్నారు.

శ్రీ జి. రాజారాం :— డ్రైనేజ్ కొరకు వసూలు చేసినదానికంటే ఎక్కువ ఖర్చు పెడితే?

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— డ్రేనేజ్ ఖర్చు గురించి ఎక్కడ పెడుతున్నారు? రైతు వద్ద నుండి వసూలు చేసి ఎక్కడో ఖర్చు పెడుతున్నాము అనేక మంచి పనులు చేస్తున్నామంటే అది దుర్వినియోగము అవుతుంది. గ్రామ మున్సబు గాని తహసిల్దారు గాని వసూలు చేసిన డబ్బును ఆ రోజుకు ఖర్చు పెట్టుకొని రేపు ఉదయం యిస్తామంటే వూరుకుంటారా? కృష్ణా, గుంటూరు, పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలలో ఆనాడు సక్రమంగా యీ ప్రణాళికను తీసుకొని వుండివుంటే 20 కోట్లతో అయిపోయేది, యీనాడు రెండువందల కోట్లు అయినా సాధ్యంకాదు. దీనితోపాటు విద్యుచ్ఛక్తి ఉంది. రైతుకు నీరు సరఫరా చేస్తేకాని రైతు పంటలు

11.30 a.m. పండించడం అసంభవం. దాని తరువాతే మిగిలినవన్ని. తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఈ విషయం గురించి మంత్రిగారికి అనేకసార్లుచెప్పాము. రైతుకు విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వడంలో కమర్షియల్ రేటు పెట్టడం మంచిది కాదు. ఇది వ్యాపారం కాదు. ఒక సాంఘిక సంక్షేమ కార్యక్రమం క్రిందనే చూడాలి. విద్యుచ్ఛక్తిబోర్డు వారు విద్యుచ్ఛక్తిసప్లయి చేయడంలో నాకు ఇంత ఖర్చు అయింది ఆ ఖర్చు అంతా రైతు భరించాలి అంటే భరించలేడు. రైతు బాగుపడాలంటే, దేశం బాగుండాలంటే అది సబ్సిడి క్రింద తీసుకొని అవసరమైనది రైతాంగానికి సరఫరా చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. దానిని ఎప్పుడూ డిస్‌కనెక్టు చేయకూడదు. ఈ వేళ ఇరిగేషనుకు ఉన్న రేటులో సగానికి సగం తగ్గించాలని చెబుతున్నాము. ఆ రేటు ప్రకారం విద్యుచ్ఛక్తి ఇవ్వాలి. తమిళనాడులో చిన్న రైతులకు 12 పైసలకు తగ్గించారు. అదేవిధంగా ఇక్కడ కూడా చేయడానికి అభ్యంతరం ఉండకూడదు. డ్రౌట్ ప్రోన్ ఏరియాలలో ఆ 12 పైసలు ఇమ్మని అంటే సాధ్యం అయ్యే పని కాదు. అక్కడి రైతు బాగుపడాలంటే 8 పైసలకు తగ్గించాలి. లేకపోతే మంత్రిగారు రాజీకి వస్తే 10 పైసలకు వారిని ఒప్పించడానికి నేను ప్రయత్నం చేస్తాను. అదే రకంగా కెపాసిటర్సు అని మంత్రిగారు పదే పదే చెబుతున్నారు. ఈ కెపాసిటరువల్ల లాభం ఏమిటి? మనకున్న విద్యుచ్ఛక్తి వృధా కాకుండా అదనంగా సాగు చేయడానికి పనికివస్తుంది. దానివల్ల విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు, గవర్నమెంటుకు లాభం. అటువంటప్పుడు వారే కెపాసిటర్సు పెట్టుకోకుండా రైతుకుకూడా లాభం ఉంటుంది కనుక రైతు మీద ఆ భారం వేస్తామని వార్నింగు ఇస్తున్నారు. అది వెంటనే మానుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. ఈ బడ్జెటు స్పీచ్‌కు మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పేటప్పుడు ఆ హామీ

ఇవ్వాలని కూడా కోరుతున్నాను. దీనితోపాటు నీటి శిస్తు, పన్నుల భారం చాలా ఎక్కువగా ఉంది. కొంత మంది పెద్ద రైతుల పరిస్థితి ఏమిటి? మూడు సంవత్సరాలనుండి ఎక్కువ వర్షాలు వచ్చి పంటలు పోవడం, వాటికి సరైన ధరలు రాకపోవడం జరుగుతున్నది. విదేశీ వ్యాపారస్థులు గుత్త వ్యాపారస్తులు, గుత్త పరిశ్రమాధికారులు లాభపడేదాని కన్నా 20 ఎకరాలు ఉన్న రైతు అయినా, అసామీ అయినా ఎకరానికి ఒక వెయ్యి, రెండు వేల రూపాయలు వచ్చినా సంవత్సరానికి 20 వేల కన్నా ఎక్కువ రాదు. చెట్టు లేనిచోట వెంపలి చెట్టే బ్రహ్మాండమైన వృక్షం అయినట్లుగా మా గ్రామంలో వారే పెద్ద ఆసామీగా కనిపిస్తాడు. నాకు టాటా, బిర్లాలు కనిపించరు. వీళ్ళంతా దోచుకు పోతున్నారంటే వారికి లాభం కలగాలనే సిద్ధాంతం మా పార్టీది కాదు. కాబట్టి రైతుల మీదున్నటువంటి పన్నులను తగ్గించాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ కొత్త శాసనసభను ఆరంభించేప్పుడు 21/2 ఎకరాల లోపు ఉన్నటువంటి రైతులకు భూమిశిస్తు రద్దు చేస్తామని అన్నారు. సెస్‌లు కూడా రద్దు చేస్తారా అంటే వారికి జాయింటు పట్టాలు ఇచ్చే వరకు 5 పైసలు ఉంచుతామని, అవి కూడా త్వరలో తీసివేస్తామని అన్నారు. అది కాదు సమస్య. అసలు సెస్ అనేది తీసివేస్తారా లేదా? ఇప్పటికి భూమిశిస్తు తీసివేస్తే 31/2 కోట్ల రూపాయలు నష్టం వస్తున్నది. నీటిసెస్ కూడా తీసివేస్తే ఇంకా చాలా కోట్లు నష్టం వస్తుందని చెప్పవచ్చు బడ్జెటులో ఇచ్చిన లెక్కలు చూస్తే తెలుస్తుంది. 1975లో అప్పుడున్న ప్రభుత్వం ఎన్ని పన్నులు వేసిందో లేక పాత బకాయిలు అన్నీ ఖచ్చితంగా వసూలు చేసిందో కాని ఆ సంవత్సరం భూమి పన్ను, నీటి పన్ను, సెస్‌లు, డ్రైయినేజి సెస్‌లు అన్నీ కలిపి 45 కోట్లు వచ్చినట్లు ఉంది. 1977లో 16 కోట్లు కన్నా ఎక్కువ రాలేదు. మామూలుగా 25,27 కోట్లు వచ్చింది. మేము కోరింది ఏమిటి? 5 ఎకరాల లోపు ఉన్నవారికి తీసివేయమని చెప్పాము. 5 ఎకరాల లోపు ఉన్నవారి భూమి నాల్గవ వంతుకన్నా ఎక్కువ లేదు. ఆ 27 కోట్లలో నాల్గవ వంతు భూమి మీరు తీసివేస్తే 7,8 కోట్లు పోతుంది. 31/2 కోట్లు ఎట్లాగా పోగొట్టుకొంటున్నారు. ఇంకొక 8 కోట్లు పోగొట్టుకొనడానికి తయారైతే దాదాపు 30 లక్షల కుటుంబాల వారు చాలా సంతోషిస్తారు. ఈ ఉద్యోగస్థుల బాధ, కరణాల బాధ తహశీల్దార్ల బాధ, జప్తుల బాధ లేకుండా ఉండడానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి దానిని మీరు జాగ్రత్తగా చూడవలని ఉంటుంది.

ఆదే విధంగా రైతాంగానికి మీరు అప్పులు ఇస్తామని అంటున్నారు. ఎప్పుడు చూసినా అప్పులు ఇస్తామని అంటారు కాని అక్కడికి వెళ్లి అడిగితే పెట్టుకున్న

అప్లికేషనులలో నాల్గవవంతు కూడా ఇవ్వడం లేదు. పైగా పంటలు దెబ్బ తిన్నాయి, రెమిషను ఇవ్వాలని, అప్పులు వాయిదా వేయాలని అంటే ఇక్కడ ఆర్డర్లు ఉంటున్నాయి. ముఖ్యమంత్రిగారు రోజూ చెబుతూనే ఉన్నారు నేను బహిరంగంగా ఏ సభలో అయినా, ప్రకటనా, చేసినా ఏ పత్రికలో అయినా ప్రకటన చేసినా అవి గవర్నమెంటు ఆర్డర్లుగా అమలు జరపాలని చెబుతున్నారు. కాని ఒకటి కూడా అమలు జరగడం లేదు. ఆయన ఇప్పటికి నాలుగు సార్లు చెప్పారు. నేను చెప్పింది ఉద్యోగస్థులు అమలు జరపడం లేనట్లుగా కనిపిస్తున్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. ఆ కాగితాలు వస్తే కాని మేము ఏమీ చేయలేమని, అవి రూల్సు అని ఆ ఉద్యోగస్థులు అంటున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినాసరే కాగితం మీద రూల్ లేనిదే మాకు ఏమీ చెల్లదని చెబుతున్నారు.

సన్నకారు రైతులకు, వ్యవసాయ కార్మికులకు అనేక అప్పులు ఇస్తున్నామని అంటున్నారు. 1976-77లో ప్లానింగ్ కమీషను ఇచ్చినటువంటి రిపోర్టులో 143 కోట్ల రూపాయలు మాత్రమే వివిధ రంగాలలో ఇచ్చినట్లు ఉంది. కోఆపరేటివ్ సొసైటీల ద్వారా, లాండ్ డెవలప్ మెంటు బ్యాంకులద్వారా కాని ఇచ్చారు కొన్ని బ్యాంకులు కొన్ని కొన్ని గ్రామాలను ఎడాప్టు చేసుకున్నాయి. వాళ్ళు మా పాత అప్పు ఇస్తేనే కాని మరల తిరిగి ఇవ్వము అని అంటున్నారు. పాత అప్పు ఇచ్చుకోలేక గవర్నమెంటును బ్రతిమలాడుకొని వాయిదా వేయించుకున్నాము అంటే అది మాకు సంబంధం లేదు అంటారు. ముఖ్యమంత్రిగారిని అడిగితే మీరు కట్టనవసరంలేదు, రిజర్వు బ్యాంకు నుంచి అప్పులు తెచ్చుకోవాలంటే వారికి ఏ శాతం డబ్బు కట్టవలని ఉటుందో అది ప్రభుత్వం ఖజానా నుంచి కడతామని, అప్పులు ఇచ్చేట్లు చేస్తామని అంటున్నారు. అది త్వరగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ రోజున వరద దెబ్బతిన్నవారికి ఇవ్వాలి. ఈ సందర్భంలో ఒక ఉద్యోగి దగ్గరకు వెళితే మరొక ఉద్యోగి దగ్గరకు వెళ్ళమని తిప్పుతున్నారు. ఈ రకంగా అక్కడున్నటువంటి ప్రజలకు చిక్కుగా ఉంది. ఈ రైతాంగానికి 9 శాతం కన్నా ఎక్కువ వడ్డి ఉండకూడదు. చక్రవడ్డీలు మాన్పించాలి. బ్యాంకులు చక్రవడ్డీలు 3 నెలలకు కట్టకపోతే పెనాల్టీలు, అది కట్టలేదని జప్తులు చేయడం జరుగుతున్నది. దానికి ప్రభుత్వయంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది. ఇంతకన్నా దారుణం ఏమీలేదు. మామూలుగా సింపుల్ ఇంటెరెస్టు వేసుకొని ఇచ్చిన అసలు ఎన్ని సంవత్సరాలు అయినా సరే సన్నసన్నగా రెండు సంవత్సరాకడితే అప్పులు రద్దు చేయాలి.

1938లో రాజగోపాలాచారి కాంగ్రెస్ తరఫున చేశారు. అందరూ హర్షించారు. 11-40 a.m.
దానిని ఇప్పుడు అమలు చేయాలని కోరుతున్నాను. అదే రకంగా రైతులకు అన్ని పంటలకు మహా సూలులోనే ఇంతకన్నా ధర పడిపోనివ్వము, అన్ని రకాల పంటకు పంట మేమే కొంటాము అని చెప్పి మంత్రిగారు ఎక్కడా ఒక మాట చెప్పలేదు. రోజూ మనం, పార్లమెంటు మోషను, కాల్ ఎటెన్షన్ 329, పార్టునోటీసు క్వశ్చన్స్ ఇస్తూనే ఉన్నాము. అది జరుగుతూనే ఉంది. అక్కడ మాత్రం పొగాకు కొనే వాడు ఉండడు, పంట కొనే వాడు ఉండడు. ధాన్యం కొనేవారు ఉండరు. అంతా అదే రకంగా తయారవుతోంది. దానిని గురించి ఒక్కమాట లేదు; ఈ బడ్జెటులో. తరువాత రైతుకి ప్రకృతి గొడవలు లేకుండా చేసుకోవాలి అంటే తప్పని సరిగా క్రాప్ అండ్ కేటిల్ ఇన్సూరెన్సు పెడతాము అని మంత్రివర్యులు అనేక పర్యాయాలు చెప్పారు. కాని దానిని గురించి ప్రస్తావన ఏమీ లేదు. మళ్ళీ ఒక పర్యాయం జ్ఞాపకం చేస్తున్నాను, మరి సమాధానం చెప్పేటప్పుడు మరచిపోవచ్చు అనుకోండి. అది చాల పెద్ద సమస్య. వ్యవసాయ కార్మికులు గిరిజనులకు మీరు చేశాము అన్న పనులు గురించి కొద్దిగా నేను చెప్పాలి. బంజరు భూములు ఇచ్చాము అన్నారు. 22 లక్షల ఎకరాలు ఇచ్చామని చెప్పారు. అందరికి ఎప్పటికి ఇస్తారు? లాండు ఎసైన్‌మెంటు కమిటీలో 30 ఎకరాలు సర్ప్లస్ వచ్చింది అన్నారు. 200 కుటుంబాలు ఉన్నాయి. ఒక్కొక్కరికి 25 సెంట్లు చూపిస్తాము పోనీ కూరగాయలు అయినా వేస్తారు అన్నారు. అందుని ఇచ్చాము అన్నారు. ఇదా సమస్యను పరిష్కరించే మార్గము అని అడుగుతున్నాను. ఇళ్ల స్థలాల లెక్కలు మాకు ఇచ్చారు. 12 కోట్లు ఖర్చు పెట్టి 6 లక్షల కుటుంబాలకు ఇచ్చాము అన్నారు. మూడు సెంట్లు చొప్పున. దీనిని మెరక చేసుకునేదానికి డబ్బు లేదు. ఇల్లు కట్టి ఇవ్వాలని మొన్న ఈ సభలో అందరూ అన్నారు సిమెంటుతో ఇళ్ళు కట్టేమాట దేవుడెరుగు, కాస్త గుడిసె వేసుకునే దానికి వెయ్యో 15 వందలో ఇవ్వండి అంటే అది కూడా ఇవ్వలేదు. ఈ రోజున ఇళ్ళ స్థలాలు కావలసినవాళ్లు గ్రామ సీమలలో 40, 50 లక్షలు ఉంటారు. ఒక వేళ అందరికి ఇళ్ల స్థలాలు ఇచ్చినట్లయితే ఎకరం 20 మందికి చొప్పున ఇచ్చినట్లయితే ఒక రెండు వందల కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే గాని ఇవ్వలేము. గవర్నమెంటు మేము సంవత్సరానికి 6 కోట్లు ఖర్చు పెడుతున్నాము అంటున్నారు. 6 కోట్లు చొప్పున ఈ 200 కుటుంబాలకు కట్టాలి అంటే ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుందో చూడండి. ఒక 50 ఏళ్ళు పడుతుంది. ఆ స్థలాలు మెరక చేసుకొని వేసుకోవాలి అంటే ఒక వెయ్యి రూపాయలు కావాలి. ఇది అంతా చెప్పి నేను ప్రభుత్వాన్ని బెదరకొట్టడంలేదు ఇది ఈ రకంగా అవుతుంది ఈ సంవత్సరం ఇది చేస్తాము, వచ్చే సంవత్సరం ఇది చేస్తాము అనే విధంగా మీరు ప్రణాళిక వేసుకొని చెప్పండి. మీరు వాగ్దానాలు మాత్రం చేస్తారు. అక్కడికి వెడితే ఏమీ ఉండదు. నేను నా పంచాయతి సమితిలోని గ్రామాలు తిరిగే వాడిని ఇప్పుడు 4, 5 మాసాలుగా మానేశాను. ఎందుకంటే ఇప్పటికే 4 వేల పెటిషన్స్ వచ్చినాయి ఇళ్ళ స్థలాల కొరకు. ఈ నాలుగు వేల మందికి ఇవ్వాలి అంటే

మనం 200 ఎకరాలు పైగా కొనవలసి వస్తుంది. ఎకరా 10 వేలు చొప్పున నేను ఎక్కడ తేవాలి. మా సమితికి ఇచ్చింది 50 వేలు. మంత్రి గారు చెప్పారుకదా మాకు ఎందుకు చేయడం లేదు ? మీరు సరిగా పని చేయడం లేదు అని వారు అభిప్రాయం పడుతున్నారు. అయ్యా నా మాటకు గురి లేదు. మీ మాటకు గురి లేదు. మీరు అంతా నిలబడి ప్రభుత్వంతో గట్టిగా దెబ్బలాడితేగాని రాదు అని చెప్పి చెప్పవలసి వస్తోంది.

అదే రకంగా వ్యవసాయ కార్మికుడికి ఈ రోజు పని లేదు అని చెప్పి అంటున్నారు. చాలా చేస్తామని అంటున్నారు. వాంకి నెలకు 25 రోజులు అయినా వారందరికి ఇంటిలో భార్య, భర్త అందరికీ పని చూపించి చేసిన దానికి రోజుకి 6 రూపాయలు ఇస్తే కనీసం కుటుంబానికి నెలకు 300 రూపాయలు వస్తుంది. రెండు పూటలా పస్తు లేకుండా భోజనం చేసుకొని ఒక గుడిశెలో ఉండి చదువులు లేకపోయినా, మందులు లేకపోయినా జత గుడ్డలతో బ్రతకాలి అన్నా కూడా కనీసం కుటుంబానికి నెలకు 500 రూపాయలు కావాలి. దానికి ఏమైనా చేస్తామా అంటే—మన ప్రభుత్వం పెట్టిన మూడున్నర, నాలుగు రూపాయల కనీస వేతనం అదీ పని ఉన్న రోజునే. ఈ సందర్భంలో ఫుడ్ ఫర్ వర్కు స్కీము అన్నారు. అది తప్పకుండా ఆచరణలో పెట్టి వాళ్ళ చేత మట్టి రోడ్డులు, రబ్బిష్ రోడు, మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు, ఇళ్ళ స్థలాలు మెరక చేయడం, అదే రకంగా పాఠశాల భవనాలు నిర్మాణం, ఇతర స్థలాలకు అయినా తీసుకువెళ్ళి పెద్ద ప్రాజెక్టుల దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళి పని చేయించడం, చేనేత పరిశ్రమలు, చేతి పరిశ్రమలు, పెట్టి పని చెప్పడం చేసి వారికి 2 కిలోలు బియ్యం ఇవ్వండి, లేకపోతే జొన్నలు ఇవ్వండి కాని అలవాటు లేని గోధుమలు ఇస్తాము అంటే ప్రయోజనం లేదు. పై ఖర్చులకు ఒక రూపాయి ఇవ్వండి. అట్లా మీరు పని చూపిస్తే సంతోషం. మన గ్రామాలు బాగు పడతాయి. మన దేశం బాగు పడుతుంది, పని జరుగుతుంది, పని చూపించ లేకపోతే కనీసం రెండు పూటలా గంజినీళ్లు అయినా తిండి గింజలు అయినా ఇచ్చి, ఒక 50 పైసలు పై ఖర్చుకు అయినా ఇవ్వండి, అది ఏమీ లేదు. మేము వందల కోట్లు అయినా వదులుకుంటాము. 200 కోట్లు అయినా వదులుకుంటాము అంటారు. కనీసం వీళ్ళని ఆదుకుంటామా అంటే లేదు, అందుచేత అన్నిటికంటే ప్రయారిటీ ఏమిటంటే పని. పని చూపించాలి లేక గంజినీళ్ళు అయినా ఇవ్వాలి. ఆ సూత్రం ప్రకారం చేయండి.

గీత పనివారిని గురించి లచ్చన్న గారు చాల పర్యాయాలు ఇక్కడ తీసుకు వచ్చారు మంత్రిగారితో మాట్లాడారు. వేలము వేసి డబ్బు ఉన్న వాళ్లకు అని కాకుండా చెట్టుకి ఇంత అని ఈ సంవత్సరానికి కాకపోయినా, అది కూడాను సగటున చెట్టుకి 30 రూపాయలు పడుతూ ఉంది. అది మేము పెంచము అని చెప్పండి. చెట్టు పన్ను అదనంగా చేయబోతున్నారు. లచ్చన్నగారు చెప్పినట్లు పేదలకు 21/2 ఎకరాల రైతుకి అది ఇచ్చేది లేదు చచ్చేది లేదు అనుకోండి. సూత్రమైనా అంగీకరించారు. అదే రకంగా ఒక మనిషి అన్ని చెట్లు తీసుకోలేడు. ఒక 20

చెట్లు, న్యాయంగా అతను బ్రతకాలి అంటే, పోనీ ఆదాయం వస్తుంది అన్నా. ఒక 20చెట్లు లేక 10చెట్లుఅయినా మినహాయించండి.పన్ను గిన్నూ ఏమి లేకుండా అది అయినా చేయండి. రెండవది ఏమిటంటే చెట్టు యజమానికి డబ్బు ఇవ్వాలి అన్నా కూడా ఆ గీత పని వారి మీద వేయకండి. ప్రభుత్వానికి వచ్చే లాభములో నుంచి వేయండి. ఢిల్లీలో మద్యపాన నిషేధం అమలు చేస్తాము అని చెప్పేసి అన్ని ప్రభుత్వం వంద కోట్ల రూపాయలు అయినా పోగొట్టుకోడానికి తయారు. వాళ్లు ఢిల్లీలో వారు ఏమైనా చేసుకుంటారు. మన రాష్ట్రానికి వద్దు. ఈ కల్లు గీసుకునేవారిని బ్రతకనివ్వండి. వంద కోట్లుకాకుండా 50కోట్లు తీసుకోండి అంటే మేము నూరు కోట్లు అయినా పోగొట్టుకుంటాము కాని 50కోట్లు కార్మికులకు యివ్వము అను చెప్పి సిద్ధాంతం ఎందుకు పెట్టుకుంటున్నారో నాకు అర్థము కావడం లేదు.

శ్రీ.జి.రాజారామ్:—నూరు కోట్లు కేంద్రం యిస్తే తీసి వేస్తాము.

శ్రీ పి.సుందరయ్య:—ఆ రకంగా మీరు చెప్ప లేదు. కేంద్రం చెప్పింది ఏమిటి అంటే 50 శాతము ఇస్తే అన్ని రాష్ట్రాలు ఒప్పుకుంటుంది అని 50 శాతం తమరు ఇవ్వరు అని నాకు తెలుసు. అది వేరే సంగతి. రెండవది పట్టణాల లోపల మీరు ఎందుకు యివ్వరు? ఇంతకన్నా దూరముగా ఉండి తెచ్చుకునే వారికి ఇవ్వ వచ్చు. అందుచేత గీత కార్మికులకు వారి శక్తిని బట్టి వారికి తప్పకుండా ఇచ్చే సంగతి చూడాలి. అదే రకంగా చేనేత కార్మికులకు కూడా వారికి నూలు సరఫరా కావాలి వారికి 20 రోజులు పని గ్యారంటీ కావాలి. వారు తయారు చేసిన గుడ్డ ప్రభుత్వము బాధ్యత తీసుకొని అమ్మాలి. అది లేనంత కాలం వారి పరిస్థితులు మెరుగు పడవు. 20 పర్సెంటు రిబేటు ఇస్తూ ఉండవచ్చు. అవి వారు అమ్ముకొంటారు. అమ్ముడు పోని గుడ్డ అంతా ప్రభుత్వం తీసుకొని అమ్మాలి. అది చేసినప్పుడు మాస్టర్ వీవర్స్ క్రింద గాని సహకార సంఘాలు గాని ఉన్నవాడు వాడు పని చేసినందుకు మొత్తం భార్య భర్త ఇంటిలో ఉన్న ముదుసలులు. బిడ్డలు అందరు కలిసి చేసుంటారు. కుటుంబానికి నెలకి మూడు వందల రూపాయలు కనీస ఆదాయం వచ్చేటట్లుగా మజూరి ఏర్పాటు చేయాలి. దానిని గురించి ఏమీ ఆలోచనే లేదు. షెడ్యూల్డ్ కాస్టుకి, షెడ్యూల్డ్ ట్రయిబుకి. బ్యాక్ వర్డు కాస్టు కి ఏదో చేశాము అన్నారు. ఇచ్చినంతవరకు, చేసినంతవరకు నాకు చాల సంతోషం. కాని ఎ.త ఇచ్చారయ్యా అంటే, తెలుగులో ఒక సామెత ఉంది. సముద్రంలో కాకిరెట్ట అంత. మీరు ఇచ్చింది మాత్రం అంత స్కాలర్ షిప్స్ ఇచ్చారు. సతోషం. ఇచ్చినదాంట్లో ఉపయోగపడేది స్కాలర్ షిప్స్. ఈ హాస్టల్సు చేరదలుచుకున్న వారికందరికి చాలవు. మీరు విద్య కోసం ఎంత 11-50 a.m. ఖర్చుపెట్టినా ఈ రోజు వారి విద్యా పరిస్థితి ఏమిటి? అప్పర్ ప్రయిమరీ తీసుకుంటే ఇతర కులాలు మొత్తం 29 శాతం పాసయితే ఎస్. సి. వాళ్ళు 10 శాత పాసయ్యారు. అంటే ఆసంవత్సరం ఆ వయస్సులో ఉన్న ఆ జనాభాలో చూసే మొత్తం నూటికి 30 మంది పాసవుతుంటే ఎస్.సి. 12 మందే ఎస్.టి. 10 మందే

ఉంటున్నారు. సెకండరీ విద్యకు వచ్చే మొత్తం 18 శాతం పాసు అవుతుంటే ఎస్.సి. 12 ఎస్.టి. 6 పాసయ్యారు. వాళ్ళ జనాభాలో ఆ వయస్సులో పాసు కావలసినవారు ఇంత తక్కువగా ఉంటున్నారు. ఎన్ని హాస్టల్స్ పెడుతున్నాము, ఎన్ని స్కాలర్‌షిప్పు్స ఇస్తున్నాము అని కాదు, మొత్తం మీద మీరు ఎక్కడ ఉన్నారో ఆలోచించండి. ఈ రకంగా విద్యా పరిస్థితి ఏమాత్రం సంతృప్తికరంగా లేదు. ఇంకా ఎంతో చేస్తేగాని మొత్తం జనాభాతో వాళ్ళు సమానంగా రావడానికి వీలు లేదు. నిరుద్యోగం బ్రహ్మాండంగా పెరిగిపోతున్నది. దాని గురించి మంత్రిగారు లెక్కలు యిచ్చినందుకు సంతోషమే గానీ 71లో 3 లక్షల మంది 40 మంది మాత్రం లైవ్ రిజిస్టర్‌లో ఉంటే 75కు 6 లక్షలకుపైగా పెరిగింది. 78 మేకి 8 న్నర లక్షలు అయింది. అంటే ప్రతి మూడేండ్లకు రెండు రెట్లు అవుతున్నది. దానికి పరిష్కారం ఏమిటి? ఏదో కొందరికి ట్రయినింగు ఇస్తాము, హరిజనులకు, గిరిజనులకు ట్రయినింగు ఇస్తాము అంటే 8 న్నర లక్షలకు ఎవరు ఇస్తారు? ఈ 8న్నర లక్షలతో సగం మంది మెట్రిక్యులేట్స్, గ్రాడ్యుయేట్సు, ఇంజనీర్సు, డాక్టర్సు. అందుచేత నిరుద్యోగం పెరిగిపోతున్నది. ఫ్యాక్టరీలలో, పరిశ్రమలలో పనులు చూపించేవి ఉండా అంటే అది ఒక రకంగా స్టేగ్నెంటుగా ఉంటోంది. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కలనుబట్టి 75లో 11 లక్షల 82 వేలకు పని చూపిస్తే, ఇప్పుడు 11 లక్షల 92 వేలు ఉంటే 10 వేలకు పని చూపించారు అన్నమాట 3 ఏళ్ళలో. ఇంకొక ఆశ్చర్యకరమైన విషయం పరిశ్రమలకు సంబంధించి అత్యధిక సంఖ్యాకులకు ప్రభుత్వ రంగంలోనే ఉద్యోగాలు వస్తున్నాయి ఫ్యాక్టరీలలో, పబ్లిక్ సెక్టారులో వస్తున్నాయి. ప్రయివేటు సెక్టారులో పరిశ్రమలు, వ్యాపారాలు ఉంటాయి. ఈ పరిశ్రమలలో కూడా గత సంవత్సరంలో 75 వేల మంది పని లేకుండా పోయారు అంటే ఈ యజమానులు చాలా నిర్లక్ష్యంగా ఫ్యాక్టరీలు నడుపుతున్నారు, ఆ పరిస్థితి ఉన్నప్పుడు There is only one per cent increase in rural industries and in factories. ఈ మూడేళ్ళకు కూడా ఒక్క శాతం మాత్రమే పెరిగింది. In private sector, mainly in manufacturing sector, only one per cent. ఆ మేన్యుఫేక్చరింగు సెక్టారు ఎక్కువగా ప్రభుత్వ సెక్టారుకంటే ప్రయివేటు సెక్టారులో 1 శాతం తగ్గిపోయింది. పబ్లిక్ సెక్టారు ఈ పరిస్థితిలో ఉన్నప్పుడు ప్రభుత్వం దానిని బాగుగా పెంచి దానిని ప్రయివేటు సెక్టారుకు ఇస్తున్నది ఎందుకంటే దానిని మూసివేయమని

దానికి ఉదాహరణ ఇండో నిప్పన్. ప్రభుత్వం ఏదో పరిశ్రమలు పెట్టగలదు అంటున్నది. కాని మన రాష్ట్ర పరిశ్రమలలో ఎంత వెనుకబడి ఉందో ఇతర రాష్ట్రాలలో ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కలు చూస్తె తెలుస్తుంది. కార్మికులయొక్క న్యాయమైన కోర్కెలు అంగీకరించకపోవడంవల్ల సమ్మెలు జరుగుతున్నాయి. ఒక్క ఎమర్జన్సీ వచ్చిన 1976 సంవత్సరములో తప్ప. 74లో సుమారు 4 లక్షల మేన్ డేస్ సమ్మెల వలన లాస్ అయ్యాయి. 75లో 340 లక్షలు పోయింది. 77 మార్చి నుంచి 78 ఫిబ్రవరి వరకు 564 లక్షలు పోయింది. ముందు పోనివ్వకుండా అణచివేస్తాం. పోలీసులను ఉపయోగిస్తాం అంటే ఇప్పటికే రోజు ఏదో

అల్లర్లు చూస్తూనే ఉన్నారు. ఇక కార్మికుల మీద కూడా చేస్తే అది ఎవరికి శ్రద్ధం కాదు, కనీసం ప్రతి కేందుకు కావలసిన విధంగా అందరికి 8 వందలకు తగ్గకుండా జీతాలు ఇవ్వాలి. న్యాయంగా అందరికి బోనస్‌లు ఇవ్వాలి. ఒక నెల జీతం అదనంగా బోనస్ ఇవ్వమంటె మీనమేషాలు లెక్కపెడతారు. ధరలు పెరిగేకొద్దీ ఈ జీతాలు కూడా పెంచే పద్ధతి ఏర్పాటు చేయాలి. చాలా డిపార్టుమెంట్సులో ముఖ్యంగా పి. డబ్ల్యూ. డి. ఎలక్ట్రిసిటీలో వర్కుచార్జిడ్, ఎన్. ఎమ్. ఆర్. కంటిన్‌జన్సీలో పదేళ్ళనుంచి పనిచేస్తున్నవారు ఎందరో ఉన్నారు. వారిని ఇంతవరకు పర్మినెంటు చేయలేదు. సెక్యూరిటీ ఆఫ్ జాబ్ హామీ లేదు. కాన్ఫిడెన్షియల్ రిపోర్ట్సు అని ఒకటి ఉన్నాయి. ఏ అధికారి అయినా క్రింద అధికారి మీద ఇష్టం లేకపోతే రాసేస్తాడు, అలా రాసింది వెంటనే చెప్పండి వాడు వాదించుకునేందుకు, చూసుకునేందుకు వీలుంటుంది. కానీ ఆరకంగా ఇంతవరకూ చేయలేదు. మన రాష్ట్రంలో అసలు పనిచేస్తున్నవారే తక్కువ. అందులో ఈ ఆంధ్ర తెలంగాణా అనే దురదుష్టకరమైన భావాలు పెట్టుకొని, రెండు పర్యాయాలు ఉద్యమాలు వచ్చి, మన రాష్ట్రానికి బ్రిటిష్‌వారు, నైజాము పాడుచేసిందే కాకుండా మనమూ చాలా నష్టం చేసుకున్నాము. చివరికి ఏదో రాజీపడి షట్సూత్ర పథకం పెట్టి 6 జోన్సు చేశాము. మా సూచన ఏమంటే ఉన్న దాంట్లోనే ఎక్కడ పుట్టినా ఎక్కడైనా ఉద్యోగం చేసుకోవచ్చు. తెలంగాణా, ఆంధ్రా ఫీలింగ్సు ఉన్నాయి కాబట్టి రెండు భాగాలు చేసుకున్నాము. ఇప్పుడు అది త్రోసేసి ఏ జిల్లాకు ఆ జిల్లా ఉద్యోగాలు ఇస్తాము అన్నారు. ఇటీవల ముఖ్యమంత్రిగారు ఎక్కడ ఫ్యాక్టరీ ఉంటే ఎక్కడ పరిశ్రమ ఉంటే దాని చుట్టు 10కిలోమీటర్ల లోపల ఉన్నవారికి సగం, ఉద్యోగాలు, మిగిలిన సగం ఆ జిల్లావారికి అని అన్నారు అంటే ఈ రకంగా చేస్తే మన రాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందిన హైదరాబాదు, విశాఖపట్టణంలో తప్ప కోల్‌మైన్స్ ఉన్న ఖమ్మం, అదిలాబాదు ప్రాంతాలలో తప్ప మిగిలిన దగ్గిర ఎవరికి ఉద్యోగాలు రావు. నిరుద్యోగ సమస్యకు పరిష్కార మార్గం ఇదా? ఇవి రీజియనల్ ఫీలింగ్సు రెచ్చకొట్టే మార్గం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. పని గంటలు ఉదయం 7 నుంచి పెడుతాము అంటున్నారు. 8.30కు మంత్రులు, శాసన సభ్యులే రాలేక పోతున్నారు. అందులో మనకు ప్రత్యేకమైన బస్సులు, కార్లు ఉన్నాయి. ఈ పద్ధతిలో ఎందుకు వచ్చిన ఎక్స్‌పరిమెంటు?

చిన్న పరిశ్రమల గురించి నేను చెప్పాను. వారి మీద అనేకమైన పన్నులు వేస్తున్నారు. వారికి కావలసిన రా మెటీరియల్స్ ఇవ్వరు. పోలీసులు వస్తారు లైసెన్సులు అంటారు. ఈ రోజు చిన్న వ్యాపారిని అడిగినా లంచము పెట్టనిదే బ్రతుక లేను, లంచము పెట్టనిదే వ్యాపారము చేయలేను అంటున్నాడు. ఇవి అన్నీ పరిచేయకుండా చిన్న పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేస్తాము అని అనడం అర్థము లేని మాట. కాస్త పోలీసులను అదుపులో పెట్టండి. వారిదే రాజ్యముగా కనిపిస్తోంది. అనేక సందర్భాలలో ఈ శాసన సభలో వచ్చింది. స్త్రీలమీద మాన భంగాలు చేయడం, లాకప్‌లో పెట్టుకొని తన్నడం, అనేక కేసులు పెట్టడం జరి

గాయి. పోలీసు డిపార్టుమెంటు మీద డిస్కషన్ వచ్చినప్పుడు ఇంకా వివరాలు శాసనసభలో వస్తాయి. ముక్తదర్ కమిషను మీద రేపు వస్తుంది. ఆ సందర్భములో వారు చేసినవి వస్తాయి. భార్గవ కమిషన్ మూల పెట్టేశారు. పోలీసులను అదుపులో పెట్టకపోతే ప్రజా రాజ్యము కాకుండా పోలీసు రాజ్యము వస్తుంది. ఆ రాజ్యమే వస్తే ఎవరికీ ఏమీ లేదు ప్రజల మధ్య నేరాలు జరగకుండా ప్రజలను అదుకోవలసిన పోలీసులు, ప్రజలకు రక్షకులుగా ఉండవలసిన పోలీసులు ప్రజా భక్షకులుగా తయారవుతున్నారు. దానిని అరికట్టాలి.

ఇంక పన్నుల విషయం వచ్చేసరికి అన్నీ చిన్న వారి మీద చేయకుండా ఇవ్వగలిగిన పెద్ద వారి మీద పన్ను వేయండి. పెద్ద వారి మీద వేసే ఇన్‌కం టాక్సు, కస్టమ్స్, కార్పొరేట్ టాక్సెస్, సేల్సు టాక్సులో కొంత ఎక్సయిజు క్రింద వేసే పన్నులు అన్నీ కూడా సెంట్రలుకే పోతున్నాయి. సెంట్రలు గవర్నమెంటు వారు పన్నులు బాగానే వసూలు చేస్తున్నారు. ఆ పన్నులలో వారిని నాలుగో వంతు తీసుకోమని, మూడు వంతులు రాష్ట్రానికి ఇవ్వమనండి. ఇది జనాభా ప్రకారంగా గాని వేరే విధంగా చేయమనండి. అది ఒకటే మార్గము. కేంద్రములో ఏ ప్రభుత్వమయినా ఉండనివ్వండి. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ఉండనివ్వండి, జనతా ప్రభుత్వం ఉండనివ్వండి లేకపోతే రేపు ఏ మిశ్రమ ప్రభుత్వమయినా రానివ్వండి. ఏ ప్రభుత్వం ఉన్నా సరే ఈ రకంగా చట్టాన్ని మార్చకపోతే మన దేశములో ప్రజాతంత్రము అనేది బ్రతకడం కష్ట. అది చేయమని కోరుతున్నాను. డబ్బే కాకుండా రాష్ట్రాలకు అధికారాలు కూడా కావాలి రేడియోలో వచ్చిన వార్తలను, పేపర్లలో వచ్చిన వార్తలను బట్టి మంత్రులు చిన్న పనికి కూడా ఢిల్లీకి పరుగెత్తవలసి వస్తోంది.

ఆఖరుకి మన తెలుగు ఎంత అగౌరవంగా ఉంది అంటే ఒక చిన్న ఉదాహరణ చెపుతాను. దండావతే గారు చెప్పారు. ఈ రాష్ట్రములో రైల్వే స్టేషన్లలో బోర్డుల మీద ముందు తెలుగు ఉండాలి, తరువాత హిందీ ఉండాలి, మూడవది ఇంగ్లీషు పెట్టుకోవచ్చు అన్నారు. కాని ఇక్కడ ముందు హిందీ పెట్టి, తరువాత ఇంగ్లీషు మూడవది తెలుగు పెట్టారు. మనము తెలుగు అర్థము చేసుకోలేమని హిందీ, ఇంగ్లీషు పెట్టారా? సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదులో ఒక భాగం. సికింద్రాబాదు రైల్వే స్టేషనులో హిందీలో నియోన్ లైట్లతో ఉంది. ఇంగ్లీషులో కూడా ఉంటుంది. తెలుగులో లేదు. తెలుగు అవసరం లేదనుకుంటాను. ఇంగ్లీషులో చదువుకోమంటారు. ఇంక మూడు భాషల పద్ధతి. ఇది మన దేశాన్ని చిన్నాభిన్నము చేస్తుంది. మూడు భాషలు కాదు. ఆ రాష్ట్రంలో ఉండే మాతృ భాషలోనే విద్య జరగాలి. రెండో భాష కావాలంటే హిందీ నేర్చుకోండి అంటారు. ప్రైమరీ స్టాండర్డు మాతృ భాషలోనే ఉండాలి. సెకండరీ స్టాండర్డు నుండి వారి ఇష్టానికి వదలి వేయాలి. ఢిల్లీలో ప్రభుత్వం వారిని సంస్కృతము పెట్టుకోమనండి, లేకపోతే అరబిక్ భాష పెట్టుకోమనండి, ఫైల్సు ఏ భాషలోనయినా పెట్టుకోమనండి. అవసరం వచ్చిన సందర్భాలలో వాటిని ఇంగ్లీషులో

ట్రాన్స్‌లేట్ చేసి అన్ని వ్యవహారములు చేసుకొనే హక్కు ఉండాలి, ఇది ఒక్కటే మార్గము. అలా కాకుండా హిందీని బలవంతముగా తెచ్చి మీ నెత్తిన రుద్దుతాము అనకూడదు. ఉత్తర హిందూ స్థానము వారు ఇంగ్లీషు కాని, ఇంకో భాష కాని నేర్చుకోరు. వారు నేర్చుకొనేది హిందీ తప్ప మరొకటి లేదు. వీరు హిందీలో మొదలుపెడితే మనము హిందీ నేర్చుకోబోయేది లేదు. అనేక అధికారాలు రాష్ట్రాలకు రావలసియున్నది. దేశాన్ని సుస్థిరము గావించే దానికి, దేశ రక్షణకు, విదేశాంగ నీతికి, రెండు రాష్ట్రాల మధ్య ఏ తగాదా వచ్చినా దాని మీద తీర్పు ఇచ్చేదానికి, మనకు ఒక ఆర్థిక విధానం ఉండేదానికి, కోఆర్డినేటెడ్ శక్తికి, రవాణా సౌకర్యాలకు రాష్ట్రాలకు అధికారాలు కావాలి. అలా కాకుండా వీటికి కావలసిన డబ్బు, అధికారుల గురించి కేంద్రము చూడ వలసిన అవసరం ఏమిటి? ఈ పద్ధతులన్నీ మారకపోతే మనకు రక్షణ లేదు.

మన ముఖ్యమంత్రిగారు అయిన చెప్పినది ఆర్డర్సుగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులను తీసుకోమన్నారు. నేను వారికి చెప్పేది ఏమంటే, వారు బహిరంగముగా ఈ విషయాన్ని గురించి చెప్పినది అంతా కూడా ఖచ్చితముగా అమలు జరపమనండి. సెంటరుకు, స్టేటుకు సంబంధించినంతవరకు మా స్టేటుకు అధికారాలు రావాలి. మా పనులు మేము చూసుకుంటాము అని చేయమనండి. జనతాలో కూడా చాలా మంది ఉన్నారు. మేము ఏదో జనతా పార్టీకి వ్యతిరేకులము అనుకోకండి. వారు లేకపోతే మేము ఇక్కడ ఉండేదానికి వీలు ఉండదు. ఏ జైలులోనో లేకపోతే రహస్యంగానో ఉండవలసిన పరిస్థితి ఉండేది. ఇప్పుడు రాష్ట్రాలకు అకారాలు అధికంగా ఉండాలన్నా ఇప్పుడు అధికారంలోకి వచ్చి ప్రధాన మంత్రియైన శ్రీ మొరార్జీదేశాయి గారు కూడా అంగీకరించరు. అందుచేత రాష్ట్రాలకు అధికారాలు ఇవ్వడం అనేది అవసరం.

ఇంక ఉద్యోగులు అవలంభించే పద్ధతులు మారాలి. ఫైళ్ళ మీద పెత్తనం చేయడం అన్నది వారికి అలవాటయి పోయింది. క్రిందివారిని అణచడానికే తాము ఉన్నది అని బ్రిటిష్ వారు తీసుకువచ్చిన విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారు తప్ప మనకు ఉన్న అధికారాలను వినియోగించి ప్రజలకు ఏ రీతిగా సేవ చేయాలి, ప్రజలకు ఏ రకంగా సర్దుబాట్లు చేయాలి, ఏ రకంగా ప్రజలకు సౌకర్యాలు చేయాలి, ప్రజలకు ఏ రకంగా పనులు చేసి పెట్టాలి అనేది చూడాలి. కొంతవరకు కాంగ్రెసు పార్టీ అనండి, జనతాపార్టీ అనండి, మా పార్టీ అనండి. మనమంతా కూడా ప్రజలమీద పెత్తనము చేసే దానికి కాదు. అది ప్రధాన లక్ష్యముగా పెట్టుకోకూడదు. ఎవరయినా చేస్తే చెప్పకుండా చేయవచ్చు అనుకుంటాను? మనము పార్టీలలో పాల్గొనేది ప్రజలకు కాస్తో కూస్తో మేలు చేయాలని. ప్రతి ఆఫీసరు, పై నుంచి క్రింది వరకు, తనకు ఇచ్చిన అధికారాన్ని చట్ట ప్రకారం ఆచరణలో పెట్టాడా? ఊరికే ఫైళ్ళమీద సంతకము పెట్టడం కాదు. ఈ బ్రిడ్జి కట్టమన్నారు, ఈ రోడ్డు వేయమన్నారు, ఈ హాస్పిటల్ పెట్టమన్నారు, స్కూల్స్ పెట్టమన్నారు, చదువు చెప్పమన్నారు అన్నప్పుడు వీటిని అన్నిటిని ఇంతవరకు నెరవేర్చాము అన్న వైఖరి వారికి లేకుండా ఉంటే మాత్రము

ప్రజలకు, ప్రభుత్వ యంత్రాంగానికి ఘర్షణ వస్తూ ఉంటుంది. వారు చేసేలా చూసే దానికి మీరు సహాయము చేయాలి. అందుకొరకు ప్రభుత్వానికి నేను ఒక సూచన చేస్తున్నాను. Judge every Officer, every employer basing on his performance achievement and how much they benefit the people. ప్రతి ఆఫీసరు, ప్రతి ఉద్యోగస్థుడు మనకు ఈ బాధ్యత అప్పగించారు దానిని అచరణలో పెట్టి అది ప్రజలకు ఎంతవరకు సహాయపడింది అన్నది చూడాలి. అట్లాగే పనులు సక్రమంగా చేసిన వారికి, రూల్సుకి కొంచెము అడ్డదిడ్డంగా పోయినా ప్రజలకు ఎక్కువ పనులు చేసి చూపించినట్లయితే అటువంటి వారికి పారితోషికములు ఇవ్వండి, ప్రమోషనులు ఇవ్వండి; ప్రోత్సహించండి. ఆ రకంగా ప్రజలకు జరిగిన కార్యక్రమాలను చూసి జడ్జి చేసినప్పుడే వారికి అభివృద్ధి జరిగిందా లేదా అన్నది సాధ్యమవుతుంది. ఈ పనులు అన్నీ కూడా కలసి చేయాలంటే అన్ని పార్టీల వారు లోక్‌సభ అనండి, లేక శాసనసభలు అనండి అన్ని పార్టీల సభ్యులు కలసి చేయాలి. పార్టీలు లేకపోతే దేశానికి రక్షణ లేదు. ఏదో ఒక పార్టీకి మెజారిటీ వస్తుంది. ప్రపోర్షనల్ రిప్రెజెంటేషను పెట్టినా, దామాషా ఓటింగు పెడితేనే సరయిన ప్రజాతంత్రము వస్తుందని మా యొక్క అభిప్రాయము. మెజారిటీ వచ్చిన పార్టీలే కాకుండా అపోజిషన్ వారితో కూడా కలిసి అన్ని పార్టీలు అఖిల పార్టీ పక్ష కమిటీ ఏర్పడి అన్ని స్థాయిలలో కూడా వారి సలహాలను తీసుకొని పనిచేస్తే బాగుంటుంది. పెద్ద పెద్ద
12-10 p. m. దేశ సామాజిక మార్పుల గురించి చేయలేకపోయినా చిన్న చిన్న విషయాలలో కలిసి మన రాష్ట్రానికి సంబంధించిన అన్ని విషయాలలో పని చేసుకోడానికి వీలు ఉంటుంది. ఆ పద్ధతి రాకపోతే కష్టంగా ఉంటుంది. ఇప్పటికే ఎక్కువ సమయం తీసుకున్నందుకు క్షమించమని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:— చాలమంది మాట్లాడేవారు అన్ని పార్టీలలో ఉన్నారు. స్పీకరుగారికి చెప్పి మూడుగంటలు కూర్చునే ఏర్పాటు చేస్తే బాగా ఉంటుందేమో ?

Mr. Deputy Speaker:—I have no objection. The Finance Minister is available here.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:—మాట్లాడవలసిన వారు చాలామంది ఉన్నారు. రేపు మధ్యాహ్నం ముక్తదర్ కమీషన్ గురించి సిటింగ్ వున్నది. అందుచేత యివ్వాళే మధ్యాహ్నం కూర్చుంటే బాగా ఉంటుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:— సభ్యులు కూడ సహకరించాలి. 10 నిముషాల కంటే ఎక్కువ తీసుకోకుండా ఉంటే బాగా ఉంటుంది. ప్రతిపక్ష సభ్యులు చాలా సమయం తీసుకొన్నారు. వారి వారి పార్టీ అభిప్రాయాలు చెప్పారు. కనుక మాట్లాడేవారందరు 10 నిమిషాలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న:— నేను ప్రపోజ్ చేసిన సంగతి గురించి ఏమైనది ?

Mr. Deputy Speaker: – If the Finance Minister says 'Yes' I have no objection.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు.— రైతుమీద పగ పట్టినట్లుగా వర్షాలు ఉన్నాయని అన్నారు. అచ్చన్న గారు వరదలు అన్నారు. అక్కడ తుఫాను కంటె అధ్వాన్నంగా వున్నది, రాజారామ్‌గారు ఒప్పుకొని దానిని గురించి చర్చ చేయడం మంచిది. మనం పట్టించుకోనట్లు వున్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు లేనట్లు వున్నది. చీఫ్ సెక్రటరిగారు యిరిగేషన్ సెక్రటరి గారు ఉన్నారు. ఎవరూ వచ్చిన పాపాన పోలేదు. ఫైనాన్స్ మినిష్టర్‌గారు ఉన్నతాధికారులను పంపించే ఏర్పాటు చేస్తే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ పి. వెంకటరావు:— ముఖ్యమంత్రిగారు ఉన్నప్పుడు చర్చిస్తే బాగా ఉంటుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:— ఆఫీసర్‌ను పంపించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ బి.నిరంజనరావు:— ఎవరూ అక్కడికి పోలేదు.

శ్రీ జి. రాజారామ్:— ముఖ్యమంత్రిగారు ఎన్. డి. సి. మీటింగ్‌లో వున్నారు. వారు ఈ రాత్రికి వస్తున్నారు. వారు వచ్చిన తరువాత ఈ సమస్యపై చర్చిస్తే బాగా ఉంటుంది ఈ మధ్య కావలసి వస్తే కమీషనర్‌ను పంపించి సమాచారం తెలుసుకుంటారు:

శ్రీ బి. నిరంజనరావు:— పంపించి తీరాలి.

శ్రీ పి. వెంకటరావు:— ఇరిగేషన్ శాఖామంత్రిగారు, పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారిని వెళ్ళిరమ్మనండి. ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగారు బడ్జెటుగురించిన చర్చలలో ఉన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిన తరవాత ప్రెస్ చేయవచ్చు.

Mr. Deputy Speaker: That is a good idea.

Sri G. Rajaram: I request the Commissioner, Land Revenue to proceed immediately and have an idea of the devastation.

శ్రీ కె. బాపిరాజు(కైకలూరు):— వరద గురించి మాట్లాడుతున్నారు. నాకు అవకాశం యిచ్చినప్పుడు సబ్ మెన్షన్ గురించి మాట్లాడినప్పుడు అందరూ నవ్వుతారు. నా భాష అర్థం చేసుకొన్నారో లేదో అని నా బాధ. ఎందుకు నవ్వుతున్నారో నాకు అర్థం కాలేదు! నేను మెన్షన్ చేశాను. అక్కడి ప్రజలు చెప్పి చెప్పి కాన్ఫిడెన్స్ పోయి వారి కష్టసుఖాలు చెప్పడం మానివేశారు. అంత బ్లంట్‌గా చెపితే నవ్వుకొన్నారు. ఏమి మాట్లాడాలి చిన్న వాడిని గదా కూర్చున్నాను.

శ్రీ మిస్టర్ డిప్యూటి స్పీకర్:— కమిషనర్‌గారిని పంపుతాము అన్నారు.

శ్రీ కె. పి. సుబ్బారెడ్డి (నెల్లూరు):—అధ్యక్షా, ఈ నాడు ఈ సభలో అన్ని వర్గాల వైపునుంచి గౌరవసభ్యులు ఈబడ్జెట్ ప్రతిపాదనల గురించి అనేక విమర్శలు, అనేక సూచనలుచేశారు, ఈ బలహీనవర్గాలు సమున్నతికి మనం చేయగలిగేది ఏమిటి? ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌లో అని అంతేకముందె విమర్శలు

చేశారు. ఈ బడ్జెట్ ను బలహీనవర్గాల, అట్టడుగున ఉన్న ప్రజలు అభ్యున్నతికి, ఆశ యాలకు అనుగుణంగా తీర్చిదిద్దాలి. దానికి తగిన వనరులు ఏమిటి అనేది అం తుపట్టకుండా వున్నది. దేశసౌభాగ్యం గ్రామసీమల మీద ఆధారపడివున్నది. గ్రా మాలలో నూటికి 80 మంది ప్రజానీకం ముఖ్యంగా బలహీనవర్గాలకు చెందిన హరిజనులు గిరిజనులు యింకా ఆర్థికంగా వెనుకబడిన జనాభా నికృష్ట జీవితాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. వారికి మనం ఏమి చేస్తున్నాము. గత 30 ఏండ్లుగా మనం చేస్తున్న వాగ్దానాలనే మరల వారికి చేస్తున్నాము. ఆచరణలో వారి కష్టాలను తుదముట్టించే రూపంలో ఆశయాలకు అనుగుణంగా ప్రవర్తిస్తున్నామా అనేది సమస్య. గత 30 ఏండ్లుగా మనం యిస్తున్న వాగ్దానాలనే తిరిగి ఇచ్చి అదే పని చేస్తున్నామా? పేదవారికి యిండ్ల స్థలాలు పంపకం సందర్భంలో ఎంత ఘోరమైన విషయాలో బయటపడుతున్నాయి. కాలవగట్ల మీద 18 అంకణాలు యిస్తే సంతృప్తిగా భావిస్తున్నాము. గ్రామసీమలలో వర్షం వస్తే ఇప్పుడు మాగాణి భూములలో యిళ్ళు వేసుకొని వారు తట్టుకోగలరా, తట్టుకొని నివసించ గలరా అనేది ఆలోచించాలి. గ్రామసీమలలో ముఖ్యంగా ఇండ్లస్థలాల విషయం లో అది జాగ్రతగా సదుపాయాలు కల్పించాలి. అనేకమంది అనేక సూచనలు చేశారు. గ్రామసీమలలో (Sri A Eswara Reddy in the Chair) వున్న హరిజను లు, గిరిజనులు, వెనుకబడిన కులాలవారికి యుద్ధ ప్రాతిపాదిక పైన యిళ్ళ స్థలాలు యిచ్చి వారు సుకొన్న పూరిగిడిసేలుగాలికి పడిపోకుండా ఉండే యిళ్ళు కలుగ జేసి వారికి యిచ్చిన వాగ్దానాలు నిలుపుకోలేక పోతున్నాము. వ్యవసాయ కార్మికులకు, వెనుకబడిన అనేక కులాలకు యిండ్లవసతులు యుద్ధ ప్రాతిపాదిక మీద కల్పించి దానికి తగిన విధంగా నాలుగైదు వేల రూపాయల పరిమితితో గట్టి వసతి ఏర్పాటు చేయనిదే వారికి మేలు చేసినవా ము కాము గ్రామసీమలో హరిజన గిరిజనులకు ఆత్మవిశ్వాసం కలగాలి. మనం ఏదో ఆశ కల్పి స్తున్నాము. వారు నైతికంగా అభివృద్ధి కావాలంటే విద్యాభ్యాసం కావాలి. కుల ప్రాతిపదిక ఉండకూడదు. హరిజన గిరిజన, అన్ని వెనకబడిన కులాలకు విద్య గరపించే విషయంలో హాస్టల్స్, ఫ్రీ ఎడ్యుకేషన్ యిచ్చే దానిలో ప్రత్యే కంగా బాధ్యత తీసుకోలేనిదే ఎన్నివసతులు అర్థికంగా కలుగజేసినప్పటికీకూడ ఉపయోగం ఉండదు. వారికి ప్రజాస్వామ్యం మీద విశ్వాసం వున్నది. ప్రజ లలో విద్య విజ్ఞానం అవసరం. సోషల్ వెల్ ఫేర్ హాస్టల్స్ లో ముఖ్యంగా గమనించాము, అనేక వేలమంది హరిజన గిరిజనులకు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన బాల బాలికలకువసతి లేకుండా చదువులేకుండా పోతున్నారు. అటువంటి పరిస్థితి కలుగచేయకుండా చదువుకొనేదానికి విజ్ఞాన వికాసం కలుగజేసే దానికి తోడ్ప డాలి.

గ్రామాల నుంచి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్స్ కు జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ కు వచ్చేందుకు రోడ్స్ నిర్మిస్తే తప్ప సదుపాయం ఏర్పడదు. దానికి తక్కువ డబ్బు కేటాయించాము. బస్ సౌకర్యం అక్టోబరు 2 నాటికి గాని, తదుపరి గాని కల్పించి

ప్రతి గ్రామానికి రవాణా సౌకర్యములు ఉంటే బాగా ఉంటుంది. వారికి ఈతి బాధలు అర్థం చేసుకొని రోడ్ సౌకర్యాలు కలుగజేసినట్టయితే వారి ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగు కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. నడిచే బస్సులలోనే చాలా అవకతవకలు 12-20 p.m. ఉన్నాయి. ఈ రోడ్స్ సరిగా లేనందువల్ల ఊరికే బస్సులు వేసినందువల్ల బాధలు తీరవు. గ్రామసీమలలో రోడ్స్ ఉండాలి. బస్సులు ఏర్పాటు చేయాలి. ఆ విధంగా బస్ సౌకర్యం ఏర్పాటు చేయాలి.

ఇకపోతే, గ్రామీణ ప్రాంతంలో కర్షకులు. వ్యవసాయదారులు, కార్మికులు అనేకమంది వున్నారు, వారు దేశానికి వెన్నెముక, జాతికి జీవగర్ర, దేశానికి మూలాధారం అనిచెప్పడం జరుగుతున్నది. కాని వ్యవసాయదారులకు అవసరమైన సౌకర్యాలు కల్పించడంలో విస్మరించడం జరుగుతున్నది, వారిలో మన ముందు ఆత్మవిశ్వాసం లేదేమోనని అనిపిస్తున్నది. రైతు దేశానికి వెన్నెముక అని చెప్పినప్పటికి వారు పండించే పంటకు మార్కెట్లో సరియైన విలువ లేకుండాపోతున్నది. వారి ఆర్థిక వనరులు నానాటికి క్షీణించిపోతున్నవి. వారు పండించే పంటకు గిట్టుబాటైన ధర లభించే చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకోవాలి, పొగాకుగాని, గోధుమలుగాని, ధనియాలుగాని రైతు పండించే ఆహారధాన్యాలకు సరియైన ధరరాక వారు బాధపడుతున్నారు. మరోవైపున కన్‌సూమర్ సరసమైన ధరకు ఆహారధాన్యాలు దొరకక బాధపడుతున్నాడు. ఇందులో మధ్య దళారీ, బ్లాక్‌మార్కెటీర్ బాగుపడుతున్నాడు. దీనినంతా దుర్వినియోగం చేస్తున్నాడు. దీనిని అరికట్టకుండా వ్యవసాయరంగంలో ఎన్ని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టినా ప్రయోజనం లేదు. రైతు పండించే పంటకు సరియైన ధర లభించేట్లు చూడాలి. వినియోగదారు సరసమైన ధరకు మార్కెట్లో కొనుక్కునే పరిస్థితి రావాలి, మధ్యదళారీ ప్రవేశించకుండా ధరలను అక్రమంగా యిద్దరినీ నష్టపరచకుండా చూడాలి. ఇందుకు ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోవాలి.

అలాగే గ్రామాలలో వైద్య సౌకర్యం చాలా తక్కువగా వున్నది. సమితి స్థాయిలో ప్రసూతి కేంద్రం పెట్టినప్పటికి, ప్రసూతి కేంద్రాలలో లేడీ డాక్టర్ను వేయకుండా మగవారినే వేస్తున్నారు, దీనివలన గ్రామీణ స్త్రీలలో ఒకవిధమైన భీతి ఏర్పడింది, వారు యీ ప్రసూతి కేంద్రాలకు పోలేకపోతున్నారు. ఈ ప్రసూతి కేంద్రాలలో లేడీ డాక్టర్ను నియమించే చర్యలు తీసుకోవాలి, ఈ పరిస్థితి పట్టణాలలో కూడా వున్నది, నెల్లూరులో జూబిలీ హాస్పిటల్ అని వుంది. పేద స్త్రీల పరిస్థితి అక్కడ ఘోరంగా వుంది. వారు మగ డాక్టరు దగ్గరనే పరీక్ష చేసుకోవలసి వస్తున్నది, దానిని నివారించే పరిస్థితి లేదా: లేడీడాక్టర్లు లేరా? అని వారు అడుగుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని మెరుగుపరచవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

ఇంక పి.డబ్ల్యు.డి విషయం వుంది. ఏమి చేసినప్పటికి రైతుకు ముఖ్యంగా కావలసింది నీరు, యీ నీటిలో ఎన్నో రాజకీయాలు వున్నాయి. 80 ఏళ్ళ నుంచి కాల్వలు అదే పరిస్థితిలో వున్నాయి. కాంక్రీటుతో కట్టి, సరియైన పద్ధతిలో రైతుకు నీరుసప్లయ్ చేయవలసి వుంది. కలుషితమైన రాజకీయాలవలన ఎంతో

నీరు వృధా అయి పోతున్నది. ఇదొక పబ్లిక్ ఎనిమీ అయిపోయింది: దీనిలో జరిగే దుర్వినియోగం, అవినీతి, లంచగొండి తనం ఏ డిపార్టుమెంటులో కూడా కనీ వినీ ఎరుగనంతటివి, ఈసిల్ట్ క్లియరెన్స్ పేరుతో - ఏ పని చెయ్యకుండా — ప్రతియేటా రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్‌గా బీద ప్రజల డబ్బు కాంట్రాక్టర్ల జేబుల్లోకి, అధికారుల జేబుల్లోకి పోతున్నది. ఒకవైపున బీద ప్రజలకు కనీస అవసరాలు కూడా తీరని పరిస్థితి వుండగా, మరోవైపున పి.డబ్లు.డిలో అనేక ఘోరాలు జరుగుతున్నాయి. ఉద్యోగులలో ఒకవిధమైన మాంద్యం ఏర్పడింది. అధికారంలో వున్నప్పటికి ఏమీ చెయ్యలేము అని, పి.డబ్ల్యు.డి లోని యీ ఘోరాలు నివారించాలి. లక్ష రూపాయల వర్కు వుంటే వారికి యిష్టం వచ్చిన వారిని నామినేట్ చేసి, బోగస్ బిల్సుతో డబ్బు కాజేస్తున్న పరిస్థితి వున్నది. ఈ డిపార్టుమెంటును ప్రభుత్వం చెక్ చెయ్యాలి. సరియైన పద్ధతిలో పెట్టాలి.

ఇంక నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ విషయం, పట్టణాలలో యీనాడు పెద్ద పెద్ద భవనాలు లేస్తున్నా, మరొకప్రక్కన మురికి వాడలు ఎక్కువ అయిపోతున్నాయి. వాటిలో సరియైన శానిటేషన్‌గాని, కరెంట్‌గాని, రోడ్లుగాని, త్రాగడానికి నీరుగాని ఏ సౌకర్యం కూడా ఏర్పాటు చెయ్యడం లేదు. మురికి వాడలు పెరిగి బీద ప్రజలు గుంటలలో, డిచెస్‌లో నివసిస్తున్నారు వారి పరిస్థితి మెరుగు పరచాలి. నేను ఇంతకు ముందు తెలియజేసిన సౌకర్యాలు వారికి కల్పించాలి. నెల్లూరులో నీటి కొరత చాలా తీవ్రస్థాయిలో వుంది. 15 లక్షలతో చేయడానికి ఒక స్కీము శాంక్షన్ చేశారు. అది చాలదు. 88 లక్షలతో దర్గామిట్ట వైపు రెండులక్షల గాలన్స్ కెపాసిటీగల ఒక ఓవర్‌హెడ్ టాంక్స్ నిర్మించాలి. గవర్నమెంటు యీ విషయంలో తగు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను.

ఇంక డ్రెయినేజ్ సిస్టం. '59లో సుమారు 78 లక్షల ఎస్టిమేషన్‌తో ఒక స్కీమును శాంక్షన్ చేశారు. ఈ డ్రెయినేజ్ ప్రతిపట్టణంలో ఒక సమస్యగా తయారైంది దీనికొరకు నెల్లూరును నాలుగు బ్లాక్సుగా విభజించారు. '75 వచ్చేప్పటికి 56 లక్షలు ఖర్చయిపోయింది. పబ్లిక్ డెట్ క్రింద మునిసిపాలిటీ యింకా 25 లక్షలు బాకీ వుంది, యిప్పటికినాలుగో వంతు అయింది. దానికి యిప్పటి పరిస్థితి ప్రకారం యింకొక కోటి రూపాయలు అవసరమవుతుందను కుంటున్నాను. ఈ విషయం కూడా ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

ఇంక వయోవృద్ధులు, వికలాంగుల విషయం వుంది. ఈ బడ్జెటులో వారి కొరకు కొంత కేటాయించారు చాలా సంతోషం, నెల్లూరులో ఎప్పుడో మహమ్మదీయుల రోజుల్లో కట్టిన లంగరుఖానావుంది. అది మునిసిపాలిటీ తీసుకుంది. అందులో ఇప్పుడు ఆరుగురు వయోవృద్ధులు, బెగ్గర్సు వున్నారు, దానికి 14 వేలు ఖర్చు అవుతున్నది. వయోవృద్ధులకు, వికలాంగులకు, అనాధలకు యిచ్చే గ్రాంటును ఎక్కువ చేసి. పట్టణాలలో వీరికోసం ఏర్పాటు చెసిన వాటిలో యీ అవిటివారికి, చెవిటివారికి, అనాధలకు యీ రెస్క్యూహోమ్స్‌లో ఆశ్రయంయిచ్చి వారిని ఆదుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

నెల్లూరులో మత్స్య పరిశ్రమ గురించి చెప్పాలి, అక్కడ కృష్ణపట్నం వుంది. ఇందులో విశాఖపట్నం, కాకినాడ మొదలయినవి చెప్పారు తప్ప కృష్ణపట్నం యిందులో ఇంక్లూడ్ చెయ్యలేదు. నెల్లూరుకు ప్రాణప్రదమైనది, విదేశీ నిపుణులు కూడా అక్కడకు వచ్చి చూసి అక్కడ మత్స్యపరిశ్రమాభివృద్ధికి ఎంతో అవకాశమున్నదని, ఆ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేస్తే తీర ప్రాంతానికి ఆ వెనుక బడిన తాలూకాలకు చాలా లాభం చేకూరుతుందని తమ అభిప్రాయం ప్రకటించారు. కాబట్టి ఆర్థికమంత్రిగారు యీ విషయాన్ని కూడా మనసులో వుంచుకుని, నెల్లూరు జిల్లాలో వెనుక బడివున్న ప్రాంతాలను దృష్టిలోకి తీసుకుని, యీ మత్స్య పరిశ్రమకు ఆటపట్టు అయిన కృష్ణ పట్నంను కూడా అభివృద్ధి చేయడానికి యిందులో ఇంక్లూడ్ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ అక్కిరాజు వాసుదేవరావు (కోదాడ):—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రి గారు ప్రతిపాదించిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలపై చక్కని సూచనలు చేస్తూ కొందరు 12-30 p.m. విమర్శ చేస్తూ కొందరు, హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తూ కొందరు గట్టిగా విమర్శిస్తూ మరి కొందరు మాట్లాడారు. నేను లెక్కలలోనికి కేటాయింపులోనికి పోను. ఈ ప్రక్క ఆ ప్రక్క అనే తేడా లేకుండా గత అనుభవం బట్టి ఈ కార్యక్రమాల అమలు ఏ విధంగా జరుగుతోంది. ఆశించిన మేరకైనా కేటాయించిన మొత్తాలను ఫలితం ప్రయోజనాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఖర్చు చేస్తున్నారా, ఈ కార్యక్రమాలు సవ్యంగా అమలు జరుగుతున్నాయా, ప్రజల దైనందిన ఈతి బాధలు ప్రభుత్వం జోక్యం ఉన్నంతవరకైనా ఏ ఇబ్బంది లేకుండా పరిష్కారం అవుతున్నాయో లేదా—ఇది ఈ నాడు మనకు సంబంధించిన సమస్య, ఆవేదన. వచ్చిన చిక్కంతా ఎక్కడ ఉంటుందంటే— కొండంత బలగాన్ని పెట్టుకుని రాజు కుక్కై మొరిగాడట. మన మందరము ప్రజా ప్రతినిధులం, రాజప్రతినిధులం. అమలు చేయవలసిన కార్యక్రమాలు మన క్రింద పని చేసే గుమాస్తాలు. వారు పని చేయడం లేదని రోజల్లా మొత్తుకునే పరిస్థితి వచ్చింది. ఇది ఏ ఒక్కరి సమస్య కాదు. స్థూలంగా అర్థ చేసుకుంటే, పట్టణాలను ప్రక్కకు పెట్టినట్లయితే, మొత్తంగా పల్లె గ్రామాలన్నింటికి సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయ దారులకు సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయ కూలీలకు సంబంధించినంతవరకు చేతి వృత్తుల వారికి సంబంధించినంతవరకు ప్రభుత్వ పాలనా యంత్రాంగం ప్రజలకు అందుబాటులో లేదు, లేదు అనేది స్పష్టం. ఈ ప్రభుత్వ యంత్రాంగం అధికారంతో కూడుకున్న దర్పాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నదే కాని గ్రామాలలోని ప్రజలకు సేవ చేసే యంత్రాంగం ఈ రోజు వరకు గ్రామములలో ఎక్కడా కనపడడం లేదు. గ్రామాలలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగం తరపున ఉన్న వారెవరంటే గ్రామాధికారులు. పాపం, పండినా పండకున్నా ప్రభుత్వ సూచనల మేరకు కాళ్ళూడగొట్టి పన్నులను వసూలు చేసే ప్రతినిధి ప్రతి గ్రామంలో మనకు కనపడతాడు తప్ప మొత్తం ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో మిగతా శాఖల వారెవ్వరూ గ్రామాలలో కనబడరు. మొత్తం ఆదాయంలో 80—90 వంతుల ఉద్యోగుల పై ఖర్చు చేస్తున్నప్పటికి

నూటికి 80 వంతుల ప్రజలు గ్రామాలలో ఉంటున్నప్పటికి అక్కడ ఉండే ప్రజలకు సేవ చేయడానికి ఈ యంత్రాంగంలో ఒక్కరూ గ్రామ సీమలలో పని చేసే వారు లేరు. ఈ వ్యక్తి పొరపాటు చేసాడు, ఆ వ్యక్తి లంచం తిన్నాడు అనే విమర్శలోనికి నేను పోకుండా అసలు విధానాన్ని సమూలంగా పరిష్కారం చేసి ప్రజలకు అందుబాటులో ప్రభుత్వ యంత్రాంగం పని చేయడానికి కావలసిన చొరవ ఏమిటి తీసుకుంటే బాగుంటుందనేది ఈ ప్రభుత్వం మొదట ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వములోనికి చాలా మంది మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు వచ్చారు. చాలా మంది వెళ్ళారు. బడ్జెటు ప్రతిపాదనలనేవి తద్దినం పెట్టే వాడి తమ్ముడి మాదిరి జందెం అటూ ఇటూ త్రిప్పుకున్నట్లే. అటు చేతులు త్రిప్పితే ఇటు చేతులు ఎత్తడం, ప్రతిపాదనలు పాస్ అయిపోవడం జరుగుతూనే ఉంటుంది. వీటిని గ్రామ స్థాయిలో నిర్దుష్టంగా అమలు జరిపి వారి అవసరాలు తీర్చడానికి అనువైన గ్రామ పరిపాలనా యంత్రాంగం తక్షణమే ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. విశేష ఎడ్మినిస్ట్రేషనును తక్షణం స్ట్రీమ్‌లైన్ చేయవలసిన అవసరం ఉంది. రాష్ట్ర స్థాయిలో జిల్లా స్థాయిలో తాలూకా స్థాయిలో బ్లాకు స్థాయిలో వివిధ దశలలో పెట్టుకున్న రాజకీయ అధికారాలు, పరిపాలనా యంత్రాంగానికి ఉండే అధికారాలు, ఆర్థిక సత్తాకు సంబంధించినవి, సంపూర్ణంగా గ్రామ స్థాయికి తరలించి పరిపూర్ణమైన వికేంద్రీకరణ తీసుకురావడం ద్వారా ఈ సమస్యలన్నింటిని పరిష్కారం చేసుకోడానికి కార్యక్రమాలు అమలు చేసుకోడానికి కావలసిన శక్తి ప్రజలకు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉన్నదా? ప్రభుత్వం సిద్ధంగా లేకపోతే మరే మార్గాన్ని అనుసరించదలచుకున్నారు? 30 సంవత్సరాల అనుభవాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు ఎప్పటికప్పుడు ఏమీ పట్టనట్లు వ్యవహరిస్తే ప్రజలు క్షమించే స్థితిలో లేరనే విషయం ముస్ముందు రోజులు రుజువు చేస్తాయని మనమందరం గ్రహించక తప్పదు. రాజకీయ, ఆర్థిక పరమైన సత్తాను రాష్ట్ర జిల్లా, తాలూకా స్థాయిలనుండి గ్రామానికి తరలించి సంపూర్ణమైన శక్తివంతమైన గ్రామ స్వరాజ్యాన్ని స్థాపించడానికి కావలసిన కార్యక్రమం తీసుకోవచ్చును. చాలా ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. తాలూకా, బ్లాకు, కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీ కోటర్మినస్ అంటారు. మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు. కాన్‌స్టిట్యుయెన్సీ స్థాయిలో బ్లాకును తాలూకాను కోటర్మినస్ చేయండి. కాని ఎక్కడైతే కార్యక్రమాలు అమలు జరగాలో అక్కడ, క్రింద, పరిస్థితి ఏ విధంగా ఉంది? పంచాయతీ జూరిసిడిక్షన్ వేరు, కోఆపరేటివ్ జూరిసిడిక్షన్ వేరు. రెవెన్యూ జూరిసిడిక్షన్ వేరు. పంచాయతీ వారి కార్యక్రమం వేరు, రెవెన్యూ వారి కార్యక్రమం వేరు, కోఆపరేటివ్ వారి కార్యక్రమం వేరు. ఇదెట్లా జరుగుతుంది? ఇప్పుడు 800 జనాభాకు ఒక పంచాయతీ అంటున్నారు. పంచాయతీలు ఈ విధంగా నడచినంత కాలం ప్రయోజనం లేదు. రెవెన్యూ గ్రామాన్ని రీడిఫైన్ చేయాలి. ఒక ఎకనమిక్ యూనిట్ తీసుకోండి. ఐదు వేల జనాభా ప్రాతిపదికగా ఒక గ్రామాన్ని తీసుకోండి. పంచాయతీ జూరిసిడిక్షన్‌గా దానిని డిక్లేర్ చేయండి. దానినే కోఆపరేటివ్ జూరిసిడిక్షన్‌గా డిక్లేర్ చేయండి. ఒక పెద్ద గ్రామం ఐతే

నాలుగైదు శివార్లుంటున్నాయి కదా. ఒకసారి ఆర్థిక మంత్రి గారన్నారు ఐదు వేల జనాభాకు ఒక బాంకు బ్రాంచి ఉండాలని ఐదు వేల జనాభాను గ్రామానికి పెట్టుకుని ప్రతి రెండు గ్రామాలకు బాంకు బ్రాంచిని ఒకటి పెట్టి గ్రామీణ ఆర్థిక పరమైన కార్యక్రమాలు అన్నీ సంపూర్ణంగా దాని చేతికి అప్పగించండి.

అది కాకుండా ఏదో చేస్తాము, ఏదో ఇవ్వబోతున్నాము, ఈ బ్యాంకులు 12-40 p.m.
పెట్టబోతున్నాము అనడం తప్ప ఏమీ చేయడం లేదు. వ్యవసాయ దారులకు సంబంధించి భూమికి నీరు సరఫరా చేసే ఇరిగేషన్ అయినా అందరికి సమానంగా మర్యాదతో నిర్వహించడానికి పూనుకొంటున్నదా? అష్యూర్డ్ వాటర్ రిసోర్సెస్ క్రింద భూమి శిస్తు, నీటి తీరువ ఒక విధంగా వుంది. ఇర్రిగేషన్ వెల్ క్రింద కాని, లిఫ్ట్ యిరిగేషన్ గాని అయితే అదే మేరకే శిస్తు, నీటి తీరువా తీసుకుంటాము. ఎక్కువ రేటు వుంటే ప్రభుత్వము సబ్సిడీ చెస్తుందని చెప్పకూడదా? మనుష్యులకు రోగాలు వస్తే ఉచితంగా వైద్యము చేయిస్తారట. పశువులకు వైద్యము ఉచితంగా చేయిస్తారట. రైతు రోజుకు 18 గంటలు కాయకష్టము చేసి దేశానికి అన్నము పెడుతున్నాడు వానికి ఏమీ సౌకర్యములు చేయలేక పోతే, ఎట్లా రైతులనుంచి వడ్డీలకు వడ్డీలు తీసుకున్నా యిస్తున్నాడు. క్రిమి కీటకాదులవల్ల వచ్చే నష్టాన్ని సమాజము తరఫున ప్రభుత్వం కాంపెన్సేట్ చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానికి ఉందా లేదా? మొత్తము కాంపెన్సేట్ చేయకపోతే మానె. వ్యవసాయ శాఖ ఉంది. వారికి అప్పగించి పైర్లకు క్రిమి కీటకాదుల దోషము పట్టకుండా సర్వీస్ చేసే కార్యక్రమము తీసుకుంటారా? ఈ విధంగా చేస్తే మంచి కార్యక్రమాలను అమలు చేశారనే మాట వస్తుంది. వీకర్ సెక్షన్స్ గురించి ఆలోచించినపుడు ప్రభుత్వము దగ్గర ఏదో మంత్రదండము వుంది. 24 గంటలలో దేశాన్ని స్వర్గసీమ చేస్తారు అని మేము అనుకోవడం లేదు. ఉన్న శక్తిలో సౌకర్యం కల్గించడానికి పూనుకుంటారా లేదా? వారి చిత్తశుద్ధిని నేను శంకించను. మేము ప్రభుత్వాన్ని నడిపిస్తున్నామని అక్కడ వున్న వారు అనుకుంటారు. నడిచే ప్రభుత్వము ఏదైతే వుందో దానిమీద కూర్చొన్న మేము ప్రభుత్వాన్నే నడిపిస్తున్నామనుకొంటున్నారు. దాని కళ్లెములు వారి చేతులలో లేవు. మీకు వున్న సర్వాధికారాలు రాజకీయ శక్తి కాని, ఆర్థిక శక్తి కాని, పరిపాలనా శక్తి గాని గ్రామస్థాయికి వికేంద్రీకరించే పరిపాలన చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఏరియా వుంది. మిస్ మేనేజ్డ్ ప్రాజక్టు అని చాలమంది నిపుణుల రిపోర్టులువున్నాయి. 16 వేల క్యూసెక్కుల నీరు తీసుకువెళ్ళవలసిన ఎడమ కాలువ 7,8 వేల క్యూసెక్కుల నీరు కూడ క్యారీ చేసే పరిస్థితిలో లేదు. ఎక్కడవరకు తీసుకుపోదలచుకున్నాము? ఎంత డబ్బు ఖర్చు అయినా కూడ 110 మైళ్ల తరువాత క్యారీ చేయలేదు. తరువాత జరిగే కార్యక్రమం నేషనల్ లాస్ అవుతుంది 110 మైళ్ళ తరువాత తాత్కాలికంగా పని నిలుపుదల చేసి పరిశీలన చేయండి. ఏమీ నష్టము లేకుండా ప్రాజక్టు నిర్వహణకు కావలసిన చర్యలు తీసుకొనడం అవసరం. ప్రతి బ్లాక్ చివర టెయిల్ ఎండ్స్ వున్నాయి.

10 సంవత్సరాలైనా ఈ టెయిల్ ఎండ్స్‌కి నీరు యిస్తాము ఇవ్వగలుగుతామనే గ్యారంటీ లేదు. నీరు యివ్వలేనపుడు ఆయకట్టు నుంచి ఆ భూములను డిలీట్ చేస్తామనే మాట లేదు. ఆ రైతులపైన పన్నులు వేస్తున్నారు. నీరు వస్తుందని ఆపాత్రంతపు రైతులు తీసుకుని వాటిని తీర్చలేని పరిస్థితిలో వున్నారు, బెటర్‌మెంట్ టాక్స్, స్పెషల్ టాక్స్ ఇప్పటికి రెండు వాయిదాలు బాకీ పడినారు. మూడవ వాయిదాతో యిపుడు వాటిని కూడ వసూలు చేస్తామంటున్నారు. అసలు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజక్టుకు ఎంత ఖర్చు అవుతుంది అనుకున్నారు? ఎంత ఖర్చు అయినది? ఎవరి బాధ్యతవల్ల ఇన్ని కోట్లు నష్టము వచ్చింది? అనే లెక్కలు తీయాల. నిజమైన ఖర్చు ఏదైతే వుందో ఆ అంచనా మేరకు ఆ ప్రాజక్టు క్రింద లోకలైజ్ చేయవలసిన అవసరం వుంది. తప్పుడు సమాచారమును దృష్టిలో పెట్టుకుని బెటర్‌మెంట్ టాక్స్ వేస్తామంటే ప్రజలు సహించరు. రికార్డ్ ఆఫ్ రైట్స్ అమలు చేస్తామంటూరు. అమలు చేయాలి. ప్రతి ఎకరం పరిశీలన చేయండి. న్యాయమైన విస్తీరాన్ని లెక్కలోకి తీసుకోవాలి. ఎంతవరకు ప్రభుత్వం న్యాయమైన పద్ధతిలో చేయదో అంతవరకు ప్రజలు ప్రతిఘటిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీమతి యం. యన్. విజయలక్ష్మిదేవి (తుని) :— అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలను బలపరుస్తూకొన్ని సలహాలు చేయదలచుకున్నాను. ప్రశంసనీయమైన విషయక ఏమంటే బలహీనవర్గాలకు 58 కోట్లు అదనంగా కేటాయించడం జరిగింది, ఇందులో హరిజనులకు, వెనుకపడిన వర్గాలకు మాత్రమే ఈ సదుపాయాలు చేయగలగుతున్నాము కాని అన్ని కులాలలో వున్న నిరుపేదలకు సౌకర్యాలు విస్తరింప చేసిననాడు సాంఘిక న్యాయాన్ని చేసినట్లు అవుతుంది. అంతే కాదు. ఈ బడ్జెటు అర్థవంతము అవుతుంది. కాస్ట్ క్రయిటీరియాగా కాకుండా పేదరికాన్ని క్రియిటీరియాగా తీసుకొనడం సమంజసమని అభిప్రాయపడుతున్నాను, పట్టణాభివృద్ధికి సంబంధించినంతవరకు హైదరాబాదుకు ఒక సంస్థను ఏర్పాటు చేశారు. అదేవిధంగా విశాఖపట్నానికి ఒక సంస్థను ఏర్పాటుచేశారు. త్వరలోనే మంగళగిరి, గుంటూరు, విజయవాడలకు ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు చెప్పారు, కాకినాడగురించి నామమాత్రమైనా చూపించకపోవడం విచారకరమని భావిస్తున్నాను, కాకినాడ ఎక్కువ జనాభా వుండే ప్రాంతము. విశాఖపట్టణం తరువాత కాకినాడ ఓడరేవుగా అభివృద్ధి చెందవలసి వుంది. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి పెద్ద సంఖ్యలో శాసనసభ్యులు తూర్పుగోదావరి జిల్లానుంచి వచ్చినాము. కాబట్టి ప్రభుత్వం కాకినాడ అభివృద్ధిగూర్చి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలని మనవి చేస్తున్నాను. పారిశుధ్య సౌకర్యాలు. 3 లక్షలకు పైన జనాభావున్న మునిసిపాలిటీలకు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయి స్కీము, డ్రెయినేజి స్కీము పెడుతున్నాము. థర్డ్ గ్రేడ్ మునిసిపాలిటీలకు యింతవరకు ఎలాంటి సౌకర్యాలు చేయలేదు. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని పారిశుధ్య సౌకర్యాలు థర్డ్ గ్రేడ్ మునిసిపాలిటీలకు వర్తింపచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. పరిశ్రమలకు

సంబంధించినంతవరకు మన ప్రభుత్వం ఎక్కువ ఎంకరేజిమెంట్ యిస్తున్నది. ఇండస్ట్రియల్ డెవలప్‌మెంట్, అగ్రికల్చరల్ అడ్వాన్స్‌మెంట్, కల్చరల్ ప్రోగ్రెస్ వున్నపుడే మన రాష్ట్రము ముందుకు పోతుంది. దానికి ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. పరిశ్రమలను ఒక ప్రక్క ఎంకరేజ్ చేస్తున్నాము అంటున్నారు. కో ఆపరేటివ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీలు తాండవాలో వుంది. బొబ్బిలిలో వుంది. తుమ్మపాలలో వుంది. సామర్లకోటలో వుంది. ఇవన్నీ చాలా అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వున్నాయి. తాండవా షుగర్ ఫ్యాక్టరీ గురించి ప్రభుత్వానికి ఎన్నో సార్లు చెప్పాను. ప్రజలనుంచి షేర్ కాపిటల్ కలెక్టు చేశారు. ఎక్స్‌పేన్షన్‌కి స్టేట్ గవర్నమెంటు ఆర్డరు యిచ్చారు. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా ఆర్డరు యివ్వడం జరిగింది. ఎక్విప్‌మెంట్ సిద్ధమైనది. ప్రభుత్వ పరముగా యివ్వవలసిన 50 లక్షలు వెంటనే రిలీజ్ చేసి యివ్వాలంటే ప్రభుత్వం ముందుకు రావడం లేదు. గవర్నమెంటు గ్యారంటీ క్రింద ఐ యఫ్ సి లోన్ 350 లక్షలు రావలసి వుంది. వెనకపడిపోతోంది, దీని గురించి ఫైనాన్స్ మినిష్టరుగారితోను షుగర్ ఇండస్ట్రీస్ మినిష్టర్‌గారితోను డిస్కస్ చేయడం జరిగింది. ఇంతవరకు నిర్దిష్టమైన ఎంకరేజిమెంట్ యివ్వలేదు. ఒక ప్రక్క ఎంకరేజి చేస్తున్నామంటూ ముందుకు రాకపోవడానికి నా విచారాన్ని వ్యక్తము చేస్తున్నాను. వెనుకపడిన ప్రాంత ప్రజలు హర్షించరు.

ఈనాడు షెడ్యూల్డు కాస్ట్ వారికి, వెనుకబడిన తరగతుల వారికి కార్పొ 12-
రేషన్స్ పెట్టాము. కొన్ని అప్‌వర్డు ఏరియాలలో, కొన్ని ఫార్వర్డు ఏరియాలలో ఎస్.సి.లు వున్నారు వారికి, వీరికి తేడా చూపిస్తున్నారు. వాటిని తొలగించటానికి చర్యలు తీసుతోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక, ఆర్టిజాన్సు విషయంలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఒకప్పుడు భారతదేశంలో కళలకు గొప్ప పేరు వుండేది. ఆర్టిజాన్స్‌ను అవ్‌లిఫ్టు చేయకపోతే కళలే నశించే ప్రమాదం వుంది కనుక వారి కొరకు ప్రత్యేకంగా ఒక కార్పొరేషన్ నెలకొల్పాలని కోరుతున్నాను.

విద్యకు సంబంధించి ముఖ్యమంత్రిగారు, విద్యాశాఖ మంత్రిగారు ప్రతి తాలూకాలో రెండు ఆదర్శ పాఠశాలలు నెలకొల్పుతామని చెప్పారు, అందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. అంతకంటే ప్రధానమైన సమస్య మరొకటి వుంది. జనాభా ఎక్కువగా వుండి, విద్యార్థుల సంఖ్య ఎక్కువగా వున్న చోట డిగ్రీ కళాశాల ఏర్పాటు చేయాలని అనేకసార్లు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. అలా ఏర్పాటు చేసే చర్యను వెంటనే తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కావాలంటే ఒకేషనల్ ట్రైనింగ్ సెంటర్స్, జాబ్ ఓరియంటెడ్ స్కీములు ప్రవేశ పెట్టాలి. ప్రపంచ బ్యాంకువారి సహాయంతో మత్స్య పరిశ్రమకు సంబంధించి ఒక బృహత్తర పథకాన్ని చేపట్టదలచామని మత్స్య శాఖ మంత్రిగారు చెప్పినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో వారికి ఒక సూచన చేయదలచుకున్నాను. నా తాలూకాలో కోస్టల్ ఏరియా చాలా

ఎక్కువగా వుంది. అక్కడ మత్స్య పారిశ్రామికులు ఎక్కువగా వున్నారు. వారు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు చాలా వున్నాయి. మెకనైజ్డు బోట్లు, నాటు బోట్లు కూడా ఆ ప్రాంతంలో వున్నాయి. సామాన్య మత్స్య పారిశ్రామికుడు నాటు పడవ మీద వెడతాడు. అతను మెకనైజ్డు బోట్స్ పోటీ తట్టుకోలేకుండా వున్నాడు. మెకనైజ్డు బోట్స్ వల్ల విలువైన వలలు కూడా పాడవుతున్నాయి. కనుక వీరికి పది కిలోమీటర్ల వరకూ మినహాయింపు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము. కాకినాడలో ఒక రిసెర్చి సెంటర్ నెలకొల్పాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, ఇరిగేషన్‌కు సంబంధించి చాలా ప్రాజెక్టులు తయారు చేసుకున్నాము. కొన్ని కాలువలను అలాగే వుంచడం వల్ల రైతులు సస్యాభివృద్ధి సాధించలేక పోతున్నారు. తాండవ ప్రాజెక్టు క్రింద కుడి కాలువను 25 కిలో మీటర్ల వరకూ పొడిగిస్తామని చెప్పారు. కాని 14 కిలోమీటర్లు మాత్రమే పొడిగించి మిగిలింది అలాగే వుంచారు. ముఖ్యంగా నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించి అలా పొడిగించడం లాభదాయకం కనుక దానిని వెంటనే పొడిగించాలని కోరుతున్నాను మా అందరి చిరకాల వాంఛన పోలవరం బ్యారేజి, దానికి నామ మాత్రంగా నైనా బడ్జెటులో కేటాయింపు చూపలేదు. ఇరిగేషన్‌లో ప్రొవిజన్ చూపారేమో తెలియదు. అది మా తూర్పుగోదావరి, విశాఖపట్టణం జిల్లాలకే గాక పశ్చిమగోదావరి, కృష్ణాజిల్లాలకు కూడా సంబంధించిన ప్రాజెక్టు, అది వస్తే వ్యవసాయానికే గాక పరిశ్రమలకు, నావిగేషన్‌కు కూడా చాలా ఉపయోగంగా వుంటుంది కనుక దానిని వెంటనే చేపట్టాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, వ్యవసాయానికి సంబంధించి చెప్పాలంటే రైతును అన్నదాత అని ఉపన్యాసాలు చేస్తూవుంటాము కాని రైతుకు ఇవ్వవలసిన చేయూత ఇవ్వడంలేదు. రైతుకు ఇవ్వవలసిన ఇన్‌పుట్స్ ఇవ్వాలని అందరం చెబుతున్నాము, రైతుకు గల సంపదలో పశు సంపద ప్రధానమైనది. అందుకొరకు ప్రతి గ్రామ కంఠంలో గ్రేజింగ్ ఫీల్డ్‌గా కొంత భూమి మినహాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక, స్త్రీలకు సంబంధించి 55 లక్షల నుండి కోటి 80 లక్షల వరకూ కేటాయింపు పెంచామని చెప్పారు. నిజం చెప్పాలంటే హిందూ ధర్మశాస్త్ర ప్రకారం స్త్రీలకు ఆస్థి మీద హక్కు లేదు. ఈ బడ్జెటులో కూడా హక్కు లేకుండా చేశారు. జనాభా ప్రకారం చూస్తే 50 పర్సెంటు స్త్రీలు వున్నారు. ఇక్కడున్న ప్రతి అభ్యర్థి—ముఖ్యమంత్రిగారితో సహా అందరూ స్త్రీల ఓట్లతో గెలిచిన వారే కాని బడ్జెటుచూస్తే స్త్రీలకు లాభదాయకంగా లేదు ముఖ్యంగా రూరల్ ఏరియాలలో వారి పరిస్థితిని మెరుగుపరచాలి. అందుకు ఈ బడ్జెటులో ఎక్కువ కేటాయింపు జరగాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు జిల్లా పరిషత్తుల లోనూ, మునిసిపాలిటీలలోనూ రిజర్వేషన్స్ పెడతామని అంటున్నారు, స్త్రీలను కూడా ఒక వీకర్ సెక్షన్‌గా భావించి జిల్లా పరిషత్ చైర్‌మన్, సమితి ప్రెసిడెంట్ మునిసిపల్ చైర్‌మన్ పదవులలో స్త్రీలకు కూడా రిజర్వేషన్ ఇవ్వాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ బి.ఆర్. దొరస్వామి నాయుడు (కుప్పం) :—అధ్యక్షా, కోస్తా, ప్రాంతంలోనూ, తెలంగాణా ప్రాంతంలోనూ అతివృష్టి వల్ల వరదలు వచ్చి చాలా ప్రాంతాలు మునిగిపోయాయి. కాని మా చిత్తూరు జిల్లాలో రెండు నెలల నుంచి వర్షాలు లేక పంటలు ఎండిపోయాయి, అందువల్ల ఆ ప్రాంతంలో రెమిషన్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఇంతకుముందున్న ప్రభుత్వం మారిటోరియం చట్టం తెచ్చింది. దాని ప్రకారం అయిదెకరాల లోపు వున్న వారి అప్పులను రద్దు చేసింది. దానివల్ల రైతులు లాభం పొందినా గ్రామాలలో వారికి అప్పులు పుట్టటం లేదు. ప్రభుత్వ సహాయం కూడా పూర్తిగా లభించడం లేదు. సొసైటీలు కూడా ప్రెసిడెంట్ల అవకతవకలవల్ల దివాళా తీశాయి. కొన్నిచోట్ల సంతకాలు ఫోర్జరీ చేసి మిస్‌ఎప్రొప్రియేట్ జరిగిన సందర్భాలు కూడా వున్నాయి అమాయక ప్రజలను వత్తిడి చేసి సెంట్రల్ బ్యాంకు వసూలు చేస్తున్నది. అప్పులు మాత్రం ఇప్పటికే ఎక్కువ అయినాయి కనుక, వసూలు కావడంలేదు కనుక ఋణాలు లేవని రిజర్వ్‌బ్యాంకు చెబుతున్నది. గ్రామాలలో వున్నటువంటి కోఆపరేటివ్ సొసైటీల ప్రెసిడెంట్సు మరి వారికి కావలసినవారు చేసినటువంటి పాపానికి బీద ప్రజలు అనుభవిస్తున్నారు. సమితులలో అనేక రకాల లోన్సు ఏ.ఎం. ఎస్ లోన్స్‌లాంటివి యిచ్చేవారు. గత ఒకటి రెండు సంవత్సరాల నుండి అవి కూడ నిలిచిపోయినవి. దానివల్ల బీద ప్రజలు అనేక యిబ్బందులు పడుతున్నారు, ప్రభుత్వం నుండి అప్పులు లేవు. వడ్డీ వ్యాపారస్తులు అప్పులు యివ్వడం లేదు. బీద రైతాంగానికి ప్రభుత్వం అండగా నిలిచి బడ్జెటులో ఎక్కువ డబ్బు కేటాయించి సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. మన ప్రభుత్వం ఎన్నెన్నో డిపార్టుమెంట్సులో ఎంతెంతో డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నది. కొన్ని డిపార్టుమెంట్సులో వేస్ట్‌గా ఖర్చు పెడుతున్నది. ఉదాహరణకు చెప్పాలంటే ఒక్కొక్క సమితిలో ఒక్కొక్క ప్రైమరి హెల్త్ సెంటరు వుంది ఆ సమితి ప్రాంతానికి హెల్త్ సెంటరుకు సంబంధం వుంటుంది అందులో ముగ్గురు డాక్టర్లు వుంటారు. వారి పని ప్రభుత్వ యినస్ట్రక్షన్సు ప్రకారము ప్రివెంటివ్ యాక్షన్ తీసుకోవాలి. వ్యక్తికి అనారోగ్యం రాకముందే ప్రివెంటివ్ యాక్షను తీసుకోవాలని ప్రభుత్వము ఆదేశాలు యిచ్చినట్లుగా వారు చెబుతున్నారు. ఈ ఆదేశాలననుసరించి డాక్టర్సు గాని స్టాఫ్ గాని ఏ మాత్రం గ్రామలకు వెళ్ళి కండిషన్సు చూచి ప్రివెంటివ్ యాక్షను గురించి శ్రద్ధ వహించడం లేదు. అంతేగాకుండా ముగ్గురు డాక్టర్సు ఒకే ప్రదేశములో వుండడం వల్ల సమితి ఏరియాలో వున్నటువంటి ప్రజల ఆరోగ్యం గురించి చూడడానికి వీలు లేకుండా పోతున్నది. కనుక ఆరోగ్య మంత్రిగారిని కోరేదేమంటే ఒక్కొక్క సమితిలో వున్నటువంటి డాక్టర్సు పనిని విభజించి ఒక్కొక్క ప్రాంతానికి ఒక్కొక్క డాక్టరును వేసి ఆ ప్రాంతానికి సంబంధించిన విషయాలన్నింటిని అప్పగిస్తే ఆ ప్రాంత ప్రజలకు సేవ చేసినట్లు అవుతుంది. 1-00 p.m.

ఇకపోతే హౌస్‌సైట్సు అన్నారు. మన ప్రభుత్వం బీద ప్రజలకు హౌస్ సైట్సు యిచ్చింది. కాని యిచ్చినటువంటి స్థలాలలో ఆ బీద ప్రజలు యిండ్లు

కట్టుకోలేదు. ఒక రైతు నుండి తీసుకొని ఒక బీదవాడికి యిస్తున్నారు అటు ఆ రైతుకు పంట దక్కకుండా పోయింది ఇటు యీ బీదవాడు యిల్లు కట్టుకోడానికి మన బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించినట్లు కనబడడం లేదు. ఇది శోచనీయమైనటువంటి విషయం. గాబట్టి ప్రభుత్వం దాని గురించి శ్రద్ధ వహించి సంవత్సరానికి కొంత డబ్బు కేటాయించి నాలుగైదు సంవత్సరాలలో పేదలకు యిండ్లు కట్టించే స్కీము పూర్తి చేస్తే బాగుంటుందని చెబుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు స్పీకరు గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri B. Machinder Rao.—Mr. Speaker, Sir The budget presented by the Finance Minister for the year 1978-79 is not upto the mark and not upto the satisfaction of the people of Andhra Pradesh. Inadequate funds have been provided for the welfare of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes compared to the population. Nothing has been mentioned for the improvement of the socio-economic conditions of the weaker sections

It is not a rural-oriented budget, as my friend Mr. Vasudeva rao has said,

Regarding the funds provided to the Scheduled Castes Finance Corporation, Scheduled Tribes Finance Corporation and the Women Welfare Finance Corporation, they are inadequate. The Corporation has to provide 20% of the margin money whereas the Bank has to provide 80% of the loan. It is not properly functioning. It is not properly financed. In the case of recoveries, nothing has been done. Even, they are not given any assistance to the Banks to collect back or recover the amounts, nor are they given the liberty to collect back their amounts.

Much has been said about the Welfare of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes, specially in the case of providing funds for their education, creation of employment and regarding house-sites and the agricultural lands. Agricultural lands have been provided but those lands are useless lands, waste lands and rocky lands which are unfit for cultivation and which require more funds for investigation and levelling to make them fit for cultivation.

Lands fit for cultivation have not been allotted to the weaker sections. If at all there are such lands, they are very far off from the places where there are no irrigation facilities. Such lands are provided.

About the house-site pattas, they are saying that the patta is not the title deed and it is only to prove that the land is in his possession. Due to that, many disputes are arising. Permission for these

patta lands has to be given by the Collector. It is a legal document. The people who want to construct houses will have a legal document.

Much has been said about the National Highways and the State Highways. The condition of the State Highways when compared to the neighbouring States like Karnataka and Tamil Nadu in which much improvement has been done, is not good. Whereas the funds that are allotted have not been properly utilised. This is given on conpideration of favouritism and this is given to the influential persons and not to the deserving persons.

Those Finance Corporations that are providing funds are not able to finance the poor persons who require finances for the small-scale industries, cottage industries and handi-crafts industries because the people who had already taken money had not paid back the amounts. So, some arrangement has to be made with regard to the State Finance Corporations. In regard to the Small-Scale Industries there should be a Co-ordination Committee with various Department which can give the assistance to the enterpreneurs who can then concentrate on production. But the State Government should take up the issue of marketing the products.

Regarding the National Educational Policy, the decisions taken at the recently held Conference at Calcutta have to be completely implemented as, according to the State Government's policy much of the time has been misused and the results are also not good. The only thing is that there should be n review according to the national educational policy.

The State Government has not come forward with a constructive proposal before the Central Government in regard to the Crop Insurance Scheme. That scheme has been implementedby the Gujarat Government as well as Maharashtra Government. They are fully utilising the advantage and also benefited. Recently much damage has been caused to the lands and the ryots are unable to get themselves benefited. This scheme should be taken up because the State Government has to only invest 25% of the premium amount and also to bear 25% of the claims which would not be much. Especially Krishna District is affected by this thing.

Much has been said about Water Protected Scheme, but it has 1-10 p. m
not been implemented in my Constituency, Malkajgiri. The Municipal Administration Minister have only allotted 40 gallons of water when the population is about 40,000. It is not sufficient. I request the State Government to increase the quota of water for the area of my Constituency.

Under Six Point Formula funds have been allotted to the Stat. Government for the improvement of twin cities. The Urban Devee lopment Authority has been created but it was not given full funds. It was given only Rs. 44 lakhs. More funds are needed for the development. When compared to metropolitan cities like Delhi, Calcutta, Bombay and Madras we are not given sufficient funds. We are only getting funds from HUDCO, various Corporations and other financial institutions, but thay are giving on interest basis. The State Government has to allot more funds. I thank the Speaker for giving me this time.

శ్రీ పి. శ్రీరామమూర్తి :— అధ్యక్షా, 1256 ½ కోట్ల రూపాయల బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టినందుకు మన ఫైనాన్సు మినిష్టరుగారిని అభినందిస్తు కొన్ని విషయాలు మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తాను. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్‌లో వీకర్ సెక్షన్సు అభివృద్ధికి 58.10 కోట్ల రూపాయలు ప్రొవిజను చూపించారు. గత 4, 5 సంవత్సరాలకంటె వారి తాలూకు అభ్యున్నతిని మెరుగుపరచడానికి ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో అధిక ప్రాధాన్యత చూపించినందుకు వారికి అభివందన తెలియజేస్తున్నాను షెడ్యూల్డు కాస్ట్ వారికి బ్యాంకుల ద్వారా లోన్సు ఇప్పించి లాభం చేకూర్చాలని షెడ్యూల్డు కాస్ట్ కార్పొరేషనుకు మార్జినల్ మనీగా 60 లక్షల రూపాయలు ప్రొవిజను చూపించారు. 1975వ సంవత్సరంలో శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అనెంప్లాయిడ్ షెడ్యూల్డు కాస్ట్ బాయిస్‌కు ఒక్కొక్కరికి 40 వేలు 50 వేలు మార్జినల్ మనీగా ఇచ్చి ఫెర్టిలైజరు డీలరుషిప్, క్లాత్ బిజినెస్‌కని ఇస్తే నాలుగు మాసాల తరువాత అక్కడ షాపు లేదు, అక్కడ ఆ షెడ్యూల్డు కాస్ట్ బాయ్ కనిపించలేదు దీనికి అక్కడున్నటువంటి ఆఫీసర్సు బాధ్యులని మనవిచేస్తున్నాను అక్కడ అప్పుడు 8 లక్షల రూపాయలు మార్జినల్ మనీ పోయింది. గత అసెంబ్లీలో నేను తీసుకొని వచ్చినప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేస్తామని అన్నారు, దీనిని మిస్‌యూజ్ చేయకుండా మార్జినల్ మనీగా ఇచ్చి బ్యాంకులనుంచి సహాయం లభించేట్లు చూడవలసిన బాధ్యత అధికారులమీద ఉంది. అందులో అభిమానాలు చూపించి 40, 50 వేల రూపాయలు ఇండివిడ్యువల్సుకు, ఇవ్వడం మంచి పని కాదని మనవిచేస్తున్నాను. అలాగే బ్యాక్‌వర్డు క్లాసెస్ కార్పొరేషనుకు, ట్రైబల్ వెల్ఫేరు కార్పొరేషనుకు మార్జినల్ మనీ ఇచ్చారు. బ్యాంకులవారు 80 శాతం లోన్సు ఇస్తే మనం 20 శాతం మార్జినల్ మనీ ఇస్తున్నాము. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎన్ని గ్రామాలను బ్యాంకులు ఎడాప్టు చేసుకున్నాయని ప్రభుత్వం పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. నేను శ్రీకాకుళం జిల్లా గురించి చెబుతాను. అక్కడున్నటువంటి 24 సమితులలో 30 గ్రామీణ బ్యాంకు బ్రాంచీలు పెట్టారు. ఆ బ్యాంకులవారు 5 కిలో మీటర్ల రేడియస్‌లో లోన్సు ఇస్తున్నారు. మిగిలిన గ్రామాలకు ఆ బ్యాంకులవారు పోవడం లేదు. ఇప్పుడు నేషనలైజ్డ్ బ్యాంకులున్నాయి. వారిని ఈ గ్రామాలు ఎడాప్టు చేసుకోమంటే వారు ముందుకు రావడం లేదు. విశాఖపట్టణం పబ్లిక్ మీటింగ్సులో మన ముఖ్యమంత్రిగారు మాట్లాడుతూ ఈ బ్యాంకర్సుతో డిస్కషన్

చేసాను, సాటిన్‌పై కాలేదు అన్నారు. వారు గ్రామాలను దత్తత చేసుకొని వారికి లోన్సు ఇవ్వడం లేదు. మార్జినల్ మనీ మురిగిపోయిన తరువాత ప్రభుత్వం ఇచ్చినది ఖర్చు చేయాలనే ఉద్దేశంతో అచ్చటున్న అధికారులు వారి అభిమానులకు ట్రాక్టరు కొనుక్కొనుటకో, మినీ బస్ కొనుక్కొనుటకో 40 వేలు, 50 వేలు ఇస్తున్నారు. కాని యాక్చువల్‌గా ఎవరైతే పేదవారున్నారో వారికి ఉపయోగపడాలంటే బ్యాంకులు కూడా ముందుకు వచ్చే పరిస్థితి మన ప్రభుత్వం చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఫిషరీస్ డెవలప్‌మెంటు గురించి మనకు 81.86 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడి వచ్చిందని అన్నారు. విశాఖపట్టణం, కాకినాడ. నిజాంపట్టణంలో చేపలు పట్టే హార్బర్సుకు ప్రాముఖ్యత చూపించాలి. వెంగళరావుగారి ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు ఈ విషయం నేను చెప్పాను. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 150 మైళ్ళ తీర ప్రాంతం ఉంది. అక్కడ చేపలు పట్టేవారు చాలామంది ఉన్నారు. అప్పటి ప్రభుత్వం వారు ఎస్యూరెన్సు ఇచ్చారు. మేము కళింగపట్టణంలో చేయడానికి వీలుపడదు, బారువాలో చేయడానికి వీలుపడదు, భావనపాడు అనే గ్రామంలో సెంట్రల్ టీము వచ్చి సర్వే చేసారు, అది చేయడానికి వీలు పడుతుందని చెప్పారు. కాని ఈ రోజున బడ్జెటులో అది చూపించలేదు ఫిషర్‌మెన్‌ను బయటకు తీసుకొని రావాలని ఉందని చెబుతున్నాము. We are away from Hyderabad by one thousand k.ms. This is the fate of the people of Srikakulam. ఒక ప్రభుత్వం ఒకసారి ఇచ్చిన ఎస్యూరెన్సుకు ఇంకొక ప్రభుత్వం చేయకూడదని ఉందా? ఈ రకంగా నెగ్లెట్ చేయడం మంచి పని కాదు. సెంట్రల్ టీము వచ్చి విజిట్ చేసారు. ఆ గ్రామాన్ని ఫిషింగు హార్బరుగా కన్‌వర్టు చేయవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వానికి వుందని మనవిచేస్తున్నాను.

సదరన్ స్టేట్సులో పాడీ, కాటన్, జూట్, టుబాకో పంటలు ఉన్నాయి. నార్దరన్ స్టేట్సులో ఎక్కువగా గోధుమ పండుతుంది. కేంద్రంలో జనతా గవర్నమెంటు వచ్చిన తరువాత, నార్దరన్ స్టేట్సులో జనతా ప్రభుత్వాలు వచ్చిన తరువాత అక్కడ పండిన గోధుమకు ధర లేదని, కొనేదాత లేకపోతే మొత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వమే సెక్యూర్ చేసి రాష్ట్రాలకు సబ్సిడీ రూపంలోనో ఇంకొక రూపంలోనో ఇచ్చారు. సదరన్ స్టేట్సులో పండుతున్న ఈ నాలుగు పంటలకు కేంద్రప్రభుత్వం ఎటువంటి రేటు ఫిక్సు చేసిందనే విషయం సభవారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తాను. మన స్టేటులో అగ్రికల్చర్ ప్రయిస్ కమిషను అనేది కూడా మనం ఏర్పాటు చేయాలి. అలాగ ఏర్పాటు చేసి సెంట్రల్ గవర్నమెంటును మనం డిమాండు చేయాలి. కేంద్ర ప్రభుత్వంతో మనం ముఖవాటం పడవలసిన అవసరం లేదు. గత 74వ సంవత్సరం నుంచి 78 వ సంవత్సరం వరకు రైతాంగం మీద 80 కోట్ల రూపాయల పన్ను మనం వేసాము. కాని ఒక్క రూపాయి విలువ చేసే సహాకారం వారికి చూపించడం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి సదరన్ స్టేట్సులో పండే పంటలకు న్యాయమైన ధర ఇప్పించే బాధ్యత మనమీద ఉంది. ఒక్క శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 6 లక్షల బేళ్ళ జూట్ పడుతుంది. కాని

శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఒక్కచోట కూడా ఆ ఫ్యాక్టరీ లేదు. వెస్టు బెంగాల్‌లో జూట్ ఫ్యాక్టరీలు వున్నాయి, శ్రీకాకుళం జిల్లాకు లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు ఇచ్చి ఉంటే వెస్టు బెంగాల్‌లో మార్వాడీల ఫ్యాక్టరీలు మూత పడతాయి. ఇక్కడ అది పండిస్తే క్వింటాలుకు 150 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అక్కడ 400 రూపాయలు చేసుకొంటున్నారు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో ఉన్న రైతాంగం దెబ్బ తింటున్నారు. పార్లమెంటులో ఎమ్.పిగా ఉన్న జ్యోతిర్మయిబాస్ గారు పబ్లిక్ అక్కౌంట్సు కమిటీ చైర్మన్‌గా ఉండి క్వింటాలుకు 440 రూపాయలు ఇవ్వాలని రిపోర్టు ఇచ్చారు. ఆ రకంగా మన రైతాంగానికి ఇచ్చేట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఫైట్ చేయవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వం మీద ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. గతసారి సైక్లోనుకు 56.52 కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చారు. ఈ సంవత్సరం సెంట్రల్ గవర్నమెంటువారు 11.46 కోట్ల రూపాయలు ఇచ్చారు. ఎక్కడైతే సముద్ర తీర ప్రాంతాలున్నాయో అక్కడ ఫ్లడ్ బ్యాంకులు కట్టడానికి కొన్ని 11. లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేయాలని అన్నారు. మా జిల్లాకు సంబంధించి 6 కోట్ల రూపాయలు నష్టము వచ్చింది. అని చెప్పి కలెక్టరుకి ఎస్టిమేటు చేసి రెండు కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలు అవసరం ఉంటుందని శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఫ్లడ్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాలో బాగుచేయడానికి అని కోరితే 80 లక్షల రూపాయలు మన ప్రభుత్వం వారు శాంక్షన్ చేశారు. ఇరిగేషన్ సోర్సెస్ కనీసం రెక్టిఫై చేసుకోడానికి కావలసిన నిధులు కావాలి. వంశధార నాగావళి నదుల వరద రెయినీ సీజన్‌లో పొంగుతూ ప్రక్క గ్రామాలను ముంచివేస్తున్నాయి. మేము చెప్పుకుంటే వినేవాడు కనబడడు. ఒకవేళ ఏమైనా మాట్లాడుతాము అంటే మీరు కూడా టైము ఇచ్చేటట్లు కనపడరు. ప్రశ్నల టైములో కూడా స్పీకర్లుగారు కూడా కూర్చోమంటారు. లేదూ, శ్రీకాకుళం జిల్లా మొత్తం మా ప్రభుత్వం దృష్టిలో లేదు అంటే వుయివిల్ గో అవుట్. దగ్గర ఉన్న ఒరిస్సాకు పొమ్మంటే హేపీగా మేము పోతాము. మాకు ఏమీ అబ్జెక్షన్ లేదు. నెగ్లెక్టు చేయడానికి మాత్రం ఈ రకమైన చిన్న చూపు చూస్తే మాత్రం బాగాలేదు. మా జిల్లా అన్ని రకాలుగా ఎఫెక్టు అయింది. కరువు అక్కడే. నక్సలైట్ల దోపిడీ వస్తే అది అక్కడే. దౌర్జన్యం అక్కడే. వరదలు వస్తే ఆ జిల్లాలోనే వస్తున్నాయి. అగ్రో ఇండస్ట్రీస్ తీసుకువచ్చి డెవలప్ చేయవలసిన బాధ్యత ఉంది. ఇప్పుడు సాలూరులో జ్యూట్ ఫ్యాక్టరీ ఇచ్చారు. లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు ఇచ్చి నాలుగు సంవత్సరాలు అయింది. ఈ రోజు వరకు అక్కడ ఒక పునాది పడలేదు. కనీసం ఒక బిల్డింగు కూడా స్టార్టు కాలేదు. తెక్కలి [illegible] మిల్లుకి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఇండస్ట్రియల్ లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు ఇచ్చారు. ప్రభుత్వం చేసుకోని పరిస్థితిలో అది కూడా కేన్సిల్ చేశారు. పెద్ద షుగర్ ఫ్యాక్టరీలకు ఆ ఫ్యాక్టరీలకు మన రాష్ట్రంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం లైసెన్సులు ఇస్తే ఎవరూ ముందుకు రాకపోతే కోటి రూపాయలు మేము షేర్లు చేసి ఇస్తాము. మా పాలకొండలో పెట్టండి అని మేము ముందుకు వచ్చినా కూడా లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంటు ట్రాన్స్‌ఫర్ చేయడానికి కూడా సాంక్షను [illegible] అటువంటి అక్రమాలు అన్నీ జరుగుతూ ఉన్నాయి. కొంచెము న్యాయ దృష్టితో మీరు ఇచ్చిన డబ్బును సద్వినియోగం చేసి, అక్కడ

సర్లకు మీరు ఆదేశాలు ఇవ్వాలి. ఒక లెజిస్లేషన్ చేయడమే మన డ్యూటీ కాదు. ని ఇంప్లిమెంటేషన్‌కి కూడా ప్రభుత్వము మీరు కూడా చూడవలసిన బాధ్యత దని మనవి చేస్తున్నాను. మన ముఖ్యమంత్రిగారు, ట్రాన్స్‌పోర్టు మంత్రిగారు డా ప్రతి గ్రామానికి ఒక బస్సు, రోడ్డు వేయించి బస్సు వేస్తాము అన్నారు. లా సంతోషించాము. ఏ గ్రామానికి అయినా రోడ్డు అంటూ ఉంటే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో బస్సు వెళ్ళ వచ్చు. కనీసం అది కూడా లేదు. శ్రీకాకుళం ల్లాలో రోడ్డులు అన్నీ కూడా నేషనలైజు కాలేదు. ఇంటీరియర్ విలేజిలో డో కష్టపడి ఒక ఆపరేటర్ వచ్చి గ్రామంలో ప్రజలకు సహకరిస్తాను అంటే ర్‌లాపింగు అని ఆర్.టి.సి. లో ఒక కండిషన్ కూడా ఉంది. 8 కిలోమీటర్లు నల్ హైవే మీద ప్రయివేటు వాళ్ళ బస్సుకి గాని ఓవర్‌లాప్ చేసినట్లయితే డానికి వీలు లేదు. ఆ రకంగా ఎన్నో ఉన్నాయి. ట్రాన్స్‌పోర్టు మంత్రి గారికి కూడా తెలుసు. దీనిని పరిశీలన చేస్తామన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు కో జి.ఓ కూడా ఇస్యూ చేశారు. 10 కిలో మీటర్లలో ఉండేవారికి ఉద్యోగాలు స్తున్నాయి. మిగతా 50 పర్సెంటు ఇతర జిల్లాలు అన్నారు. మా శ్రీకాకుళం ల్లాలో ఒక ఇండస్ట్రీ కూడా లేదు. విశాఖపట్టణంలో మాగ్జిమమ్ ఇండస్ట్రీస్ న్నాయి. హైదరాబాదులో ఉన్నాయి. మిగతా జిల్లాలు ఒస్తున్నాయి. కు ఎగ్రోబేస్‌డ్ ఇండస్ట్రీస్ లేవు. ఏదీ అయినా ఒకటి ఉంది అంటే ఫ్యాక్టరీ, రు కూడా ఎంప్లాయిమెంటు ద్వారా మీరు పిలిపించి కుర్రాళ్ళకు ఉద్యోగాలు వ్వాలి అంటే సెంట్రల్ ఏక్టు కాబట్టి నోటిఫికేషను మాత్రమే ఎంప్లాయిమెంటు ద్వారా గాని ఉద్యోగాలు ఇచ్చేది మాత్రం మా ఇష్టం వచ్చిన వారికి ఇచ్చు ంటాము అంటున్నారు. అందుచేత ఇక్కడికి విశాఖపట్టణం శ్రీకాకుళం ఒక సమ పెట్టి ఈ నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించవలసిందిగా మనవిచేస్తూ మీకు వ్యవాదాలు చెబుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి (మునుగోడు) :- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును ప్రవేశ పెట్టిన, ఫైనాన్సు మంత్రిగారికి, వారి క్యాబినెట్ సహచరులకు ముఖ్యమంత్రిగారికి ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. ముఖ్యంగా దీంట్లో వీకర్ సెక్షన్ ప్రోగ్రాము విషయంలో చాలా బాగా ప్రాముఖ్యత ఇచ్చినారు. గత సంవత్సరం బడ్జెటు కూడా వీకర్ సెక్షన్స్‌కి అన్ని విధాలా కూడా హంగులతో ఉన్నది. కాని ఈ సంవత్సరం బడ్జెటు ఇంకా అంతకంటే హంగులతో నిండి అన్ని విధాలా కూడా వీకర్ సెక్షన్స్ బడ్జెటు అనిపించుకోబడుతూ ఉంది ఏమైనప్పటికి ఒకటి మాత్రం నేను మాస్తూనే ఉన్నాను. మనం ఇక్కడ బాధ్యతాయుతులమైన సభ్యులము. ప్రజలతో ఎన్నుకోబడ్డారు. మనపైన కొన్ని బాధ్యతలు ఉంటాయి. ఏమి మాట్లా డినా కూడా ఈ సభలో చెల్లుతుంది అనే ఉద్దేశంతో కొంత మంది సభ్యులు చాల అవహేళనగా మాట్లాడినా గా చాలా వేరుగా ఉన్నాయి. నేనుఉద్దేశ్యపడేది టంటే మనం మాట్లాడే అన్ని విషయాలూ కూడా పాయింటు టు పాయింటు ఉండి స్పెసిఫిక్ చార్జెస్ చేస్తే చాలా బాగుంటుంది. ఒక జనతా సభ్యుడు ప్రభుత్వముపైన మంత్రులపైన ఒక గంపగుత్తగా జనరల్ చార్జెస్ చేసి

నారు. అది ఏమీ అంటే మంత్రులు అంతా చాల కరువు అయినారు, అది చాలా సంపూర్ణమైన విషయం దీనిని వెంటనే ఆపాలి అన్నారు. ఎక్కడ వసూలు చేసినాడు? ఏ మంత్రి ఎప్పుడు ఎక్కడ వసూలు చేసినాడు. ఏ విధమైన స్పెసిఫిక్ చార్జెస్ లేకుండా ఇష్టము వచ్చినట్లు మాట్లాడితే చెల్లుతుందా అని నేను సవాలు చేస్తూ ఉన్నాను అది మంచి పద్ధతి కాదు. తరువాత ఇంకొకటి అన్నాడు. ఒక వేళ కావలసి ఉంటే స్పెసిఫిక్ చార్జెస్ నెక్స్ట్ ఎసెంబ్లీలో చెబుతాను అన్నాడు. ఎందుకు నెక్స్ట్ ఎసెంబ్లీ వరకు ఆగాలి?

If they are having any specific charges, let them prove, let them say now.

అది చేయకుండా మంత్రులు అంతా డబ్బులు వసూలు చేస్తూ ఉన్నారు. గవర్నమెంటు అంతా కరప్టు అయిపోయింది కాబట్టి వాళ్ళకి ఉండే అర్హత లేదు అని ఈ విధంగా మాట్లాడడం మంచి పని కాదు. తరువాత మన చీఫ్ మినిష్టరు గారి ఇంటికి 4 లక్షల రూపాయలు పెట్టి దానిని మరమ్మతు చేసినారు అన్నారు. అది ప్రూవు చేయపిస్తారా అని నేను అడుగుతూ ఉన్నాను అటువంటి బాధ్యతా రహితమైన ఆరోపణలు చేయడం మంచిది కాదు అని మనవి చేస్తున్నాను.

If he is not going to prove his charge that member should resign or Government has to face the challenge.

అది ఏమీ లేకుండా ఏదో నోటికి వచ్చినట్లుగా వాగితే మాత్రం అంతమంచిది కాదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ గౌతు లచ్చన్న :—గౌరవసభ్యులు ప్రువ్ చేయమని అడగడం సబబే. అందుకే నేను అంగీకరిస్తున్నాను. ప్రువ్ చేయడానికి కొంచెం ఎంక్వయిరీ అని గౌరవ సభ్యులు వేయిస్తే ఆయన ఫెయిల్ అవుతాడో పాస్ అవుతాడో అప్పుడు తెలుస్తుంది.

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అతనిని ప్రూవ్ చేయనీయండి. కాని ఆ విధంగా లేకుండా ఇక్కడ వేగు చార్జెస్ చేయడం అంతమంచిదికాదు. మీరు మీతప్పులు అన్ని కప్పిపుచ్చుకోడానికి ఎందుకు మామీద చార్జి చేస్తున్నారో మాకు తెలుసు, మీకు తెలుసు. రాజ్యసభలో కాంతి బాయ్ దేశాయ్‌గారు చేసినవి, చరణసింగు గారు చేసినవి, వాటిపైన ఎంక్వయిరీ జరిపించాలని చెప్పి కమిషన్ వేయాలి అని చెప్పి రిజల్యూషన్ పాస్ చేస్తే ఎందుకు ప్రభుత్వం వెనక్కు పోతూ ఉంది అని అడుగుతున్నాను. ఒక వేళ మీకు దమ్ము ఉంటే దానిపైన కమిషన్ పెట్టడానికి ఒప్పుకోండి అప్పుడు మీకు నైతికంగా మీకు ధైర్యం ఉన్నది. మీకు అడగడానికి అవకాశం ఉన్నదని నేను చెబుతూ ఉన్నాను.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ :—పాయింట్ ఆఫ్ ఆర్డర్, ఈ సభలోలేని వారి మీద who are not here to defend themselves. వారిని గురించి మనం తీసుకోవడం మంచిదికాదు.

Chairman :—There is no point of orderr.

(Mr. Speaker in the Chair,)

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :— అధ్యక్షా, గవర్నమెంటులో రిజల్యూషన్ చేసిన తరువాత this is a pub ic issue, this is not an individual issue. ఎవరి గురించి అయితే నేను చెప్పినానో వారు ఇన్‌వాల్వు అయ్యే సమస్య ఇక్కడ ఉత్పన్నం కాదు. because it has already become public property. తరువాత సెకండు ఇష్యూ అధ్యక్షా, thousands of files are pending with Chief Minister అని చెప్పి చార్జి చేసినాడు Is he going to prove that? Our Chief Minister is certainly functioning extremely well. We are proud of him. Under his leadership our State will certainly go ahead and all files are not pending with him. Everything is clean. Therefore I am only requesting the members whenever they make any charges they should make specific charges and they should be in a a position to accept the challenge to prove it, If it is not there they should not make any charges. I would kindly request the member that from now onwards let him behave properly and speak properly.

అధ్యక్షా, ఇంకా చీఫ్ మినిష్టరు గారి వీకర్ సెక్షన్స్ ప్రోగ్రామ్స్‌కి పోయి నప్పుడు వీకర్ సెక్షన్‌కి గురించి వారు ఎన్నో ప్రోగ్రామ్స్ చేసినారు. ముఖ్యంగా వెనక బడ్డ తరగతుల వారికి, హరిజనులకు గిరిజనులకు ఫైనాన్షియర్ కార్పొరేషన్స్ పెట్టినాము. ఆ కార్పొరేషన్స్ కమ్మర్షియల్ బ్యాంక్స్ సహాకస్తే సక్రమంగా పని చేయడాని! అవకాశకం ఉంటుంది. మార్జినల్ ఎమవుంటు మనం ఇస్తాము. స్మాల్ ఫార్మర్స్ డవలప్ మెంటు ఏజన్సీల ద్వారా మిగతా ఇతర ఏజన్సీల ద్వారా మనం లోన్సు శాంక్షన్ చేస్తున్నాము. కాని బ్లాకులు సరిగా సహాయం చేయలేక పోవడం వల్ల సక్రమంగా ఆ కార్యక్రమాలు పని చేయలేక పోతున్నాయి. ముఖ్యంగా హరిజనులకు వెనుకబడ్డ తరగతుల వారికి ఇళ్ల స్థలాలు గ్రామాలలో ఇస్తూఉన్నాము కాని మన దురదృష్టము ఏమిటి అంటే అక్కడ ఉన్న ఆఫీసర్స్ సక్రమంగా పని చేయక పోవడం వల్ల రెండు సంవత్సరాల క్రింద తీసుకున్న కార్యక్రమం ఇంకా కొంత మిగిలి ఉంది. దానికి నిజంగా చాల విచారిస్తూ ఉన్నాను ఇంకొకటి ఏమిటి అంటే మనం ఇళ్ల స్థలాలు ఇస్తున్నాము. కాని ఇళ్లు కట్టుకోడానికి మాత్రం ఆర్థిక వనరులు లేక మనం ఇచ్చిన స్థలాలు పైన చాల మంది ఏవిధమైన ఇళ్లు నిర్మించలేని పరిస్థితిలో ఉన్నారు. వారి పరిస్థితి అంతా మీకు బాగా తెలుసు. కాబట్టి నేను మిమ్మలను కోరేది ఏమిట అంటే వీకర్ సెక్షన్స్ హవుసింగు విషయంలో దయచేసి శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. కనీసం కేరళ గవర్నమెంటు ప్రతి సంవత్సరం ఒక లక్ష ఏదైతే పెడుతున్నారో, అది చిన్న స్టేటు కనుక ఒక లక్ష పెట్టారు. ఇక్కడ కనీసం ఒక 5 లక్షల ఇళ్లు పేదవారికి కట్టించే ప్రాతిపదిక పైన గవర్నమెంటు తీసుకోవాలి ఇది చాలా బర్నింగు ఇష్యూ అని చెప్పినేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

Mr. Speaker:—Hon'ble member can continue his speech in the evening. The House now stands adjourned to meet again at 4-00 pm today.

The House re-assembled at 4-00 p.m.

(Mr. Speaker in the Chair)

Annual financial statement (Budget) for 1978-79. General Discussion—(contd.)

శ్రీ పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ వీకర్ సెక్షన్స్ విషయంలో ప్రతి ఒక్కరూ కూడా మాట్లాడుతుంటారు. జనతా పార్టీ కూడా పోయిన ఎన్నికలలో వీకర్ సెక్షన్స్‌కు ఏమేమో చేస్తామని వాగ్దానాలు చేసింది. ఎమర్జన్సీ ప్రకటించే విషయంలో వారు వాగ్దానం చేశారు. ఈనాటికి వాళ్ళ వాగ్దానాలు ఒక్కటి కూడా ఫుల్‌ఫిల్ కాలేదు. ఎంతసేపూ వారిలో వారు జగూలాడుకోడం తప్ప, ఈ దేశానికి వారు చేసేది మాత్రం ఏమి కనిపించడంలేదు. సెంట్రల్ బలహీనమైన ప్రభుత్వం ఉంటే ఏమి జరుగుతుందో మనకు బాగా తెలుసు. ఈనాడు దేశం యొక్క అభివృద్ధిని, బీదప్రజలయొక్క విషయాలు అన్ని ప్రక్కన పెట్టి ఈదేశాన్ని ఎక్కడికి తీసుకుపోతారో అన్న తీవ్రమైన ప్రమాదం ఏర్పడింది ఈ దేశాన్ని ఏ విధంగా రక్షించాలి అన్న ఆలోచన ప్రతి ఒక్కరూ చేసుకోవలసిన అవసరం ఏర్పడిందని మనవి చేస్తున్నాను. కాబట్టి జనతా పార్టీకి మన ప్రజల విషయంలోగానీ, దేశం విషయంలో మాట్లాడే అధికారంలేదు. మనలను పరిపాలించే అధికారం కూడా వారికిలేదు. కాబట్టి నైతిక విలువలను కూడా పూర్తిగా కోల్పోయారు. వారు ఈ రోజు మాట్లాడే మాటలు చూస్తే వారు చేసిన తప్పులు అన్ని కప్పిపుచ్చుకునేందుకు మనపై చేసే ఆరోపణలు ఎంత వేగంగా ఉన్నాయంటే, హాస్యాస్పదం అయిపోయింది. కాబట్టి అటువంటి జనతా పార్టీ ఈ రోజు ఈ దేశాన్ని పరిపాలిస్తుంటే మనదేశం ఏటుపోతుందో, మన భవిష్యత్తు ఏమిటో అని కూడా ఈనాడు భారత ప్రజలు తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని ఎందుకు చెబుతున్నానంటే వారి బడ్జెట్టు విషయం వారికి విడిచిపెట్టేసి, మన మంత్రులను, మన నాయకులను దుయ్యబట్టే పరిస్థితి తప్ప కాంక్రీటు ప్రపోజల్సు ఇవి. ఈ విధంగా చేస్తే బీద ప్రజలు బాగుపడతారు అని చెప్పిన పాపాన పోలేదు. వారికి నైతికంగా కాంగ్రెసు పార్టీని విమర్శించే అధికారం లేదు. నైతికంగా హక్కులేదు. మనకు బాగా తెలుసు, మన ఆంధ్రదేశంలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలు చాలా ఉన్నాయి. దానికి పోయిన ఏజంట్సును తరువాత సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వారు 100 కోట్ల రూ.లు ఇచ్చి వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలు అభివృద్ధి చేయాలని తలపెట్టారు. ఈ సంవత్సరంతో ఆ 6 పాయింటు ఫార్ములా పథకం, దాని క్రింద ఖర్చు చేయవలసిన మొత్తాలు కూడా ఖర్చు అయిపోతాయి. వెనుకబడ్డతనం పూర్తిగా పోయిందా అంటే పోలేదు. ఇంకా చేయవలసింది చాలా ఉంది ఈ యొక్క డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్సు ఇలానే కంటిన్యూగా ఉండాలి. బడ్జెట్సులో కనీసం 50 కోట్లయినా వెనుకబడ్డ ప్రాంతాల అభివృద్ధికి కేటాయించాలి. ఎందుకంటే ఇది చాలా అవసరం. వీకర్ సెక్షన్స్‌ను అభివృద్ధి చేయడానికి కొంత బడ్జెటు ప్రత్యేకంగా కేటాయిస్తున్నాము. అట్లాగే వెనుకబడిన ప్రాంతాలను పైకి తేవడానికి ఈ కేటాయింపులు ఉంచాలని మనవి చేస్తున్నాము.

మొన్న ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఈ మూడు డెవలప్ మెంట్ బోర్డ్సును ప్రారంభిస్తూ సెంట్రల్ గవర్నమెంటును అడుగుతాము. ఇంకో 5 సంవత్సరాలపాటు ఈ డెవలప్ మెంట్ ఈ విధంగానే కొనసాగాలి. వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలకు ఇంకా అధికంగా డబ్బు మంజూరు చేయాలి. ఇంకా 5 సంవత్సరాల వరకు అని వారు చెప్పినారు. వారిని దీనికి అభినందిస్తున్నాము. ఆర్థికమంత్రిగారు కూడా బడ్జెటుతో వెనుకబడిన ప్రాంతాల అభివృద్ధికి సప్పకుండా అధిక కేటాయింపులు ఉంచాలని దానివల్లనే వెనుకబడిన ప్రాంతాలు బాగా అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. రాయలసీమ, తెలంగాణా ప్రాంతాలు, కొన్ని సర్కారు ప్రాంతాలు చాలా వెనుకబడి వున్నాయి. ఆ ప్రాంతాలను కూడా అభివృద్ధి చేయడం అవసరం. గోదావరి, కృష్ణా జలాలను ఈ తెలంగాణాలో బాగా వెనుకబడ్డ ప్రాంతాలకు కూడా మళ్ళించాలనే విషయం కూడా బాగా ఆలోచించాలి. కృష్ణా, గోదావరి ట్రిబ్యునల్ లో మన కేసు వేసినప్పుడు వెనుకబడిన ప్రాంతాలను, డ్రైవుట్ ప్రోన్ ఏరియాస్ ను దృష్టిలో ఉంచకొని వాటికి నీరు ఇవ్వాలనే ఉద్దేశ్యంతోనే శ్రీశైలం నుంచి కూడా ఒక లెఫ్టు కెనాల్ త్రవ్వాలి, దానినుంచి మహబూబ్ నగర్, నల్లగొండ జిల్లాలకు నీరు సప్లయి చేయాలి అని ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తున్నది అని చెప్పి ట్రిబ్యునల్ ముందు ఉంచారు. ప్రభుత్వం దాని విషయం ఆలోచిస్తున్నట్లు కనపడడం లేదు. ఆ విషయం కూడా ప్రభుత్వం సత్వరంగా పరిష్కరించాలి. శ్రీశైలం నుంచి ఎలా రాయలసీమకు కొంత నీరు ఇస్తున్నారో కొంత నీరు మహబూబ్ నగర్, నల్లగొండజిల్లాలలో ఉన్న వెనుకబడిన ప్రాంతాలకు కూడా నీరు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. గోదావరి జలాలు, నెహ్రూ కెనాల్ కాకతీయ కెనాల్ అని పేరు పెట్టినారో ఆ కెనాల్ నుంచి నల్లగొండజిల్లా పాలియా రివర్ కు వచ్చి పడేవిధంగా ఒక ప్లాను ఉండేది. కాని ఇప్పుడు నీరు తగ్గినందువల్ల మూసీ లోకి తెచ్చి డ్రాప్ చేస్తారని ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తున్నది. ఇది చేసే లాభం లేదు. దీనివల్ల నల్లగొండ జిల్లా, ఖమ్మం జిల్లాలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలు దెబ్బ తింటాయి కాబట్టి మానేసు డామ్ తరువాత ఈ కెనాల్ ను ఇరిగేటెడ్ డ్రయ్ కెనాల్ గా మార్చి ఏ విధంగా తుంగభద్రా హైలెవెల్ కెనాల్ ను తీసుకువెళ్ళి ప్రతి ప్రాంతంలో కొంత కొంత నీరును ఇస్తున్నామో అదేవిధంగా ఈ గోదావరి కెనాల్ ను కూడా ఇరిగేటెడ్ డ్రయ్ కెనాల్ గా మార్చాలి. ఇదివరకు ఒరిజినల్ గా ఏ ప్రాజెక్ట్ పెట్టామో అదేవిధంగా ఆ నీరు సప్లయి చేసేట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. దానివల్ల రెండు విధాలుగా లాభం అవుతుంది. నల్లగొండ పట్టణానికి, నల్లగొండకు చుట్టుపట్ల ఉన్న 50 గ్రామాలలో ఒక దరిద్ర దేవత అనేది పీడిస్తున్నది. త్రాగడానికి మంచినీళ్ళు లేవు. ఆ నీరు త్రాగితే మనిషి బొక్కలు కూడా పూర్తిగా కరిగిపోయి మనిషి రూపమే మారిపోతున్నది. అటువంటి వారిని త్రాగే నీరునుంచి రక్షించడానికి 50,60 గ్రామాలు అటువంటివి ఉన్నాయి. వాటిని రక్షించడానికి పోచంపాడు నీరు తప్ప వేరే గత్యంతరం లేదు. ఆ విషయము కూడా దృష్టిలో ఉంచుకొని, కాకతీయ కెనాల్ ను నల్లగొండ జిల్లాలోని పాలియా రివర్ వరకు ఎక్స్ టెండ్ చేసి ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టుగా

మార్చాలని కోరుతున్నాను. ఏ సభ్యుడికయినా మాట్లాడే హక్కు ఉంది. మాట్లాడుతున్నప్పుడు మాట్లాడుతున్న విషయాలు ఏమిటి అవి ఎంతవరకు నిజం, వాటిని ఎంతవరకు ఈ సభలో ఉంచాలి అనేది ప్రతిబింబించి చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడడం నేర్చుకుంటే బాగుంటుందని ప్రతిపక్ష సభ్యులకు మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. జై హింద్.

*శ్రీమతి బి. రుక్మిణీదేవి (సింగనమల) :—అధ్యక్షా, గ్రామాల్లో అభివృద్ధి
4-10 p.m. కొరకు ఎన్నో పథకాలను వేసి గ్రామాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నామని గవర్నమెంటు చెపుతోంది. కాని చెప్పినంతగా పని జరగడంలేదని మన గ్రామాలను మనము చూస్తే అనుకోవలసి ఉంటుంది. పోతే నాకు సంబధించినంతవరకు మా గ్రామాలను చూస్తే రోడ్లు సరిగాలేవు. అన్నీ గతుకుల రోడ్లు. గతుకుల రోడ్లే కాకుండా ఇరుకు రోడ్లు. ఈ రోడ్లకు ఇరువైపులా ముళ్ళకంపలు ఉండి ఆ రోడ్లు ఆక్రమించుకోవడం వల్ల మనుష్యులు నడవడానికి గాని వీలులేకుండా ఉంటుంది. ఈ రోడ్లను బాగుచేయనిదే ఆ రోడ్ల మీద బస్సులు పోవు. బస్సులు నడిపితే మా బస్సుల టైర్లు పాడవుతాయని ఆర్.టి.సి. వారు అంటున్నారు. అంతేకాదు, తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ రోడ్లు ఉన్నాయి. కాలువల్లో నీరు పోయేటప్పుడు కాలువక్రింద ఉండే గ్రామాలకు చుట్టి పోవడానికి కూడా వీలు ఉండడంలేదు. ఈ రోడ్లను బాగుచేయించడం లేదు. పైగా రోడ్ల మీద ఉన్న బ్రిడ్జిలు సగం సగం పడిపోయి చాలా ప్రమాదకరంగా పరిణమించాయి. ఈ బ్రిడ్జిలు సరిగా కట్టిస్తే, గతుకుల రోడ్లు బాగుచేస్తే మేము బస్ రూట్ సాంక్షను చేయించుకుంటాము అంటే కాలువ వారు మాకు సంబంధము లేదు అంటున్నారు. ఆర్ అండ్ బి వారికి వ్రాస్తే వారు మాకు సంబంధము లేదు ఇవి ఇరిగేషన్ వారివి అంటున్నారు. వారిని అడిగితే ఇవి పంచాయతీ సమితి రోడ్లు అంటున్నారు. పంచాయతీ సమితి వారు మాకు డబ్బులేదు, మాకు సంబంధము లేదు అంటున్నారు, రోడ్లు బాగు చేస్తేనే కాని గ్రామగ్రామాలకు బస్సులు పోవడానికి వీలులేదు. ఆర్.టి.సి. వారు ఈ రోడ్లు బాగుచేసేవరకు బస్సులు వేయమంటున్నారు. ఆర్.టి.సి. బస్సులు గ్రామాలకు గంటల తరబడి రానేరావు. వాటి కొరకు ప్రజలు వెయిట్ చేసి, కాచుకొని ఉండి ఉండి ఈ ఆర్.టి.సి. బస్సులు మా గ్రామాలకు ఎందుకు వచ్చాయి ఇవి ఒక శాపంగా పరిణమించాయని గ్రామస్థుల యొక్క భావము. ఇకపోతే ఈ ఆర్.టి.సి బస్ కండక్టర్లకు ఉద్యోగస్థులకు ముందు ప్రయాణీకులతో ఎలా మాట్లాడాలి, ఎలా ఉండాలి అన్నది నేర్పిస్తే చాలా బాగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే గ్రామస్థులు ఎవరయినా విచారణ కొరకు వెడితే వారికి జవాబు చెప్పరు, పైగా వారిని పురుగులు చూసినట్లుగా చూస్తూ ఉంటారు. దూర ప్రయాణీకులకు ఆర్.టి.సి. బస్సులు ఉన్నవి. ఇవి స్టాండులోకి వచ్చి నిలబడతాయి కాని వాటిలో కండక్టరూ ఉండడు, డ్రైవర్రూ ఉండడు, పాపం ప్రయాణీకులు మాత్రము ఒకరిని ఒకరు తోసుకొని త్రొక్కుకుంటూ,

లోపలికి ఎక్కుతూ ఉంటారు. లోపల కూడా ఎవరికీ స్థలం లేకుండా బస్‌లో నిలబడిపోతారు. దూర ప్రయాణం కోసం రిజర్వు చేసుకొన్న వారికి కూడా ఎక్కడానికి వీలు ఉండదు. అందరూ ఎక్కుతూనే ఉంటారు. స్త్రీలు, వృద్ధులు, పిల్లలు ఎక్కడానికి వీలులేకుండా అవస్థ పడతూ ఉంటారు. కాబట్టి ఆ విధంగా కాకుండా బస్ ఆగిన వెంటనే రిజర్వేషను చార్టు పట్టుకొని బస్ కండక్టరో, డ్రైవరో లేక ఆర్.టి.సి. ఉద్యోగస్థుడో అక్కడ నిలబడి ఈ రిజర్వేషను చేసుకున్న ప్రయాణీకులను అంగరిని ఎక్కించి, మిగతా సీట్లలో మిగతా ప్రయాణీకులను ఎక్కిస్తే బాగుంటుంది. దాని వల్ల ఈ త్రొక్కిసలాటలు, తోపులాటలు వుండవు. ఆడవారు ఇబ్బంది పడడం అన్నది ఉండదు. గంటల కొద్దీ ఆలస్యము కాకుండా చూడాలి. వస్తే ఈ బస్సులు గంటల కొద్దిష్టిఆలస్యముగ వస్తవి. లేకపోతే పెరేడ్‌లా ఒక దాని తరువాత ఒకటి బయలుదేరుతాయి. ఆ విధంగా జరక్కుండా చూడడం చాలా అవసరం.

అధ్యక్షా, గ్రామాలలో ప్రాథమిక విద్యను, ప్రాథమిక స్కూళ్ళ ఉపాధ్యాయులకు ప్రభుత్వం ఎంతో చిన్న చూపు చూస్తోంది. వారికి గ్రామాల్లో విలువే లేదు. అక్కడ స్కూల్సు లేవు, ఉపాధ్యాయులు లేరు, పిల్లకాయలు లేరు, బిల్డింగ్సు అసలే లేవు. ముఖ్యంగా ప్రాథమిక విద్య దశే విద్యార్థి భవిష్యత్తుకు పునాది. ఈ ప్రాథమిక విద్య దశలోనే వారు క్రమ శిక్షణ, దేశభక్తి, సత్శీలత, మంచి అలవాట్లు అలవర్చుకోవాలి. వీటన్నిటికి వారు ఈ దశలోనే అలవాటు పడవలసి ఉంటుంది. అటువంటి ప్రాథమిక విద్యను ఈనాడు మనము అశ్రద్ధచేస్తే భవిష్యత్తు ఏమవుతుందో అర్థము కావడం లేదు. గ్రామాలలో ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు అంటూ ఉన్నాయి. ఉపాధ్యాయులు ఉండడం లేదు. పిల్లకాయలు కూడా లేరు. మరి అవి ఎందుకు ఉన్నాయో తెలియడంలేదు. కాబట్టి ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు తీసేసి బహులోపాధ్యాయ పాఠశాలలు చేసి అక్కడ ఇద్దరు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు ఉంటే విద్యార్థులకు బాగా ఉంటుంది, గ్రామస్తులకు కూడా ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది. పోతే ప్రాథమిక స్కూళ్లల్లో టీచర్సుకి ఒక్కొక్కరికి 50,60 మంది పిల్లకాయలు ఉంటున్నారు. ఆ పిల్లలను వారు అల్లరి చేయకుండా చేస్తారా లేక చదువే చెపుతారా అన్నది అర్థము కావడం లేదు. అదీ ఈ నాడు గ్రామాలలో ఉన్న ప్రాథమిక విద్యకు ఉండే విలువ. ఇంక అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూల్సు ఉన్నాయి. అంటే మాధ్యమిక విద్య చెప్పేవి. అక్కడ 1 నుంచి 7 తరగతులు ఉంటాయి. 1 నుంచి 7 తరగతుల పిల్లలకు అయ్యవార్లు ఉండరు. ముగ్గురు నలుగురు టీచర్సు మాత్రమే ఉంటారు. అసలు ఒక్కో అప్పర్ ప్రైమరీ స్కూలులో ఇద్దరు యల్. టి. టీచర్సు నలుగురు యస్. జి. టీచర్సు, ఒకే హెచ్ జి. టీచర్ ఉండాలి. కాని యల్. టి. టీచర్స్ ఎవరూ ఉండడం లేదు. కొన్ని స్కూల్సులో మాత్రం నామ్‌కే వాస్తే ఒక యల్. టి. టీచర్ ఉంటాడు, ముగ్గురు నలుగురు యస్. జి. టీచర్స్ ఉంటారు, హిందీ పండిట్స్ అసలే లేరు. హిందీలో వచ్చిన మార్కులు రేపు పబ్లిక్ పరీక్షలలో కలుపుతున్నారు అన్నారు. ఈ విధంగా స్కూల్సు వుంటే మంచి రిజల్ట్సు రావడం

కాని, ఉత్తమ విద్యార్థులను తయారు చేయడము కాని చేయలేము. ఇద్దరు యల్.టి. టీచర్స్, నలుగురు యస్.జి. టీచర్స్, ఒక హెచ్.జి. టీచర్స్, హిందీ పండిట్ గ్రేడు-2, తెలుగు పండిట్స్ ఉంటేనే స్కూలు బాగుంటుంది. 150 మంది 200 మంది పిల్లలు ఉన్న స్కూలుకు ఒక అటెండరుని వేయడం చాలా అవసరం. లేకపోతే మెయిన్‌టెనెన్స్ చేయడం చాలా కష్టం.

గ్రామాలలో నీటి ఎద్దడి ఎక్కువగా ఉంది. మాకు ఇప్పటి వరకు వర్షమే లేదు. క్షామ ప్రాంతముగనున్నది. నీటి సమస్య తీరుటకు రిగ్సు వేస్తాము అంటారు. రిగ్స్ వేయాలి అంటే జియాలజిస్టు ఆ గ్రామాలకు పోయి అతను వాటరు సర్వే చేసి అక్కడ నీరు పడేది లేనిది చూస్తాడు. తరువాత రిపోర్టు ఇస్తాడు. జియాలజిస్టు ఆ గ్రామాలకు వెళ్ళడం ఎవరూ చూడరు, ఎప్పుడు పోతాడో ఎవరికీ తెలియదు కాని రిపోర్టు మాత్రము ఆఫీసులో ఉంటుంది. గ్రామస్థులు వెళ్ళి మా ఊరిలో త్రాగడానికి నీరు లేదు. రిగ్గు వేయండి అంటే మీ ఊరిలో నీరు పడదు అంటారు. మా ఊరిలో నీరు ఎట్లా పడదు మేము ఊరెల్లా కట్టుకున్నాము, మా పెద్దలు త్రవ్విన బావులలో నీరు పడలేదా అని గ్రామస్థులు అడిగితే మా జియాలజిస్టు చెప్పాడు నీరు పడదు అనీ కాబట్టి మేము రిగ్గు వేయము అంటారు. ఆ జియాలజిస్టు తన ఇష్టము వచ్చినప్పుడు పోయి, పోయినా ఆ గ్రామాలలో ఉండే నలుగురు పెద్దలతో కలసి వారి సలహాలను తీసుకొని ఆ గ్రామ పరిస్థితి ఏమిటి అని తెలుసుకొని వారి సలహాలతో వాటర్ సర్వే చేస్తే ఆ గ్రామస్థులు తమ సలహా సహకారాలతో సర్వే చేశారని తృప్తి పడతారు. వాటర్ పడే స్థలాలలో రిగ్గులు వేయాలి. ఈ గ్రామాలలో నీటి ఎద్దడి మాకు పెద్ద సమస్యగా ఉన్నది. జియాలజిస్టుని ఆ గ్రామములో నీరు ఎందుకు పడదని మేము అడిగితే అది రాకీ ఏరియా అంటాడు. మరి ప్రక్క గ్రామమో అంటే అదీ రాకీ ఏరియా అంటాడు. మొత్తము ఆ ఏరియా అంతా రాకీ బెల్టు అంటాడు. అందువలన ప్రభుత్వం త్రాగే దానికి నీరు లేని గ్రామాలను లిస్టవుట్ చేసుకొని 4,5 గ్రామాలను ఒక గ్రూపుగా కలుపుకొని ఎక్కడో ఒక స్థలములో బావి త్రవ్వి ఆ బావి నీరు ఆ 4, 5 గ్రామాలకు వచ్చేటట్లు చేస్తే బాగా ఉంటుంది. దాని వల్ల నీటి ఎద్దడి తగ్గుతుంది. త్రాగే దానికైనా మంచి నీళ్ళు ఇచ్చారని ఆ గ్రామస్థులు సంతృప్తి పడతారు.

మా అనంతపురం జిల్లాలో వర్షాలు లేవు. వర్షాలు లేనందు వల్ల చెరువులలో నీరు కూడా లేదు. చెరువులలో నీరు లేకపోవడం వల్ల చెరువు క్రింద ఉండే మాగాణి ఆయకట్టు భూమి అంత బీడయిపోయింది.. ముఖ్యంగా అనంతపురం తాలూకాలో సింగనమల చెరువు ఉంది. దాని క్రింద 5 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంటుంది. అది ఈ దినము బీడు పడింది అంటే ఆ రైతుల గోల చెప్పడానికి లేదు చాలా భయాందోళనతో ఉంటున్నారు. ఈ చెరువుకు నీరు తుంగభద్రా హై లెవల్ కెనాల్ నుంచి పారుతాయి. ఆ రైతులు నాట్లయినా వేసుకొంటాము ఆ చెరువుకు నీరు వదలమంటే ఆ చెరువు క్రింద భూములు లోకలైజు కాలేదు. మేము నీరు వదలము అంటున్నారు. వర్షాలు లేక చెరువులో నీరు లేదు మరొక వైపు

వారు నీరు వదలము అటున్నారు. కాలువ నీరు ప్రక్క గ్రామాలకు పోతూ ఉంటే, నీరు లేక గ్రామస్థులు భూమిని అంటి పెట్టుకొని వుంటే వారు ఎంత బాధపడుతున్నారు అన్నది ఆలోచించండి. ప్రక్క గ్రామాలలో పంటలు పండుతూ ఉంటే వారికి ఎంత బాధగా ఉంటుంది. కాబట్టి, ఇకముందయినా ఈ పరిస్థితి లేకుండా ఈ చెరువు క్రింద ఉన్న 5 వేల ఎకరాలను లోకలైజ్ చేసి ఈ కాలువ నీరు పోయేటట్లుగా చేస్తే రైతునకు బాగా ఉంటుంది. తుంగభద్ర హైలెవల్ కెనాల్ క్రింద ఆ గ్రామములో ఉన్న భూముల 4.20 p. m. నన్నిటిని లోకలైజ్ చేశారు ఆభూములలో వేరుసెనగ పడుతాయి. కొన్ని భూములలో వేరుసెనగ పండదు. జవుకు భూములు అంటారు. బంకు భూములు వగైరా ఉంటాయి. ఆరు తడి పైరులు వేసుకోండి. వ్యాపార పంటలు వేయండి. వరి వేయ వద్దు అన్నారు. అగ్రికల్చర్ వారు అరుణ ఆముదాలు, అర్జునకొఱ్ఱ వరలక్ష్మి ప్రత్తి, కల్యాణ గోధుములు వేయండి అంటున్నారు. ఆ భూములలో ఈ పంటలు పండవు, వేరుసెనగ పండదు, జవుకు భూమిలో వరి తప్ప ఏమి పండదు. 8 నెలలు యిరిగేషను శాఖవారు నీరు యిస్తాము అంటే ఆ రైతులు ఏమి చేయాలి ? వ్యవసాయ శాఖవారు, యిరిగేషను శాఖవారు ఒక విధంగా డివిజన్ చేయండి. వరి పండే భూములు యివి. వేరు సెనగ పండే భూములు యివి. మిగతా పంటలు పండే భూములు యివి అని అంటే బాగా ఉంటుంది. పిడుగుకు బియ్యానికి ఒకే మంత్రం అనే విధంగా కాకుండా చూస్తే బాగా ఉంటుంది. ఇరిగేషన్ బావులకు సర్వీస్ కనెక్షన్స్ యిస్తున్నారు. విద్యుచ్ఛక్తి శాఖవారి షరతులను ఒప్పుకున్నా కూడ విద్యుచ్ఛక్తి రావడంలేదు. యిన్ని నెలలు అయి పోయింది మేము పెట్టి ఎందుకు రాలేదు అనేతున్న అంటే కండక్టర్సు లేవు అంటాము. వాటి ఉత్పత్తిలో లోపం లేకుండా చూసి కండక్టర్సు యిస్తే రైతులకు నష్టం ఉండదు. విద్యుచ్ఛక్తి ఆగుతూ వస్తూ ఉంటుంది. సింగిల్ పడుతూ ఉంటుంది. దానివల్ల మోటారు కాలిపోతుంది. రైతులకు కండక్టర్సు లోపం లేకుండా విద్యుచ్ఛక్తి యిస్తే బాగా ఉంటుందని కోరుతున్నారు. ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శెలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ బి. రామారావు (జగ్గయ్యపేట) :- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టిన ఆర్థికశాఖామాత్యులు రాజారామ్ గారికి నా హృదయపూర్వకమైన ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. ఈ బడ్జెట్‌ను బలపరుస్తున్నాను. ప్రతిపక్షంలో ఉన్నటువంటి ప్రతిపక్ష నాయకులు సర్దార్ గౌతులచ్చన్న గాని, రాజకీయ పరిజ్ఞానం కలిగిన, రాజకీయ అనుభవం కలిగిన సుందరయ్యగారు గాని, రాజేశ్వరరావు గాని, అక్కిరాజు వాసుదేవరావు గాని తతిమా పెద్దలు చేసిన సుదీర్ఘమైన ఉపన్యాసాలలో చాల విమర్శలు ఉన్నాయి. అయితే కొన్ని వాస్తవాలు కూడ లేకపోలేదు. ప్రతిపక్షాలు కాబట్టి ప్రభుత్వాన్ని కేవలం విమర్శించే దృష్టితో విమర్శనాత్మకమైన దృక్పథంలో ఉండకుండా ఉండాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ బడ్జెట్‌లో అంకెల గారడి అని గౌరవనీయులైన సుందరయ్య గారు చెప్పారు. దానిని నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. మొన్న సుందరయ్య గారు పెట్టిన అనధికార తీర్మానంలో షెడ్యూల్డు తెగల వారికి 5 ఎకరాలు మాగాణి, 10 ఎకరాలు మెరక భూమి యివ్వాలని ప్రతిపాదన చేసి ఉన్నారు. అది అంకెల గారడి కాదా అని

మనవి చేస్తున్నాను. 5 ఎకరాల పల్లం భూమి, 10 ఎకరాల మెరక భూమి పెద్యూర్లు కులాల వారికి పంచిపెట్టాలి అంటే భూమి ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? ఇవన్నీ అంకెల గారడియేనా అని సభాముఖంగా వినయపూర్వకంగా అడుగుతున్నాను. గిరిజనులకు నాలుగు కోట్ల ఎకరాల భూమి వస్తుంది అని అన్నారు. వారు యిచ్చిన సందేశంలో నాలుగు కోట్ల ఎకరాల వరకు మిగులు భూమి ఉంటుంది. సాగులోకి తేవచ్చునని చెప్పారు. అలా టిది ఏదైనా ఉంటే ప్రభుత్వం వారు పరిశీలన చేయండి. ఇందిరా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వంలోకి వస్తే నిరుపేదలు, నిర్భాగ్యులు ఎన్నో కలలు కన్నారు, ఎంతో ఆశించారు. ఇందిరా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ రాజ్యాంగంలోకి వస్తే ఎంతో మేలు జరుగుతుందని ఆశించారు. దాని మేరకు ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ చాల సౌమ్యమైనది, చాల బాగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

సాంఘిక సంక్షేమానికి రెండున్నర కోట్ల రూపాయలు పోయిన సంవత్సరం కంటె యిప్పుడు బడ్జెట్ పెరిగిందని మనవి చేస్తున్నాను. ట్రైబల్ వెల్ఫేర్‌కు కూడ సుమారుగా కోటి రూపాయల మేరకు ఈ బడ్జెట్‌లో పెంచడం జరిగింది. ఇదే కాకుండా కృష్ణాజిల్లాలో 3,25,00,000 రూపాయలు తుఫాను వరదలకు గురి అయిన ప్రాంతాలలో సత్వర చర్యలు గైకొనేటందుకు కేటాయించడం జరిగింది. కృష్ణా జిల్లాలో ముఖ్యంగా వుయ్యూరు, వల్లూరు రోడ్ల నిర్మాణానికి 20 లక్షల రూపాయలు, మచిలీపట్టణం–చల్లపల్లి రోడ్డు, మున్నేరు బ్రిడ్జికి 45 లక్షల రూపాయలు పబ్లిక్ వర్క్స్ నుంచి కేటాయించడం జరిగింది. వారికి మా జిల్లా తరపున ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. ఆరోగ్యం విషయంలో చాల ఎక్కువగా ఈ బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. సుమారుగా 10 కోట్ల రూపాయల వరకు ఆరోగ్య విషయాలకు ఈ బడ్జెట్‌లో కేటాయించడం జరిగింది. అంకెల గారడి మాత్రం కాదు. ప్రభుత్వం దృఢమైనటువంటిది దీక్షా కంకణంతో నిరుపేదలను నిర్భాగ్యులను అందరిని కూడ పైకి తీసుకురావాలనే దృక్పథంతో ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. వెంకయ్యనాయుడు గారు చెప్పారు, డాక్టరు ఉంటే పేషంట్ ఉండడు. పేషంట్ ఉంటే డాక్టరు ఉండరు. వీరు యిద్దరు ఉంటే హాస్పటల్ ఉండదు అని చెప్పారు. కొన్ని చోట్ల అలాంటి సందర్భములు ఉన్నాయి అని చెప్పకతప్పదు. అలాంటివి ఒప్పుకోక తప్పదు. ప్రభుత్వ పక్షంలో ఉన్నామని ప్రతిపక్షాలు చెప్పిన నిజాన్ని నిజంగా చెప్పడానికి మేము సాహసిస్తున్నాము. అయితే వాటిలాగా ప్రతిదీ ఎదిరించాలనే దృక్పథం కాకుండా ఉండే టటువంటి వాస్తవ విషయాలను చెప్పడానికి వెనుకంజ వేయడం లేదు. నా నియోజకవర్గంలో పెనుకంచిప్రోలు అని 10 వేల జనాభా ఉన్న గ్రామం వున్నది. మున్నేటి వరదలలో ప్రజలు ప్రాణాలు దక్కించుకుంటూ, వారి పిల్లలను దక్కించుకుంటూ పసి పిల్లలను ఎత్తుకొని ప్రైమరి హెల్త్ సెంటర్‌కు వస్తే రెండున్నర గంటల నుంచి 10 గంటల వరకు డాక్టర్‌గాని, వాచ్‌మన్‌గాని ఏ ఒక్కరూ కూడ లేనటువంటి దుర్భర పరిస్థితిలో ఆ ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్ వున్నది. ఇది ఆరోగ్యమో, అనారోగ్యమో అర్థం కావడం లేదు. ఇలాంటి విషయాలు

ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. పెద్దలు అక్కిరాజు వాసుదేవరావు గారు తెలవిచ్చారు. రిలోకలైజేషన్ జరగాలి అన్నారు. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలవ క్రింద వెట్ యిరిగేటెడ్ లాండ్స్, డ్రై యిరిగేటెడ్ లాండ్స్‌గా కొన్ని చెప్పారు. ఏ లెక్కలలో యింజనీర్స్ వేశారో గాని ఆ విధానాలు మాత్రం చాల తప్పుగా వున్నవి. పల్లపు భూములు, మాగాణి అయ్యేటటువంటి భూములు అని, మెట్ట సాగు అయ్యేటటువంటివి వెట్ యిరిగేటెడ్ అని లెక్క చేయడం జరిగింది.

ప్రతిపక్ష సభ్యులు అనేక రకాలైన ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. ఆరోపణతే 4-30 p.m.
కాదు, లక్ష్మీకాంతమ్మగారు మాట్లాడుతూ - ఒకసారి హైదరాబాద్ కాలి పోయింది — అన్నారు. అంటే మళ్ళీ కాలబెడుతామనా ? ఇటువంటి బెదిరింపులకు యీ ప్రభుత్వం లొంగేదికాదని నేను మనవిజేస్తున్నాను. అంతేగాక-మీరు కూడా పోతారు-అని శాపనార్థాలు కూడా యీ సభలో పెడుతున్నారు. ఆమె యీ తెలుగుదేశపు ఆడపడుచు, తెలుగుదేశపు ఆడబిడ్డ యీ విధంగా శాపనార్థాలు పెట్టకూడదని నేను సభాముఖంగా అర్థిస్తున్నాను. అంతేగాక వారు మమ్మల్ని మేమే రక్షించుకొంటాము అనికూడా అప్పుడు మిమ్మల్ని మీరే రక్షించుకునే పరిస్థితిలో వున్నప్పుడు యింక ప్రభుత్వం ఎందుకో నాకు అర్థం కావడం లేదు. వారు ఉద్రేకంతోనే మాట్లాడారో, మరేమి మనసులో వుండి మాట్లాడారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. మేము కొత్తగా వచ్చిన సభ్యులము, వారికి వున్నంత రాజకీయ పరిజ్ఞానం మాకు లేకపోవచ్చు ; అయితే అటువంటి బెదరింపులు చేయకుండా వుంటే బాగుంటుందని మాత్రం నేను మనవి జేస్తున్నాను. ఇంక, పోలీసువారిని రక్షించడమే యీ ప్రభుత్వ విధానంగా వున్నదని కూడా వారు చెప్పారు, మీకు తెలుసు, వీరి చర్యలకు సంబంధించి విచారణా సంఘాలను నియమించి కఠిన చర్యలు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న విషయం వారికి తెలుసు, తెలిసి కూడా వారు ఆ విధంగా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నారో, ఎందుకు ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించాలని విమర్శిస్తున్నారో నాకు అగమ్యగోచరంగా వుంది.

అయితే, కొన్ని లోపాలు వున్నాయి, ఇప్పుడు ప్రభుత్వం వారు విప్లవాత్మకమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నారు, ఇళ్ళస్థలాల విషయంలోగాని, పేదల పరిస్థితిని అభివృద్ధి పరచడం విషయంలో గాని చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. అయితే నా నియోజకవర్గానికి సంబంధించి కొన్ని విషయాలు చెప్పవలసి వుంది. ఆర్.టి.సి. బస్సులు ప్రతిగ్రామానికి వస్తాయని, మా ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినప్పుడు మేమెంతో సంతోషించాము. అయితే మునేరు, వైరా, కట్టెలేరు నదుల మధ్య సుమారు 30-40 గ్రామాలున్నాయి. అలాగే యిటు ఖమ్మం జిల్లా మధిర తాలూకా, అటు నందిగామ, జగ్గయ్యపేట తాలూకాలకు సంబంధించి యీ గ్రామాల మధ్య సరియైన బాట సౌకర్యం లేదు. నిన్న మునేరు పొంగినప్పుడు అక్కడ బాట సౌకర్యం లేక నానా ఇక్కట్లు పాలయిన సంగతి మీకందరికీ తెలుసు. అక్కడ బాట సౌకర్యంలేదు ప్రతి గ్రామానికి బస్సు ఏర్పాటు సౌకర్యం చేస్తామన్నప్పుడు ముఖ్యంగా గమనించ వలసిన విషయం యిది. ఆ గ్రామాలు గత 30 ఏళ్ళుగా

కు గ్రామాలుగా వుండిపోయినవి. నేను యీ బడ్జెట్ చూశాను. మా జగ్గయ్యపేట, నందిగామ, వెనుకబడిన తాలూకాలకు సంబంధించి యిందులో ఎక్కువ కేటాయింపు లేదు, ఎక్కువ నిధులను కేటాయించి యీ తాలూకాలను అభివృద్ధిచేయడానికి పూనుకోవలసిందిగా నేను వారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

అలాగే ఇళ్ళ స్థలాల విషయం వుంది. నేను ముఖ్యంగా నా నియోజక వర్గంలోని కంభంపాడు, కొణతమత్కూరు అనే రెండు గ్రామాలలో ఇళ్ళస్థలాల గురించి ప్రభుత్వం దృష్టికి ఎన్నోసార్లు తీసుకువచ్చాను. కాని, ఏమీ జరగలేదు. ఆ గ్రామాల గురించి యింతవరకూ పట్టించుకున్నవారు లేరు. అక్కడ ఇళ్ళ స్థలాల విషయం అది దేవదాయ ధర్మాదాయ శాఖకు చెందినది అని వారంటారు. వారి వద్దకు వెళ్ళి అనేక దఫాలు మొరపెట్టుకున్నాం, మొత్తుకున్నాం, వారు వినలేదు. ఈ విధంగా యీ విషయంలో కొన్ని అవతవకలు వున్నాయి. ఒక వైపున పట్టాలు యిచ్చారు, పట్టాలు యిచ్చారుగాని, భూములు యివ్వలేని పరిస్థితులు వున్నాయి. ఉదాహరణకు హైదరాబాద్ జిల్లాలో చేవెళ్ళ, మోగిల్ల అనే చోట మాజీ సైనికులకు నలుగురికి పట్టాలు పంపిణీ చేశారు, ఇంతవరకూ భూమిని స్వాధీనం చెయ్యలేదు, ఇలాంటి లోపాలు కొన్ని వున్నాయి.

అలాగే మంచినీటి పథకాలకు సంబంధించి నా నియోజక వర్గంలో పెద్ద పెద్ద గ్రామాలు వున్నాయి. పెనగంచిప్రోలు గ్రామం 15 వేల జనాభాగలది. మునేరు వరదల్లో ఆ గ్రామంలో సుమారు 200 ఇళ్ళ వరకూ కొట్టుకు పోయినవి. ఏటిముంపు వలన యీ విధంగా అనేక చోట్ల కొట్టుకుపోతున్నవి. దీని నివారణకు తగు చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. జగన్నాథం (వరదన్నపేట): —అధ్యక్షా, ఈ శాసనసభకు ఆర్థిక శాఖామాత్యులు సమర్పించిన బడ్జెటు, కంట్రోలర్ అండ్ ఆడిటర్ జనరల్ గారి నివేదిక, గౌరవ సభ్యుల వుపన్యాసాలు యివన్నీ చూసిన తరువాత నాకొక వుపమానం గుర్తుకు వస్తున్నది, అదేమంటే అధ్యక్షా, రావణాసురుడికి తమ్ముడు కుంభకర్ణుడు. ఆయన ఒక రోజున నిద్రలేచి మంచి ఖుషీగావుండి, గడ్డం చేయించుకుందామని ఒక నాయీ బ్రాహ్మణుని పిలిచాడు, ఆ నాయీ బ్రాహ్మణుడు ఒక నిచ్చెన వేసుకుని కుంభకర్ణుని గడ్డము గియ్యబోతే....

మిస్టర్ స్పీకర్ : — ఇది ఏ పురాణంలో వున్నది?

శ్రీ ఎం. జగన్నాథం:— ఇది ప్రజా పురాణంలోని ఉపమానం అని ముందే మనవి చేశాను. ఆ విధంగా అతని గడ్డము చేస్తుంటే పొరబాటున, చెయ్యి జారి ఆ కత్తి కుంభకర్ణుని నోట్లో పడిపోయింది వెంటనే అతడు కుంభకర్ణుని అనుమతితో కోరలు పట్టుకొని కడుపులోకి దిగి తన కత్తి కోసం వెతకటం ప్రారంభించాడు. అంతకు ముందే కుంభకర్ణుని కడుపులోకి దూరిన ఒక హరిజన కుర్రవాడు అతనికి కనిపించాడు, ఆ కుర్రవాడు పాడిగేదె పోయిందని అక్కడ వెతుక్కుంటున్నాడు. ఇద్దరూ నువ్వెందుకు వొచ్చావు అంటే నువ్వెందుకు వొచ్చావు అని వివరాలు తెలుసుకొని యిద్దరూ తిరగంగా తిరగంగా లోపల మానవ జంతు కళేభరాలు

యింకా అనేకం కనబడ్డాయి. బలహీన వర్గాలకు ప్రభుత్వం ఇస్తామంటున్న సహకారంకూడా ఈ విధంగా వుంది పరిస్థితి. ప్రతి మంత్రి పుంగవుడూ, ప్రతి నాయకుడూ, ఒకే తారకమంత్రం జపిస్తున్నారు. బలహీన వర్గాలు అని జపిస్తున్నారు. ఇది అతి ఆయిపోయిందని నా అభిప్రాయం.

అబ్కారి శాఖామంత్రి (శ్రీ పి. గంగారెడ్డి) :— ఇంతకు ఈ కథ అర్థం ఏమిటి ? 4-40 p.

శ్రీ ఎమ్. జగన్నాథం :— ఎస్‌సి, బిసిలు కుంభకర్ణుని కడుపులోనికిపోయి వారియొక్క సంక్షేమం ఎంత ఉందో అందులోనికి పోయిన తరువాత కనబడింది. ఆడిట్ రిపోర్టు ప్రకారం ఎస్‌సి హాస్టల్సు గురించి మాత్రమే వరంగల్లు జిల్లా వరకు చెబుతాను. 14 హాస్టల్సుకు మంచినీరు, ఎలక్ట్రిసిటీ వంటి సౌకర్యాలు కలిగించడానికి 3.94 లక్షలు జిల్లా పరిషత్తుకు బడ్జెటులో కేటాయించారు. ఇందులో 1976 జూన్ వరకు 2.4 లక్షలు ఖర్చు చేసినట్లు ఉంది. అదే నివేదికలో 13 హాస్టల్సులో నీటి వసతులు చేయలేదని వున్నది. 8 హాస్టల్సులో మాత్రం కొంచెం కొంచెం చేసారు. ఆడిట్ రిపోర్టులో వున్న విమర్శ మాత్రమే చెప్తున్నారు. ప్రభుత్వం హాస్టల్సులో సౌకర్యాలు కలిగించడానికి డబ్బు ఇస్తే ఖర్చు చేసిన దానికి ఫలితాలు లేవని చెప్పారు. ఆశ్రమ పాఠశాలల విషయం. 6.85 లక్షలు కేటాయించారు. 6 2 లక్షలు ఖర్చు చేశారు. అది కూడా సంతృప్తికరంగా ఖర్చుచేయలేదని కూడా రాశాను. ఒక హాస్టలు ఉదాహరణ ఇస్తాను. రాయన్నగూడెంలో ఎస్‌టి హాస్టలు భవనానికి రూ. 75 వేలతో ఎస్టిమేటు వేస్తారు. కంట్రాక్టరు 16 వేలు తీసుకున్నాడు. 1978 నాటికే ఇదే పరిస్థితి. కంట్రాక్టరు మీద ఒక వ్యాఖ్యానం కూడా వ్రాసారు. 200 బస్తాలు సిమెంటు తీసుకుంటే 150 బస్తాలు రికవరు చేయలేదని వ్రాసారు. ఇక సామూహిక బావులు — కమ్యూనిటీ వెల్స్ నిమిత్తం బలహీన వర్గాల సంక్షేమానికి ఎంతో చేసినట్లు చెప్పారు. వివరాలు పరిశీలిస్తే వాస్తవం బోధపడుతుంది. అధ్యక్షా ! 1974-77 వరకు 30.40 లక్షలు బావుల నిర్మాణానికి కేటాయించారు. 1976 మధ్య, ఆఖరు వరకు 8 లక్షలు ఖర్చు చేస్తారు. నిర్దేశించిన సొమ్ములో 22.40 లక్షలు ఖర్చు చేయలేదు. అదే విధంగా 1972 నుండి 77 మధ్య 349 కమ్యూనిటీ బావులు త్రవ్వినారు. వివరణ చూస్తే 116 బావులు మాత్రమే పూర్తి అయినవి. దానికి 18 లక్షలు ఖర్చు చేసారు. అందులో 39 బావులకు 1.56 లక్షలు ఖర్చు చేసారు కాని అందులో రాళ్ళుపడి అవసరం లేకుండా పోయింది. నీళ్ళు పడని 9 బావులకు 34 వేలు ఖర్చు చేసారు. 185 బావులు వివిధ దశలలో ఉన్నట్లు రికార్డులో ఉంది. భవనం అంటే బేస్‌మెంట్, గోడలు ఉంటాయి. బావులకు ఆ దశలేమిటి ? కొంత లోతు త్రవ్విన తరువాత వర్షాలు పడితే సాధారణంగా పూడిపోతుంది. బలహీన వర్గాలకై ఇచ్చిన డబ్బు ఖర్చులో ఈ విధంగా కుంభకోణం జరుగుతుంటే ఆర్థిక శాఖామాత్యులు డబ్బు ఇవ్వడమే కాని ఖర్చు చేసే తీరు గురించి చర్య తీసుకునే పద్ధతి ఉన్నట్లు లేదు. అధ్యక్షా. ఇక యువజన సంక్షేమం అని ఒకటి పెట్టారు. దీనికి ఐఏఎస్ వారు డైరెక్టరు, వారు చేపట్టిన కొన్ని కార్యక్రమాలు చూడండి. సమితి ఒక్కింటికి వెయ్యి రూపాయలు ఖర్చు చేయాలని 1976వ సంవత్సరంలో 3.24 లక్షలు కేటాయించారు.

అందులో ఐదు సమితులు మాత్రమే వెయ్యి చొప్పున వినియోగించుకున్నారు. మిగతా సమయాలు ఈ డబ్బు వినియోగించుకోలేదు. తిరిగి 1976 ఆగస్టులో 162 వేలు ఇచ్చారు. 1977 ఫిబ్రవరిలో 162 వేలు ఇచ్చారు. ఇవి ఎందుకు ఖర్చు చేశారో వివరణ లేదని రిపోర్టులో స్పష్టంగా వ్రాసారు. ఈవిధంగా పరిస్థితులుంటే బలహీన వర్గాలకు 58 కోట్లు ఇచ్చాం అంటున్నారు పరిస్థితి యీవిధంగా వుంటె ప్రభుత్వ యీ యంత్రాంగంపై నమ్మకాలుంటాయా అని నా ప్రశ్న ? ఇక శిశు సంక్షేమంక్రింద వరంగల్లు జిల్లాలో వాడపల్లిలో 50 వేల ఎస్టిమేటుతో ఒక భవనం కట్టారు. అందులో ప్రాథమిక అవసరాలైన నీరు, ఎలక్ట్రిసిటీవంటి వాటికి అదనముగా 40 వేలు అవసరమని వ్రాసారు. కానీ అతిగతి లేక రు. 400 లు చొప్పున కిరాయి భవనంలో ఎందుకు ఉంటున్నారని అడిగితే సమాధానం రాదు. ఇంకా చాలా లోపాలెన్నో ఉన్నవి అధ్యక్షా ! ఏ జిల్లాలోకూడా సంతృప్తికరంగా ఈ రిపోర్టు ప్రకారం కనబడదు. ఈ బడ్జెటు కార్యక్రమాలు అమలు జరపడానికి అవసరమయిన యంత్రాంగం విషయంలో ఏమేమి చర్యలు తీసుకోబోతున్నారో అందరూ ఆలోచించవలసిన ప్రశ్న. ఇటువంటి కార్యక్రమాలు విడిచి పెట్టి మంత్రులు చిత్రమైన ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. నదీజలాల మంత్రిగారు కృష్ణాజలాలు కావేరికి తీసుకుపోతామన్నట్లు చెబుతున్నారు. పంచాయతి సర్పంచ్‌లకు సమితులలో స్థానం లేకుండా చేసి కొత్త పంచాయతి వ్యవస్థ సృష్టిస్తానని పంచాయతిరాజ్ మంత్రిగారు చాలా ఉత్సాహంగా అంటున్నారు. ఈ విధంగా ఎవరికి తోచిన రీతిగ మంత్రులు ప్రకటనలు చేస్తున్నారు. సోషలిస్టు సమాజం పేరుతో అధికారంలోనికి వచ్చి దేశాన్ని ఎక్కడకు తీసుకుపోతున్నారని అడుగుతున్నాను. ఆబ్కారీ మంత్రిగారు ఇక్కడ ఉన్నారో లేరో కాని వారికి సంబంధించిన విషయాలు చెబుతాను. హారాజులు రాబోతున్నాయి. మంత్రిగారు కంట్రాక్టర్ల విషయంలో దయతలచి నాలుగు నెలల ధరావతు బదులు రెండు నెలలకు తగ్గించారు, గీత కార్మికులపై చెట్టు పన్ను పెంచారు. అనేక కార్యక్రమాలు కంట్రాక్టర్లకోసం ఆయన ఎందుకు చేస్తున్నాడో మంత్రివర్గం పాలసీయా లేక ఆయన స్వంత పాలసీయా యీ సభ ఆలోచించవలసిన అవసరం వుందని మనవిచేస్తున్నాను. అధ్యక్షా ! ఇక బ్రాందీ షాపుల విషయంలో రాష్ట్రంలో 6-7 వందల లైసెన్సులున్నాయి. వాటికి నికర ధర వున్నది. ఇపుడు వాటిధర పెంచిస్తామనీ, పెంచకుండా మామూళ్లు వసూలు చేస్తున్నట్లు బయట అనేక పుకార్లున్నాయి. అమాత్యులు చెప్పారేమో తెలియదు కాని వరంగల్లులో నిన్న విన్నది ఏమిటంటే—లైసెన్సుదారులంతా చందాలు పోగుచేసుకుని మంత్రులకు ఇస్తేతప్ప లైసెన్సులు పెరిగే ప్రమాదం వున్నదని ప్రచారం తీవ్రంగా బజారులో వుంది. అధ్యక్షా, దీనిని తమరు విచారించాలి. మరో ముఖ్యవిషయం అధ్యక్షా ! విజయవాడ, విశాఖపట్టణం నగరాలకు అభివృద్ధి మండలులు ఏర్పాటు చేసారు. తెలంగాణాలో హైదరాబాదు తరువాత ముఖ్యమయినది వరంగల్లు. అక్కడ అభివృద్ధి మండలి ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం వుంది. లోగడ ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది. అనేక సంస్థలు విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నారు. వరంగల్లుకు అభివృద్ధి మండలి ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక పోతే

ఆర్థికశాఖనుంచి పథకాల అమలుకు నిఘా విభాగం ఏర్పాటు చేసి కేటాయించిన ధనం వినియోగించని అధికారులను శిక్షించే నిబంధన పెడితేతప్ప అమలు కాదు. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

Mr. Speaker :-"No allegation of a defamatory or incrimintory nature shall be made by a Member against any person unless a member has given intimation to the Speaker and also to the Minister concerned" అందువల్ల అందరకు మనవిచేసేది ఏమిటంటే-మరొక మెంబరుపై కాని మినిస్టరుపై కాని డిఫమేటరీగా ఏమైనా మాట్లాడదలచినప్పుడు నాకు ముందు చెప్పి అనుమతి తీసుకుని చేయాలని చెబుతున్నాను.

శ్రీమతి టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ :—పార్లమెంటులో చూస్తున్నాం వేగ్‌గా ఏమాత్రం ప్రూవ్ చేయలేని కాంక్రీట్‌గా లేని—

శ్రీ పి. వెంకటాద్రి :—పార్లమెంటులో కాంగ్రెసువారేమీ చేయలేదు. వారిలో వారే చేసుకున్నారు.

Mr. Speaker :—This is not a question of debate. I am bringing to the notice of the Members, the rules. I will strictly adhere to the rules hereafter.

Sri P. Ganga Reddy :—It has become a fashion for every member. The Member is laying baseless charges. I request that they must be substantiated. Otherwise, I will resign or he must resign.

శ్రీ ఎమ్. జగన్నాథం :—నేనేమీ అనలేదు. వరంగల్లులో విన్నానని అన్నాను.

శ్రీ పి. గంగారెడ్డి :-బజార్లలో అనుకునే పుకార్లన్నీ తీసుకువచ్చి ఇక్కడ చెబితే ఎట్లా? It must be substantiated.

Mr. Speaker :—Now, Sri A. Eswara Reddy will speak.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి(తిరుపతి):— అధ్యక్షా, యాన్యువల్ ఫైనాన్షియల్ 4.50 p. m.
స్టేటుమెంటును ప్రతియేటా పాస్ చేసుకుంటున్నాము. నేను ఈ బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలుచుకున్నాను. వీకర్ సెక్షన్సుకు ఎంతో అనుగుణంగా వుండే బడ్జెటు అని చెప్పకతప్పదు. నిమ్న జాతులకు, దళిత వర్గాల జీవితాలు మెరుగు చేయడానికి ఎన్నో పథకాలు ఈ ప్రభుత్వం ఆలోచన చేస్తున్నందుకు అభినందించ వలసినదే. ఆది ప్రభుత్వ షాలసీగా రూపొందించుకొన్నాము. ఒక ఫేజ్డ్ ప్రోగ్రామ్ క్రింద అందరికి ఇళ్ళ స్థలాలు యిస్తే బాగుంటుంది. మంత్రులు వివిధ ప్రదేశాలు తిరుగుతూ వుంటారు. కీలక సమస్యలు వారి దృష్టికి వచ్చినపుడు ఆన్ దిస్పాట్ తెగతెంపులు చేసి డెసిషన్ తీసుకుంటే బాగుంటుంది. బలహీన వర్గాలవారికి నివాసన స్థలాలు పూర్తిగా యిప్పించవలసిన బాధ్యత ఈ ప్రభుత్వం

పైన వుంది. వెంటనే చేస్తే బాగుంటుంది స్కాలర్ షిప్స్ కూడ చాలమందికి యిస్తున్నారు. ఎకనమికల్లీ బేక్‌వర్డు స్టూడెంట్స్‌కి కూడ యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఉ బడ్జెటులో కొన్ని విషయాలను రూపొందించలేదు. అనంతపురంలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్‌ని పెట్టారు. అట్లాగే ఇదివరకు వరంగల్లు, నంబూరులలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్లను పెట్టారు. ఆ రెండు సెంటర్స్ యూనివర్శిటీలుగా రూపొందాయి. రాయలసీమలో వున్న అనంతపురం పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటరును కూడ యూనివర్శిటీగా చేస్తే బాగుంటుంది. కావలసిన నిధులు కేటాయించి వెంటనే చేస్తే బాగుంటుంగి. ఉపాధి కల్పనకు లనేక కార్యక్రమాలను దీనిలో తెలియచేశారు. తిరుపతిలో రైల్వే క్యారేజి వర్క్‌షాపు పెడితే 2,500 మందికి ఉద్యోగాలు దొరకే అవకాశం వుంటుంది. 400 ఎకరాల భూమి, రోజూ కవలసిన 2 లక్షల గ్యాలన్ల నీరు సప్లయి చేస్తామని ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ కార్పొరేషన్ వారు ఫవరు సప్లయి చేస్తామని చెప్పారు. అటువంటి భారీ పరిశ్రమ తిరుపతిలో పెడితే వేంకటేశ్వర యూనివర్శిటీలో తయారైన గ్రాడ్యుయేట్స్‌కి ఉపాధి అవకాశాల దొరుకుతాయి. కనుక ఆ వర్క్‌షాప్ వచ్చేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. యాంటీ బెగ్గింగ్ అక్ట్ అన్ని చోట్ల ప్రవేశపెట్టి అమలుచేస్తున్నామని చెప్పారు. తిరుపతిలో ఎక్కడ చూచినా లెపర్స్. దేవాలయాలకు పోతే చేతులుచాపుతూ ఎగబడ్డము చూస్తూ వుంటాము. మద్రాసు రాష్ట్రములో యాంటీ బెగ్గింగ్ అక్టు పాస్ చేశారు. అక్కడ నుంచి, కర్నాటక నుంచివలస వస్తున్నారు. మనము స్ట్రిక్ట్‌గా అమలు చేయకపోతే లాభము లేదని చెప్పాము కాని దీనికి చాల డబ్బు ఖర్చు అవుతుంది. అంత ఖర్చు పెట్టెదానికి వుండదు. వీలుకాదని అన్నారు. దేవస్థానమువారు కొంత పైకము ఇస్తామని అన్నారు. కాని అది కూడ అక్కడ జరగడం లేదు. లెప్రసీ హోమ్ వుంది. అక్కడనుంచి బెగ్గర్స్ వచ్చి ఆ ఊళ్ళో దేవాలయాలముందు ఉండడం చాల అసహ్యంగా వుంటుంది. ఈ బడ్జెటులో ఓపెనింగ్ ఆఫ్ డెస్టిట్యూట్ హోమ్స్ గూర్చి ప్రస్తావించారు. చాల మంచి విషయం. నిస్సహాయులను, వితంతువులను ఈ డెస్టిట్యూట్ హోమ్స్‌తో పెట్టి పైకి తీసుకువస్తే చాల బాగుంటుంది. అలాంటిది రాయలసీమ ప్రాంతములో కూడ పెడితే బాగుంటుంది. గౌరవ సభ్యురాలు విజయలక్ష్మిగారు చెప్పినట్లు ఎన్నో చోట్ల అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీస్ పెట్టారు. విశాఖపట్టణములో గుంటూరులో, విజయవాడలో, తెనాలిలో రూపొందిస్తున్నారు. తిరుపతి పట్టణానికికూడ అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ ఎంతైనా అవసరం. అక్కడ సరియైని టౌన్ ప్లానింగ్ లేదు, అక్కడకూడ ఏర్పాటు చేయాలవి చెప్పాము. కాని దాని ప్రస్తావన ఈ బడ్జెటులో ఏమీ లేదు. ఈ అర్బన్ డెవలప్‌మెంటు అథారిటీకి కావలసిన నిధులను దేవస్థానముయొక్క నిధులనుంచి తీసుకొని కాన్‌స్టిట్యూట్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. పట్టణాభివృద్ధికి కావలసిన ఇండ్ల వసతులు వంటివి కలుగచేస్తే ఎవరైనా బదిలీ అయి వచ్చినప్పుడు తిరుపతికి పోము, మాకు అక్కడ ఇల్లు దొరకదు, మా పిల్లలకు చదివించుకోడానికి అవకాశము లేదు అని చెప్పే అవకాశము వుండదు. అందువల్ల తిరుపతికి కూడ వెంటనే అర్బన్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీని కాన్‌స్టిట్యూట్ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

సురక్షిత నీటి సరఫరా పథకము. ఏ విదేశీయుడు కూడ మన దేశానికి వచ్చినపుడు నీరు త్రాగడం లేదు. ఇక్కడ నీటిలో పురుగులు వుంటాయని, ఇంటెస్టయిన్స్ దెబ్బతిని జబ్బులు వస్తాయని వీరు మొదలైన పానీయాలనే తీసుకొంటున్నారు. నీటిని తీసుకొనే అవకాశం లేదని అంటున్నారు. ప్రతి గ్రామానికి సురక్షిత నీటి సరఫరా పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టకపోతే మన ప్రగతి కుంటుపడిందనే చెప్పాలి. ప్రియారిటీ యిచ్చి సురక్షిత మంచినీటిని సరఫరాచేసే బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద వుంది.

రోడ్స్ విషయం పలువురు సభ్యులు ప్రస్తావించారు. విశాఖపట్టణమునుండి 40 కిలోమీటర్లు వస్తేగాని రోడ్ కన్పించదని హిందూ పేపరులో ఒక పెద్ద స్టేటుమెంటు వచ్చింది. అక్టోబరు 2 వ తేదీనుంచి పెద్ద రోడ్స్‌తో చిన్న రోడ్లను ఇంటర్ లింక్ చేస్తామని ప్రభుత్వము చెబుతున్నది. అది సాధ్యమయ్యే పని కాదు. వార్ ఫుటింగ్ మీద నిధులను ఖర్చుపెట్టి సక్రమముగా చేయగల్గితే తప్ప లేకపోతే 5-00 p.m. సాధ్యము కాదు. దీనిని ఒక డెడికేటెడ్ స్పిరిట్‌తో చేసి బస్సు సౌకర్యాలు కలుగచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక, పరిశ్రమల గురించి చెప్పాలంటే వీల్స్ అండ్ యాక్సిల్ ప్రాజెక్టు బెంగుళూరుకు తీసుకువెళ్లారు. మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంమీద ఒత్తిడి తెచ్చి లెటర్ ఆఫ్ ఇండెంట్ తీసుకోకపోతే మనకు ఏ భారీ ప్రాజెక్టూ రాదు. వ్యాగన్స్ రిపేర్ వర్క్‌షాప్ రేణిగుంటలో స్థాపిస్తే 2,500 మందికి ఉద్యోగం దొరుకుతుంది కనుక దానిని కేంద్ర రైల్వే మంత్రిని ఒప్పించి సాధించాలి. రైల్వేబోర్డు చైర్మెన్ రాజన్‌గారు దానిని షోరనూర్‌కో, బెంగుళూరుకో పంపాలని చూస్తున్నట్లు కన్పిస్తున్నది. దానిని రేణిగుంటలో స్థాపించేటట్లుగా ప్రభుత్వం పట్టుదలతో వ్యవహరించాలని కోరుతున్నాను. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ప్రభుత్వంలో నైలాన్ ఫిలమెంట్ ఫ్యాక్టరీని ఏర్పాటు చేస్తామని పత్రికల్లో ప్రకటనలు చేశారు కాని ఇంతవరకు అది రాకుండా పోయింది ఇదైనా మన రాష్ట్రానికి వచ్చేట్లుచూడాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, ఎడ్యుకేషన్ విషయం చూస్తే అభ్యుదయ ప్రాథమిక సంస్థలు నెలకొల్పుతున్నాము. మంచిదే. ఇప్పుడున్న పాఠశాలలను మెరుగు పరచి సరైన ఉపాధ్యాయులను నియామకం చేసి ప్రాథమిక విద్యకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చి హైయ్యర్ ఎడ్యుకేషన్‌కు పంపించేట్లు చూస్తే బాగుంటుంది. వివరాలు విద్యా డిమాండు వచ్చినప్పుడు మాట్లాడవచ్చు కాని విద్యకు కేటాయించిన డబ్బు చాలా తక్కువగా వుందని మనవి చేస్తున్నాము.

ఇక హాస్పిటల్స్ విషయం వస్తే నిజాం ఆర్థోపెడిక్ హాస్పిటల్ గురించి, ఉస్మానియా హాస్పిటల్ గురించి చెప్పారు. మాకు రుయా హాస్పిటల్ ఒకటి వుంది కాని దానిని అంతా గయా హాస్పిటల్ అని అంటారు. అక్కడకు వెళ్ళినవారెవరు తిరిగి రారు. అక్కడ ఎక్విప్‌మెంట్ మంచిదే, చక్కని డాక్టర్లు వున్నారు కాని సరైన కో-ఆర్డినేషన్ లేదు. సరైన అధికారిని వేసి ఆ హాస్పిటల్ సక్రమంగా

నడిచేటట్లు చూడాలి. కాన్సర్ వ్యాధి చికిత్సకు వెల్లూరు వెళ్ళాలంటే చాలా డబ్బు అవుతుంది. కర్నూలు, గుంటూరు చాలా దూరం కనుక అక్కడ కాన్సర్ యూనిట్ కూడా తెరవాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. శీతారాములు (నరసన్నపేట) :— అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన 78-79 సంవత్సరపు బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలను మనవిచేయ దలచు కున్నాను. ఈబడ్జెటులో వున్న ప్రత్యేకత ఏమిటంటే ఇది బలహీన వర్గాల ఆర్థిక జీవన పరిస్థితిని మెరుగుపర్చడానికి తోడ్పడు తుంది. గత తాత్కాలిక బడ్జెటులో బలహీన వర్గాల సంక్షేమ పథకాల కోసం కేటాయించిన మొత్తంతో కలిపి ఇప్పుడు 58 కోట్ల రూపాయలు కేటా యించడం సమంజసమైన చర్య అని నేను భావిస్తున్నాను. అయితే నిధులు కేటాయించినంత మాత్రాన ప్రయోజనం వుండదు, వాటిని సక్రమంగా సకా లంలో త్వరిత గతిని ఖర్చు పెట్టినప్పుడే పూర్తి సత్ఫలితాలను సాధించ గలుగుతాము అప్పటికే దేశ అభ్యున్నతి పొందుతుంది. అయితే ఈ నాడు షెడ్యూల్ కాస్ట్, షెడ్యూల్ ట్రైబ్స్ వారి ప్రధానసమస్య ఏమిటంటే వారి నివేశన స్థలాలు, మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అనేక గ్రామాలలో వారికి నివేశన స్థలాలు కేటాయించారు. వారికి 200, 250 రూపాయలు సహాయము చేసి ఇండ్లు కట్టుకోమన్నారు. అవి గాలికి ఎగిరిపోయి, వర్షానికి కూలిపోయాయి. డబ్బు నిరుపయోగం అయింది. వారికి స్థలాలు ఇచ్చినప్పుడు ఇంకా ఎక్కువ డబ్బు సమకూర్చి, ఆర్థిక వనరులు సమకూర్చినప్పుడే వారు సత్ఫలితం పొందగలుగుతారు. షెడ్యూల్ కులాల, షెడ్యూల్ జాతుల, ఇతర వెనుక బడిన జాతుల విద్యార్థులకు ప్రవేశం కోరిన ప్రతి విద్యార్థికి హాస్టల్ సదుపాయం కల్గించి చదుకోటానికి అవకాశం కల్గించాలి.

ఇక మత్స్య పరిశ్రమ గురించి చెప్పాలంటే సంతోషకరమైన వార్త ఏమిటంటే ప్రపంచబ్యాంకు వారు ఆంధ్రప్రదేశ్ కోస్తా ప్రాంతంలో మత్స్య పరిశ్రమాభివృద్ధికి 36 కోట్లు కేటాయించినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇది చాలా హర్షించ దగిన విషయం. ఇది లక్షలనుండి మత్స్య పారిశ్రామికులకు బాగా ఉపయోగ పడుతుంది శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 146 మైళ్ల సముద్ర తీరం వుంది. అక్కడే పూర్వం నుండి ఎంతో ఔన్నత్యం పొందిన కళింగపట్నం రేవు పట్టణం వుంది. అది ఈ నాడు నికృష్ట పరిస్థితిలో, జీర్ణావస్థలో వుంది,

కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు యీ మధ్యన దాని ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి లైట్ హౌస్ కట్టించారు. అలాంటి కళింగ పట్నములో కోల్ స్టోరేజి ప్లాంటు వరల్డ్ బ్యాంకు సహాయం పొందిన నాడు మా జిల్లాయొక్క సముద్రతీరములో వున్న సన్నకారు మత్స్య పారిశ్రామికుల అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుందని చెప్పక తప్పదు.

ఇక మంచి నీటి సరఫరా విషయం, మన సమాజములో గ్రామీణ ప్రాంత ములో మంచి నీటి సరఫరా ప్రాణప్రదమైనటువంటిది. అనేక గ్రామాలలో సంవత్సరాల తరబడి త్రాగడానికి మంచి నీరు లేక రెండు మూడు మైళ్ల దూరము వెళ్ళి గ్రామస్తులు నీళ్లు తెచ్చుకుంటారు. ఆ కార్యక్రమం జయప్రదంగా చేపట్టిన

నాడు వారికి ప్రయోజనకరంగా వుంటుంది. ఉదాహరణ చెప్పాలంటే శ్రీకాకుళం జిల్లా నరసన్నపేటలో 12 లక్షల రూపాయలతో మంచి నీటి రక్షిత పథకము చేపట్టారు. సంవత్సరాలు అయింది. హయగ్రీవాచారిగారు పంచాయితీరాజ్ మినిస్టరుగా వున్నప్పుడు దానికి ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఇంతవరకు పూర్తి కాలేదని చెప్పడానికి సిగ్గుపడుతున్నాను. 12 లక్షలు ఖర్చు అయింది, మంచినీటి సరఫరా జరుగ లేదు. ప్రభుత్వం గురించి నత్త నడకగా గాకుండా ఆ మంచినీటి పథకాన్ని అతి త్వరలో పూర్తి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

విద్యా రంగం ప్రాథమిక విద్య దశలో గట్టి పునాదులు వేయాలి, లేకపోతే హైస్కూల్స్‌లోకి కళాశాలలోకి వెళ్ళినా నిరుపయోగం అవుతుంది. గ్రామాలలో,పాఠశాల భవనాలు లేక పశువుల పాకలలో, రచ్చబండలలో, చెట్ల క్రింద నిరుత్సాహ వాతావరణములో విద్యను నడుపు తున్నారు. అందుకని అంచల వారీగా పాఠశాల భవనాలను మంజూరు చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము మీద వుంది. అనేక పాఠశాలల్లో ఉపాధ్యాయులను భర్తీ చేయకుండా ఖాళీలు వుంచారు. ఆ ఖాళీలను భర్తీ చేసి విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడాలని కోరుతున్నాను

ఇక వైద్యం. తాలుకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో మందులకు నిధులు లేక యిబ్బంది పడుతున్నారు. కొన్ని సమితి డిస్పెన్సరీస్‌లో సమితి జనరల్ ఫండ్స్ నుండి మేంటేన్ చేస్తున్నారు సిబ్బంది జీతాలు కూడా జనరల్ ఫండ్సు నుండి యివ్వడం వల్ల ఔషధాలకు బాధ పడుతున్నారు. అందుకని నిధులు కేటాయించాలి.

పోతే గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో రిమోట్ విలేజస్‌కు కూడ రవాణ సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు. ప్రజలకు ఎంతో ఉత్సాహం కలిగించింది. చాలా వరకు బస్ రూట్స్ ఓపెన్ చేశారు. 78 బస్ రూట్స్‌కు ప్రపోజల్స్ పంపుతే ప్రయివేటు ఆపరేటర్సు ఒవర్ ల్యాపింగు వుందని స్టేలు పొందారు. అందుకని త్వరితగతిని స్టేలు వెకేట్ చేయించి రవాణా సౌకర్యాలు కల్పించాలి. నర్సన్నపేటనుండి నేషనల్ హైవే మీద 80 మైళ్ళ ట్రంకు రోడ్డు అధ్వాన్న స్థితిలో ఉందని ప్రక్కన వున్న ఒరిస్సా అధికారులు వచ్చి బాగు చేయించుమని చెప్పడం గమనార్హం. దానిని తొందరగా బాగు చేయాలి. మా జిల్లాకు సంబంధించిన ప్రాజెక్టు—వంశధార, మద్దువలస, వెంగళరాయ జంజావతి ప్రాజక్టులకు కావలసిన నిధులు కేటాయించి అతి త్వరలో పూర్తి చేయిస్తే మా జిల్లా వెనుకబడినతనం పోయి సస్యశ్యామలంగా తయారై మిగతా జిల్లాలలాగ వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందుతుంది. రెండు సంవత్సరాల నాడు వంశధార కాలవ క్రింద ల్యాండు ఎక్వైయిరు చేసి స్పెషల్ ల్యాండు ఎక్విజిషను డిప్యూటీ కలక్టర్‌ను పోస్టు చేయకుండా రైతులకు కాంపెన్సేషను యివ్వనందువల్ల వారు చాలా బాధపడుతున్నారు. రైతులకు యివ్వవలసిన కాంపెన్సేషను వెంటనే యివ్వాలి. రెవిన్యూవారు వంశధార కాలవ క్రిందకు రైతులు శిస్తులు కట్టాలని యిబ్బంది పెడుతున్నారు. అదేమి బాగా లేదు. సన్నకారు రైతులు, ఎకరా 70 సెంట్ల భూమి వున్నవారు కూడ వంశధార కాలవ

క్రింద తమ భూమిని పోగొట్టుకున్నవారున్నారు. అలాంటివారికి మిగులు భూము లలో అర్హత కల్పించి కేటాయించి వారి జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరచాలని కోరుతూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. వి. రత్తయ్య (మంగళగిరి) :–అధ్యక్షా, చాలామంది మాట్లాడారు, 12 సంవత్సరాల నుండి వింటున్నాం ఫలహారం పంచిన వ్యవహారంలాగా కాక కాన్‌సెంట్రేట్ చేస్తే తప్ప లాభం లేదు. ప్రతివారు గ్రామీణ అభివృద్ధి గురించి ప్రాంతీయాభివృద్ధి గురించి మాట్లాడడం జరుగుతుంది కాని బడ్జెటు కేటాయింపులు చూడండి. ఉదాహరణ చెబుతాను. వెల్వేరుకు మొత్తం కలిపితే సుమారు రు.690 లక్షలు అన్నారు. ఈమధ్యన మా కలక్టరుతో మాట్లాడితే గుంటూరుజిల్లాకు రు.8, 9 కోట్లు వుంటే తప్ప యిప్పుడున్నటువంటి దరఖాస్తులకు యిండ్ల స్థలాలు సవ్యంగా యివ్వడం సాధ్యం కాదు అన్నారు. 21 జిల్లాల మీద రు. 3, 3 లక్షల చొప్పున యిచ్చినా అయిదారు కోట్లు కావాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటనలను ఉత్తర్వులుగా భావించాలని చెప్పారు. సంవత్సరం లోపల అందరికి యిండ్ల స్థలాలు యిస్తామన్నారు. నోరూరేట్లుగా వుంది. ఇచ్చిన కేటాయింపులు చూస్తే మామూలు పద్ధతిలో వున్నాయి తప్ప ఏమీ మార్పు లేదు. ఈ చెబుతున్న డెవలప్‌మెంటు, చేసిన కమిట్‌మెంట్సు ఎలా అమలు జరుపుతారో అర్థం కావడం లేదు. సత్వర అభివృద్ధి ఎలా జరుగుతుందో నాకు తెలియడం లేదు. పెద్ద పెద్ద ప్రాజక్టుల మీద పరిశ్రమల మీద ఖర్చు పెట్టినప్పుడు అక్కడక్కడ కొన్ని రూపాయలు కనబడుతున్నాయి. గ్రామీణాభివృద్ధి సంబంధించినంతవరకు అట్టడుగున వున్న సమాజాన్ని వుద్ధరించాలని, వారికి యిండ్లు కట్టించాలనే సంకల్పం వున్నప్పుడు దానికి తగినటువంటి ప్రణాళిక లేకుండా, కేటాయింపులు లేకుండా ఎలా పూర్తి అవుతాయో అర్థం కావడం లేదు. అందువల్ల గ్రామీణాభివృద్ధి అనేది ఎన్ని ప్రకటనలు చేసినప్పటికి దానికి ప్రత్యేకమైన ప్రణాళిక లేనిదే సాధ్యం కాదు. గ్రామాలలో రోడ్లు వేయాలన్నా ఆసుపత్రులు కట్టాలన్నా నిధులు కావాలి. ఇప్పటికి 20 సంవత్సరాలనుండి సమితులు పనిచేస్తున్నాయి. సోకాల్డు డెవలప్డు గుంటూరు జిల్లాలో ప్రథమ శ్రేణిలో ఏర్పడిన మంగళగిరి పంచాయతీ సమితి ఏరియాలో 50 పర్సంటు గ్రామాలలో స్కూల్స్ లేవు. చెట్లక్రింద బడి నడుపు తున్నారు. పడిపోయిన గోడల్లో ప్రాథమిక స్కూల్స్ పెట్టి నడుపుతున్నారు ఇది ప్రభుత్వానికి చాలావరకు తెలుసు. వంద రెండు వందల మంది పిల్లలకు ఒక్కొక్క టీచరు వున్నాడు. బి.డి.ఓ.ను అడిగితే ఎడిషనల్ పోస్ట్స్ సాంక్షన్ అయితేతప్ప టీచర్సును వేయడానికి లేదంటాడు. డి.ఇ.ఓ.ను అడిగితే ప్రభుత్వం నుండి సాంక్షన్ వస్తే తప్ప వేయడానికి లేదంటాడు. జిల్లా పరిషత్తు నుండి రాలేదంటారు. ఎవరినుండి రాదు. స్కూల్స్ యిలా వున్నవి. మంత్రిగారికి ప్రభుత్వానికి తెలియదా ? కాని సక్రమంగా పద్ధతి ప్రకారముగా వ్యవహారం చేస్తే తప్ప సమస్యలు పరిష్కారం కావు.

ఇక రైతాంగం పరిస్థితి గత మూడు నాలుగు సంవత్సరాలుగా ఏ విధంగా వుందో మనకు తెలుసు. ఒకటి, ప్రకృతి భీభత్సం. విపరీతమైన గాలివాన. దానికి తోడు ఆహార ధాన్యాల ధరలు—ఏ పంట తీసుకున్నా, ఏ కమర్షియల్ క్రాప్ తీసుకున్నా-క్రిందకు పడిపోయాయి. ఏ మాత్రము రైతులకు గిట్టుబాటు కావడం లేదు. కోఆపరేటివ్ బ్యాంకుల నుండి నేషనలైజ్డు బ్యాంకుల నుండి తీసుకున్నటువంటి అప్పులు, సమితులనుండి ఐ. ఎం. ఎస్. లోన్సు క్రింద తీసుకున్నవి గత మూడు నాలుగు సంవత్సరాల నుండి బకాయలుగా వున్నవి.

మొత్తం పరపతి స్థంభించిపోయింది. వేరే పరపతి లేదు. ఈ పరిస్థితులలో 5-20 p. m. రైతు ఏ విధంగా వ్యవసాయం చేయగలడు ? రైతుకు గిట్టుబాటు ధర రావడానికి తగు చర్యల గురించి ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక మెషినరీ వ్యవసాయం గురించి చెప్పాలి. మనం భూకమతాల పరిమితి చేస్తామని చెప్పి లాండు రిఫారమ్సు పెట్టాము. ఒక్కొక్క ట్రాక్టరు ఖరీదు 60, 70 వేల రూపాయలు. ట్రాక్టరు కొనడానికి ఏ రైతుకూ స్తోమత లేదు. ఒక వేళ లాండు మార్టుగేజి బ్యాంకు అప్పు ఇచ్చినా అది తీర్చే పని లేదు. ఇచ్చినప్పటికి దానిని మెయిన్ టెయిన్ చేసే పరిస్థితి లేదు. ఆ ట్రాక్టరు చెడిపోతే గుంటూరు, విజయవాడ పంపితే ఆరు మాసాలకు కాని తిరిగి రాదు కాబట్టి అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు వారు జిల్లాలో సర్వీసు సెంటర్సు పెట్టి భూములుదున్ను కొనడానికి వీలుగా ఉండేటట్లు చూస్తే తప్ప జరుగదు. విపరీతమైన వర్షాలు పడుటచేత పెస్టిసైడ్సులో చాలా గందరగోళమైన పరిస్థితి ఉంటున్నది, ఇటీవల మార్క్ ఫెడ్ వారు పంజాబులో కొన్ని హెలికాప్టర్సు కొని కొన్ని సెంటర్సు పెట్టి పెస్టిసైడ్సు స్ప్రే చేయడానికి చర్యలు తీసుకున్నారు, అటువంటివి ప్రభుత్వం మార్క్ ఫెడ్ ద్వారా కాని అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటుద్వారా కాని చేస్తే కొంత జరుగవచ్చు. కాబట్టి అటువంటి స్కీము గురించి ఆలోచించమని కోరుతున్నాను, పంజాబులో ప్రతి 5 మైళ్ళకు మార్కెట్ కమిటీ సెంటర్సు ఉన్నాయి. అక్కడ వచ్చినటువంటి డబ్బుతో ఆ గ్రామానికి కావలసిన రోడ్లు మొదలైనవి మార్కెట్ కమిటీవారు చేబడుతున్నారు ఇక్కడ మనకు ఒక చోట మార్కెట్ కమిటీలు కావాలని ఒక మంత్రి గారంటే ఇంకొక మంత్రిగారు అక్కడ వద్దని, అక్కడ మా మనిషి ప్రెసిడెంటుగా ఉండాలంటే మా మనిషి ప్రెసిడెంటుగా ఉండాలని దెబ్బలాడుకొంటూ ఉండడం జరుగుతున్నది. ప్రతిపక్షానికి ఎక్కడా అవకాశం లేదనుకోండి. మంచి గోడౌన్సు కట్టి అక్కడ మార్కెటింగు ఫెసిలిటీసు కలుగజేసే పరిస్థితిలేదు. నేను ఒకసారి మంత్రిగారితో కూడా చెప్పాను. రిజర్వు బ్యాంకుతో సంప్రదించి మార్కెటింగు స్కీము అనేది ఒకటి పెట్టండని మనవి చేసాను. దానిని బిల్ మార్కెటింగు స్కీము అంటారు. కొంతమంది వ్యాపారస్థులు మార్కెట్ యార్డులో సరుకు కొని డబ్బు పే చేయడానికి ఉండదు. ఈ బిల్ మార్కెటింగ్ స్కీము పెడితే, రిజర్వు బ్యాంకువారు కొన్ని కేటాయింపులు యిస్తే ఆ సరుకును సైటుమీద బ్యాంకు పర్చేజి చేస్తుంది. దానిని 30, 40 రోజులు ఉంచుతుంది. మళ్ళీ దానిని అవతలివాళ్ళు విడుదల చేసుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది. అటు వ్యాపారస్థులతో ఇటు మార్కెట్ కమిటీతో

అండర్ స్టాండింగ్స్ ఉండాలి. గోడౌన్స్‌లో సరుకు నిల్వ పెట్టుకున్నప్పుడు, దానిని అవతల డెలివరి ఇచ్చినప్పుడు సరైన స్క్యూరిటి ఉండాలి. అటు మార్కెట్ కమిటీతో ఇటు రైతుతో కావలసిన పద్ధతిని బిల్లు మార్కెటింగు స్కీమును ప్రవేశ పెడితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అది పరిశీలన చేయించాలని కోరుతున్నాను.

ఇప్పుడు ఎక్కడ చూసినా పంచాయితీ సమితులు నిద్రపోతున్నాయి. వెల్ఫేరు ఆఫీసులోకి పోతే ప్రజా ప్రతినిధులు, పెద్దలు, దళారీలు ఫైల్సుతో వచ్చి ఆఫీసుల్లో కిటకిటలాడుతున్నారు. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు వెళితే – తుఫాను వచ్చినా వారే, వరదలు వచ్చినా వారే, ఇంకా ఏది వచ్చినా వారే. ఒక్కొక్క సమితికి 80 వేలు 90 వేల రూపాయలు మనం జీతాలు ఇస్తున్నాము. ఒక్కొక్క సమితికి 1,30,000 1,40,000 రూపాయలు జీతాలు, బిల్లులు ఇస్తున్నాము ఈ జీతాలు, బిల్లులు ఎందుకు ఇవ్వాలి. ఎక్కడా బిల్డింగు లేదు ఎక్కడా స్కూలు లేదు. ఎక్కడ చెప్పాలి. చెట్టు క్రింద చెప్పి అతను వచ్చి బజారులో పెత్తనం చేస్తాడు. ఒక ఓల్డు సిస్టం ఉంది. 12,600 రూపాయలు బిల్డింగు రెంటు అంటారు. ఒక స్కూలు కడితే 5 వేల రూపాయలు నష్టం వస్తుంది. కాంట్రాక్టరు తీసుకొని దానిని కట్టడు. సూపర్‌వైజర్ సహాయంచేసి చేయిస్తే ఏదైనా గాలి వచ్చినప్పుడు అది పడిపోవటం ఖాయం. కాబట్టి ఈ పరిస్థితులు ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. మొన్న విపరీతమైన వర్షాలు వచ్చిన తరువాత మొన్న మంగళవారంనాడు మంగళగిరి నియోజకవర్గంలోని 15 గ్రామాలు తిరిగి వచ్చాను. అచ్చట చాలా విపరీతమైన చెడువాసన వేస్తున్నది. బైలుకు పోవడానికి ప్రదేశంలేదు. అలాగుంటే కలరాలు రావడం జరుగుతుంది. కరీంనగర్‌లో కలరా సోకిందని మొన్న అన్నారు. కరీంనగరే కాదు మొత్తం ఈ డెల్టా ప్రాంతం అంతా ఒక వెల్లువ లాగ కలరా వచ్చినా ఆశ్చర్యంలేదు. అచ్చట డి.డి.టి లాంటివి కొట్టి ప్రివెంటివ్ మెజర్సు తీసుకుంటే తప్ప అక్కడ పనులు జరుగవు. నేను ఓట్ ఆన్ అక్కౌంటు బడ్జెట్టులో మాట్లాడినప్పుడు ఒక విషయం చెప్పాను. వైకుంఠపురం నుంచి సీతానగరం కరకట్టవిషయం అంటే కృష్ణానదరన్ ఫ్లడ్ బ్యాంకు విషయం చెప్పాను. మొన్న వచ్చినటువంటి వరద వస్తే అక్కడ 40, 50 గ్రామాలలో పడవలు ఆడుతూ ఉంటాయి. కాబట్టి ఆ బాంకును వెడల్పుచేసి దానిమీద ఒక రోడ్డు వేస్తే విజయవాడ నుంచి అమరావతి వెళ్ళడానికి బాగుంటుంది. అక్కడ ఒక మంచి మ్యూజియం ఉంది. మంచి టూరిస్టు సెంటరు అవుతుంది. చాలా రాష్ట్రాల నుంచి, ఫిలిప్పైను, కొరియా, థాయిలాండు దేశాలనుంచి వచ్చి అక్కడున్నటువంటి స్థూపాలు చూస్తున్నారు. వారికి విజయవాడ నుంచి సరాసరి వెళ్ళడానికి మార్గం ఉంటుంది. అతి వర్షాలు కురిసి వరదలు వచ్చినప్పుడు కూడా దానిమీద ప్రయాణం చేయడానికి వీలుంటుంది. మొన్న 10, 20 గ్రామాలు అసలు కమ్యూనికేషను లేకుండా పోయినవి. అటువంటి సమయాలలో వాడుకొనుటకు ప్రతి గ్రామంలో 1, 2 పడవలు ఉండేవి. ఇప్పుడు ఆ పడవలు లేవు. ఆ వరద నీరు పోవడానికి బకింగ్‌హామ్ కెనాల్ లోకి రానీయడం లేదు. కృష్ణానది హై లెవెల్‌లో ఉంటుంది కనుక ఆ షట్టర్సు క్లోజ్ ఉంటాయి. దానికి అవుట్‌లెట్ లేకుండా పోయింది. అది కొండవీటి

కొండల నుంచి, సత్తెనపల్లి తాలూకా పై ప్రాంతం నుంచి వచ్చి ప్రకాశం బ్యారేజి దగ్గర ఆ వాటరు అంతా కలియవలసి ఉంటుంది. కాబట్టి డిపార్టుమెంటువారు ఆలోచించి దీనిని కృష్ణానది దిగువన కలిపితే తప్ప వీలులేదని మనవిచేస్తున్నాను.

మంగళగిరి టైర్ల ఫ్యాక్టరీ బోర్డు కూడా పడిపోయిందని లోగడ మనవి చేసాను. అసలు ఆ ఫ్యాక్టరీ కడతారా లేదా? ఇప్పుడు అక్కడ కన్వేయర్ బెల్టు ఫ్యాక్టరీ కడతారని అంటున్నారు. టైర్సు ఫ్యాక్టరీయే అని మాకు మోజు లేదు. అది పెట్టినా మాకు ఫరవాలేదు. 200 ఎకరాల స్థలం ఎక్వయిర్ చేసి ఉంది దానిని గవర్నమెంటు అండర్ టేకింగులో చేయమని మనవిచేస్తున్నాను.

మంగళగిరిలో టి. బి. హాస్పిటలు ఉంది అక్కడ ఆపరేషను పనిముట్లు తీసుకొని వచ్చిపెట్టారు. వాటిని హ్యాండిల్ చేయక తుప్పు పట్టినవి కొన్ని, చెడిపోయినవి కొన్ని ఉన్నాయి. అక్కడ కావలసిన సదుపాయాలు కలుగజేయాలి. మా జిల్లాలో 4 తాలూకాలు పెరిగాయి. సబ్ తాలూకాలను తాలూకాలుగా చేసారు. అక్కడ తాలూకా స్థాయికి కావలసిన అవసరాలు ఏమిటో ఒకసారి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను.

సెల్ఫు ఎంప్లాయిమెంటు స్కీము చాలా ఆశగా ఉంటుంది వారికి అందరూ రికమెండు చేస్తూ ఉంటారు. వారికి ఏ బ్యాంకువారూ లోను ఇవ్వరు. వారికి సూరిటీ కూడా లేకుండా ఉంది. గవర్నమెంటు ఇన్సూర్యాన్సు లాంటిది ఏమైనా పెట్టి దానినుంచి వారికి గ్యారంటీ ఇస్తే కాని లోన్సు ఇవ్వరు. వారు అనవసరమైన శ్రమలతో బి. డి. ఓ. ల దగ్గరకు, తహశీల్దార్ల దగ్గరకు సెల్ఫు ఎంప్లాయిమెంటు ఫారములు పూర్తి చేసుకొని తిరగలేక చస్తున్నారు.

ఖాదీ బోర్డు లోన్సు ఒక పెద్ద ఫార్సు. దీనికి పెద్ద బ్రోకర్సు. గ్రామాలలో 5, 10 రూపాయలు తీసుకొనివచ్చి టౌన్సులో మకాంలు పెట్టి పెద్ద గందరగోళం జరుగుతున్నది సమితివారి కిఎంత ఇవ్వగలుగుతామని ఆలోచిస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. గ్రామాభివృద్ధికి సంబంధించినంతవరకు దేవుని ప్రసాదం పంచినట్లు కాకుండా ఒక పద్ధతిలో ఇచ్చేటట్లు చూడండి. అగ్రికల్చర్ ప్రోబ్లమ్సు మీద కొంచెము కాన్సెంట్రేట్ చేయండి. ఎమ్. బి. బి. ఎస్. డాక్టరుగారు గ్రామంలో ప్రాక్టీసు పెడితే అక్కడ అన్నింటికి ఆయనే అన్నట్లు వైద్యం జరుగుతున్నది.

ఇప్పుడు స్పెషలైజు చేసి ఎక్స్‌రే తీసేవారు, రక్త పరీక్ష చేసేవారు, మూత్రపరీక్ష చేసేవారు వేరు, వేరు. ఇంత స్పెషలైజేషన్ పెరిగినప్పుడు ప్రభుత్వం కూడా అనేకసార్లు కాన్సెంట్రేషన్ పెట్టకుండా బడ్జెటులో ఏదో పెట్టి కేటాయింపులు ఇస్తే మాత్రం ఇది జరగదు. జరిగే పని కాదు ఈ కార్మికుల అభివృద్ధి జరగడం అనేది ఎన్ని దశాబ్దాలు జరిగినప్పటికీ, కూడా జరగడం అనేది కలలో మాటగానే మిగిలిపోతుంది. ఈ విషయాలను అన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకోమని కోరుతూ నాకు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను. 'III' ႐၉-C

శ్రీ జి. సుందరరామయ్య (ఆలూరు) :— అధ్యక్షా, మన ఆర్థికమంత్రి శ్రీ రాజారామ్ గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదన బడుగు వర్గాలు బల హీన వర్గాలకు సంక్షేమ సాధనకు ప్రాధాన్యత ఇస్తూ కేటాయించిన మొత్తాలను చూపిస్తూ ప్రవేశపెట్టిన ఈ బడ్జెటును నేను అభినందిస్తున్నాను. అయితే మన ప్రోబ్లమ్ చూసినప్పుడు అది ఈ సంక్షేమ సాధనకు ఎలాట్ చేసిన ఎమవుంటు ఎంతవరకు సరిపోతుంది అని లెక్కలు చూసినప్పుడు గౌరవ సభ్యులు వెలిబుచ్చి నట్లుగా ఇది చాలా తక్కువగానే ఉంటుంది. అయితే ఎన్నో సంవత్సరాల నుంచి ఇంత భీకర స్వరూపం దాల్చిన ఈ సాంఘిక అసమానత్వాన్ని ఒకేసారి ఒకటే సంవత్సరంలో తీర్చి పరిష్కరించాలి అంటే ఏ ఆర్థిక మంత్రి కూడా దానికి పరిష్కార మార్గాలు సూచించలేదు. ఆ నిజాన్ని ఆ సత్యాన్ని గమనించి ఈ బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలు ఆ వివరణలతో నిండి ఉన్నది, ఇది తప్పకుండా అభినంద నీయమైన బడ్జెటు అని నేను చెబుతూ ఉన్నాను. ఇప్పుడు ఒక నిర్దిష్టమైన అవ గాహనతో బలమైన ఫౌండేషనుతో నిశ్చితమైన దృఢ సంకల్పముతో చేపట్టిన ఈ కార్యక్రమం జయప్రదం కావాలి అని మనం అందరము నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలు ఇవ్వడానికి ముందుకు వస్తే ఇది తప్పకుండా జయప్రదం అవుతుంది. ఈ విధంగా దీనిని ఆలోచించినప్పుడు నేను కొన్ని సలహాలను ఇవ్వదలచుకున్నాను. ఇది ఈనాడు వచ్చిన ఎకనామిక్ బాక్‌వర్డునెస్ కాదు. ఇది ఎన్నో సంవత్సరాల నుంచి కరడు గట్టి ఈ రోజు మన ముందుకు భీకర స్వరూపముతో వచ్చిన ప్రోబ్లెమ్. దీనిని సాల్వు చేయాలి అంటే అసలు ఈ బ్రీడింగు ప్లేసు ఫర్ ది పావర్టీ ఎక్కడ ఉంది అని దాని అంతు తేల్చుకున్నప్పుడే దానిని ఎదిరించడానికి వీలు అవుతుంది.

ఇది లాక్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు లేక ఒక వేళ ఎంప్లాయిమెంటు ఉన్న అండర్ ఎంప్లాయిమెంటు. ఈ పరిస్థితి మనం కరెక్టు చేయకుండా ఉన్నంతకాలం పావర్టీని ఒకటేసారి తీసివేయడానికి గాని, ఎక్కడైనా తీసివేయడానికి వీలు ఉండదు. ఈ లాక్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు సాల్వు చేయాలి అంటే మనం ఎన్నో పథకాలు వేసుకొన్నాము. ఒక వేళ ఎంప్లాయిమెంటు ఇచ్చినా కూడా లాక్ ఆఫ్ రిలైజేషన్, ఇన్ ఈక్వాలిటీ ఆఫ్ డిస్ట్రిబ్యూషన్, ఈ రెండు సూత్రాలు గమనించుకోండి. ఎన్ని పథకాలు వేసినా ఈ అసమానత్వాన్ని గమనించే ఇవి అన్ని గమనించే ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనలు చేసినారు అని చెప్పడానికి ఒక నిదర్శనం ఏమిటంటే ఈ ఎంప్లాయిమెంటు విషయంలో ఒక వంద మందికి ఎంప్లాయిమెంటు ఇవ్వడానికి ఒక స్కీమును తయారుచేసి మన ఇండిపెండెన్సు డే రోజున మన ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రారంభోత్సవం చేసినారు. ప్రారంభోత్సవాలు చేస్తూనే ఉన్నాము. దాని ఇంప్లిమెంటేషను అయితే నేమి, దాని తయారీలో అయితే నేమి మన ఎగ్జిక్యూటివ్ వింగు ఎంత మాత్రం మనతో సహకరిస్తున్నది అని చూసినప్పుడు అందులో చాల డిస్‌కరేజింగు గానే ఉంది. దీంట్లో ఒక చిన్న ప్రోగ్రాము ఉంది.

(Sri A. Eswara Reddy in the Chair)

Because it is multipronged drive, the attempt of the Electricity Board to introduce into villages village helpers to do the routine maintenance work like switching of street lights, replacement of low tension and high tension fuses etc. This is only one of the many sided efforts in which the special employment schemes would strive for substitution of Governmental involvement by the principle of local participation and self-help. ఇది ఈ లక్ష ఉపాధి కల్పనా సబ్సిడైజ్డ్ దేనా అని ఇప్పుడు నాకు అనుమానం వస్తూ ఉంది. ఇది ఈ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు ప్రతిపాదించిన స్కీములో చేస్తే, అన్నీ ఇలాంటి స్కీమ్సు అయితే ఇంక ఈ ఉపాధి కల్పన అనే ఇష్యూ ఏ నాటికి సాల్వు కాదు. అందుకని మనం ఏదైనా పోలసీ ఒక ప్రిస్టేజన్‌గా అది టేకప్ చేసినప్పుడు శాబటేజింగ్ ఏటిట్యూడ్ లోపలకి రాకుండా చూడవలసిన బాధ్యత చాలా ఎక్కువగా ఉంది. అది సక్సెస్‌ఫుల్ కావాలి అంటే అలాంటిది ఇక ముందు అయినా జరగకుండా ఉండాలని చెప్పి నేను ఆర్థిక మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు రైట్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు అనేది ఒక సూత్రంగా గుర్తించి దానిని అనుసరించే పద్ధతి పెట్టుకుంటే ఏ గవర్నమెంటు అయినా ఐడియల్ గవర్నమెంటుగా చెల్లనేరుతుంది. ఇప్పుడు రైట్ ఆఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు గుర్తించడానికి అది ఒక సూత్రంగా స్టాట్యుటరీ ఫంక్షన్‌గా చేయడానికి చాలా ఇబ్బందులు ఉండవచ్చు. అయినా మన బడ్జెటు ప్రతిపాదనలు చూస్తే ఇది గుర్తు పెట్టుకొనే కొన్ని సూత్రాయి అవలంబించినట్లుగా కూడా మనకు తెలుస్తూ ఉంది. ఆ సూత్రాలలో ఎగ్జిక్యూటివ్ సైడు ఏ విధమైన అవాంతరాలు లేకుండా సక్సెస్‌ఫుల్‌గా చేయడానికి కావలసిన సదుపాయాలు చేయాలి అని కోరుతూ ఉన్నాను. ప్రజలు ఇంత దారుణంగా బలహీన స్థితిలో ఉంటే ప్రభుత్వంలో కొంతమంది దీని పరిష్కారానికి ముందుకు వస్తే ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో కొన్ని శక్తులు దీనికి అడ్డు పడుతూ ఉన్నాయి. అలాంటి శక్తులను ప్రక్కకు నెట్టి ఈ ప్రోగ్రాము క్రింద కావలసిన సదుపాయాలు కలుగచేయటానికి ప్రభుత్వం ధృఢ సంకల్పముతో స్ట్రెయిన్ ఏక్షన్ తీసుకోవాలి అని కోరుతున్నాను. ఇక ఎంప్లాయిమెంటు విషయంలో లఘుపరిశ్రమలు అభివృద్ధికి దాని ద్వారా ఉపాధి కల్పనకి ఈ ఉద్దేశముతో గవర్నమెంటు ఉపాధి కల్పనకు చాలా నిబంధనలు చేసింది. గవర్నమెంటు జి. ఓ. ను కూడా ఇష్యూ చేసింది. ఆ జి.ఓ నం. 1020. ఆ జి. ఓలో కావలసిన అన్ని సదుపాయాలు వివరించింది కూడా. అవి ప్రయిస్ ఆభివృద్ధి అయితేనేమి, ఆ తరువాత యి ఎం.డి. కి పెట్టకుండా టెండర్స్ వేసి వచ్చినవారికి ఇవ్వడంలో నిబంధనలు అయితేనేమి, తరువాత స్మాల్ స్కేల్ ఇండస్ట్రీస్ దగ్గరనే గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంట్సుగాని గవర్నమెంటు ఆర్గనైజేషన్సుగాని, అన్ని గవర్నమెంటు అండర్ టేకింగ్స్ స్టాటుటర్ ఆర్ అధర్‌వైజు కంపెనీస్, క్వాజీ గవర్నమెంటు బాడీస్

తీసుకోవాలని నిబంధనలు పెట్టింది. దీంట్లో కూడా The Director of Industries is charged with the responsibility of watching the implementation of Government instructions by various departments, Undertakings and Quasi-Government Bodies and bring to the notice of the Government in the Home Department all cases of violations of these instructions. అని చాలా పకడ్‌బందీగానే ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఇష్యూ చేసింది. ఈ జీ. ఓ. ఎందుకు అమలు పరిచారు? అందరూ అమలు

5-40 p.m. పరచకుండా టాయిలెట్ పేపర్ మాదిరి తీసి ప్రక్కన పడేసారా అని ఎప్పుడైనా జడ్జిచేసి దానిమీద రిపోర్టు వచ్చిందా? డిపార్టుమెంట్ వారు ఎనలైజ్ చేసి జడ్జి చేసినారా? నాకు తెలిసి ఒక డిపార్టుమెంటుకు ఒక నిర్దిష్టమైన ఆర్డరు ఇచ్చింది. Written instructions...

అది ఏమంటే ఈ జీ. ఓ. లో ఉన్న ఒక క్లాసు వర్తించకుండా మిగతా క్లాజులు మాత్రమే అనువర్తించి ఆర్డర్సు ప్లేస్ చేయమని డిపార్టుమెంటు రిటెన్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు ఇచ్చింది. ఆ ఇన్‌స్ట్రక్షన్సు హోమ్ డిపార్టుమెంటు ఆమోదంతో ఇచ్చిందా? లేకపోతే ప్రభుత్వ నాలెడ్జికి రాకుండానే ఆ డిపార్టుమెంటు సర్క్యులర్ ఇష్యూచేసి ఈ జీ.ఓ. లో అనుకున్న రిజల్ట్సు రాకుండా సెబటైజ్ చేసే ప్రయత్నాలు చేసిందా? ఇలాంటివి జరిగేటప్పుడు ఎన్ని జీ. ఓ.లు ఇష్యూ చేసినా ఎన్ని ప్రిన్సిపల్సు ఎన్ని ప్రోగ్రామ్సు మనం ఎనన్సియేట్ చేసినా ఈ హౌసులో మనం మాట్లాడుకోవలసిందే గానీ రిజల్ట్సుకు వచ్చేప్పటికి సంవత్సరం తరువాత రిజల్టు జీరో అవుతుంది. అంతకు తప్ప లాభం ఉండదు. ఈ జీ. ఓ. ఎంత హాస్యాస్పదంగా తయారయిందంటే 1020 జీ. ఓ. కాదు ఇది 420 జీ. ఓ. అని ప్రజలు అనుకునేంత హాస్యాస్పదంగా ఇంప్లిమెంట్ అవుతున్నది. ఇలా జరుగకుండా పకడ్బందిగా చేసిన రోజున మన ప్రోగ్రామ్సు ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అందుకే ఒక మానిటార్ సెల్ పెట్టి ఈ విధంగా సెబటేజ్ జరిగే అయిటమ్సు తీసుకొని దానిని స్ట్రిక్‌గా డీల్ చేస్తే తప్ప మన ప్రోగ్రామ్సుయొక్క సత్ఫలితాన్ని పొందలేము. మత్స్య పరిశ్రమ గురించి నిజంగా మన ఆర్థిక మంత్రిగారు జ్ఞాపకం పెట్టుకొని అభివృద్ధికి తీసుకురావడానికి ఒక పథకానికి అమౌంటు కేటాయించారు. దీనితో మత్స్య పారిశ్రామికుల సమస్యలు అన్నీ పరిష్కారం అయిపోతాయని చెప్పలేము గానీ ఆ ప్రాబ్లెమ్ జ్ఞాపకం పెట్టుకొనడమే కష్టం. మత్స్య పారిశ్రామికులను చూడాలంటే మనం నడచిపోవాలి, బోట్సులో పోవాలి గానీ లేపోతే పోలేము. వారు రావాలంటే అంతకన్నా కష్టం. అందుకనే వారి సమస్యలు అనుభవిస్తూ చస్తూ బ్రతుకుతున్నారు. నెల్లూరు జిల్లాలో మత్స్య పారిశ్రామికులు ఎక్కువగా బకింగుహామ్ కెనాల్ సముద్రం మధ్యలోనే నివసిస్తున్నారు. సైక్లోన్ వస్తుందంటే వాళ్ళకు వార్నింగ్ ఇవ్వడానికి రేడియోలు పెట్టారు గానీ వాళ్ళు

పారిపోవడానికి దారి లేదు. ఇస్తే బకింగ్‌హామ్ కెనాల్. అది పొంగి ఉంటుంది. దానిని దాటడానికి వీలు ఉండదు. అటు పోతే సముద్రం. ఎలాగూ దాటడానికి వీలులేదు. ఇలాంటి పరిస్థితులలో వారిని వదిలిపెట్టి సైక్లోన్ వచ్చినప్పుడు, వాళ్ళు చనిపోయినప్పుడు సంతాపసభలు పెట్టి కన్నీళ్లు కార్చడం కంటే ఈ విధంగా వాళ్ళ సమస్యలు గుర్తించుకొని ఎమౌంట్సు కేటాయించడం ఎంతో అభినందనీయం. వీళ్ళను ప్రక్కకు తీసుక వచ్చి, బకింగ్ హామ్ కెనాల్‌కు సముద్రమునకు మధ్యలో కాకుండా బకింగ్ హామ్ కెనాల్‌కు ఇవతలికి తీసుకువచ్చి వీళ్ళకు వసతి కల్పించాలంటే అక్కడ ఫారెస్టు ల్యాండు అంటారు కానీ అక్కడ ఒక్క చెట్టులేదు, పుట్టలేదు. అది పెంచడానికి దిక్కు మొక్కు లేని డిపార్టుమెంట్. కాని ఎవరైనా గుడిసె వేసుకోవడానికి వస్తే అది ఫారెస్టు ల్యాండు అని చెప్పి వాడి మీద కేసు పెడితే ఏమి న్యాయం. ఫారెస్టు ల్యాండు అయితే ఫారెస్టుగా దానిని అభివృద్ధి చేయండి. అభివృద్ధి చేయలేకపోతే నివాసయోగ్యమైన స్థలంగా దాంట్లో గుడిసెలయినా వేసుకోనివ్వండి. అటూ, ఇటూ కాకుండా ఎడారిగా వదిలిపెట్టి నివాస స్థలంగా ఉపయోగించకుండా వారి మీద కేసులు పెట్టడం దారుణం. దాని విషయం చాలా శ్రద్ధ వహించి మత్స్య పారిశ్రామికులకు ఆ ల్యాండు నివాసయోగ్యంగా చేసి ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. మత్స్య పారిశ్రామికుల గ్రామాలను మెయిన్ రోడ్లతో కలిపి శీతలకేంద్రాలు పెట్టించే కార్యక్రమం ఉందని చెప్పి బడ్జెటులో ప్రొవిజన్ పెట్టారు. ఇది చాలా సంతోషదాయకమైన విషయం ఈ శీతల కేంద్రాలు ఉంటే వాళ్ళు అక్కడ పెట్టుకొని ఒక బ్యాంకు మాదిరిగా దానిని ఉపయోగించుకొని సరైన ధరకు అమ్ముకోడానికి వీలవుతుంది. ఇక విద్యా విధానంగురించి మనవిచేస్తాను. నిరుద్యోగాన్ని పరిష్కరించడానికి ఎన్నో పథకాలు వేస్తున్నారు. నిరుద్యోగం అంటే సర్టిఫికేట్లు తీసుకొని, పట్టాలు తీసుకొని వచ్చిన వారికే కాదు, మనుష్యులందరికి కూడా ఉద్యోగం కల్పించడం అని నేను తలుస్తాను. ఈ నిరుద్యోగానికి ఇప్పుడు వేసే పథకాలు స్కూల్సునుంచి, కాలేజిల నుంచి బయటికి వచ్చిన తరువాత వాళ్ళను ట్రెయిన్ చేయడానికి అయితేనేమి, వాళ్ళకు భృతి కల్పించడానికి అవసరమైన ఒకేషనల్ ట్రైనింగ్ ఇవ్వడానికి ఇదంతా చేస్తున్నాము. ఈ ట్రైనింగ్ 8వ క్లాసుకు వచ్చిన తరువాత ఎందుకు మొదలుపెట్టకూడదు, విద్య స్టాండర్డు తగ్గిపోతుందా? తగ్గడం లేదు. ఇప్పుడు ఏదో 5 గ్రేసు మార్కులు ఇస్తున్నారు. అంటే అది విద్యార్థులకు ఇస్తున్నది కాదు ఈ మేనేజిమెంట్సుకు, ఈ డైరక్టర్లకు ఇచ్చే గ్రేస్ మార్కులు అని నేను అనుకుంటున్నాను. విద్యార్థులకు ఈ రోజు స్టాండర్డ్సు ఎంతో ఎక్కువగా ఉన్నాయి. జనరల్ నాలెడ్జిలో గాని, గ్రేస్పింగ్‌లో గాని చాలా ఎక్కువ స్టాండర్డు ఉంది. అలాంటి విద్యార్థులను మనం ఏమీ కించపరచనక్కరలేదు. 8, 9, 10 క్లాసులలో ఒకేషనల్ ట్రైనింగ్ ఉండాలి. 8.30 నుండి 12.30 వరకు ఇప్పుడు జరిగే హిస్టరీ, జాగ్రఫీ, సైన్సు పెట్టండి. సాయంకాలం ఒకేషనల్ ట్రైనింగ్ ఇవ్వండి. కంపల్సరీగా ప్రతివాడికి ఒకేషనల్ ట్రైనింగ్ పెట్టండి. దాంట్లో కూడా పాస్ మార్కులు రావాలనే పద్ధతి ఉంటే తప్ప ఈ ఎంప్లాయిమెంట్ ప్రాబ్లెమ్ పై పెద్ద అమృతాంజనం రాసినట్లు రాస్తే పోదు హైస్కూల్సు

ప్రక్కన, జూనియర్ కాలేజిల ప్రక్కన ట్రైనింగ్ కమ్ ప్రొడక్షన్ సెంటర్సు పెట్టాలి. ఈ ప్రొడక్షను సెంటర్సులో ఎవరైతే ఆర్థిక స్తోమత లేక, జరుగుబాటు లేక విద్య చదువుకోలేక వుంటారో వాళ్ళకు ఎర్నింగ్ వైల్ లెర్నింగ్ అన్న దాని క్రింద వసతి కల్పించాలి. మా నియోజకవర్గంలో అల్లూరి స్వాంప్ అని ఉంది. ప్రతి ఎన్నికలలో ప్రతి అభ్యర్థికి అది ఒక ప్రామిసింగ్ అయిటమ్ అయిపోయింది. ఆర్థికమంత్రి రాజారాంగారి కాలంలో అయినా దానిని సాల్వ్ చేసి వచ్చే ఎన్ని
5-50 p.m. కలలో, పంచాయతీ ఎన్నికలలో కూడా అది ఒక ప్రామిసింగ్ అయిటమ్ కాకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను. దానికి ఇప్పుడు 2 లక్షలు కేటాయించారు. ఈ 2 లక్షలు వరద వచ్చి పారే నీళ్ళలో చిన్న రాయి వేసినట్లుగా ఉంటుంది. ప్రయోజనం ఏమీ ఉండదు. ఏ సంవత్సరం అయినా అక్కడ లెవెల్ తీయండి ప్రయోజనం లేదు. అది ఒకటిగానే ఉంటుంది. దానివల్ల ప్రయోజనం లేదు. డబ్బు పెట్టండి. వచ్చే సంవత్సరమైనా 10 లక్షలకు తక్కువ కాకుండా దానికి కేటాయిస్తే గాని దానివల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. ఇప్పటివరకు దానిమీద 9 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఉన్నారు. ఇంకా అవసరమైన డబ్బు వినియోగించి దానిని ఉపయోగకరంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి:— అధ్యక్షా మన ఆర్థికశాఖా మంత్రి గారు బడ్జెటు ప్రవేశపెట్టారు. ఈ బడ్జెటు అంకెలు మాత్రము పోయిన బడ్జెటు అంకెలు కన్నా ఎక్కువగా ఉన్నాయి ఇది మనము అంగీకరించవలసిన విషయము. కాని ఈ అంకెలు జనము పెరుగుతున్నా దృష్ట్యానే కాని ప్రజల యొక్క అవసరాల దృష్ట్యానే కాని సరిపోవని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అంకెలు ప్రజల యొక్క సమస్యలు పరిష్కరించడం లేక ప్రజల యొక్క అవసరాలు తీర్చేవి మాత్రము కావు ఇది ప్రధానముగా ఆలోచించవలసిన విషయము. అంతేకాకుండా మీకందరికూ తెలుసు. 30 సంవత్సరాలు మన దేశాన్ని అవిచ్ఛిన్నంగా రాష్ట్రాలలో గాని, కేంద్రములో గాని కాంగ్రెసు పరిపాలించింది ఇప్పుడు ఒక సంవత్సరం నుంచి కొన్ని రాష్ట్రాలను, కేంద్రాన్ని జనతా పార్టీ పరిపాలన చేస్తోంది. కాని మనము చూసినట్లయితే, ఈ 30 సంవత్సరాలలోను దేశంలో ఉన్న పేదరికాన్ని గాని, బలహీనవర్గాల సమస్యలు కాని, ఈనాడు అట్టడుగున ఉన్న హరిజనుల సమస్యలు కాని వారియొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులు కాని బాగుపడ్డాయా అన్నది ప్రధానముగా ఆలోచించాలి. చూసినట్లయితే ఈనాడు దేశంలో పెట్టుబడిదారీ విధానంలో పరిపాలన సాగించడం వల్ల దేశంలో ఆర్థిక సంక్షోభాలు వస్తున్నాయి. దానితో పాటు రాజకీయ సంక్షోభాలు వస్తున్నాయి మనము ఆలోచించాలి, 30 సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పరిపాలనలో ఎన్నో రాజకీయ సంక్షోభాలు వచ్చి ఎంతోమంది ముఖ్యమంత్రులు మారిపోయిన సంగతి తెలుసు జనతా పార్టీ ఒక సంవత్సరం నుంచి పరిపాలన చేస్తున్నది. జనతా పార్టీ ప్రభుత్వంలో ఒక సంవత్సరంలోనే సంక్షోభాలు వస్తున్నాయి. రాజకీయ సంక్షోభము విపరీతంగా కనపడుతున్నది. ఈ రాజకీయ సంక్షోభము ఎందుకు వస్తున్నదీ తెలుసుకోవాలి ఎప్పుడయితే ఆర్థిక సంక్షోభము దేశంలో వస్తుందో దానితోపాటు రాజకీయ సంక్షోభము

వస్తుంది. దేశంలో ఉన్న ప్రజలలో 70 శాతము గ్రామసీమల్లో ఉంటున్నారు. వారికి ఈనాడు ఆర్థిక సంక్షోభము వచ్చింది. దానివల్లనే ఈనాడు రాజకీయసంక్షోభము విజృంభిస్తున్నది. ఎట్లా, ఆర్థిక సంక్షోభం వచ్చింది అన్నది మనము కనుక్కోవాలి. మనది వ్యవసాయక దేశము. వ్యవసాయం పైన నూటికి 70 మంది, ఈనాడు రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు ఆధారపడి ఉన్నారు. వారిలో 50 శాతము రైతులు, 20 శాతము వ్యవసాయ కార్మికులు ఉన్న మన దేశములో జనానికి ఆర్థిక సంక్షోభము వస్తూ ఉంటే మనము ఈ దేశాన్ని ఎట్లా కాపాడాలి అన్నది మనము అర్థము చేసుకోవాలి. ఈనాడు రైతుల సమస్యలు చూచినట్లయితే అవి అధ్వాన్నముగా ఉన్నాయి. రైతులు పండించే పంటలకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. ఇంత వరకు పాలించినటువంటి కాంగ్రెసు పార్టీ రైతులకు గిట్టుబాటు ధర ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడు జనతాపార్టీ ఏవాళ కోరు స్వేచ్ఛా వ్యాపారము వలన ఈనాడు రైతులు అధ్వాన్న పరిస్థితిలో పడిపోతున్నారు. అయితే దేశములో ఉత్పత్తి పెరగలేదా అని అనవచ్చు. వ్యవసాయ రంగములో ఉత్పత్తి పెరిగింది : అది కాదనడానికి వీలులేదు. కాని ఉత్పత్తి పెరిగిందన్న సంతృప్తికిపోతే రైతుల పరిస్థితి చూస్తే ఉత్పత్తి పెరిగింది మరి సంక్షోభము ఎందుకు వస్తోంది అన్నది తెలుసుకోవాలి. ఈనాడు దేశములో సకాలానికి వర్షాలు రావడం, అధునాతన పద్ధతిలో వ్యవసాయము చేయడం, విద్యుచ్ఛక్తి కూడా కొద్దిగా లభించడం, రసాయనిక ఎరువులు, మంచి విత్తనాలు లభించడం కారణంగా ఉత్పత్తి పెరిగింది. కాని ఉత్పత్తి చేసిన రైతుకు ఖర్చులు ఎట్లా పెరిగాయనేది ఆలోచించాలి. ఈ ఖర్చులకు తగ్గట్లుగా గిట్టుబాటుధర వస్తున్నదా లేదా అన్నది ఆలోచించాలి. ఉత్పత్తి పెరిగిన మాట వాస్తవమే. కాని ఖర్చులు కూడా పెరిగాయి. పంటలకు కావలసిన రసాయనిక ఎరువులు, క్రిమిసంహారక మందుల ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. చూసినట్లయితే కార్మికులకు కాస్తో కూస్తో జీతాలు కూడా పెరిగాయి. ఇవి అన్నీ చూసినట్లయితే మాత్రము ఖర్చులు విపరీతంగా పెరిగాయి, కాని ఖర్చులకు తగినట్లుగా గిట్టుబాటు ధర వస్తున్నదా అనేది ఆలోచించినట్లయితే అది రావడంలేదు. ఉదాహరణ చూసినట్లయితే పొగాకు ఉత్పత్తిదారుని చూద్దాము. ఈనాడు వారి పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నముగా ఉంది. వారు దివాళా తీస్తున్నారు. కేంద్రప్రభుత్వం పట్టించుకోవడం లేదు. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము పోరాటానికి సిద్ధముగా లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం వారినుంచి రాబట్టుకోవాలంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా పోరాటము చేయవలసి ఉంటుంది. మనమందరము కూడా పోరాటము చేయవలసి ఉంటుంది. ఈనాడు పొగాకు విషయం చూసినట్లయితే ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 13 కోట్ల కిలోగ్రాముల నుండి 14 కోట్ల కిలోగ్రాముల వరకు ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు. వారికి క్వింటాలుకు 300 నుండి 350 రూపాయల వరకు ధర వస్తోంది. టొబాకో ఉత్పత్తిదారులకు వ్యయము చాలా ఎక్కువ అవుతున్నది. వారికి క్రిమిసంహారక మందులు కావాలి, ఎరువులు కావాలి. ఏ పద్ధతిలో చూసినా వారికి గిట్టుబాటు ధర రావడం లేదు. కనీసం వారికి క్వింటాలుకు 500 నుండి 800 రూపాయల వరకు ఇస్తే కొంతవరకు గిట్టుబాటుగా ఉంటుంది.

ఇంక బెల్లము ఉత్పత్తి చేసేవారు దివాళా తీస్తున్నారు, గత సంవత్సరం 200 రూపాయలు ఉంటే ఈ సంవత్సరము 100 రూపాయలకు తగ్గింది. ఖర్చులు కూడా మిగలడం లేదు. వారు పూర్తిగా దివాళా తీశారు. అసలు మనము చూసినట్లయితే బెల్లము ఉత్పత్తి చేసిన వారు బెల్లము పట్టుకొని పూజచేస్తున్నారు. వారు గోల పెడుతున్నారు. ఈ గోల గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కాని కేంద్ర ప్రభుత్వము కాని ఏమయినా అసలు చర్యలు తీసుకుంటున్నారా ? వారి పట్ల ఏమయినా సానుభూతి ఉందా ? వారి సమస్యల గురించి ప్రయత్నము చేస్తున్నారా అనేది మనము ప్రధానంగా తెలుసుకోవాలి.

6-00 p.m.

చెరకు ఉత్పత్తిదారల విషయము చూసినట్లయితే ఈనాడు జరిగినది ఏమిటి? ఈ సంవత్సరము చెరకు పండించిన వారికి అసలు ధరలేదు. వారు నికృష్టమైన స్థితిలో ఉన్నారు. వారు క్రైసిస్‌లో పడ్డారు. కేంద్ర ప్రభుత్వముతో చాలా పోరాటము, ఆందోళన చేసిన ఫలితముగా 104 రూపాయల ధర నిర్ణయించారు. ఈనాడు షుగర్ ఫ్యాక్టరీల వారు, ఖాండసారి ఫాక్టరీల వారు రైతులకు ఆ ధర కూడా చెల్లించడం లేదు. టన్నుకు 80, 90 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అది కూడా సకాలంలో ఇవ్వడం లేదు. ఈ సమస్య కూడా మనముందు ఉన్నది. చెరకు ఉత్పత్తిదారల పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన 104 రూపాయల ధరను ఇక్కడ అమలు చేసేదానికి మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెరకు పండించే రైతులను కూడా కలుపుకొని చట్టబద్ధమైన కమిటీలు వేసి రైతులకు కనీసం 104 రూపాయల ధర ఇప్పించాలి. అంతేకాకుండా మొత్తము ఉన్నటువంటి షుగర్ ఫ్యాక్టరీలను జాతీయం చేయాలి. అదే ప్రధానమైన సూత్రం. అది చేయనట్లయితే రైతుకు గిట్టుబాటు ధర వస్తుంది అన్నది కల్ల. నమ్మడానికి వీలులేదు. అట్లానే చెరకుధర కనీసం 150 రూపాయలు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. అప్పుడే రైతుకు గిట్టుబాటు ధర ఉంటుంది.

ప్రత్తి పండించే రైతుల పరిస్థితి ఇంకా చాలా అధ్వాన్నముగా ఉంది. మన ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఎన్ని ప్రణాళికలు అమలు జరిపినా, బడ్జెటు ఎంత పెంచినా ఈనాడు ఈ రైతులకు గిట్టుబాటు ధర ఇవ్వని ప్రభుత్వము, కేంద్ర ప్రభుత్వము కాని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కాని అది చాలా దినాలు బ్రతికి ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు నూటికి 75 మంది గ్రామాలలో నివసిస్తున్నారు. వారి యొక్క సంక్షేమానికి, వారియొక్క సమస్యల పరిష్కారం చేయని ప్రభుత్వం, అది ఏ ప్రభుత్వమైనప్పటికి చాలా రోజులు ఉండదని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రత్తి పండించే రైతుకు క్వింటాలుకు 200 నుండి 300 రూపాయల వరకు మాత్రమే గిట్టుబాటవుతున్నది. ఇది మనము ప్రధానముగా తెలుసుకోవాలి. రైతుకు గిట్టుబాటు ధర కావాలంటే కనీసం క్వింటాలుకు 600 నుండి 800 రూపాయలు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అందుకే మనం ఇది గమనించాలి. ధాన్యం పండించే రైతుల పరిస్థితి చూస్తే ఈ నాడు ఏమి ఉన్నదని అడుగుతున్నాను. ఎన్నో ఆందోళనలు చే

ఫలితంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం మొన్న ధరలు నిర్ణయించింది. 1934లో వరి క్వింటాల్ 64 రూపాయలు. 1978 లో క్వింటాల్ 74 రూపాయలకు నిర్ణయించారు. ఇది అశాస్త్రీయమైన పద్ధతిలో నిర్ణయించారు. ముతక ధాన్యం కనీసం వంద రూపాయలు ఉండాలి, మంచి విలువైన ధాన్యానికి 110 రూపాయలు ఉండవలసి వస్తుంది. దానితోపాటు వినిమయదారుల పరిస్థితి ఏమి ఉన్నదని ఆలోచించాలి. రైతులకు గిట్టుబాటు ధర లేదు. వినిమయదారులకు సక్రమమైన ధరకు దొరుకుతున్నదా అని ఆలోచించాలి, దొరకడం లేదు. ఎందుకు దొరకడం లేదు? ఈ నాడు గుత్తపెట్టుబడుదారులు మార్కెట్ నంతా వారి చేతిలో పెట్టుకొని రైతులకు వారే ధర నిర్ణయం చేసి వారి దగ్గర ధాన్యమంతా కొనేస్తున్నారు, వినిమయదారులకు సక్రమంగా అందడం కొరకు వినిమయదారులు పోరాటం చేయవలసి వస్తున్నది. మధ్యదళారీలకు వ్యతిరేకంగా, వ్యాపారస్తులకు వ్యతిరేకంగా ఈ నాడు మనం పోరాటం చేయవలసిన అవసరం వున్నది. ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలంటే ఒకటే ఒకటి పరిష్కార మార్గం వున్నది. టోకు వ్యాపారాన్ని జాతీయం చేయవలసి ఉంది. ఇంకో మార్గం లేదు. ప్రభుత్వం స్వయంగా ఎఫ్. సి. ఐ ద్వారాగాని, యితర ప్రజల దగ్గర నుంచి గాని గిట్టుబాటు ధరలు రైతులకు యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది.

భూసంస్కరణల గురించి మనవిచేస్తాను. దేశంలో దేశభక్తులు, ప్రజాస్వామిక శక్తులు విప్లవ శక్తులు ప్రాణాలు అర్పించిన దాని ఫలితంగా దేశంలో భూసంస్కరణలు వచ్చినాయి. తెలంగాణ పోరాటంలో నాలుగు వేల మంది ప్రాణాలు అర్పితం చేశారు. దాని పర్యవసానమే ఈ భూసంస్కరణలు వచ్చినాయి. ఇవి సక్రమంగా అమలుజరుగుతున్నాయా అనేది సమస్య. ఆచరణలో జరగడంలేదు. భూసంస్కరణలు విఫలం అయినాయని చెప్పడానికి, విచ్ఛినం అయినాయని చెప్పడానికి సంకోచించవలసిన అవసరంలేదు గత ప్రభుత్వంలో మన రెవెన్యూమంత్రి గారు 12 లక్షల ఎకరాలు భూమి మిగులుతుందని చెప్పారు. 12 లక్షలు పోయి నాలుగు లక్షల ఎకరాలకు వచ్చినది. ఆ నాలుగు లక్షల ఎకరాలకుగాను రెండు లక్షల ఎకరాలు పెంచడం కాలేదు. రెండు లక్షల ఎకరాలు పంచినవి కూడ తిరిగి భూస్వాములు లాగుకొంటున్నారు. ఈ భూసంస్కరణలు విఫలం అయిందనేది ప్రధానంగా తెలుసుకోవాలి ఈ నాడు భూస్వాములు అన్యాక్రాంతం చేసుకొన్నారు. ప్రభుత్వ రికార్డుల్లో తహసీల్ ఆఫీసులో ఉన్న రికార్డ్సు ఇతరుల పేరు వ్రాయించి వారు తీసుకొన్న ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. నరసాపురం నియోజకవర్గంలో నేను స్వయంగా భూస్వాములు చేసిన అకృత్యాలు అన్యాయాలు గురించి రికార్డ్సులో పట్టించినా, కలెక్టరు ఆఫీసులో పెట్టినా యిప్పటికీ చర్య తీసుకోలేదు. 10 వేల ఎకరాల భూమి ఉన్న భూస్వామి ఏమి మిగలకుండా చేసుకొన్నారు.

శ్రీ బి. సీతారామయ్య (సుజాతనగర్) :—అధ్యక్షా, ఆర్థిక మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్‌ను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు మనవి చేయదలిచాను. ఈ బడ్జెట్ లో బలహీనవర్గాల సంక్షేమ కార్యక్రమాల క్రింద కేటాయించిన డబ్బు

వారికి పెద్దగా సరిపోకపోయినప్పటికి ప్రగతి పథంలో మాత్రం యిది ఉపకరిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఒక యిబ్బంది వచ్చినది. హాస్టల్స్ విషయం. ఈ మధ్య ప్రభుత్వంవారు ఒక జి.ఒ. పంపించారు. హాస్టల్ ఉన్నచోట నుంచి ఆరు కిలో మీటర్స్ దూరంలో ఉన్న విద్యార్థులకు దానిలో వసతి కల్పించాలని ఆ జి. ఒ. ఉద్దేశ్యం. పట్టణాలలోనే కాకుండా పల్లెలలోకూడ హాస్టల్స్ ఉన్నాయి. ఆ హాస్టల్స్ ఉన్న గ్రామాలలో అభాగ్యులు, దరిద్రులు ఏ మాత్రం చదువుకోడానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితులలో ఉన్నారు. ప్రభుత్వం వారు పునరాలోచించి వారికి ఏదైనా వసతి కల్పించితే మంచిదని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

6.10 p.m. నివేశస్థలాల గురించి గౌరవసభ్యులు చాల మంది మాట్లాడారు. నివేశన స్థలాలు కొన్ని ప్రాంతాలలో వారికి యిస్తే వారికి ఇండ్లు నిర్మించుకోడానికి డబ్బులేనందువల్ల అక్కడ ఉన్నప్లాట్స్ నన్నింటిని వ్యవసాయదారుల కౌలుకు యిచ్చుకొన్న సంఘటనలు లేకపోలేదు. ప్రత్యేకంగా పండితాపురం గ్రామంలో రెండు సంవత్సరాలనుంచి హరిజనులకు యిచ్చిన నివేశన స్థలాలు వ్యవసాయానికి యిచ్చి కౌలు తీసుకుంటున్నారు. ఆ నివేశన స్థలాలు యిచ్చినందువల్ల జరిగిన లాభం ఏమిటి ? రెండు సంవత్సరాలనుంచి వ్యవసాయపంటలు వేసుకోవడం జరిగింది. అది కూడ వీరికి కౌలుకు యిచ్చుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం గృహ నిర్మాణం కోసం అంచెలవారీగానైనా కొంత ధనంవారికి యిచ్చినట్లయితే ఎంతో మేలు చేకూరుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

రవాణా రహదారుల గురించి గణనీయమైన డబ్బు కేటాయించారు. అయినప్పటికీ ఆ డబ్బు అవసరాలను ఏమీ తీర్చదు అని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ నాటికి వానకాలం వచ్చినట్లయితే ఒక గ్రామానికి ఒక గ్రామానికి సంబంధాలు తెగిపోయి కొన్ని వారాల వరకు కలుసుకొనే స్థితి ఉండడంలేదు. నా నియోజకవర్గం గిరిజన గ్రామం, దోర్నకల్లు-చంద్రగడ్డ రోడ్డు వున్నది. ప్రతి గ్రామానికి మధ్య ఏరు వాగు ఉంటుంది. ఆ ఏరు వాగు వచ్చినట్లయితే 15 రోజులు, 20 రోజులు కూడ పోవడం కష్టమైపోతుంది. ఆ రోడ్స్‌ను బాగుపరచటానికి, మెరుగుపరచడానికిగాని పి. డబ్ల్యు. డి. వారు పని చేయటంలేదు. ఆ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

విద్యవిషయంలో స్వతంత్ర్యం వచ్చినది లగాయతు ఈ నాటివరకు సంక్షోభ సంకట పరిస్థితి వున్నది. ఎప్పటికప్పుడు ఏదో విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టడం, అది సంతృప్తికరంగా లేదని మరొకవిధానం ప్రవేశపెట్టడం, విద్యార్థులకు, అధ్యాపకులకు సమస్యలు కల్పించడం జరుగుతున్నది. ఈ దేశంలో నిర్దిష్టంగా విద్యా విధానం లేకుండాపోవడం దురదృష్టకరం అని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లా పరిషత్‌కు వచ్చిన తరువాత బిల్డింగ్ సరిపోవటంలేదు. బిల్డింగ్ కడతారు, దానిలో 5వ తరగతి వరకు ఎకామిడేషన్ ఉంటుంది. తరువాత 10 క్లాసువరకు పెంచుతారు, వానవస్తే సెలవు. వానరాకపోతే, సూర్యుడు దయవలిస్తే చెట్లక్రింద పాఠాలు జరుగుతాయి. ఆ పరిస్థితి విద్యాశాఖ కల్పించవద్దు అని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ కొత్తగా ఎల్.ఎల్.ఎమ్. టార్ట్సు అండ్ క్రైమ్స్‌లో ప్రవేశ పెట్టినది. సెమిస్టర్ సిస్టమ్ ప్రవేశ పెట్టినది. ఒక విచిత్రమైన విషయం మీ ముందు ఉంచుతాను. సబ్జక్టులో రీడర్‌గాని, ప్రొఫెసర్‌గాని ఈ నాటికిలేరు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో ఆ సబ్జక్టులో ప్రొఫెసర్ లేరు. రీడర్ లేరు. ఎల్.ఎల్.ఎమ్. సెమిస్టర్ బాచ్ ఎగ్జామినేషన్‌కు కూర్చున్నది. ఎల్.ఎల్ ఎమ్. పోస్టుగ్రాడ్యుయేషన్ పరీక్షా పత్రాలు ఎక్స్‌టర్నల్, యింటర్నల్ వాల్యుయేషన్ అని రెండు పద్ధతులు. ఎక్స్‌టెర్నల్ వాల్యుయేషన్ యితర యూనివర్శిటీస్ ప్రొఫెసర్స్‌కి పంపిస్తున్నారు. ప్రొఫెసర్ లేని, రీడర్ లేని కోర్సులో విద్యార్థులు ఏ సూత్రం వ్రాస్తారో అందరికి తెలుసు. ఇతర యూనివర్శిటీ ప్రొఫెసర్స్ దృష్టిలో ఈ విద్యార్థులు నవ్వులపాలు అయి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం అప్రతిష్ట పెంచుకుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. దీనిపట్ల ప్రభుత్వం వెంటనే శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక వైద్య సౌకర్యం గురించి, ఈ వైద్య సౌకర్యంపై ఎంతో డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నది ప్రభుత్వం. ముఖ్యంగా చెప్పవలసింది ప్రైమరీ హెల్తు సెంటర్సు అని పెట్టారు. అవిగనుక టౌనుకు దగ్గరగా వున్నట్లయితే యింక అక్కడి ప్రజలు కష్టాలపాలైనట్లే, కారణమేమంటే—అక్కడ పనిచేసేవారు, డాక్టర్సు ఎనిమిదిగంటలలో పది గంటలలో పని చేసి వెంటనే వారు టౌనుకు వెళ్ళిపోతారు. అక్కడి ప్రజలకు ఏ మాత్రం కూడా సౌకర్యం జరగదు.

ఇక, నిన్న గౌరవ సభ్యులు వెంకయ్యనాయుడుగారు సుదీర్ఘమైన ఆరోపణలు ప్రభుత్వంపై చేశారు. వారి సోర్స్ ఆఫ్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఏమిటో నాకు తెలియదు వారి దగ్గర వున్న ప్రూఫ్ ఏమిటో నాకు తెలియదు. కాని, మొత్తం మీద ఆరోపణలు మాత్రం చాలా గట్టిగా యీ సభ ముందు వుంచారు. ముఖ్యమంత్రిగారి భవనానికి—భవన నిర్మాణానికి నాలుగు లక్షల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టారని చెప్పారు. అలా ఖర్చుపెడితే మాత్రం అది రికార్డుల్లోనే వుంటుంది. మాకు తెలిసినంతవరకు, ముఖ్యమంత్రిగారు మాత్రం ప్రభుత్వం నుంచి ఏ మాత్రం ధనం తీసుకోలేదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక ఫైల్స్ గురించి, వేలాది ఫైల్స్ వారి వద్ద పేరుకుపోయి వున్నవని ఆరోపించారు. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ వారికి ఎక్కడ నుంచి వచ్చిందో కూడా నాకు అర్థం కావడంలేదు. వేలాది ఫైల్సు అంటే ఏ ముఖ్యమంత్రికి అయినప్పటికి, యింటి వద్దగాని, టేబుల్‌పైనగాని ఫైల్స్ పెట్టుకోవడం వరసగా వుంటుందా? కొన్ని జటిలమైన సమస్యలు వుండవచ్చు. కన్‌సర్న్‌డ్ మినిస్టర్సుతో చర్చించవలసినవి అయి వుండవచ్చు. టెక్నికల్ పరంగా అభ్యంతరాలు వుండవచ్చు, ఆ విధంగా కొన్ని ఫైల్సు వుండవచ్చు. అంతేగాని వేలాది ఫైల్స్ వున్నవనడం మాత్రం సత్య దూరమని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

అన్నిటికంటే తీవ్రమైన ఆరోపణ—కరప్షన్ చార్జి కూడా వారు పెట్టారు. స్వీపింగ్‌గా యీ ప్రభుత్వంలో వున్న మినిస్టర్సు అంతా కూడా లంచగొండులు అన్నట్లుగా వారు మాట్లాడటం చాలా విచారకరము, దురదృష్టకరము. యిది ఇటు

సభకు, అటు దేశానికి, ప్రజలకు ఏమాత్రం కూడా క్షేమం కాజాలదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. వారికి ఒక అభిప్రాయం వుండవచ్చు: ఇలా చెప్పి, యిటు కాంగ్రెస్ (ఐ) కార్యకర్తలలోను, అటు ప్రజానీకంలోను ప్రభుత్వాన్ని అప్రతిష్టపాలు చేయాలనే వుద్దేశం వారికి వుండవచ్చు. కాని, యీనాడు కాకపోయినా రేపు అయినా యిందులో నిజం వుంటే బయటకు రాక తప్పదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇలాంటి సీరియస్ ఎలిగేషన్స్, చార్జెస్ పెట్టి ప్రభుత్వాన్ని అప్రతిష్టపాలు చెయ్యడానికి ప్రయత్నించడం చాలా దురదృష్టకరమని మనవిచేస్తున్నాను.

6-20 p. m. ఇంక సెంట్రలైజేషన్ ఆఫ్ పవర్ అన్నారు. అంతా చీఫ్ మినిష్టరుగారే తమ గుప్పిట్లో పెట్టుకుని మినిష్టర్సు నామకః ఉంచారనే ధోరణితో వారు ప్రసంగించడం దురదృష్టకరం. ఈనాడు మంత్రిమండలిలో విదేశాలకు వెళ్ళి చదువుకున్నవారు, సమర్థులు వున్నారు. వారు అంతా తమగుప్పిట్లో పెట్టుకున్నారనడం మంచిది కాదు.

ఇంక హౌసెస్ ఎలాట్‌మెంట్ విషయం కూడా చెప్పారు. అది జి.ఎ.డి చేతిలో వుంది. జి.ఎ.డి ముఖ్యమంత్రిగారి పోర్టుఫోలియోలో ఒకటి. వెంకయ్య నాయుడుగారు విద్యాధికులు: అంతేగాక, న్యాయశాస్త్రజ్ఞులు, న్యాయశాస్త్రిలో, ప్రూఫ్‌కు ప్రూఫ్, డిస్‌ప్రూఫ్, ప్రూఫ్ అన్నవాటికి వున్న ప్రాముఖ్యత వారికి తెలుసు. ఇటువంటి తీవ్రమైన ఆరోపణలు చేయడం దురదృష్టకరమని మనవి చేస్తూ, యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ డి. కొండలరావు (చింతపల్లి) :— అధ్యక్షా, ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు కొత్తదేమీ కాదు. 1962 నుంచీ కూడా బడ్జెటు తాలూకు అంకెలను నేను చూస్తూనే వున్నాను. తమ ద్వారా యీ సదర్భంలో కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచుకున్నాను. మాది చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతమయిన గిరిజన ఏరియా. నా నియోజకవర్గంలో సుమారు 120 మైళ్ళ విస్తీర్ణంగల ఏరియా వుంది. అందువలన తమద్వారా కొన్ని అతి ముఖ్యవిషయాలను ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరాదలచుకున్నాను.

ముఖ్యంగా గిరిజనులకు కావలసింది విద్య. మా ప్రాంతంలో ఎనిమిది గిరిజన పంచాయతీ సమితులు వున్నాయి, అన్ని సమితులలో స్కూల్సు వున్నాయి స్కూల్సు వున్నాయిగాని మాస్టర్సు మాత్రం లేరు. మాస్టర్సు కాదు ఫర్నిచర్ కూడా లేదు. ఉదాహరణకు-చింతపల్లి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సులో ఒక హైస్కూలు వుంది. అక్కడ 850 మంది పిల్లలు వున్నారు. అంతమంది కూర్చొడానికి మూడు బెంచీలు వున్నాయి. మరొక విషయం, మా చింతపల్లిలో 62లో పంచాయతీ సమితి పెట్టారు. కాని ఇప్పటి వరకు పంచాయతీ సమితికి బిల్డింగుకు మేము నోచుకోలేదు. గిరిజన డెవలప్‌మెంటు ఎంతవరకు వచ్చిందో చెప్పడానికి యీ ఒక్క వుదాహరణ చెబితే చాలు.

ఇకపోతే వైద్య సౌకర్యం, వైద్య సౌకర్యం ఏజన్సీ ప్రాంతంలో ఎంతో అవసరం. కొన్ని డిస్‌పెన్సరీస్ ఓపెన్ చేశారుగాని అక్కడ డాక్టర్సు లేరు, డిస్‌పెన్సరీస్, డాక్టర్సు వున్నచోట మందులు లేవు. మా చింతపల్లి తాలూకా హెడ్‌క్వార్టర్సు డాక్టరు ఏపేషెంటు వెళ్ళినా చీటిమీద మందులురాసి నర్సీపట్నమో వైజాగో వెళ్ళి తెచ్చుకో మంటారు. ఆ గిరిజనుడు అంతదూరం ఎట్లా వెళ్ళగలడో మీరే వూహించండి.

ఇకపోతే రహదార్లు, విశాఖజిల్లాలో సూడా అంతు ఏజన్సీ ప్రాంతం పాడేరు, చింతపల్లి తాలూకాలలో – ఏజన్సీ ఏరియా ఇంతవరకు రహదారి సౌకర్యం లేదు. డైరెక్టుగా ట్రంకు రోడ్డుగాని, లింకు రోడ్డుగాని లేదు. పాడేరు చింతపల్లి తాలూకాలు కలిపేటట్లు 50 వేల జనాభా రాకపోకలకు అనుకూలంగా బంజసింగు నుండి గంగరాజుమాడుగల ద్వారా పాడేరు వరకు రహదారి నిర్మాణానికి ప్రపోజల్ పెట్టాలి.

ఇంక గిరిజనులకు ప్రధానమైనది పోడు వ్యవసాయం. పోడు వ్యవసాయం చెయడానికి యిక్కడ ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు వారు ఒప్పుకోవడం లేదు. గత 20 సంవత్సరాలుగా వారు పోడు వ్యవసాయం చేస్తుంటే – యిప్పుడు వీరు టేకు ప్లాంటేషన్ చేస్తున్నారు. వారేమైపోవాలి ? ఇంతవరకూ వారికి పునరావాసం కల్పించమని మనవి చేస్తున్నాను.

ఎక్కడ నుంచో శ్రీలంక నుంచి తీసుకొచ్చి 500 కుటుంబాలు అక్కడ పెట్టారు. వారికి ఉపాధికల్పించారు. డిస్పెన్సరీస్ పెట్టారు. ఆశ్రమస్కూల్సు ఏర్పాటు చేశారు. ఇటువంటి సౌకర్యాలన్నీ వారికి కల్పించారు, కాని అక్కడనే వున్న గిరిజనులకు మాత్రం యీ సౌకర్యాలు ఎందుకు ప్రభుత్వం కల్పించడం లేదో నాకు అర్థం కావడం లేదు. నేను ఒక సూచన చేస్తున్నాను. కొండ గడ్డలు, వాగులు ఎన్నో ఉన్నాయి. ఎన్నో ఎకరాల భూమి వుంది. గిరిజన కాలనీస్ కట్టించండి, అక్కడ వారిని వుంచితే తద్వారా వారికి పోడు వ్యవసాయంపై యింటరెస్టు పోయేవిధంగా, ఆ కాలనీ దగ్గర వున్న భూమి యిరిగేషన్‌కు వీలుగా తయారు చేసి యిస్తే వారు అక్కడనేవుండి చేసుకుంటారు. ఆ విధంగా పోడును అరికట్టడానికి ప్రయత్నించాలని నేను చూసిస్తున్నాను. ఏజెన్సీ ఏరియాలలో ఆర్.టి.సి. బస్సులు పోయేటప్పుడు నాన్-స్టాప్ అంటున్నారు. అక్కడ అంతా అటవీ ప్రాంతం. ఆర్.టి.సి బస్సులు నాన్-స్టాప్ అని కాకుండా గిరిజనులున్న ప్రతి సెంటరులోను ఆగేట్లు ఏర్పాటు చేయాలని మనవిచేసుకుంటున్నాను. మా ఏరియాలో చాలా పురాతనమైన దేవాలయాలున్నాయి. అశోక చక్రంతో కూడిన దేవాలయాలు మా గ్రామాలలో ఉన్నాయి. 1967 లో నేను శాసన సభ్యునిగా ఉన్నప్పుడు పూజ్యులు దేవాదాయ మంత్రి రామలింగరాజు గారు అక్కడకు వచ్చి చూస్తానని అన్నారు. ఇంతవరకు ఎవరూ పట్టించుకోడం లేదు. వాటిని అభివృద్ధి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. చింతపల్లి, నర్సీపట్నం, ఎంమంచిలి తాలూకాలకు నర్సీపట్నం డివిజనల్ హెడ్‌క్వార్టర్సు. అక్కడ పోలీసు ఎస్.ఐ.ని కాని కానిస్టేబిల్సును కాని కలవాలంటే

ఎడగ్రిసు తెలియకుండా ఉంది. పోలీసు లైన్సు పూర్తిగా పాడైపోయి నక్కలు, కక్కలు ఉంటున్నాయి తప్ప మనుష్యులు ఉండటం లేదు. వాటికి సంబంధించిన ఫోటోలను నేను తెచ్చాను. వాటిని తమకు సమర్పించుకుంటున్నాను. మా తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సు ఐన చింతపల్లి పరిస్థితి కూడా అట్లాగే ఉంది. అక్కడ ఉద్యోగులు జీతాలు పెంచారని సంతోషపడ్డారు. కాని వాటికి ఏజెన్సీ ఎలవన్స్ ఇవ్వకూడదని నిర్ణయం జేసినట్లు తెలిసింది. అది చాలా అన్యాయం. ఏజెన్సీ ఏరియాలలో పనిచేయడమే కష్టం. ఎలవన్స్ లేదనడం శోచనీయమైనదని చెబుతున్నాను. మాకు తాండవ రిజర్వాయరు ఉంది. ఎడమ వైపు కాలువ తయారు కావడం లేదు కలెక్టరును అడిగితే ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజినీరును అడగాలి అంటారు. ఆయనను అడిగితే కలెక్టరును అడుగమంటారు. ఇంతవరకు ఏ విధంగాను చర్య తీసుకోడం లేదు. నా ఏరియాలో 120 మైళ్ళ ప్రాంతంలో కె.డి. పేట వంటి ఫిర్కాలలో రహదారి సౌకర్యాలు లేక చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. తాండవ ముంపు ఏరియాలో ఉన్న కొన్ని గ్రామాలకు కాంపెన్సేషను ఇచ్చారు. కొన్నింటికి ఇవ్వడంలేదు. కలెక్టరు గారితో మాట్లాడితే ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరును అడుగమంటారు. ఆయనను అడిగితే కలెక్టరును చూడమంటారు. ఈ విషయాలు ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. గిరిజన కార్పొరేషను ఉంది. ఇది గిరిజనులను అభివృద్ధి చేయడానికా, లేక వారిని దోచుకోడానికి నాకు అర్థం కాకుండా ఉంది. లక్షలమీద నష్టం వచ్చిందని అంటున్నారు. నష్టం ఎట్లా వస్తుందో నాకు అర్థం కావడంలేదు. అడ్డాకులు కిలో 74 పైసలకు గిరిజనుల దగ్గరనుంచి తీసుకుని 105 పైసలకు అమ్ముతున్నారు. పట్టు తేనె కిలో రూ. 8 లకు కొని రూ. 13 లకు అమ్ముతున్నారు. అడవి తేనె రూ. 4లకు కొని రూ. 9 లకు అమ్ముతున్నారు. ఇక్కడ వాడే చీపురు 50 పైసలకు కొని 110 పైసలకు అమ్ముతున్నారు. ఐనప్పటికీ నష్టం వస్తున్నది అంటున్నారు ఎట్లాగ వస్తుంది ? గిరిజనులను నాశనంచేసి అందుకు సంబంధించిన స్టాఫ్ బాగు పడడానికా నాకు అర్థం కాకుండా ఉంది. చింతపల్లి తాలూకా హాస్పటలులో లేడీ డాక్టరు లేదు. ఎవరినైనా వేసినా ఇంటరెస్టు లేని వారిని వేస్తున్నారు.
6-30 p.m. బ్లడ్ ప్రెషర్ రోగి వెళ్ళి చూపించుకోవాలంటే మెషిన్ లేదంటున్నారు. గిరిజనుల పరిస్థితులు ఎట్లా ఉన్నాయో గమనించాలని కోరుతున్నాను. గిరిజన కార్పొరేషను వ్యవహారాలు చూడడానికి నాన్-ఆఫీషియల్స్‌తో ఒక కమిటీని వేసి నష్టం ఎట్లా వస్తున్నదో తేల్చాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری سیو لال سبھاپتیں ۔ جب بجٹ پیش کیا گیا ہے اسمیں قریباً ۲۷ کروڑ روپیہ کا گھاٹا بتایا گیا ہے اور مجھے جو ٹائم دیا گیا ہے وہ گھاٹے کا ٹائم ہے اس ٹائم سے جلد سے جلد بہت سی باتیں سدن کے سامنے رکھنا چاہتا ہوں۔

اس بجٹ میں بہت سے پلانس رکھے گئے ہیں جس میں سے ھذا کی جانب سے ایک لاکھ مکانات بنانے کی اسکیم بھی ہے لیکن آج تک وہ اسکیم پوری طرح عمل میں نہیں لائی گئی صرف ۱۰ هزار هي مکانات بنا کر اس اسکیم

کو ادھورا چھوڑ دیا گیا - جو بجٹ اس سمئے سدن میں‌پرستت ہوا ہے وہ کندر سرکار کے بجٹ بر نرد ھارت ہے- کیندر سرکار نے بڑھی ہوئی مھنگائی کے سمبندھ میں کوئی اچھا اقدم نہیں اٹھایا - اس لئے انواریہ ہے کہ اسٹیٹ کا بجٹ بھی گھاٹے میں چلے - اوسکے انتر گت یہ ڈیفسٹ بجٹ آپ کے سامنے ہے - ورلڈ بینک کی جانب سے تین کروڑ روپیہ آندھراپردیش کو ملے تھے لیکن آندھرا پردیش سرکار نے " ڈے‌لائٹ اسکیم " کو سکسس بنانے کے لئے اس روپیہ کو راج بھون سے‌اسٹاف کالج تک لائٹ لگانے پر خرچ کردیا گیا - میں ادھیکشہ مہودے کا دھیان اس بات پر لانا چاہتا ہوں کہ بہت سا روپیہ بینک سے ملا تھا لیکن وہ دوسرے‌کاموں کے لئے خرچ کیا گیا - حالانکہ آندھرپردیش کے ہر پرانت - ہر گاون - ہر شہراور اسکی گلیوں میں جہاں روڈس نہیں ہیں لائٹس نہیں ہے‌اسکی پرستھا ہونی چاہئے - چھہ پائنٹ فارمولے کے‌انتر گت کیندر سرکار نے آندھراپردیش کو ۱۰ کروڑ روپیہ دئے میں لیکن پرستت بجٹ میں اسکا کہیں بھی ذکر نہیں ہے - جیسا کہ سولا سو کے ہزار کئے جائے ہیں اسی طرح اس بجٹ میں اسی طرح کا گھاٹا کیا گیا ہے - دکھشن بھارت کے کسی بھی پرانت میں ہندی اکیڈیمی کے‌لئے کوئی کاریہ کرم نہیں بنایا گیا - اگر ہندی اکیڈیمی بنائی جائے تو بہت لوگوں کو اس سے لابھ ہوسکتا تھا - میں سرکار سے یہ اپیل کرونگا کہ ہندی اکیڈیمی کی استھاپنا کی جائے - دکھشن بھارت میں ہندی اکیڈیمی کی استھاپنا کے‌لئے فینانس مہیا کی جائیں-

حیدرآباد میں تلگو اکیڈیمی ہے اردو اکیڈیمی اسی طرح یہاں ہندی اکیڈیمی بھی قائم کی جائے تو تین بھاشائی فارمولے پر عمل کرنے میں آندھر پردیش سرکار آگے رہیگی-حیدرآباد میں ہندی کے‌بہت سے‌کالجس ہیں نظام‌آباد عادل‌آباد اور میچیریال میں ہندی ۵ کالجس ہیں - خود حیدرآباد سے ہندی کے میگزین - سماچار پتر جیسے ملات اور سپتاھک اخبار جیسے حیدرآباد سماچار - جنتا آدی بہت سے پیپا نکلتے ہیں اس لئے یہاں ہندی اکیڈیمی استھاپت کی جائے تو تلگو سے انواد کرنے کا کام سرل ہوگا - یہاں کے اسٹیٹسٹکس اگر دیکھے جائیں تو معلوم ہوگا کہ ۳۲ لاکھ کی آبادی میں تقریباً ۵ لاکھ ہندی بولنے والے ہیں - پی یس سی کے ریزلٹس بھی‌دیکھیں تو معلوم ہوگا ہندی بولنے والے دوسرے نمبر پر ہیں - پہلے نمبر تلگو بولنے والے آتے ہیں - میں چاہونگا کہ اس گھاٹے کے بجٹ میں اس کا کاریہ کرم بھی نکالا جائے -

ایک اور بات میں یہ کہنا چاہتا ہوں کہ بسس کو نیشنلائز کیا جائے جس سے کارپوریشن اور آر ٹی سی کارپوریشن کی آمدنی بڑھے گی - اس لئے اسکو پرائیویٹ سکٹر میں نہ دیکر کارپوریشن خود بسس چلائے تو ہماری انکم بڑھ سکتی ہے -

واٹر اسپکرسٹی کے تعلق سے میں یہ عرض کرونگا کہ پانی تو بہت آرہا ہے لیکن شہرن مین لوگوں کو پینے کا پانی نہیں مل رہا ہے سارے شہر متں پانی کے لئے ھا ھا کار مچی ہوئی ہے اسکو دور کرنے کے لئے مانجرا کے سکنڈ فیز کو کمپلیٹ کرنا چاھئے ۔ ھمارے سکیہ منتری نے کرشنا کے پانی کے تعلق سے ٹامل ناڈو کے مکھیہ منتری سے بات چیت کی ہے ۔ جس مین یہ طے کیا گیا کہ کرشنا کا پانی مدارس کو دیا جائے گا ۔ خود ھمارے شہر میں پانی کی تکلیف ہے تو اسکو پہلے دور کرنے کے متعلق غور کرنا چاہئے ۔

میں اب روڈس کے تعلق سے کچھ کہنا چاھتا ہوں ۔ آنریبل ممبرس جو اپنے اپنے گاؤں سے بسوں تا دوسری سواریوں متن آتے ھین انھوں نے دیکھا ھوگا کہ ھماری سڑکوں کی کیا دشا ہے ۔ کسطرح ھمارے روڈس تتر بتر ھین ۔ اسکی وجہ سے مال لانے لیجانے والی گاڑیوں کو بھی مشکل ھورھی ہے۔ یہ بات سوچنا چاھیے کہ بجٹ میں اس تعلق سے روڈس کو یرٹرپس ملنیں چاھئے ۔

ارڈ ٹریز کے تعلق سے یہ کہا جارھا ہے کہ اسیٹک پلانٹ پرائویٹ سکٹر کودیا جائیگا یہ اچھیں بات نہیں ہے ۔ جب ھم یہ چاھتے ھیں کہ ھارے اسٹیٹ کو فائدہ ملے تو پھر ہمارے فیکٹریز اور ایڈسٹریز کو پرائویٹ سکٹر میں نہیں دینا چاھئے ۔ بلکہ اسٹیٹ کے ھاتھوں میں ھی رھنا چاھئے ۔ اس سے ھارے سورس بڑہ سکتے ھیں ۔

آڈلٹریشن کے تعلق سے میں یہ کہونگہ کہ آج سارے پرانت مین تیل سلاوٹ کے بغیر نہیں مل سکتا ۔ اس پر میونسپل کارپوریشن کوئی ایکشن نہیں لے رھیں ہے ۔ ھڈرے پرائت کا پاپولیشن (۳۲) لاکھ ہے کارپورشن کواس پر دھیان دینا چاھئے اور آڈلٹریشن کو فوراً روکنا چاھتے ۔ اور ایسا اپائے کرنا چاھئے کہ لوگوں کو خالص تیل مل سکے ۔

ٹکسٹ بکس کے تعلق سے میں کہونگا کہ اسکول کھل کر دو تین مہینے ھو چکے ھیں لیکن ودیارتھیں کو ٹیکسٹ بکس نہیں مل رہے ھیں بجٹ میں پیپر انڈسٹری کے تعلق سے یہ بتایا گیا اسمیں ۲۳ پرسنٹ انکویز ھوا ہے لیکن پتہ نہیں سرپور پیپر ملز اور راجمندری پیپر ملز کا کاغذ کہاں بھیجا جارھا ہے ۔ یہاں ھارے لڑکوں کو کاپیاں نہیں مل رھی ھیں ۔ اسکا مطلب یہ ہے کہ ھارا پیپر دوسرے پرانتوں کو بھیجا جارھا ہے ۔

میں ایک بات اور کہنا چاھتا ھوں کارپوریشن کی جانب سے جوٹیکس جسے نزل کہتے ھیں وصول کیا جاتا ہے اوس پر وچار کرنا چاھئے ۔ اورسوچ سمجھ کر ٹیکس لگانا چاھئے ۔ اس وقت کارپوریشن من مانے ٹیکس اگارھے ھیں ۔ جسکی

وجہہ سے پریشان حال ہیں۔ عام طور پر چار سال کے بعد ٹیکس کو روائز کیا جاتا ہے لیکن اب کارپوریشن من میں آئے جیسا ٹیکس عائد کررہے ہیں۔ میں یہ کہونگا کہ جس مکان میں مالک مکان رہتا ہے اس مکان کا ٹیکس کم ہونا چاہئے۔ اور جن مکانات کی وینٹل ویالیو تین سو روپیے سے سالانہ سے کم ہوتی ہے ان مکانات کو ٹیکس سے اگزیمٹ کرنا چاہئے۔

آخو سیلس ٹیکس کے بارے میں میں یہ کہونگا کہ بزنس مین اور شاپ اونرز جو ٹیکس وصول کرتے ہیں وہ جنتا سے وصول نہیں کانا چاہئے۔ جس مقام پر کوئی چیز مینیوفیکچر ہوتی ہے وہاں خود ۴ پرسنٹ یا ۳ پرسنٹ ٹیکس لگایا جاتا اسکے بعد بیچ کے لوگ اس پر اور ٹیکس لگاتے ہیں اس لئے بیچ والوں کو ٹیکس ملایا ہے اسکو سرکار خود اپنے ریوینیو مین بدل دے تو سرکار کی آمدنی میں اضافہ ہو سکیا ہے۔

శ్రీ జయరాములు (వనపర్తి) :—అధ్యక్షా, ఆర్థికశాఖామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. 6-40 p. m. వ్యవసాయానికి సంబంధించి 8% అభివృద్ధి సాధించటానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నామని చెప్పారు, వ్యవసాయదారులు నిపుణతలో పని చేస్తే అది సాధించడం గొప్ప కార్యం కాదని, అది తప్పక నెరవేరుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. క్రిమికీటకాల బాధ లేకపోతే ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించడం తేలిక అవుతుందని కూడా మనవిచేస్తున్నాను. మెహబూబ్‌నగర్ జిల్లాలోని వనపర్తి నియోజకవర్గంలో కృష్ణానది చాలా మైళ్ళ దూరం ప్రవహిస్తున్నది. కాని ఆ ప్రాంతానికి ఒక్క నీటి చుక్క కూడా అందటం లేదు. బజావత్ కమిటి జూర్యాల ప్రాజెక్టు గురించి ప్రస్తావించింది, అది త్వరగా చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. గద్వాల, అలంపూర్ ప్రాంతాలలో ఎత్తిపోతల కార్యక్రమం క్రింద నీరు ఇస్తున్నారు, మా నియోజకవర్గంలో కేవలం మట్టి మోసి కూలీలు జీవిస్తున్నారు. అక్కడి రైతులకు, ప్రజలకు మేలు కలగాలంటే కృష్ణనీటిని వనపర్తికి కాలువ ద్వారా అందించాలని కోరుతున్నాను. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు క్రింద చాలా భూములు మునిగిపోతున్నాయి. ఆ భూములు చాలా సారవంతమైనవి, విలువైనవి, పొగాకు, మిర్చి, జొన్న, గోధుమ పండే భూములు, ఆ భూములకు ఇచ్చే నష్ట పరిహారం నామ మాత్రంగా వుంటున్నది. వ్యవసాయదారులు తమ తమ భూములలో బావులు త్రవ్వుకున్నారు. వాటికి కూడా తగిన ప్రతిఫలం ఇవ్వడం లేదు. ఎప్పుడో నిజాం కాలంలో ఎంతో కష్టపడి, శ్రమ పడి త్రవ్వుకున్న బావులు అవి. వాటికి ప్రతిఫలం ఇవ్వము అని అంటున్నారు. వాటిని బంజరు భూములని చెబుతున్నారు. వ్యవసాయం చేసుకుంటూ శిస్తు కడుతున్నారు. శిస్తు కట్టకపోతే జబర్దస్తీగా కూడా వసూలు చేశారు. బంజర్లలో వుండే కట్టడాలకు పరిహారం ఇస్తున్నప్పుడు బావులకు ఎందుకు ఇవ్వకూడదని నేను అడుగుతున్నాను వాటికి పరిహారం ఇప్పించాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. బడ్జెటులో పశు అభివృద్ధి గురించి ఏమీ చెప్పలేదు. కృత్రిమ గర్భోత్పత్తి కేంద్రాలను

వెడుతున్నారు కాని అవి సక్రమంగా పని చేయడం లేదు. వాటిని సక్రమంగా నడిపించాలని కోరుతున్నాను. హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన వారికి ఇండ్ల స్థలాలు ఇచ్చారు. బంజర్లు ఇచ్చారు. ఎస్. సి. లకు 40 లక్షలు, బ్యాక్‌వర్డు క్లాసుల వారికి 40 లక్షల రూపాయలు బావులు త్రవ్వుకోటానికి ఇస్తామన్నారు. రాష్ట్రం మొత్తం మీద 40 లక్షలంటే ఒక్కొక్క నియోజకవర్గానికి ఎంత వస్తుందో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. కనీసం ఒక్కొక్క నియోజకవర్గానికి ఒక్కొక్క లక్ష ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. పశుసంవర్ధక శాఖలో చాలా అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. యాదవులకు వృత్తి లేదు. గొర్రెలు పెంచుకు బ్రతికేవారు వున్నారు. వారు రాత్రింబవళ్లు కనపడతారు. ప్రతి శాసనసభ్యునికి ప్రతి రైతుకు, ప్రతి భూస్వామికి గొర్రె మాంసం లేకపోతే భోజనం చేయలేదు. గొర్రెల వల్ల ఉన్ని ఉత్పత్తి అవుతుంది. అది పాడి ఇస్తుంది, ఎరువు ఇస్తుంది, అటువంటి గొర్రెల కాపరికి కొంత డబ్బు సహాయం చేయాలని అప్పులు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఇక, వ్యవసాయ కూలీలకు గవర్నమెంటు కనీస వేతనాలను నిర్ణయించింది కాని ఆ రేటు ప్రకారం ఎవరూ ఇవ్వడం లేదు. దానిని సక్రమ గా ఇప్పించటానికి ప్రయత్నించండి అని కార్మిక మంత్రిగారిని కోరితే అందుకు స్టాఫ్ లేదని అంటారు. వ్యవసాయ కార్మికులకు నిర్ణయించిన ప్రకారం వేతనాలు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను

ఇక పరిశ్రమల విషయం. వ్యవసాయమే ముఖ్య ఆధారము కలిగిన మా జిల్లాలో ప్రతి నియోజకవర్గములో కనీసం ఒక పరిశ్రమను అయినా పెట్టాలని కోరుతున్నాను. ప్రతి గ్రామములో వేరుసెనగ పండుతుంది. దానివల్ల నూనె తీయడానికి వీలవుతుంది. తెలగ పిండి వస్తుంది. ప్రతి గ్రామములో వేరుసెనగ పరిశ్రమ కొరకు రోట్రి పెడితే బాగుంటుంది. అలాగే వడ్రంగి, కమ్మరి, కుమ్మరి, యిలాంటివారికి కూడా పరిశ్రమలు పెట్టడానికి బడ్జెటులో ఎక్కువ కేటాయింపులు చేయాలని కోరుతున్నాను. గొర్రెల పెంపకం కొరకు రుణాలు యివ్వాలంటే ఏ బ్యాంకు యివ్వడం లేదు. ప్రతి గ్రామములో యాదవులు వున్నారు. 40, 50 మంది ఒక యూనిటుగా పెట్టి వారికి యిప్పించాలి. గొర్రెలకు కలరా వచ్చి పోయినవి. అందుకని అప్పులు యిప్పించాలని కోరుతున్నాను.

పోతే మంచినీటి గురించి చెప్పాలంటే, మా నియోజకవర్గములో ప్రతి గ్రామములో ఎంతో లోతు త్రవ్వితేనేగాని నీరు పడదు. గ్రామాల్లో లక్ష రూపాయల చొప్పున ప్రతి గ్రామములో ఖర్చు పెట్టారు. నీరు మాత్రం రాలేదు. అందుకని రక్షిత పథకము చేపట్టి మంచి నీటి సరఫరా చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

(మిస్టరు స్పీకరు యిన్ ది చైర్)

వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేయాలని ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. నా నియోజకవర్గములో 25 బావులు యిచ్చారు. 11 సిక్స్ పాయింటు ఫార్ములా క్రింద 14 డి.పి.ఎ.పి. క్రింద యిచ్చారు. కాని అర ఎకరాకు కూడా నీరు పారడం లేదు. 30 వేలు ఖర్చు పెట్టినా లాభం లేదు. డబ్బు అయిపోయింది అంటారు. అటువంటి బావులను లోతు చేయడానికి బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయించాలి.

సహకార బ్యాంకులు, ల్యాండు మార్టిగేజ్ బ్యాంకులు యితర బ్యాంకులు వున్నవి. వాటి ద్వారా అప్పులు యిస్తున్నారు. కొన్ని బావులు త్రవ్వితే బండలు పడినవి. వాటిని త్రవ్వించుకోడానికి రైతులు అప్పులుచేశారు. వాటిక్రింద భూము లనుఅభివృద్ధి చేసుకుంటే తప్ప ఆ అప్పులు తీరవు. ఆ బావుల్లో బండలు పడినవి గాబట్టి వాటిని తీయించుకోడానికి అప్పులు యిప్పించాలి. ఆ విధంగా సహాయం చేయకపోతే వారు యిల్లు అమ్ముకోవలసి వుంటుంది. దయతో అప్పులు యిప్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. పరిశ్రమలు 11 జిల్లాలలో పెడుతామన్నారు మహబూబ్‌నగరు జిల్లా వుందో లేదో తెలిదాదు. దానిని కూడ తప్పకుండా చేరుస్తారని ఆశిస్తున్నాను

విద్యారంగం. విద్యా సంస్థలు బాగా పెరిగినవి కాని ఉపాధ్యాయులు బాగా పెరగ లేదని ఆర్థిక మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు. నా నియోజకవర్గము లోని సమితులలో కూడ పిల్లల సంఖ్య ఎక్కువ వుండి. ఉపాధ్యాయుం సంఖ్య తక్కువ వుంది. 58 మంది ఉపాధ్యాయులతో పాఠశాలలు నడుపుతున్నారు. భవనాలు లేకపోయినా చెట్ల క్రింద అయినా చదువుకుంటారు గాబట్టి ఉపాధ్యాయుల సంఖ్యను పెంచడానికి అవకాశం కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. 70 లంబాడి తండాలు వున్నవి. వాటిలో ఒక స్కూల్ లేదు. అవి వూరుకు రెండు మూడు మైళ్ళ దూరములో వున్నవి. అటువంటి లంబాడి తండాలలో ప్రత్యేకమైనటువంటి పాఠశాలలను నెలకొల్పి ప్రత్యేక ఉపాధ్యాయులను ఏర్పాటు చేసి వారి పిల్లలకు చదవు చెప్పించాలని కోరుతున్నాను. అభ్యుదయ పాఠశాలలు అని 300 పెడుతున్నారు, నా నియోజకవర్గానికి ఒకటి వచ్చింది. చింతచెట్ల క్రింద అయినా పాఠశాలలు పెట్టి పిల్లలు చదువు చెప్పించాలని కోరుతున్నాను

ఇక ఆరోగ్యం గురించి చెప్పాలి. మా వద్ద సివిల్ హాస్పిటల్ వుంది. ఎక్స్‌రే ప్లాంటు వుంది గాని అది ఎన్నో రోజుల నుండి మూలపడి వుంది. ఎందుకంటే ఒకసారి ఫిల్మ్ లేదంటారు. ఒకసారి గడ్డ లేదంటారు. యింకొకసారి మరొకటి లేదంటారు. ఎంతో డబ్బు ఖర్చు పెట్టి ఎక్స్ రే ప్లాంటు పెడితే అది ప్రజలకు వుపయోగపడకపోవడం సరైనటువంటిది కాదు. దానిని బాగు చేయించాలని కోరుతున్నాను. బీదవాడు ప్రైవేటు ఆసుపత్రికి పోలేదు. మహబూబ్‌నగర్ పోవాలన్నా వాడికి సాధ్యం కాదు. అందుకని తొందరగా దానిని బాగు చేయించాలని కోరుతున్నాను.

పోతే విద్యుచ్ఛక్తి విషయం. మావద్ద క్లస్టరు స్కీము క్రింద 58 గ్రామాలను తీసుకున్నారు. 71 లో విద్యుచ్ఛక్తి వచ్చినా వ్యవసాయానికి అందడం లేదు కండక్టింగ్ వైర్ యివ్వడం లేదు. ఉద్యోగస్థుల విషయం చెప్పాలంటే చాలా బాధగా వుంటుంది. ఆర్థిక శాఖామాత్యులు ఏమైనా అనుకుంటారేమోనని భయం.

మిస్టర్ స్పీకరు :—ఏమి అనుకోరు, చెప్పండి.

శ్రీ జయరాములు :—నేను ఆయన కలసి ఒకే జైలులో వున్నాము. ఉద్యమాల్లో పాల్గొన్నాం ట్రాన్స్‌ఫార్మర్సును పంపించమంటే వుద్యోగస్థులు పంపించరు. చైర్మన్‌గారికి వ్రాస్తే ఒకటి పంపించారు. రెండవది పంపించ లేదు. విద్యుచ్ఛక్తి యిచ్చే దానిలో జాప్యం వుంది. దగుల్బాజీ వుంది. దానిని ఆర్థిక శాఖామాత్యులు అరికడతారని ఆశిస్తున్నాను, 71 లో క్లస్టరు స్కీము క్రింద వున్న గ్రామాలలో 6 ఏండ్లు అయినా యిప్పటికి బావులకు కరంటు లేకపోతే వ్యవసాయం ఎలా సాగుతుంది? రైతులు ఎంతో బాధపడుతున్నారు. నష్టపడుతున్నారు. బావులు వుండి కరంటు లేకపోతే నపుంసకుడికి అందమైన భార్యను అంటకట్టినట్లు వుంటుంది. దయచేసి ఆ విషయాన్ని ఆర్థిక మంత్రిగారు పునరాలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను.

7-00 P. m Mr. Speaker :—Now the House stands adjourned to meet again at 8-30 a.m. tomorrow.

The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m. on Wednesday on the 23rd August, 1978.